

Intro til Holbæk Kommunes Landskabskarakterområder og landskabets bærende fortællinger

Kort og fotos indsættes ved opsætning på hjemmeside når KP er godkendt

LANDSKABSKARAKTERMETODEN (LKM) OG LANDSKABSPLANLÆGNING

Smukke og oplevelsesrige landskaber er en værdifuld ressource i Holbæk Kommune. Landskabet er et aktiv for kommunen i forhold til at kunne tilbyde borgerne attraktive seder for bosætning og muligheder for at aktivt friluftsliv samt turisme. En landskabskarakterkortlægning sætter fokus på de landskabelige værdier og skaber et godt grundlag for at træffe gode beslutninger om landskabets udvikling og indpasning af nyt i landskabet.

LANDSKABSKARAKTERKORTLÆGNING

En landskabskarakterkortlægning (LKM) er en systematisk beskrivelse og vurdering af landskabets karakter og værdier. Med metoden inddeles landskabet i karakterområder, som beskrives et for et. Til hvert karakterområde knyttes der argumenter for, hvordan landskabskarakteren kan styrkes eller beskyttes, og hvordan der kan tilføres nyt eller ske ændringer ude i landskabet. Formålet er ikke, at landskabet skal forblive uforandret, men at nyt indpasses i landskabet samtidigt med at landskabets karakter og landskabselementer beskyttes og styrkes.

Natur og landskab er generelt under pres, og der er mange interesser i landskabet, og anlæg der skal findes plads til i det åbne land. Byudvikling, nye veje, større tekniske anlæg og VE-anlæg mv. skal indpasses, og det er væsentligt, at det gøres under hensyn til landskabets karakter og værdier. En LKM bidrager til at kvalificere disse beslutninger.

LKM I KOMMUNEPLANEN

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer, der sikrer bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber. Landskaber der som hovedregel skal friholdes for byggeri og anlæg. Holbæk Kommunes LKM skal bruges til at opdatere landskabsudpegningerne i Kommuneplanen.

FAKTABOKS: HVAD ER ET LANDSKAB?

Når vi bruger begrebet landskab er det ud fra tre hovedbestanddele:

Naturgrundlaget - terrænet, jordbunden, vandet og plantevæksten.

De kulturhistoriske spor - de synlige spor efter generationers brug af landskabet.

Det rumlige og visuelle landskab - er det vi ser ude i landskabet - fx de åbne udsigter, kysten der møder vandet, eller en kirke højt på en bakketop.

LANDSKABET I HOLBÆK KOMMUNE

Landskabet i Holbæk Kommune er inddelt i 17 karakterområder, der tager afsæt i de naturgeografiske og kulturgeografiske helheder som terrænet, kysten, lavninger, bakker og arealanvendelsen danner. Inden for karakterområderne kan der være kontrasterende delområder, hvor landskabskarakteren afviger, men hvor områderne er for små til at være selvstændige karakterområder. Holbæk Kommunes landskab varierer meget, men består af store, tydelige landskabelige helheder, der knytter sig til fjordkysten, dallandskaberne, de markante bakkelandskaber, skovene og den tydelige struktur af byer, der har udviklet sig omkring infrastrukturen - navnlig stationsbyerne.

LANDSKABSKARAKTEROMRÅDER

1. Eriksholm Fjordlandskab
2. Orø
3. Tuse Næs Fjordlandskab
4. Lammefjorden
5. Gislinge Landbrugsflade
6. Kundby Hatbakkelandskab
7. Tuse Englandskab
8. Søstrup Dødislandskab
9. Elverdam Ådal
10. Tølløse Landbrugslandskab
11. Brofelde Bakker
12. Vedebjerg Herregårdslandskab
13. Skamstrup Bakkelandskab
14. Jyderup Skovlandskab
15. St. Merløse Landbrugslandskab
16. Østrup Landbrugslandskab
17. Store Åmose

HOLBÆKS LANDSKABELIGE VARIATION:

Her indsættes de små kort

KYST, LAVBUND OG SØER

I Holbæk Kommune præger kysten den nordøstlige del. Mod nabokommunerne ligger store inddæmmede landskaber og ådale, og i store dele af landskabet giver dødislandskabets mange søer og lavninger landskabet variation og naturindhold.

TERRÆN OG BAKKER

I Holbæk Kommune varierer terrænet. Store dele af landskabet har et varieret småbakket dødisrelief, men særligt er de markante issø-bakker, der ligger i et bælte tværs igennem kommunens sydvestlige/centrale del.

SKOVE

I Holbæk Kommune er de store skove koncentreret i den sydvestlige og den centrale del af kommunen. Skovene ses overvejende i bakkelandskaberne, herregårdslandskaberne samt langs fjordkysten.

BYER OG INFRASTRUKTUR

I Holbæk Kommune ligger de større byer typisk knyttet til jernbanelinjer og veje i et bånd centralt og mod nord i kommunen. Længere mod syd er der mange fine intakte landsbyer. Sommerhusområderne ligger overvejende ud til Fjorden på Tuse Næs og Orø.

GEOLOGI OG TERRÆN

Terrænet har stor betydning for landskabsoplevelsen. Opslaget beskriver hovedtrækkene i den geologiske dannelse af kommunens landskab, og hvordan de kan aflæses i landskabet.

ISTIDSLANDSKABET

De geologiske spor i Holbæk Kommune er mange og fortæller om istider og landskabets dannelse. Geologien i kommunen forstås bedst, hvis man ser lidt ud over kommunens grænser. I slutningen af sidste istid lå isen og skubbede materiale foran sig, og dannede en række buede randmorænebakker - Odsherredbuerne. Øst for disse bakke drag er landskabet lavt, fladt og slebet af isens bevægelser. Det er fx Lammefjorden og Kundby moræneflade, hvor de tydelige hatbakker viser isens bevægelsesretning.

RANDMORÆNEBAKKER

Kanten af isen kaldes isranden. I Holbæk kommune er det også muligt at se hvor kanten af isen har gået. Tydeligst ved randmorænebakkerne ved Bjergsted og Holmstrup, men også på nordsiden af Åmosen.

DØDISLANDSKABER

Store dele af landskabet har været dækket af is. Da isen stoppede med at bevæge sig og begyndte at smelte blev det materiale isen indeholdt aflejret som bakker. De steder hvor dødisblokke lå tilbage og smeltede i landskabet efterlod de huller og lavninger i landskabet. Tilsammen har det formet landskabet med et mere eller mindre bakket og bølget terræn ofte med mange småsøer, som det kan ses i store dele af kommunens landskab.

ISSØBAKKER OG HATBAKKER

I den smeltende is dannede der sig store smeltevandssøer. I disse issøer samlede der sig materiale, og da isen smeltede væk lå dette materiale tilbage som markante bakker i landskabet, som det fx ses ved Skamstrup eller ved Brorfelde. Området ved Brorfelde har dog været dækket fra flere isfremstød, der yderligere har eroderet landskabet mellem bakkerne og skabt områdets dramatiske terræn.

AFSMELTNING

Foran isen har der løbet smeltevand mod vest. Åmosen er dannet ved at smeltevand fra isen er strømmet og har formet en bred fladbundet smeltevandssdal.

MARINE LANDSKABER

Langs kysten er der flere steder marine flader, hvor der tidligere har været havbund. I stenalderen var vandstanden i Fjorden op til 4 meter højere end i dag.

I Lammefjorden er et større område kunstigt tørlagt, som en del af et landindvindingsprojekt, for at få mere landbrugsjord.

KULTURARV OG FORTÆLLINGER

Holbæk Kommune er rig på kulturspor. Landskabet har givet et godt grundlag for bosætning, hvilket har betydet stor rigdom og et landskab med mange kirker, herregårde og landsbyer. I opslaget er beskrevet de væsentligste synlige spor i landskabet, der har betydning for landskabsoplevelsen.

FORTIDSMINDER

Der er fundet mange spor fra stenalderen i områderne ved Åmosen samt nær søer og vandløb. Senere i bronzealderen, jernalderen og vikingetiden har Isefjord været en vigtig adgangsvej til et af datidens magtcentre i Lejre, hvilket de mange fortidsminder i landskabet vidner om.

KIRKER

Områdets mange landsbyer og kirker viser at landskabet har givet levegrundlag for mange mennesker. Mange af kommunens hvidkalkede kirker ligger højt og markant i terrænet, som tydelige orienteringspunkter, når man færdes i landskabet.

HERREGÅRDE

Holbæk Kommune rummer et stort antal herregårde og godser. Store ejendomme der igen afspejler en rig egn, hvor landskabet har givet grundlag for stor velstand. Herregårdenes hovedbygninger, alléer, store marker, stendiger, skove og tilhørende husmandsudstyknings er væsentlige historiefortællere i kulturlandskabet.

STEN- OG JORDDIGER

Mønstrene af sten- og jorddiger fortæller om ejergrænser og udstykninger. Mange af kommunens landsbyer har stadig tydelige spor af stjerneudskiftninger, der stammer tilbage fra udskiftninger sidst i 1700-tallet. Med udskiftningen blev landsbyernes dyrkningsfællesskaber ophævet, og jorden blev omfordelt til den enkelte jordejer. For at undgå at udflytte gårdene i landskabet blev jorden udskiftet i lodder, der stjernede ud fra landsbyerne, og gårdene blev inde i landsbyen.

MØLLER

Der er enkelte møller tilbage i landskabet. De har som kirkerne en markant placering højt på bakketoppe og fungerer også som orienteringspunkter i landskabet.

AFVANDING

Tidligere var Lammefjorden en fjordarm på Isefjord, men i 1870'erne påbegyndte man inddæmningen og tørlægningen af Lammefjorden. Efter nederlaget i 1864 blev der foretaget mange lignende indvindinger af ny landbrugsjord i Danmark.

KYSTKULTUR

Langs fjordkysten er der havne i Holbæk, Hørby Havn og Brønne Havn på Orø. Herudover findes også flere mindre udskibningssteder langs kysten. Munkholmbroen er ligeledes et markant element i kystlandskabet, der er identitetsgivende kort for området.

BYER OG LANDSBYER

Holbæk, der er vokset op omkring det tidligere Holbæk Slot, er kommunens hovedby og oprindeligt grundlagt af Valdemar Sejr. Byen fik Købstadsrettigheder i 1286. Der er yderligere større bosætningsbyer som Jyderup, Svinninge, Mørkøv og Tølløse. Kendetegnende for Holbæk Kommune er også det store antal landsbyer.

Infrastrukturen har haft stor indflydelse på kommunens udvikling og mange af kommunens byer er vokset frem langs med de to jernbanelinjer, der løber igennem kommunens landskab. Jernbanen udgør sammen med Holbækmotorvejen nye kulturspor med stor betydning for vores landskab.

GRØN/BLÅ STRUKTUR

Holbæk Kommunes landskab varierer meget, men består af store, tydelige landskabelige helheder. Denne grøn/blå struktur viser de overordnede landskabstræk i kommunen.

GRØN/BLÅ STRUKTUR

Landskabets karakter varierer alt efter, om landskabet er åbent, bebygget, præget af kyst, skov eller bakker. Landskabernes forskellige karakter giver også forskellige "tålegrænser" for at kunne rumme nyt. På samme måde skal der også tages forskellige hensyn afhængig af landskabernes karakter, for at opnå gode og velfungerende samspil mellem landskabets eksisterende rumlige og visuelle værdier og når der indpasses nye bygninger og anlæg i landskabet.

Det åbne land forandrer sig, og der skal hele tiden findes plads til nye anlæg i landskabet. Denne konstante udvikling kan påvirke landskabet. Det gælder fx påvirkning fra store byggerier og anlæg, der kan ændre karakteren af landskabet. Solcelleanlæg der kan lukke landskabet med anlæg og beplantning eller høje tekniske anlæg som master, møller og siloer, der visuelt kan påvirke landskabet over store afstande og flere landskabsrum – særligt i kystområderne. Større vejanlæg eller terrænændringer kan bryde eller fjerne markante terrænformer og udsigter.

Når vi indpasser nyt i landskabet, er det vigtigt at gøre det i respekt for den eksisterende landskabskarakter, så der kan opnås harmonisk samspil mellem landskabet og de nye elementer og så de nye elementer spilles videre på og allerbedst forstærker et landskabs særlige kvaliteter og oplevelsesmuligheder.

Forenklet kan man inddele landskabet i landskabstyper for at forstå landskabets forskellige egenskaber og for at sikre de væsentligste værdier, når der placeres nyt i landskabet:

FJORDLANDET

Fjordlandet er orienteret mod vandet og kysten, der er et at kommunens stærkeste landskabselementer. I fjordlandet er der vide udsigter og et visuelt samspil til de modstående landskaber og kyster.

I fjordlandet er det vigtigt at tage hensyn til de visuelle værdier på tværs af vandfladerne, og de landskabelige og rekreative værdier, der ofte er knyttet sig til kysten og øerne.

DALLANDET

I dallandet er der langstrakte, ofte åbne og ubebyggede landskabsrum, der giver en stærk landskabsoplevelse. Det omgivende landskab orienterer sig mod dalene, ofte med bebyggelsen liggende på dalenes overkanter og med visuelle samspil på tvær og langs af landskabet. Dallandet har ofte en enkel struktur.

SKOV- OG BAKKELANDET

Skov- og bakkelandet er en mosaik af landskabsrum, der er dannet af terrænet og bevoksninger. Her ligger bebyggelsen som enkeltejendomme eller i mindre enheder i terrænet.

Skov- og bakkelandet er ofte sårbart over for store elementer, og elementer der kan ses over flere landskabsrum, eller elementer der er placeret oppe på bakketoppene, hvor de kan dominere landskabsoplevelsen eller påvirke væsentlige udsigter.

LANDBRUGS- OG BOSÆTNINGSLANDET

Et aktivt landbrugsland er en kvalitet, men det er også et landskab der rummer mange bygninger og anlæg, og som er i konstant forandring. Her påvirke bykanter og tekniske anlæg ofte også landskabet.

I landbrugslandet er det vigtigt at finde en balance mellem udvikling og beskyttelse, og selv om landskaberne ofte er robuste er det afgørende at passe på værdierne, og sikre at landskaberne ikke bliver "fyldt op" med byggeri og anlæg.

METODE OG BEGREBER

I det følgende gives en kortfattet introduktion til landskabskaraktermetoden og forklaringer til de væsentligste begreber, der anvendes i metoden.

HVAD BRUGES METODEN TIL?

Landskabskaraktermetoden bruges til at kortlægge og beskrive landskaberne omkring os, herunder variationen af forskellige landskabers karakter.

Metoden giver en ensartet og systematisk tilgang til at beskrive, vurdere og opsætte strategiske mål for de enkelte landskaber, og den giver et fælles "blik" på de enkelte landskabers særlige karaktertræk.

Landskabskaraktermetoden dækker kun områder beliggende i landzone. Landskabskaraktermetoden vurderer ikke områdernes naturindhold, men bruges alene til vurdering af det visuelle landskab.

HVORDAN GØR MAN?

Metoden består af fire faser:

Kortlægning

Vurdering

Strategi

Implementering

Arbejdet foretages både gennem skrivebordsanalyser og via feltarbejde, hvor landskaberne besigtiges og kortlægges.

FASE 1. KORTLÆGNING

I kortlægningen afdækkes landskabets geologiske, kulturhistoriske og visuelle forhold.

I kortlægningen opdeles landskabet i en række landskabskarakterområder, der beskrives et for et. For hvert område beskrives, hvad der er særlig karakteristisk for det enkelte landskab, herunder de karaktergivende elementer og arealanvendelse, såsom: Terræn, vand, bevoksning, hegn, skellinjer, veje, bebyggelse, større tekniske anlæg og brugen af landskabet. I kortlægningen beskrives også de rumlige og visuelle forhold såsom områdets skala, kompleksitet, struktur og mønstre, rumlige afgrænsning og visuel uro.

For hvert område skrives en sammenfattende beskrivelse af landskabskarakteren.

FASE 2. VURDERING

Med afsæt i Fase 1. vurderes de enkelte landskabskarakterområder:

Karakterstyrke - hvor tydelig er landskabskarakteren og samspillet mellem naturgrundlaget, og hvordan landskabet er blevet brugt. Karakterstyrken vurderes inden for det enkelte område og ikke i forhold til de andre landskabskarakterområder.

Tilstanden - hvor intakt er landskabskarakteren og tilstanden af landskabselementerne, og hvor forstyrret er området af større tekniske anlæg.

Sårbarhed - hvor sårbar er landskabskarakteren i forhold til de gældende udviklingstendenser eller kommende forandringer.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder - hvor er der værdifulde udsigter, markante terrænformer eller kulturhistoriske mønstre og steder.

FASE 3. STRATEGI

På baggrund af vurderingen inddeles de forskellige landskabskarakterområder i underområder, hvortil der knyttes strategiske mål. De strategiske mål tildeles på baggrund af områdernes karakterstyrke, tilstand og særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

FASE 4. IMPLEMENTERING

Landskabskarakterkortlægningen er et rent landskabeligt input til planlægningen. Et input som alene varetager de landskabelige hensyn. Landskabskarakterkortlægningen spiller ind på kommuneplanens hovedstruktur, retningslinjer og rammer for det åbne land. Det landskabelige input skal i den videre planlægning afvejes med andre interesser og hensyn, når der planlægges og udvikles i kommunen.

BEGREBER I METODEN:

LANDSKABSKARAKTER

Landskabskarakteren er samspillet mellem et områdes naturgrundlag, kulturhistorie/arealanvendelse og områdets rumlige/visuelle forhold. Landskabskarakteren er det der kendetegner et landskab - og samtidig adskiller det fra de omkringliggende landskaber.

KARAKTEROMRÅDER

Et landskabskarakterområde er et område som adskiller sig fra de omliggende landskaber ved at have et unikt, tydeligt, ensartet og genkendeligt samspil mellem naturgrundlaget, kulturhistorien/arealanvendelsen og områdets særlige visuelle og rumlige forhold.

DELOMRÅDER

Inden for et landskabskarakterområde kan der være mindre områder, som skiller sig ud karaktermæssigt, men som er for små til at være selvstændige karakterområder. De betegnes som delområder.

NATURGRUNDLAG

Et områdes naturskabte elementer - den geologiske dannelse, jordbund, terrænformer og vandelementer.

LANDSKABSELEMENTER

De menneskeskabte enkeltdele som man oplever i landskabet. Det er fx hegn, diger, skove, markfelter, skellinjer, veje, bebyggelse, større tekniske anlæg mv.

RUMLIGE VISUELLE FORHOLD

Det rumlige visuelle landskab er det landskab, som vi kan se og opleve. De rumlige og visuelle forhold kan beskrives gennem:

Skala - landskabselementernes og landskabsrummenes dimensioner opdelt i stor, middel eller lille skala.

Rumlige afgrænsninger - hvor åbent er landskabet, og hvad afgrænser landskabets rum.

Kompleksitet - hvor sammensat er landskabet af forskellige typer af elementer.

Strukturer - danner de karaktergivende landskabselementer særlige strukturer eller mønstre eller har de en tydelige orientering.

Visuel uro - hvordan præges oplevelsen af større tekniske anlæg og elementer i bevægelse - vindmøller eller passerende biler.

KYSTFORLANDET

Kystforlandet er den del af det kystnære landskab, hvor der er visuel sammenhæng med den tilstødende vandflade og terrænhældningen er orienteret mod kysten.

ORIENTERINGSPUNKTER

Særlige elementer der kendetegner et område eller fungerer som "landmarks" man kan orientere sig efter i landskabet.

Landskabskarakterbeskrivelser

Karakterområdet har overvejende en enkel landskabskarakter med intensivt dyrkede marker i mellem til stor skala, og langs fjordkysten er skræntskove og strandenge. Bebyggelsen består overvejende af store ejendomme, særligt i den nordlige del. Omkring Arnakke og Eriksholm Mark er bebyggelsen mere tæt, og her er flere bevoksninger i landskabet.

Delområder

Eriksholm Herregård

Karakterområdet indeholder to oplevelsesrige delområder. Det ene omkring Eriksholm Herregård med omgivende skove, marker, ladegård og arbejderboliger. Området fremstår med tydelige herregårdstræk med skovområder og store marker flere steder omgivet af sten- og jorddiger og med hovedbygningen placeret i det kystnære landskab ved Tempelkrog.

Holbæk Fælled

Det andet delområde er det bynære rekreative naturområde Holbæk Fælled, der tidligere var militært øvelsesterræn. Området fremstår med et mere bymæssigt, plejet udtryk og med flere faciliteter for friluftsliv.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Terrænet i området er karakteriseret af den kystnære beliggenhed. Området er højtliggende og nær fjordkysten falder terrænet mod kysten, nogle steder markant. I den øvrige del af området er terrænet bølget, stedvist med dødisrelief med småsøer.

Kyst

Den bugtede fjordkyst er stedvis præget af smalle stenstrande, men fremstår overvejende med strandenge ud mod de lave vandområder. Udsynet over vandet varierer i området. Længst mod nord er halvøen Kirsebærholm et særligt element i kystlandskabet, hvorfra der er udsyn over Holbæk Fjord til Tuse Næs og Isefjorden til Orø og de modstående kyster. I den øvrige del af området er der stedvise kig til vandfladen, særligt ved Bredetved Huse, halvøen Munkholm og området ud mod Tempelkrog, som er kendetegnet ved en mere lukket vandflade med små holme. De kystnære skove ved Dragerup og Eriksholm, beplantning og bebyggelse begrænser dog udsynet til vandfladen.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og områdets udskiftning, tilstedeværelsen af herregården Eriksholm samt den fjordnære beliggenhed.

Dyrkningsstruktur

Landskabet arealanvendelse er præget af intensivt landbrug på middel til store marker.

Bevoksningsstruktur

Bevoksningsstrukturen er kendetegnet ved de store kystnære skræntskove, der indrammer landskabet i store landskabsrum. I herregårdslandskabet ved Eriksholm ses vidtremiser på markerne. Syd for Eriksholm Mark er dog flere småplantninger og levende hegn. Markerne er stedvist inddelt af diger og levende hegn.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsen består enten af større ejendomme eller af mindre huse i klynger eller langs vejene, som ved tempelkroghuse, Oldhuse og arbejderboligerne ved Eriksholm Mark eller samlet i landsbyerne Dragerup, Bredetved, Ågerup samt Store og Lille Grandløse. Området indeholder herudover fritidshuse ved Ebberup Mosehuse og Bredetved Strand samt andelslandsbyen og oplevelsescentret Nyvang og Arnakke, der ligger i byzone. Parcelhusbebyggelse i kanten af Holbæk og Tjebberup påvirker stedvist landskabsoplevelsen, der får et mere bebygget præg.

Kulturhistoriske spor

Den mest markante kulturhistoriske fortælling i landskabet er strukturerne fra herregårdslandskabet omkring Eriksholm med de store marker, stendiger, skove og avlsgård. Dog er selve herregården ikke synlig i landskabet. Herudover rummer området flere fredede fortidsminder navnlig i Dragerup Skov og Eriksholm Skov. I Dragerup Skov ligger også det tidligere militæranlæg Søminestationen med bygninger opført i 1883. Karakterområdet rummer middelalderkirkerne Ågerup Kirke og Lille Grandløse Kirke, der begge ligger højt og synligt i landskabet med deres hvidkalkede mure og røde tage. Munkholmbroen udgør også et ikonisk element og orienteringspunkt i fjordlandskabet med sin buformede struktur.

Tekniske anlæg

Området gennemskæres fra syd til nord af en mindre højspændingsledning i områdets centrale del. I den nordlige del ud mod kysten ligger en skydebane. Motorvejen i områdets vestlige grænse påvirker området med støj og visuel uro. Længst mod nordvest påvirker hovedvejen og jernbanen landskabet med et teknisk udtryk.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved en middel til stor skala, der afspejles i områdets struktur af marker og store skove. Landskabet har generelt en enkel karakter, der er kendetegnet ved mønstret af åbne marker, markante skovbryn og middelstore ejendomme placeret langs vejene eller i områdets landsbyer. Kirkerne og Munkholmbroen ligger som orienteringspunkter i landskabet. Landskabet opleves overvejende uforstyrret, men motorvejen tilføjer området visuel uro og støj. Der er særlige visuelle forbindelser til de modstående kyster på Tuse Næs og de øvrige fjordkyster mod Isefjorden. Inde i området danner de store skove klart definerede landskabsrum. Området opleves åbent med vide udsigter, stedvist med kig til Fjorden.

Vurdering

Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

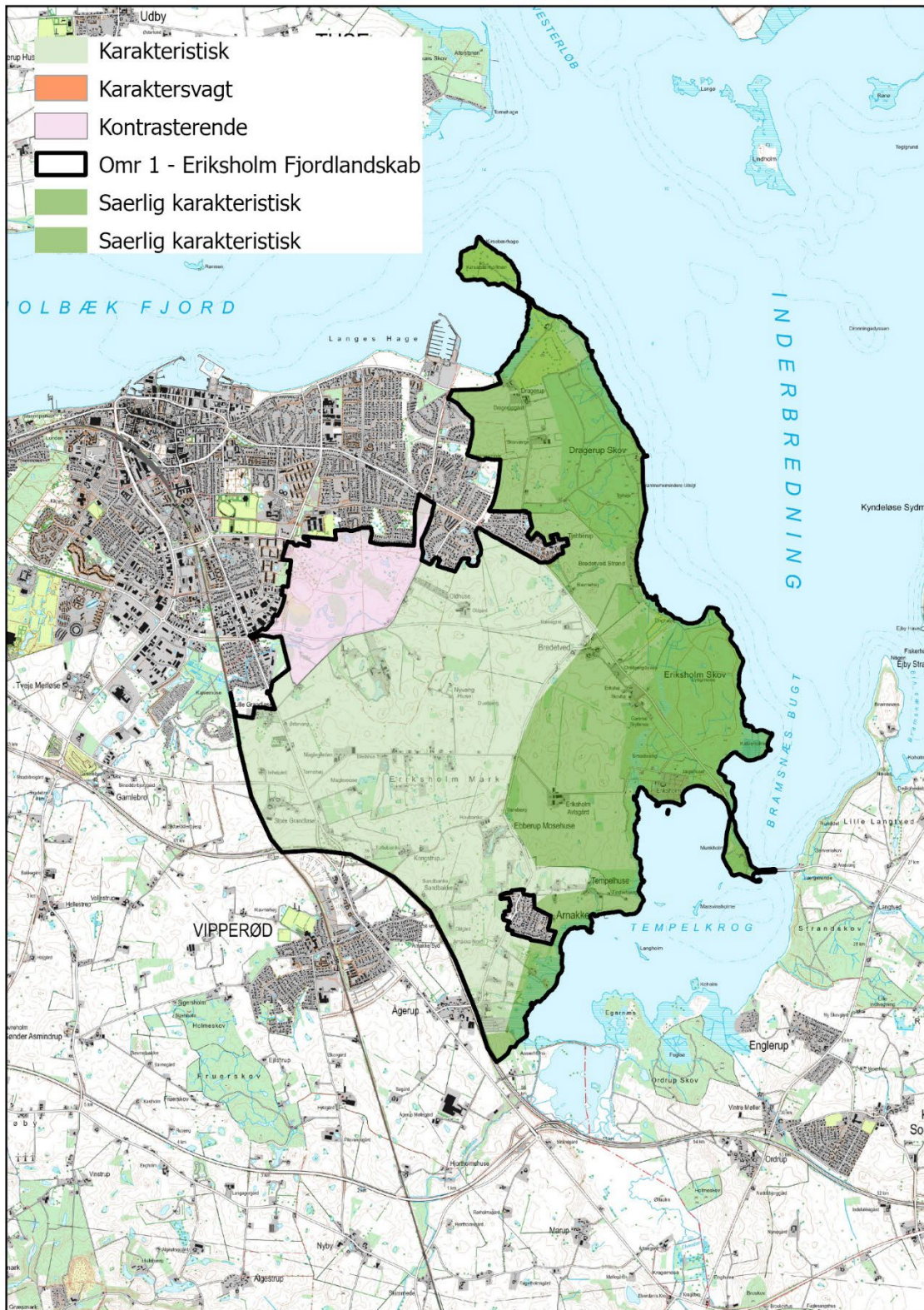
De kystnære bølgede og skrånede landbrugsflader med spredtliggende større ejendomme og herregården Eriksholm, vide udsigter, store skræntskove og middelstore til store marker fremstår særligt karakteristisk.

Karakteristisk

De højtliggende, bølgede landbrugsflader med et større indhold af anlæg, mere mosaikstruktur af beplantning og varierede størrelser af ejendomme fremstår karakteristisk. Golfbanen ved Holbæk Golfklub fremstår karakteristisk. Området underlægger sig de kystnære naturområder og den kystnære placering, men fremstår mere intensivt plejet.

Kontrasterende

Det bynære rekreative område Holbæk Fællod fremstår kontrasterende med et mere plejet udtryk og med flere anlæg, der knytter sig til byen.

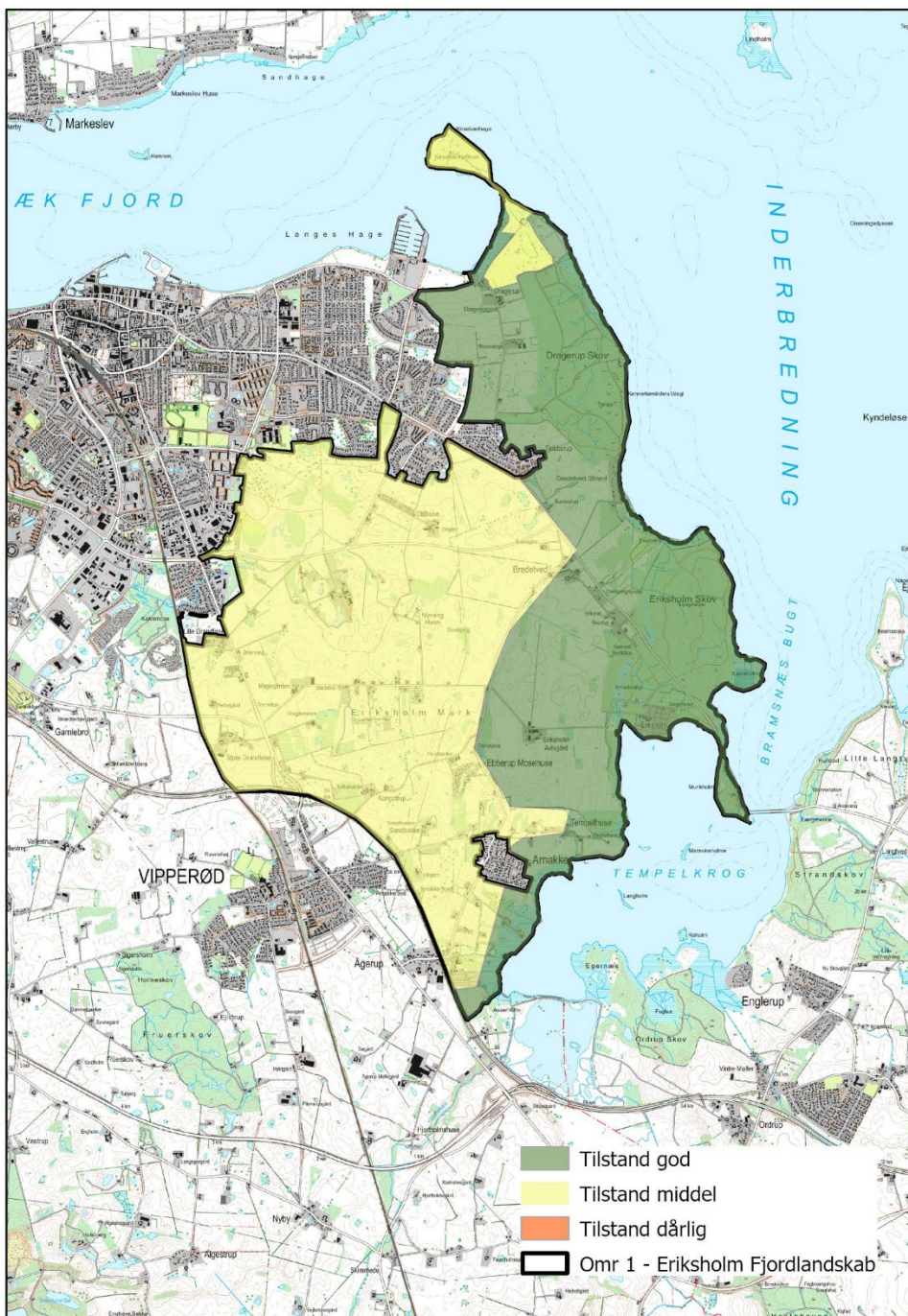
Tilstand

God

Den kystnære del af området er i god tilstand. Her fremstår de karaktergivende elementer, såsom landbrugsejendomme, landsbyerne, kystskove og markinddelinger i god tilstand og her er ingen forstyrrende tekniske elementer.

Middel

Den øvrige del af karakterområdet er tilstanden af de karaktergivende elementer mere varierende og i middel tilstand. Her er flere plantninger og forstyrrende tekniske anlæg i landskabet, såsom motorvejen, hovedvejen og jernbanen.

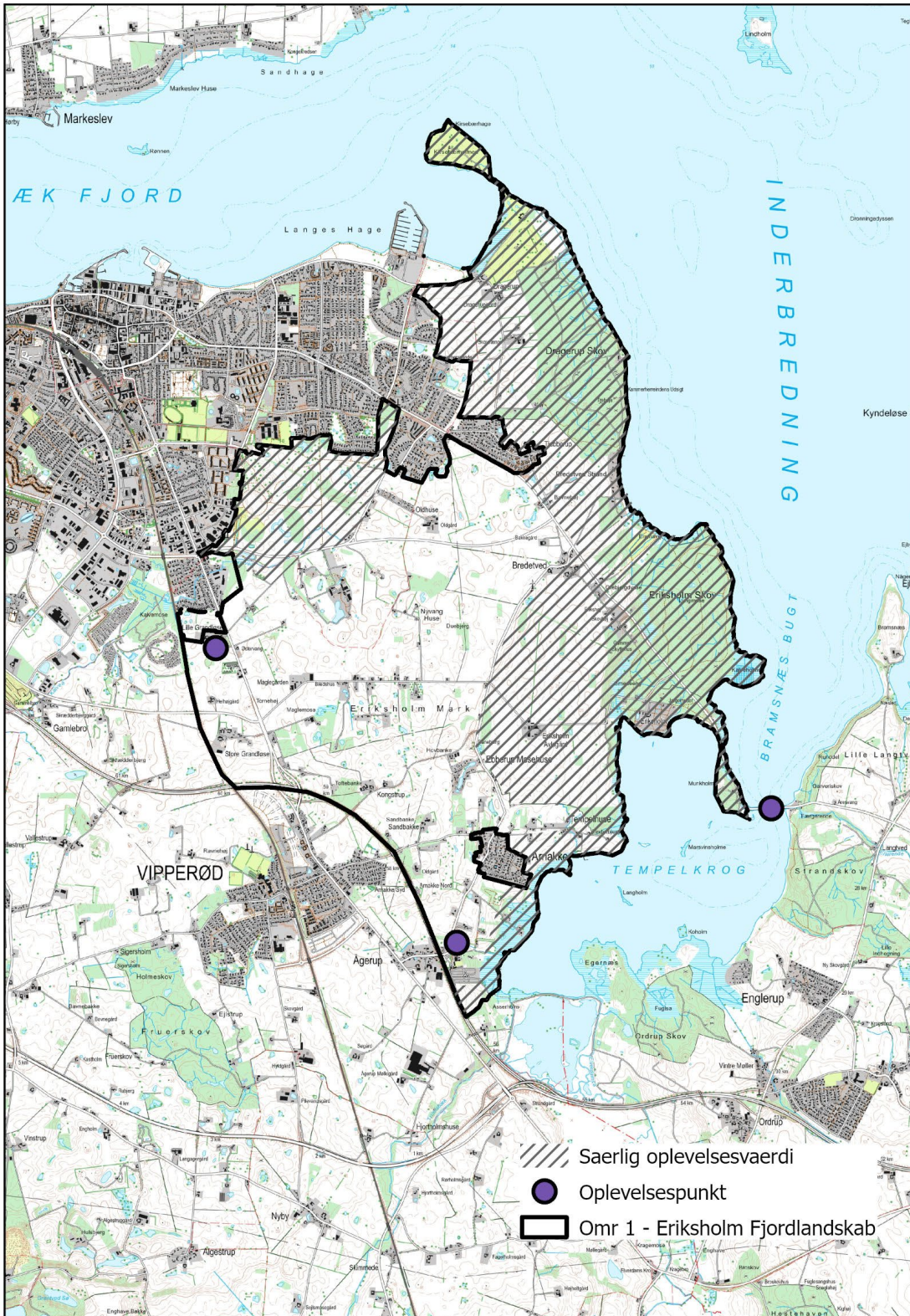

Oplevelsesværdier

Hele kystlandskabet og området øst for Bredetvedvej med det skrånende terræn, de store skove og markante skovbryn, og de store markstrukturer med vide udsigter og de stedvise kig til vandet udgør et oplevelsesrigt landskab. Store dele af området rummer også kulturhistoriske fortællinger. I de kystnære områder er der navnlig fra Kirsebærholm og Munkholm vide udsigter over Fjorden. Holbæk Fælle er med sin variation og rekreative indhold vurderet som et oplevelsesrigt landskab. Fra højen på Holbæk Fælle er der vide udsigter over området.

Orienteringspunkt

Lille Grandløse Kirke og Ågerup Kirke er tydelige orienteringspunkter i landskabet. Munkholmbroen udgør ligeledes et særligt orienteringspunkt i kystlandskabet, og som ankomst til området og kommunen.

Bevaringsværdigt Landskab

Dragerup Skov

Områdets kystnære del med Dragerup Skov og de åbne, bynære landskaber, Kirsebærholm og golfbanen, den kystnære del af Eriksholm Herregårdslandskab, den kystnære del af landskabet ud mod Tempelkrogen har fået det strategiske mål beskytte.

Hele området er vurderet som oplevelsesrigt landskab. Det er overvejende vurderet som særligt karakteristisk og i god tilstand. Kirsebærholm og golfbanen der er karakteristisk og i middel tilstand ligger inden for kystforlandet. Målsætningen "beskytte" betyder at ændringer i området kun må finde sted for at beskytte eller forbedre de karaktergivende strukturer og landskabelementer samt landskabets kulturhistoriske fortællinger.

Området omkring skydebanen er udtaget af det bevaringsværdige landskab på grund af krav fra de statslige myndigheder.

Oplevelsen af kysten er værdifuld, og de bevaringsværdige landskabers udsigter skal bevares mod skovrejsning og andre forhold der lukker landskabet.

Holbæk Fælled

Det grønne område. Holbæk Fælled, der ligger langs Holbæk by's østlige bykant har fået det strategiske mål beskytte. Området fremstår med et mere bymæssigt, plejet udtryk og med flere faciliteter for friluftsliv. Området ligger som en grøn kile ind mod det urbane bymiljø og har således en stor rekreativ værdi for Holbæk by.

Området bør friholdes for bebyggelse og skovrejsning.

Område 2 – Orø

Foto

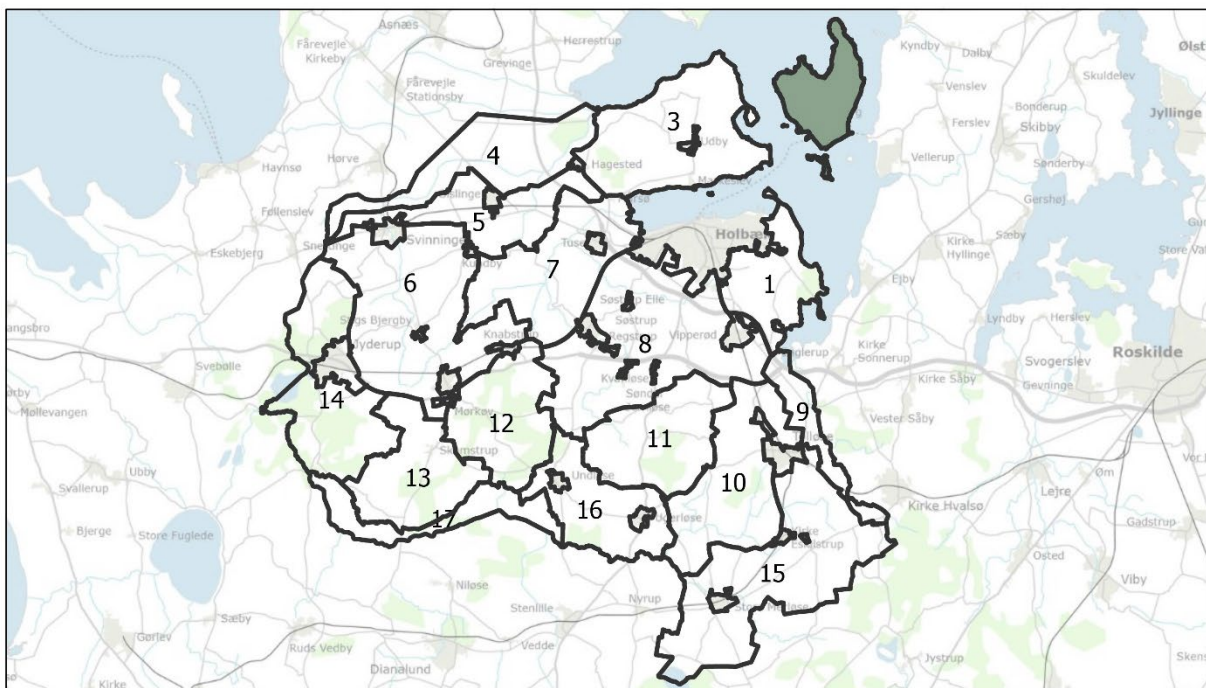
Nøglekarakter

Orø er karakteriseret ved at være en mindre ø, og kysten præger derfor særligt området. Området er let bakket og præget af landbrugsdrift. Der er flere nye skove på Orø, men ellers er det sommerhusområderne der skaber den grønne struktur. Bebyggelsen ligger hovedsageligt i landsbyerne og som spredte, enkeltliggende gårde på markfladerne.

Beliggenhed

Karakterområdet er en ø, beliggende i Isefjorden nordøst for Holbæk by, mellem Tuse Næs og Hornsherred i Frederikssund Kommune. Området grænser ikke direkte op til andre områder, da det er adskilt af vand mod fastlandet.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Orø er et forholdsvis åbent landbrugs landskab, der er præget af nærheden til kysten. Terrænet er jævnt bølget. I den sydlige del er der dog markante bakker i form af Stensbjerg og Møllebjerg. Området er beliggende på en ø, og nærheden og fornemmelsen af kysten er derfor tydelig i området. Landskabet er præget af landbrugsdrift og også i nogen grad af turismen på øen. Størstedelen af gårdene er relativt små, men der findes enkelte større jordbesiddere på øen. Ved mange af gårdene er der et mindre erhverv eller et turisterhverv som gårdsalg, galleri, café eller lignende. Der er i nyere tid etableret flere større skove på Orø.

Ellers findes beplantningen hovedsageligt omkring gårdene og i sommerhusområderne. Hovedbyen på Orø er Bybjerg, som i nogen grad er udbygget med nye boligområder.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Orø har et jævnt bølget morænelandskab med enkelte højere områder som Møllebjerg der ligger sydvest for Gamløse og Stensbjerg, der er et markant langstrakt bakke drag (ås), der ligger nord for Bybjerg. Den østlige del af øen ligger generelt højere end den vestlige del. Landskabet er dannet under sidste istid. Efterfølgende har havet eroderet i istidslandskabet, og sammen med en relativ landhævning på 3,5 meter har det eroderede materiale skabt de flader af marint forland, som flere steder findes langs kysten - som for eksempel ved Forklædet på Orø's østkyst. Desuden har dannelsen af marint forland i nordøst bundet den tidligere lille moræne-ø Næsset sammen med resten af Orø.

Hydrologi

Der er et karakteristisk fravær af vandløb og søer på øen.

Kyst

Orø's kyst veksler mellem strandenge, vådere områder og kystskrænter. Strandbredden er generelt smal og stenet. På den nordvestlige del af øen ved Nørre Stænge findes en mindre sandstrand.

Der er i dag to havne med færgeforbindelse til fastlandet. Det drejer sig om Orø Havn (ved Brønde) med forbindelse til Holbæk og Østre Færge med forbindelse til Hammer Bakker i Hornsherred.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i at karakterområdet er en ø, samt landboreformerne og områdets udskiftning.

Dyrkningsform

Landbrugslandskabet er overvejende opdyrkede marker af middel størrelse.

Bevokningsstruktur

Bevokningsstrukturen er kendetegnet ved, at der er en nyere større sammenhængende skov vest for Næsbyvej (Hegneskoven) på den østlige del af Orø, herudover er der kun få mindre og ældre skovstykker. Den nyere skov består af løvtræer, mens de spredte mindre skovstykker i større grad er præget af nåletræer.

Der er mange beskyttede sten- og jorddiger i området, de er mange steder tilgroede og derfor synlige. Der er et karakteristisk fravær af egentlige plantede hegn på øen. Der ses flere steder enkelte ældre gamle graner eller mindre buske, som tyder på at der tidligere har været flere hegn, men at disse ikke er fornyet.

Sommerhusområderne fremstår som grønne områder, da de har bevoksning i kanten og også er meget præget af bevoksning inde i områderne. Sommerhusområderne virker derfor ikke dominerende og påvirker kun i mindre grad oplevelsen af landskabet.

Bebyggelsesstruktur

Der er fire bysamfund på øen, Næsby, Gamløse, Bybjerg og Brønde. Bybjerg har gennemgået en bymæssig udvikling og Gamløse og Brønde er vokset sammen med sommerhusområder. I Næsby findes enkelte gamle fiskerhuse, og Snave færgested med mole ses lidt syd for landsbyen, herfra foregik der tidligere fiskeri.

Der er fire større sommerhusområder på øen – Salvig, Gamløse, Brønne og ved Næsby. Herudover ligger der et mindre område ved Børrehoved.

På den østlige del af øen er gårdstrukturen tættere end på den vestlige del af øen. Størstedelen af gårdene er relativt små, men der findes enkelte større jordbesiddere på øen. Generelt er landbrugsområderne præget af spredte gårde. Ved mange af gårdene er der et mindre erhverv eller et turisterhverv som gårdsalg, galleri, café eller lignende.

Kulturhistoriske spor

Den mest markante kulturhistoriske fortælling i landskabet ses i den gamle landsbystruktur i Næsby. Landsbystrukturen fremstår meget klar og oprindelig.

Herudover har færgehavnene kulturhistorisk værdi. Ud over de to havne ved Brønne og Østre Færge ligger Snave færgested lige syd for Næsby. Herfra var der overfart til Rendebæk i Hornsherred.

Tekniske anlæg

Landskabet opleves overvejende som uforstyrret og der er et fravær af tekniske anlæg i området. I den vestlige del ved Flenø står der 6 mindre vindmøller ganske tæt på kysten. Da vindmøllerne er ældre og kun ca. 44 meter i totalhøjde ses de kun fra den vestlige del af øen, og de opleves ikke som dominerende.

Kyndbyværket der ligger udenfor området i Hornsherred er et stort teknisk anlæg, der præger oplevelsen af kysten på den nordlige og østlige del af øen.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved en mellem skala, der afspejles i områdets struktur af marker og de mindre landsbyer og sommerhusområder der præger landskabet. Landskabet har generelt en enkel karakter, der er kendetegnet ved mønstre af marker der veksler mellem oplevelsen af landsbyerne og sommerhusområdernes kanter. I det åbne land ligger middelstore til større landbrug oftest tilbagetrukket fra vejene.

De mange kystskrænter skaber oplevelsesrige rum ved kysten. Sommerhusområderne, bebyggelsen ved Næsby og skovbevoksning begrænser dog udsigten mod kysten, og disse områder bevirker at der skabes en kontrast mellem de store uforstyrrede blik over kystlandskabet og til oplevelsen af kysten, når man bevæger sig rundt på de centrale veje på øen. Mod sydvest er der udsigt til Holbæk by, mod vest Tuse Næs' skovklædte skrænter og sommerhusområder. Mod nord er der større udsigt over Isefjordens vande. Mod nord-øst domineres udsigten af Kyndbyværket mens mod øst ses Hornsherreds varierede landskab med bebyggelser, landbrug og spredt beplantning.

Vurdering

Karakterstyrke

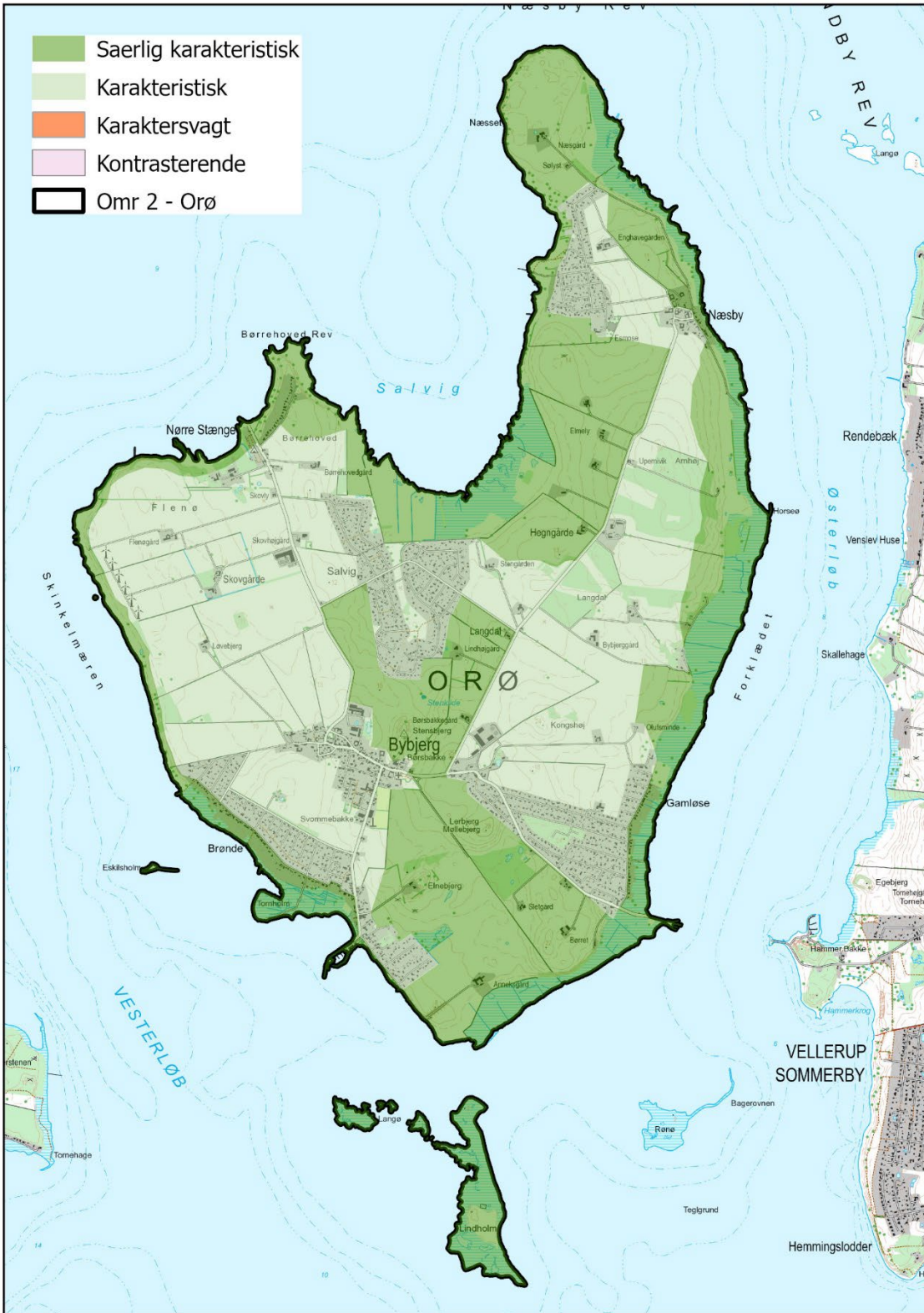
Særlig karakteristisk

De centrale højtliggende områder hvor der er udsigt til fjorden over landskabet der falder ned mod kysten er særlig karakteristiske, på grund af oplevelsen af kysten og oplevelsen af at være på en ø. De kystnære dele af området, hvor oplevelsen af kysten også er markant, er ligeledes særlig karakteristiske.

Karakteristisk

Den resterende del af området er karakteristisk. Det drejer sig om den nordvestlige del af Orø, hvor der er længere mellem bebyggelsen og markerne generelt er større end på den resterende del af Orø samt den østlige del ved Hegnegårde der er mere præget af nyere skovtilplantning. Sommerhusområderne vurderes også at være karakteristisk for området, da den turismemæssige udvikling og udnyttelse af området er en del af landskabskarakteren.

- Særlig karakteristisk
- Karakteristisk
- Karaktersvagt
- Kontrasterende
- Omr 2 - Orø

Tilstand

God

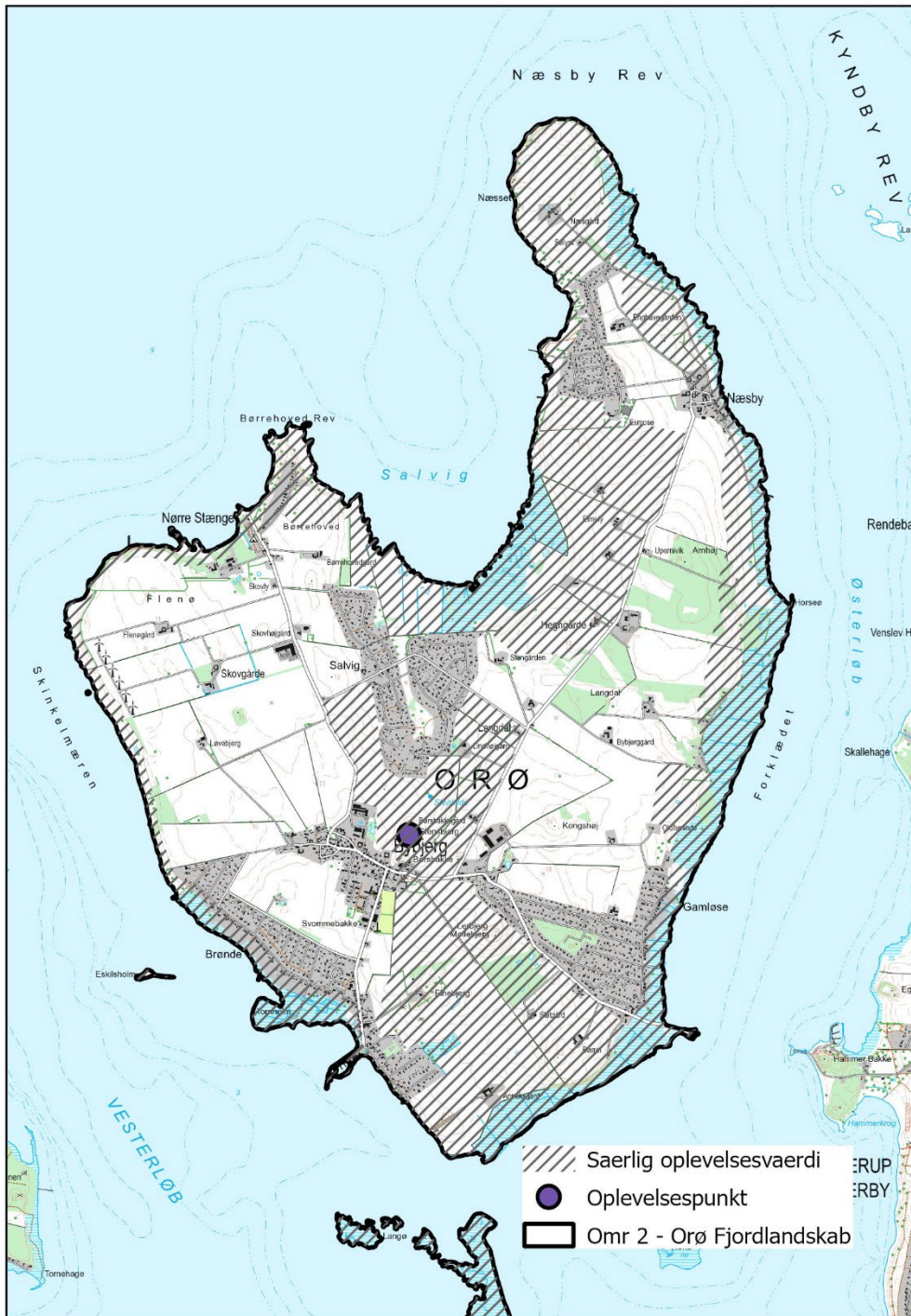
Hele området vurderes at være i god tilstand. Generelt fremstår bebyggelse og ejendomme med autenticitet, og der er generelt et fravær af forstyrrende tekniske elementer.

Oplevelsesværdier

Der er særlig værdifulde udsigter fra Stensbjerg i den centrale del og fra Orøstenen ved Næsbyvej i den nordøstlige del. Her er der udsigter over øen, fjorden og de modstående kyster.

Hele kystlandskabet og de højtliggende bakker i den centrale og sydlige del er et oplevelsesrigt landskab på grund af de markante udsigter og kig til vandet. I den centrale del ved Stensbjerg er der store udsigter over landskabet og Isefjorden. Desuden bidrager Bybjerg kirke, der ligger i den østlige del af Bybjerg, også til oplevelsen af landskabet.

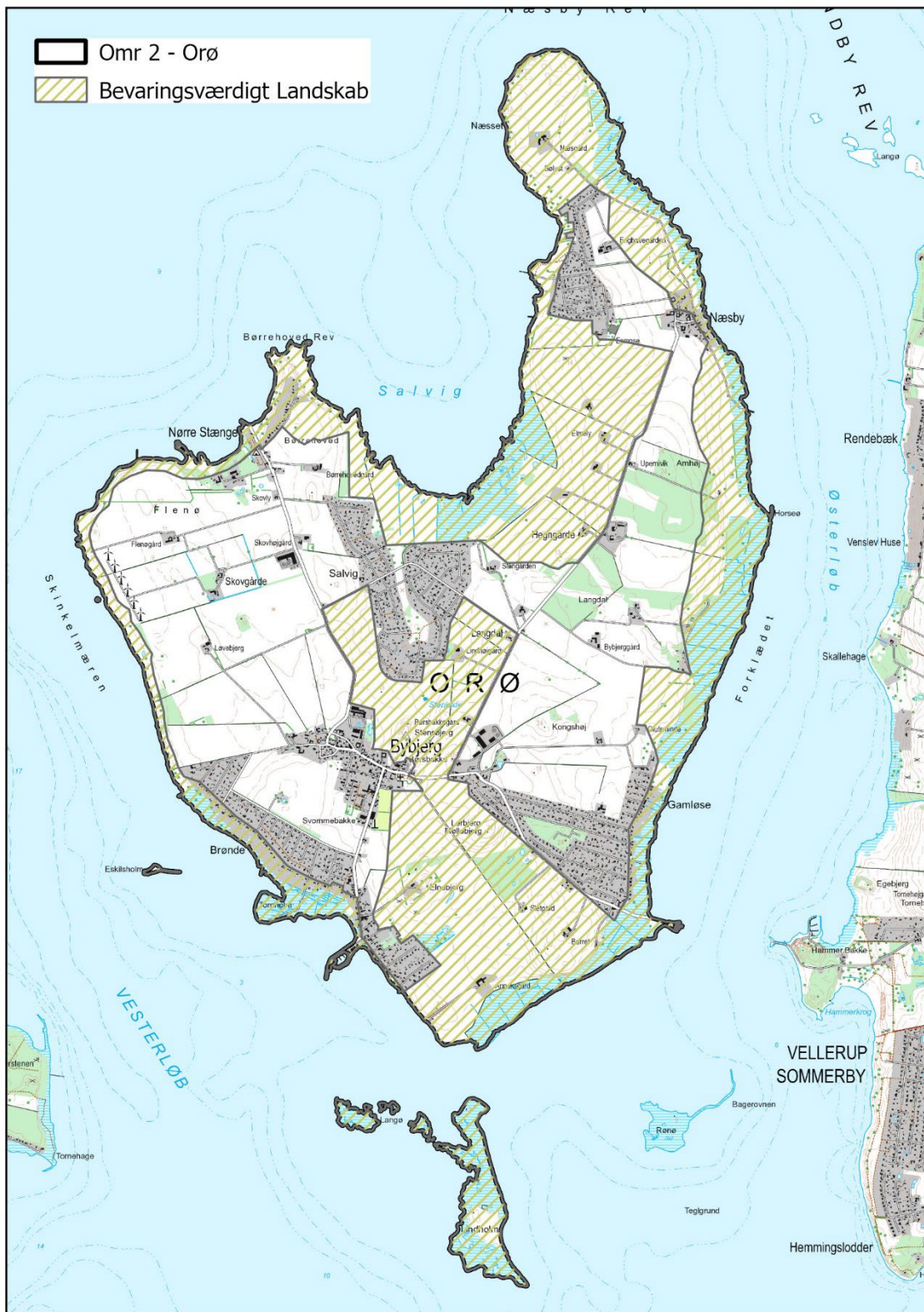

Bevaringsværdigt landskab

Orø kystlandskab

Områdets kystnære del og området vest for Næsbyvej mellem sommerhusområder ved Næsby og Salvig samt det centrale højbeliggende område ved Bybjerg vurderes at være et bevaringsværdigt landskab. Området er desuden oplevelsesrigt og kystnært. Landskabet er åbent og falder mod fjorden hvilket giver imponerende udsigter over fjordlandskabet særligt fra de centrale højtliggende områder.

Landskabet bør i videst muligt omfang beskyttes mod skovrejsning eller anden udvikling der lukker landskabet og forringer de imponerende udsigter.

Område 3 Tuse Næs fjordlandskab

Foto

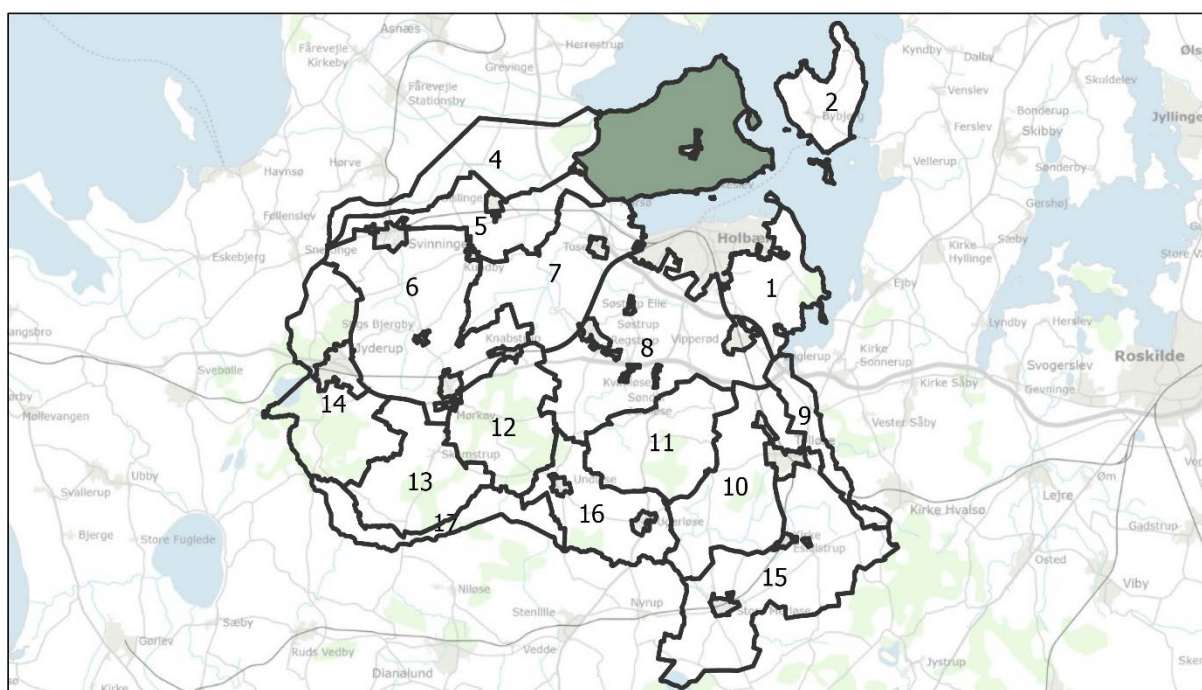
Nøglekarakter

Tuse Næs Fjordlandskab er i den østlige del svagt bølget. I de højereliggende områder mod nord og vest, er terrænet stærkt kuperet. Karakterområdet er et mellem skala landbrugspræget landskab med tæt sammenhæng til kysten. Der er flere skove i området, hvoraf nogle er kystnære. Områdets bebyggelse er meget forskelligartet og rummer både herregårde, landsbyer og sommerhusområder.

Beliggenhed

Området er en halvø, beliggende i Isefjorden nord for Holbæk by og syd for Odsherred. Området grænser mod vest op til Lammefjorden og Gislinge landbrugsflade. Mod nord, syd og øst udgøres afgrænsningen af Isefjordens vande.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Tuse Næs fjordlandskab er et forholdsvis åbent landbrugslandskab, der er præget af nærheden til kysten. Terrænet er varierende, fra svagt bølget og lavtliggende i den centrale og sydøstlige del til højtliggende og mere kuperet i den vestlige og nordøstlige del. Landskabet er mellem skala og varieret, med landbrug i forskellige størrelser, vekslede mellem skov- og naturområder samt landsbyer og sommerhusområder. Bebyggelsesstrukturen er tilpasset landskabet. Mod syd langs fjorden er bebyggelsen blokudskiftet. På den fladere del ligger stjerneudskiftede landsbyer med udflyttede gårde og husmandssteder og i den kuperede del ligger gårdene spredt i landskabet de steder, hvor bebyggelse har været mulig. Omkring de to godser Hørbygård og Hagedstedgård er der meget lidt øvrig bebyggelse.

Delområder

Herregårdslandskab ved Hagedsted og Hørbygård

I karakterområdets vestlige del er området præget af de to herregårde Hagestedgård og Hørbygård. Der er i dette område en større skala i markstrukturen og et fravær af øvrig bebyggelse hvilket gør at området karakteriseres som et delområde.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Tuse Næs Fjordlandskab er hovedsageligt et morænelandskab. Den centrale og sydøstlige del er bundmoræneflade, der er svagt bølget og lavere end de højere liggende dødislandskaber i den vestlige og nordøstlige. Her er landskabet mere kuperet og issøbakker præger særligt den vestlige del mellem Hagedsted og Uglerup.

Hydrologi

Der er kun få vandløb i området, og de løber fra den centrale del mod nord og præger ikke landskabet. Der er en del højtliggende dødisøer uden afløb i den vestlige og nordøstlige del af området.

Kyst

Tuse Næs er beliggende som en halvø i Lammefjorden, kysten veksler mellem strandenge, vådere områder og kystskrænter. Strandbredden er generelt smal og stenet.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og områdets udskiftning, tilstedeværelsen af de to herregårde Hørbygård og Hagedstedgård samt den fjordnære beliggenhed.

Dyrkningsstruktur

Landbrugslandskabet er overvejende opdyrkede marker af middel størrelse.

Bevoksningsstruktur

Området er generelt præget af træer og bevoksninger. Bevoksningerne består overvejende af løvtræer og er kendetegnet ved de større kystnære skove i den østlige del – Bognæs skov og Hønsehals skov. Herudover der er et større skovområde ved Hørby og Hagedsted. Desuden ligger Mosemark Skov centralt ved Løserup og Kisserup. Mosemark Skov er en nyere statslig frøskov, der består af mange forskellige buske og træer, der med tiden kan høstes frø fra. Der er etableret en helt ny skov ved Udby kirke.

Den mindre kuperede del af området (den centrale og sydvestlige del) er generelt mindre præget af bevoksning. Her er beplantningen hovedsageligt knyttet til gårdene og husmandsstederne i området.

Der er mange buske og mindre træer der står i markskel, og der er også flere mindre bevoksninger spredt i området.

Der er flere alléer/træerækker i området, der leder til ejendommene der ligger tilbagetrukket fra vejen særligt i den sydlige del af området - langs Tuse Næs Vej.

Bebyggelsesstruktur

I den vestlige del af området er bebyggelsesstrukturen præget af de to herregårde – Hagedstedgård og Hørbygård. I den resterende del af området består bebyggelsesstrukturen af enten fritliggende ejendomme, mindre ejendomme i klynger eller i rækker langs vejene. I den østlige del ligger ejendommene hovedsageligt langs vejene, mens de i den vestlige del også ligger væk fra vejene. Størstedelen af gårdene er relativt små, undtaget mod nordøst, hvor der også ligger enkelte større gårde.

Centralt ligger Udby der er den største by i området og på den sydlige kyst ligger Hørby. Herudover ligger der en række landsbyer bl.a. Kisserup, Uglerup og Bognæs spredt i området. Landsbyerne ligger forholdsvis tæt.

Derudover præges bebyggelsesstrukturen af sommerhusområderne – Markeslev, Bognæs, Løserup Strand, Kisserup Strand, Tobjerg og Kastrup. Sommerhusområderne dominerer kun i mindre grad oplevelsen af landskabet, da områderne de fleste steder er præget af beplantning i kanten og derfor fremstår som grønne områder.

Kulturhistoriske spor

Den mest markante kulturhistoriske fortælling i landskabet knytter sig til herregårdene Hørbygård og Hagedsted. Områderne har herregårdspræg med vekselvirkning mellem skovområder og tørre marker, som et tydeligt tegn på den drift herregårdene har haft igennem generationer.

Desuden er Kisserup landsby også kulturhistorisk interessant. I Kisserup er der kun i mindre grad sket udflytning af gårde til markerne, hvorfor Kisserup Landsby er et godt eksempel på en velbevaret stjerneudskiftning, hvor gårdene stadig ligger inde i landsbyen.

Tekniske anlæg

Landskabet opleves overvejende som uforstyrret og der er et markant fravær af tekniske anlæg i området.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved en mellem skala, der afspejles i området struktur af marker og de mindre landsbyer og sommerhusområder der præger landskabet. Området rummer et ret varieret og sammensat landskab med landbrug i forskellige størrelser vekslende mellem skov- og naturområder samt landsbyer og sommerhusområder.

De varierede kig til kysten der opleves rundt på øen skaber oplevelser. Sommerhusområderne og bebyggelsen ved Hørby og skovbevoksning ved Bognæs og Hønehals begrænser dog udsigten mod kysten, og medvirker til en vekselvirkning af oplevelsen af kysten, når man bevæger sig rundt på de centrale veje på øen. Mod syd er der kig ud over Holbæk Fjord til Holbæk by, mod øst mod Orø og mod nord mod Odsherred. Mod nordøst er der større udsigt over Isefjordens vande.

Vurdering

Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

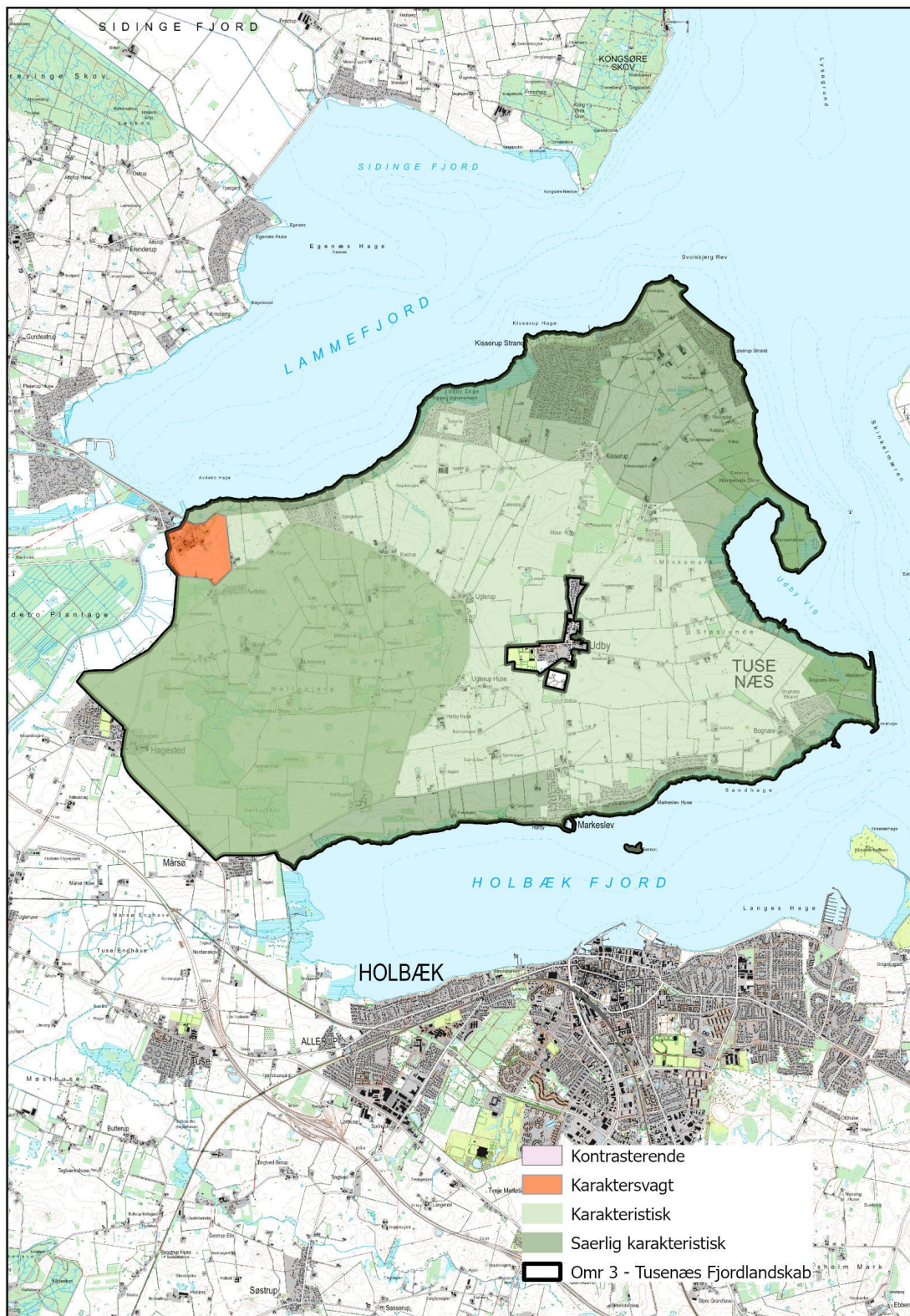
Den nordøstlige højtliggende del, hvor landskabet falder ned mod kysten og der er udsigt til fjorden er særlig karakteristisk, på grund af oplevelsen af kysten. De kystnære dele af området, hvor oplevelsen af kysten også er stærk er ligeledes særlig karakteristiske.

Karakteristisk

Størstedelen af det resterende område er karakteristisk. Det drejer sig om den centrale del af Tuse Næs, hvor oplevelsen af kysten er mindre fremtrædende.

Karaktersvagt

En lille del af området, der ligger i den nordvestlige del er karaktersvagt på grund af påvirkning fra bebyggelsen og de tekniske anlæg ved AMU-Center Nordvestsjælland. De store bygninger og kraner i området, medfører at området fremstår påvirket og karaktersvagt.

Tilstand

God

Den centrale del af Tuse Næs er god tilstand – her er landbrugsstrukturen og landskabet omkring Hagedstedgård, samt fra Udby ud mod kysten i god tilstand.

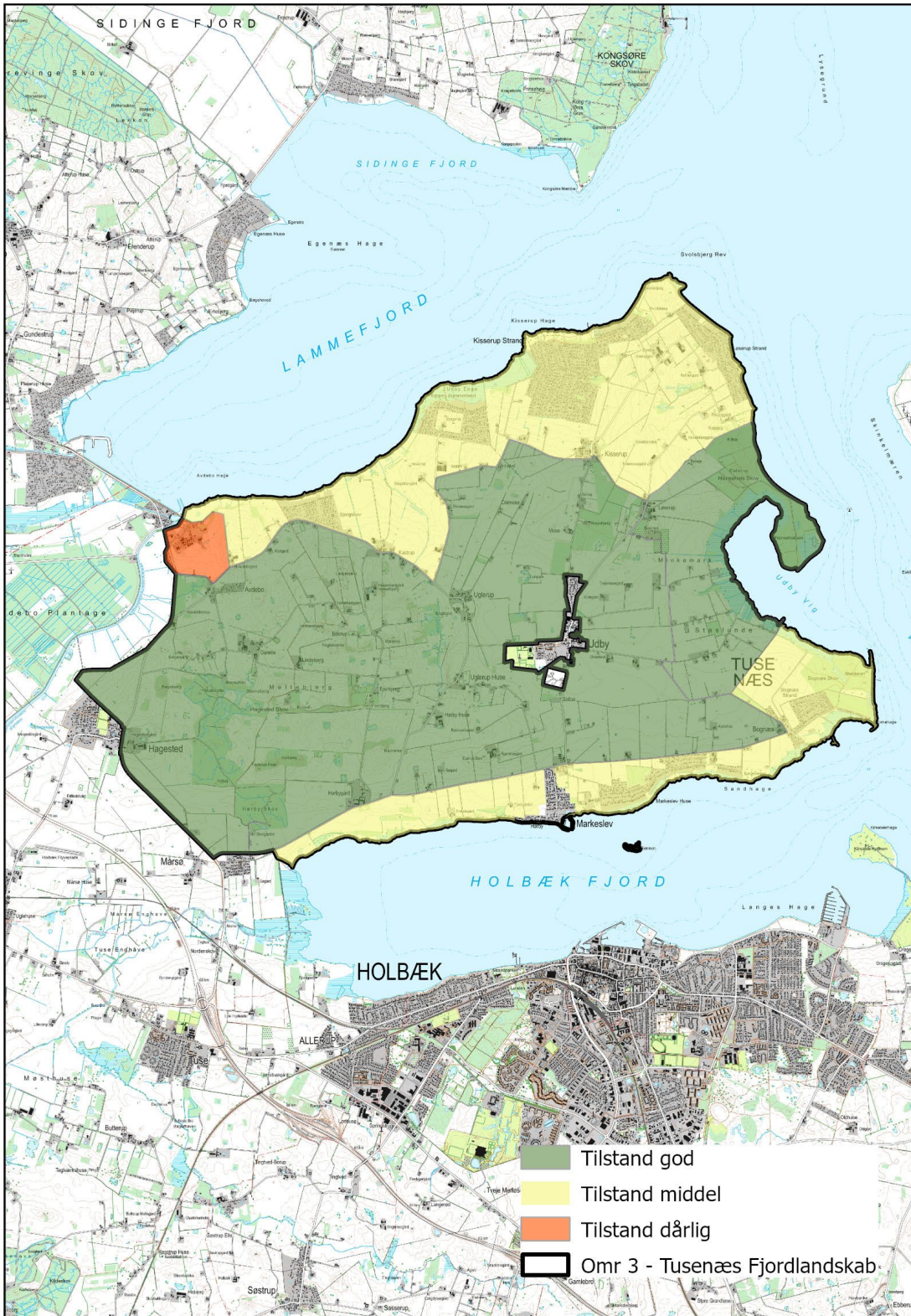
Middel

Størstedelen af kyststrækningen er middel tilstand på grund af sommerhusområderne, samt en misvedligeholdte beplantning af hegn langs markerne.

(VIS EVT PÅ BILLEDER)

Dårlig

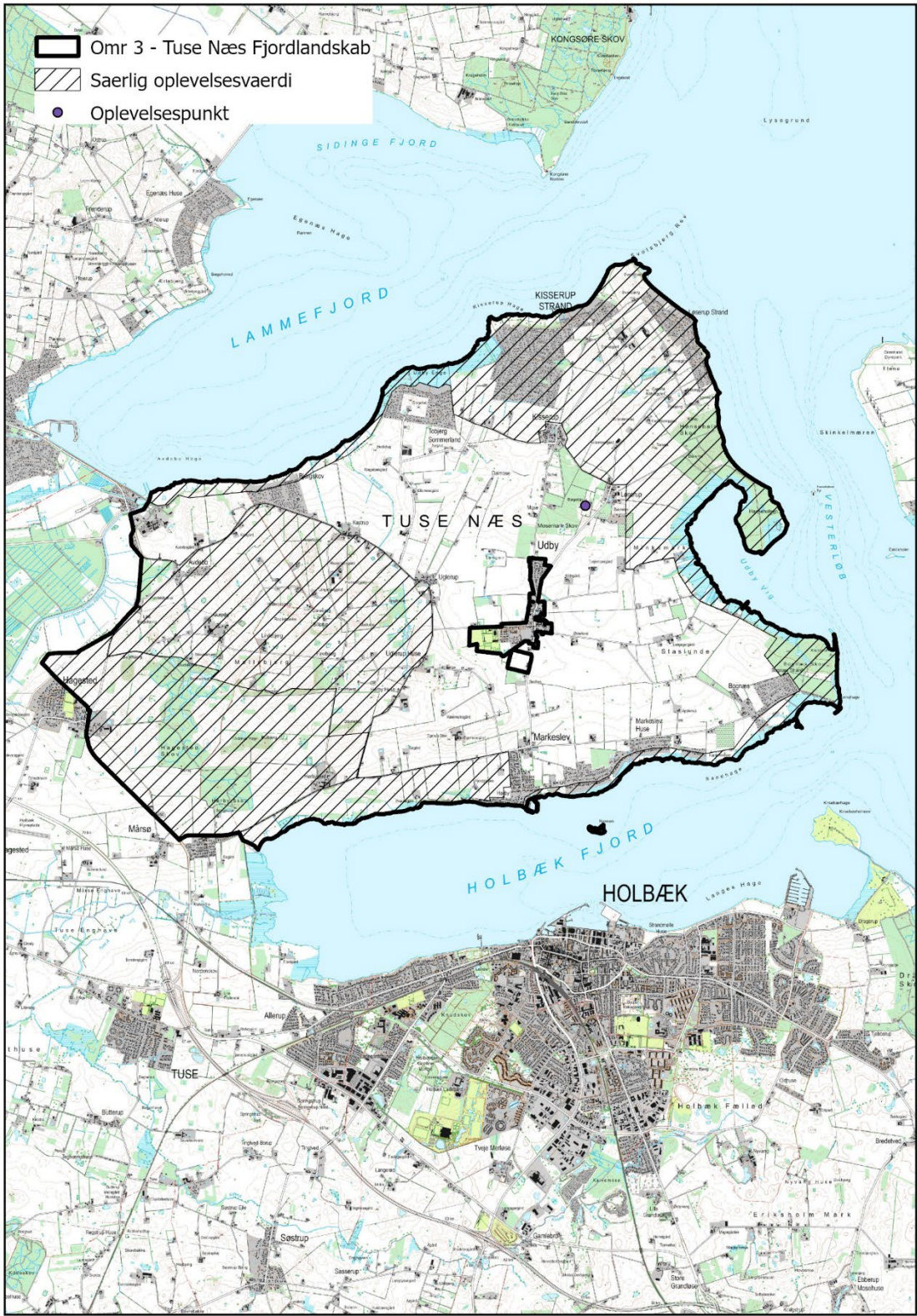
Området ved AMU er i dårlig tilstand – her fremstår landskabet stærkt påvirket af bebyggelsen og kranerne i kystlandskabet.

Oplevelsesværdier

Der er en særlig værdifuld udsigt fra Bøgebjerg over den østlige del af Tuse Næs og Isefjorden.

Hele kystlandskabet samt de højtliggende bakker i den nordøstlige del af området er et oplevelsesrigt landskab på grund af de markante udsigter og kig til vandet. Herudover er det herregårdsprægede landskab ved Hørbygård og Hagedsted i vest og de markante bakkelandskaber syd for Kastrup og ved Gurede også oplevelsesrige på grund af landskabets terræn og den vekselvirkning der er mellem naturområder, landbrug og mindre skove og beplantninger.

Bevaringsværdigt landskab

Områdets kystnære del og den højtliggende nordøstlige del nord for Kastrup og Løserup, samt størstedelen af områdets vestlige del udpeges til bevaringsværdigt. Hele området er desuden vurderet som oplevelsesrigt landskab.

Oplevelsen af kysten er værdifuld, og det bevaringsværdige landskabers udsigter skal bevares mod skovrejsning og andre forhold der lukker landskabet.

Herregårdslandskabet ved Hørbygård

I den vestlige del ved Hagestedgård og Hørbygård har området herregårdspræg, med store marker og skove samt fravær af anden bebyggelse end de to herregårde.

Det er vigtigt at bevare landskabets store skala i området.

Møllebjerg

Den nordvestlige del er kuperet med mange mindre ejendomme og en hastig vekselvirkning mellem naturområder, mindre bevoksede områder og mindre husmandssteder. Eksisterende bebyggelse underordner sig landskabet, og putter sig typisk i skovkanter eller ved foden af bakkerne.

Det er vigtigt at evt. ny bebyggelse ikke fremtræder dominerende i landskabet.

Kystlandskabet på Tuse Næs

I de kystnære områder, samt i den højtliggende nordøstlige del nord for Kisserup, er der en tydelig oplevelse af kysten i området.

Evt. ny bebyggelse skal underordne sig kystlandskabet og den eksisterende bebyggelse i området. Det vil sige bebyggelsen skal holdes lav og placeres indenfor eksisterende beplantning.

Område 4 Lammefjorden

Foto

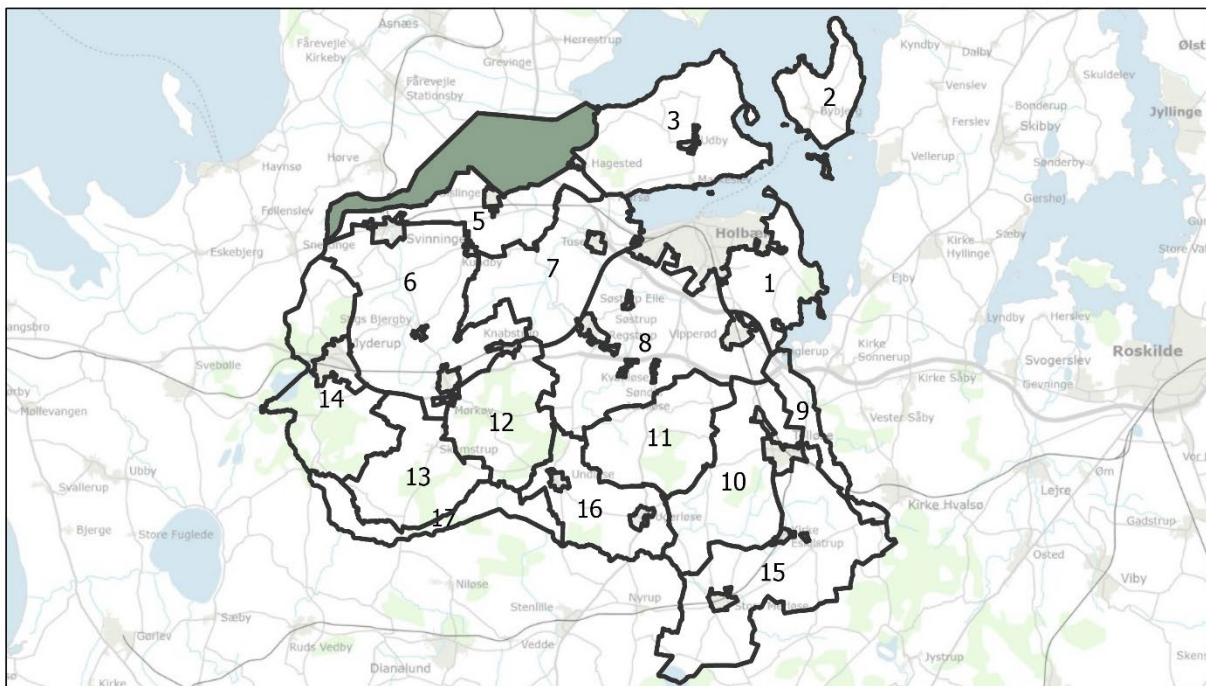
Nøglekarakter

Lammefjorden er inddæmmed fjordbund med intensiv opdyrkning. Stor skala landskab med vide udsigter og store markflader. Området er præget af lige veje og grøfter, tekniske anlæg, primært vindmøller og sparsom spredt bebyggelse og bevoksninger.

Beliggenhed

Karakterområdet ligger i den nordligste del af kommunen, på den inddæmmede Lammefjord. Området afgrænses mod nord og vest af kommunegrænsen mod Odsherred. Landskabskarakteren strækker sig et godt stykke ind i Odsherred, og Lammefjorden er derfor en del af et større sammenhængende landskab der strækker sig på tværs af kommunegrænsen. Mod syd grænser området op mod den højere liggende Gislinge Landbrugsflade. Den sydlige grænse af karakterområdet er trukket umiddelbart, så den følger den tidligere kystskrænt. Mod øst afgrænses området, hvor landskabet rejser sig, mod det mere kuperede Tuse Næs Fjordlandskab.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

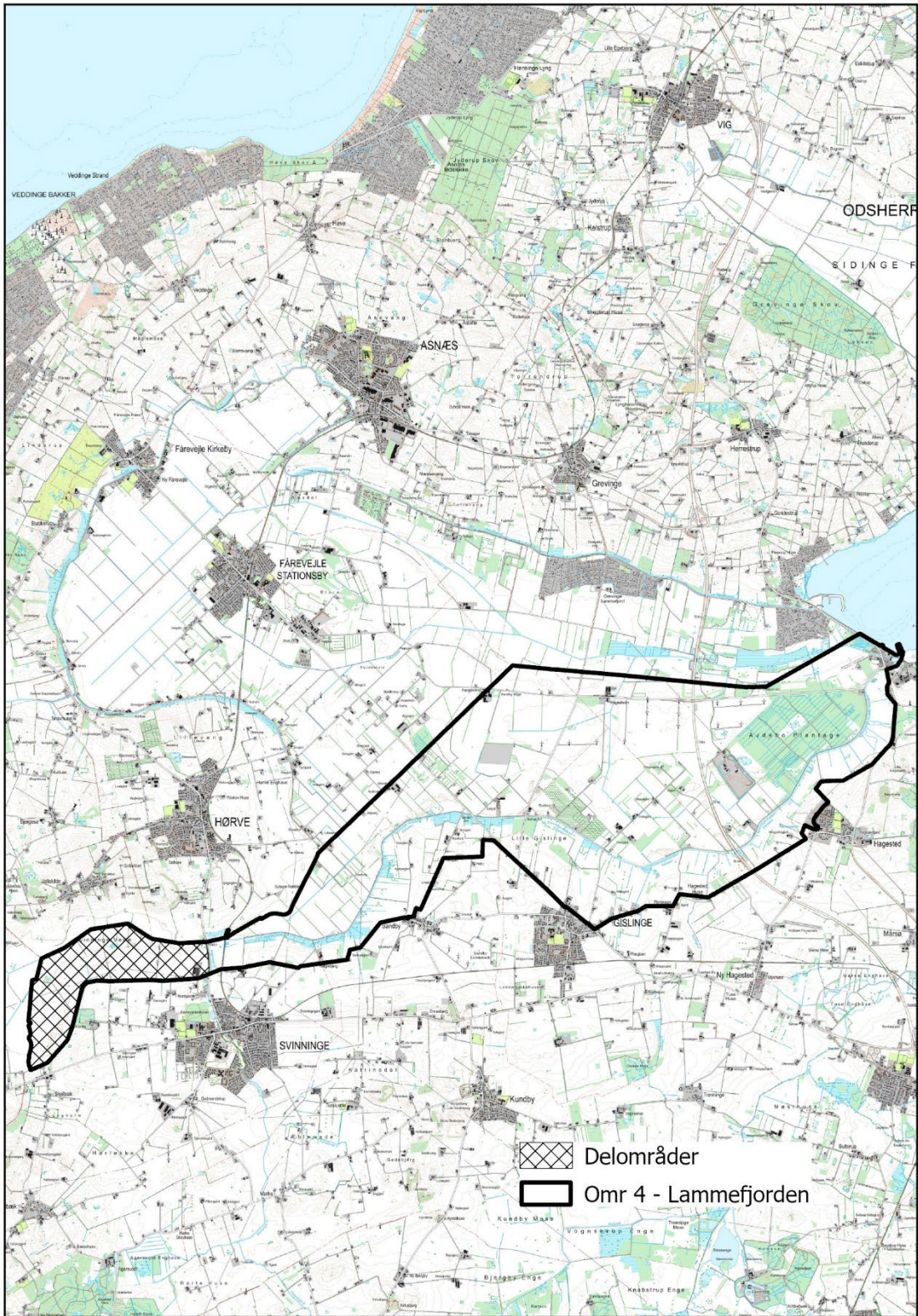
Lammefjorden strækker sig over Holbæk og Odsherred kommuner og fremstår som en skålformet flade, hvor den tidligere havbund nu er opdyrket landbrugsflade. Terrænet er ensartet og meget tydeligt fladt. Det flade landskab er præget af en effektiv og intensiv landbrugsudnyttelse, mange steder med høj værdi

afgrøder (grøntsager), store markenheder, lange lige veje og en-rækkede tætte læhegn i samme gentagende mønster. På de arealer hvor opdyrkning ikke har været muligt eller fordelagtig, er arealanvendelsen mere fragmenteret og sammensat, og bærer præg af mindre ejendomme med skovbevoksninger og vildtremitter samt ekstensivt dyrkede arealer. Den østlige del er præget af Avdebo Plantage, en større skov, der lukker det ellers åbne landskab. Skoven er præget af mange grøfter og en sandet jordbund, der ikke har været rentabel eller mulig at opdyrke. De tidligere kystskrænter der udgør kanterne i det skålformede landskab, fremstår anderledes end den intensivt dyrkede landbrugsflade. Selvom det tidligere kystlandskab er præget af grøfter, fremstår det fortsat vådt mange steder og har en ekstensiv arealanvendelse. Svinninge-Avdebo Kanalen (Sydkanalen) markerer overgangen fra den tidligere kystskrænt til det inddæmmede område, og bugter sig hele vejen igennem området fra Svinninge i vest til Audebo i øst.

Delområder

Svinninge Vejle

Området ved Svinninge Vejle er et delområde på grund af fraværet af bebyggelse og beplantning i det flade skålformede landskab, der opleves som en kontrast til de markante kystskrænter i Odsherred. Oplevelsen af Odsherreds dramatiske randmorænelandskab er tydelig og der er en interessant kontrast mellem Svinninge Vejles (delområde) helt flade og opdyrkede store markenheder og landskabet mod nordøst med stærkt kuperede markante tidligere kystskrænter, hvor Hørve og Vallekilde tårner. Odsherreds randmorænes dramatik fornemmer man således tydeligst i Svinninge Vejle, hvor landskabsrummet er intenst, fordi den flade bund er smallere og kanterne dermed tættere på.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Lammefjorden er en tidligere fjordarm. Terrænet falder jævnt og nærmest umærkeligt mod nord/øst til Lammefjordens tidligere dybeste områder. Den tidligere kystskrænts terræn veksler, men fremstår primært som et svagt hældende forland.

Den nordlige afgrænsning af Lammefjordens 'fladbundede skål', der ligger i Odsherred Kommune, har derimod mere markant terræn med stejlere og højere kystskrænter.

Hydrologi

Svinninge Audebo Kanalen er det mest markante vandelement der skærer sig gennem området langs foden af den gamle kystskrænt, den er ligesom dæmningen, anlagt som en del af tørlægningsprojektet, og sørger for at overfladevand fra oplandet mod syd ikke løber inde på Lammefjorden, men ledes ud til sluserne ved Audebo pumpestation. Derudover er den tidligere fjordbund præget af enkelte lange lige dybe grøfter der leder vandet fra de drænedede jorde ud til nordkanalen, som fører det til Audebo Pumpestation. De tidligere kystskrænter er præget af mange mindre grøfter, og har karakter af ekstensive engarealer. Flere steder er de stadig våde, på trods af grøfterne.

Avdebo Plantage er præget af rigtig mange grøfter og et indre vådområde.

Kyst

Den store lammefjordsdæmning mod øst holder fjordens vand væk fra området. Langs dæmningen er der ikke kystforland af betydning, men der findes en mindre havn med mole og opholdsmuligheder ved Audebo Pumpestation.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren tager afsæt i inddæmningen af den tidligere fjordbund mellem 1873 og 1943 og den medfølgende effektive landbrugsudnyttelse af området. Hovedparten af bebyggelsen i området opstod således først efter inddæmningen, og bebyggelsen er forholdsvis sparsom. Der er ingen landsbyer eller landsbystrukturer i området.

Dyrkningsstruktur

Landskabet er præget af intensiv landbrugsproduktion. Jorden er nogle steder så god at grøntsagsdyrkingen er landskendt (og verdenskendt), bl.a. kartofler, gulerødder og asparges stortrives på den tidligere fjordbund.

I områdets nordlige del er landskabet præget af de store markflader, der knytter sig til de to store gårde Hagesholm og Aspagården.

De steder hvor dræning eller jordbundsforholdene ikke er egnet til landbrugsproduktion er arealanvendelsen mere præget af en ekstensiv udnyttelse og bevoksninger. I et stort område i den østlige del er opdyrkning helt opgivet, og i stedet er der blevet etableret en skov, Avdebo Plantage

Det gamle kystforland syd for Svinninge-Avdebo landkanal er kendetegnet ved et mere eng-lignende landskab, der har en ekstensiv karakter og nogle steder fremstår som våde enge.

Bevokningsstruktur

Det er karakteristisk for landskabet at bevoksningen på den opdyrkede flade består af enkeltrækkede levende hegn og enkelte mindre småplantninger, særligt ved og omkring gårdene. Den nordlige del af området er mere åbnet og med færre bevoksninger end den sydlige del langs kanalen. I det gamle kystlandskab er der en vekselvirkning mellem mindre marker og bevoksning.

I den vestligste del af området ved Svinninge Vejle er beplantning stort set fraværende og området fremstår som en samlet intensivt dyrket landbrugsflade. Mød øst er området præget af Audebo Plantage, der blev plantet under 2. verdenskrig, og som i dag fremstår som en yngre skov.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsen i området ligger koncentreret omkring syd-kanalen, med den ældste bebyggelse syd for kanalen i det tidligere kystforland, og som er knyttet til de landsbyer der oprindeligt lå langs med fjordkysten, Hagedsted, Gislinge, Sandby og Svinninge, både husmandssteder og udflyttede gårde. Samt den nyere bebyggelse nord for kanalen, der for en stor del er den tidlige bosætning i området præget af husmandsteder og mindre gårde. Bebyggelsen ligger ved vejene og på markfladerne.

De store gårde Aspagård og Hagesholm ligger helt alene i den nordlige del af området, omgivet af de store markflader der hører under de gods lignende bebyggelser, hvortil der også hører mindre arbejderboliger, som i dag anvendes som almindelige beboelsesejendomme. Disse gårde ligger helt ud til de anlagte veje og Hagesholm ligger på begge sider af vejen.

Generelt opleves det inddæmmede område som et område med meget sparsom bebyggelse, der ligger med stor afstand. Nogle områder opleves helt frit for bebyggelse. Vejene på den inddæmmede flade ligger i et stramt system - vinkelret eller parallelt i forhold til hinanden, der giver landskabet et meget planlagt præg.

Kulturhistoriske spor

Den gennemgående kulturhistoriske fortælling for karakterområdet er det storstilede og ambitiøse projekt med at inddæmme Lammefjorden, som fandt sted mellem 1873 og 1943.

Audebo pumpestation, dæmningen, Svinninge Vejle pumpestation, kanalen, grøfterne og Hagesholm er historiske elementer og spor der vidner om områdets kulturhistoriske fortælling og værdi.

Det storslåede projekt, der er en del af en større samfundshistorisk fortælling bliver formidlet flere steder i området, bl.a. i krydset ml. Hagesholmvej og Grevingevej hvor der er opsat en mindesten, for at markere projektets afslutning. Også på Audebodæmningen er der etableret et keramisk kunstværk, der viser tørlægningsprojektets forskellige faser. Audebo pumpestation indeholder en større udstilling om projektet og der arbejdes på at etablere et større formidlings- og oplevelsessted ved pumpestationen.

Tekniske anlæg

Landskabet indeholder flere tekniske anlæg. Mest betydende for landskabets karakter er de markante nyere tekniske anlæg i området, så som vindmøller og motortrafikvejen mod Odsherred. Vejen ligger i den østlige del af karakterområdet, mod syd ligger vejen højt over det flade landskab og præger i høj grad oplevelsen af landskabet. Mod nord løber vejen i landskabets terræn og præger i mindre grad området.

Flere grupper af store vindmøller præger særligt den østlige del af området. I den østlige del mellem Svinninge og Sandby løber højspændingsanlæg nord-syd.

Øst for motortrafikvejen ligger Audebo Miljøcenter, der er et aktivt deponi, hvor det er muligt at deponere ikke-brændbart og ikke-genanvendeligt affald. Miljøcenteret er omkranset af beplantning og opleves ikke særlig tydeligt i landskabet.

Rumlige og visuelle karaktertræk

Den rumlige oplevelse

Skala og kompleksitet

I det overordnede perspektiv har landskabet en stor skala, hvor området opleves som et stort sammenhængende landskabsrum, hvor det omkringliggende terræn hæver sig og skaber afgrænsningen til de omkringliggende karakterområder. Landskabet inde i området, er karakteriseret ved en vekslen fra mellem-skala i det gamle kystforland til hovedsageligt stor skala i de inddæmmede områder.

Den sydlige del hvor bosætningen er sket før inddæmningen og i den tidlige fase af inddæmningen bærer præg af mindre ejendomsstørrelser og små gårde/husmandssteder langs de rette grusveje, her er landskabet mere sammensat og i en mellem til lille skala. I den østlige del af området, primært øst for motorvejen, er området ligeledes mere fragmenteret og inddelt i mindre områder.

Rumlige afgrænsninger

Bevoksningen er varierende og tilstede i en fragmenteret struktur i det gamle kystforland hvorimod det er mindre dominerende på de større flader hvilket giver mulighed for større kig på tværs af området mod de gamle kystskrænter. Særligt ved Svinninge Vejle og på de store åbne markflader ved Hagesholm. Området i den sydlige del og ved Avdebo Plantage, har et mere lukket udtryk.

Udsigter

I den nordlige del af karakterområdet der grænser op mod Odsherred Kommune er markenhederne større og den visuelle kontakt til Odsherred kommune og den nordlige kyststrækning er tydelig. Det flade terræn i dette senest inddæmmede område har en tydelig struktur af store dyrkede marker inddelt af levende hegn. Landskabet er her enkelt og i stor skala.

Fra dæmningen, der afskærer den tørlagte del fra den vandfyldte del af Lammefjorden, er der udsigt over fjorden med en god visuel sammenhæng langs kysten. Fra resten af området opleves kysten ikke på grund af dæmningen, der skjuler fjorden og kyststrækningen.

Diverse

I karakterområdets vestligste del, Svinninge Vejle, er området helt fladt og opdyrket i store markenheder. Her er der stort set ingen bebyggelse eller beplantning, og den lille fladbundede 'gryde' opleves meget stærkt med de markante tidligere kystskrænter, hvor Hørve og Vallekilde tårner, bl.a. kan man se Vallekilde kirke og højskole på toppen af det omsluttende terræn. Odsherreds randmorænes dramatik fornemmes således i Svinninge Vejle.

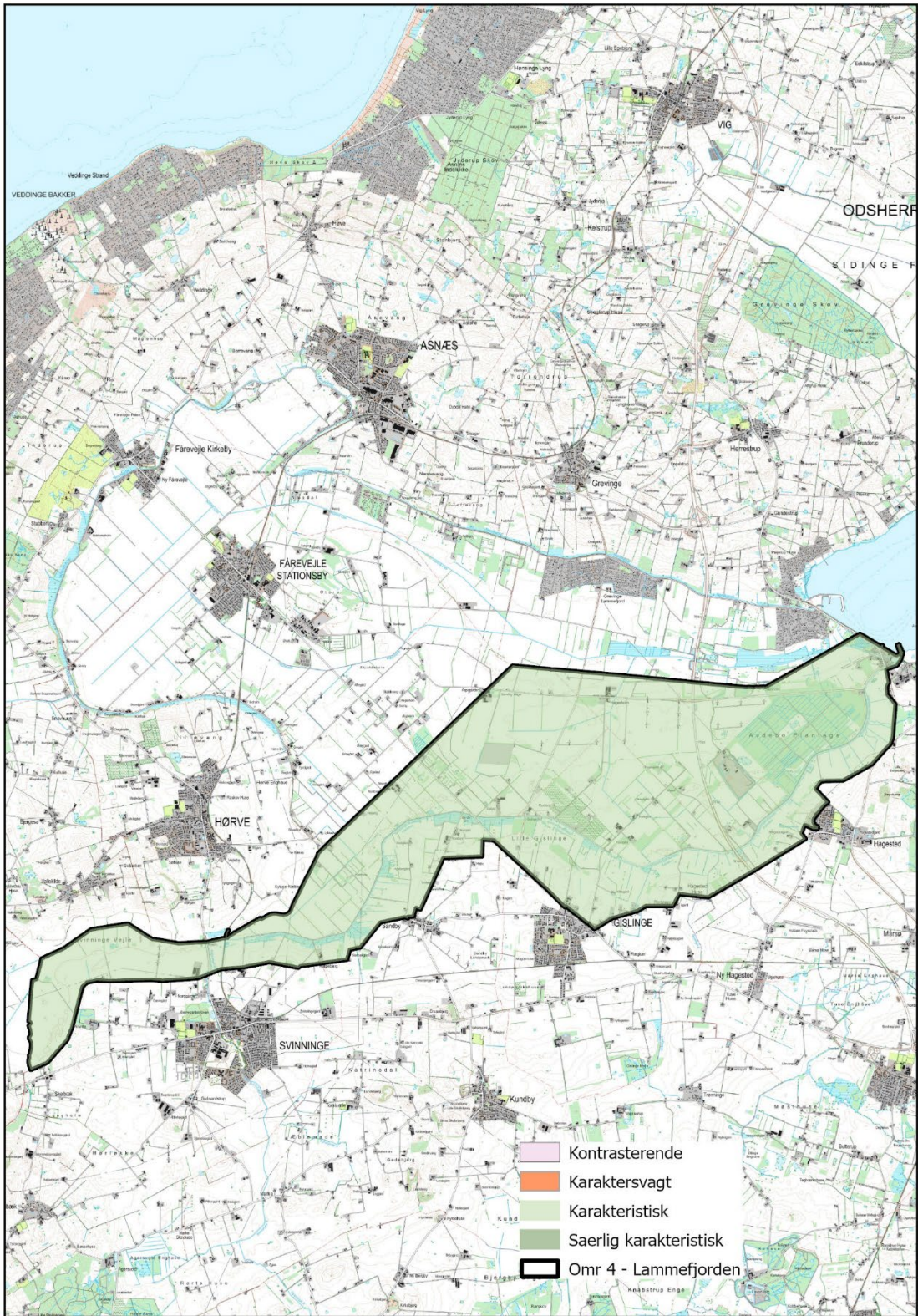
Vurdering

Karakterstyrke

Karakteristisk

Hele området fremstår karakteristisk da den inddæmmede fjordbund fornemmes i det flade landskab, der omsluttet af de tidligere kystskrænter, der særligt mod nord er markante. Desuden opleves mange af

inddæmningens kulturhistoriske spor i landskabet, som f.eks. kanalerne og grøfterne, samt pumpestationerne. Den intensive opdyrkning med store marker og lige veje, samt den sparsomme og spredte bosætning er ligeledes karakteristisk. Nogle steder har opdyrkning ikke været muligt eller rentabelt, hvilket har resulteret i spredte bevoksninger og en egentlig skov, dette er også karakteristisk for et så omfattende inddæmningsprojekt.

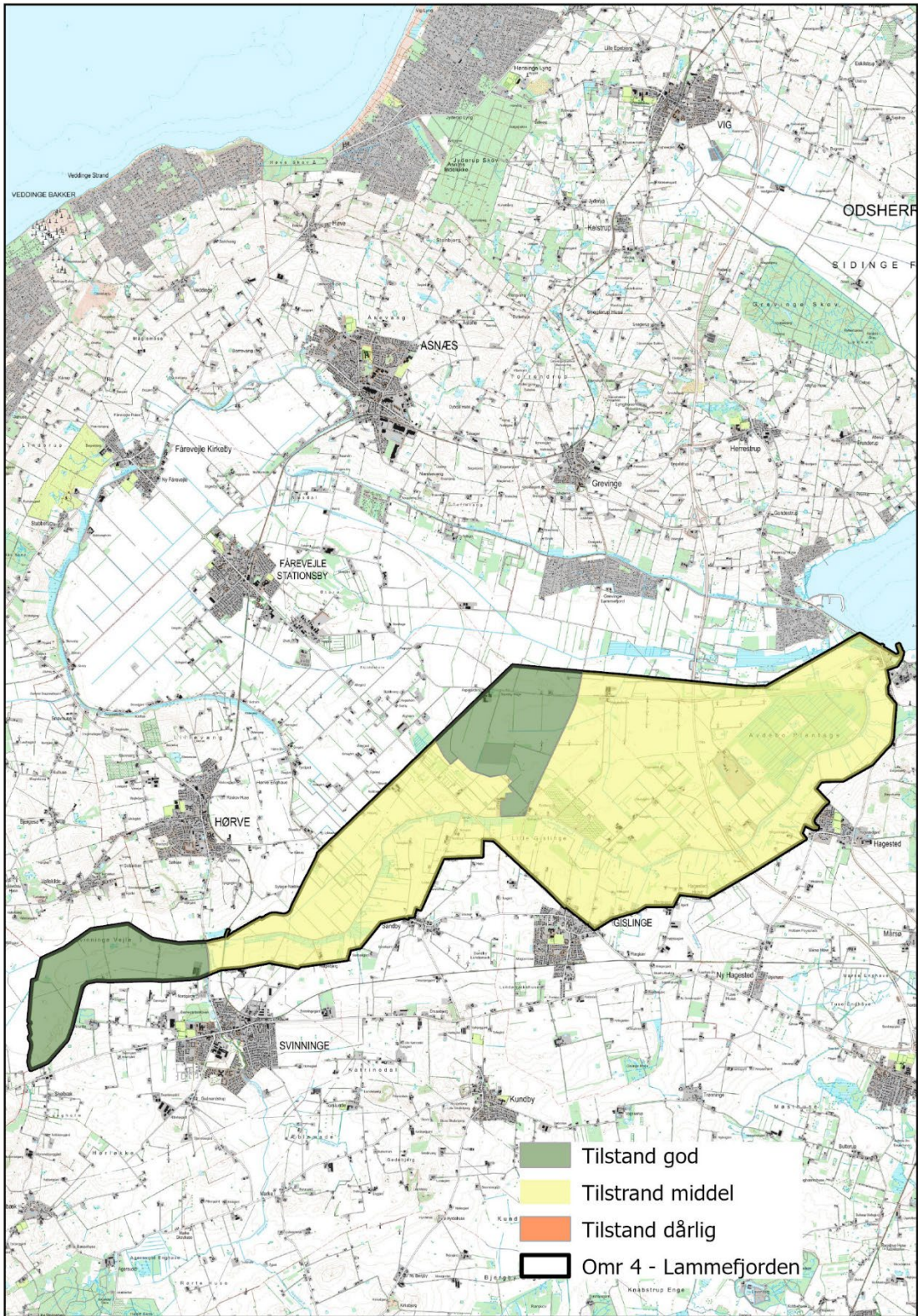
Tilstand

God

Tilstanden af karakterområdet i den nordligste del ved Aspagården og i den vestlige del ved Svinninge Vejle vurderes at være god da det oprindelige inddæmmede landskab opleves intakt og upåvirket af senere udvikling af området.

Middel

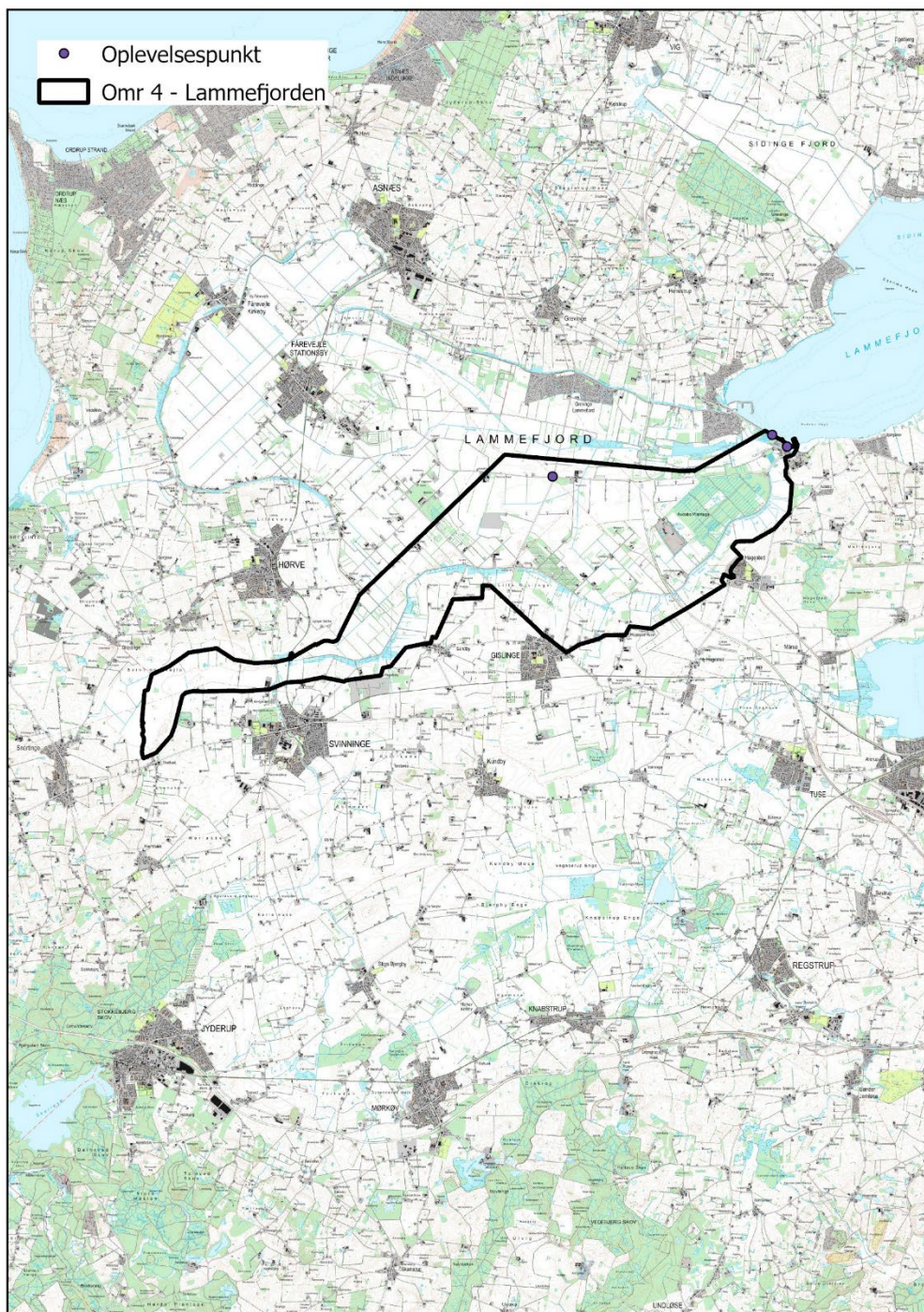
En stor del af området opleves i middel tilstand, da landskabskarakterens struktur især i kystforlandet er sløret grundet ændret anvendelse, samt en mere sløret oplevelse af området på grund af tilgroning. Ligeledes forhindrer Audebo Plantage oplevelsen af det flade åbne inddæmmede landskab. Rute 21 og de mange vindmøller i området præger også landskabet.

Oplevelsesværdier

Mindestenen for Lammefjordens inddæmning er et oplevelsesrigt punkt, hvor man kan læse om de historiske trin i de 100 år det tog at inddæmme hele Lammefjorden. Her er ligeledes en vandstands markør, der viser hvor vandet stod til inden inddæmningen. Fra dette punkt er der også et flot kig mod de store markflader.

Dæmningen og Audebo pumpestation med havn er oplevelsesrige punkter, der viser kulturhistoriske vigtige spor og står som vigtige vidnesbyrd om en naturforståelse og vilje til at forme landskabet efter vores ønsker. Der er imponerende udsigter fra dæmningen.

Område 5 Gislinge Landbrugsflade

Foto

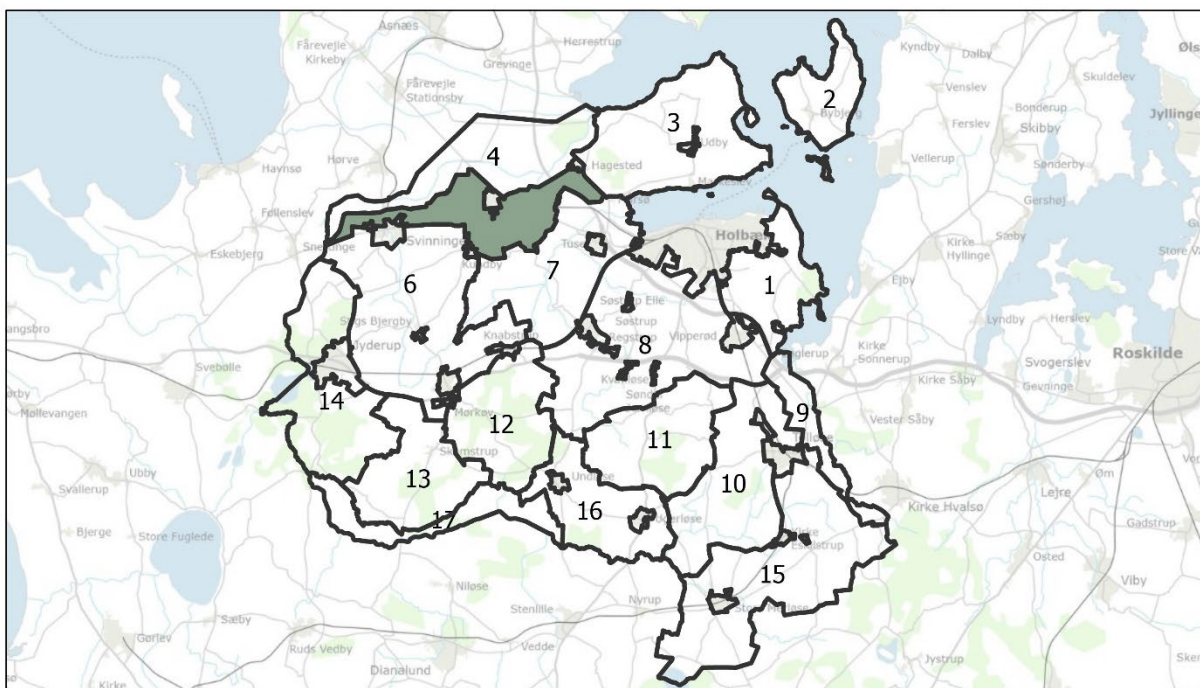
Nøglekarakter

Karakterområdet er fladt til svagt bølgende. Landskabet er karakteriseret ved at være en intensivt dyrket landbrugsflade. Der er kun meget lidt beplantning i området. Der er flere tekniske anlæg i området. Huse og husmandssteder ligger langs med vejen mens gårdene ligger trukket væk fra vejene.

Beliggenhed

Karakterområdet ligger i den nordlige del af kommunen. Mod nord og vest afgrænses området af Lammefjordens flade kunstigt inddæmmede landskab. Mod øst afgrænses området mod Tuse Næs Fjordlandskab og mod sydøst det lavtliggende Tuse Englandskab. Mod sydvest afgrænses området mod Kundby Hatbakkelandskab.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen @DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Gislinge landbrugsflade er et åbent landskab med et fladt til svagt bølgende terræn. Området er et intensivt dyrket landbrugslandskab med marker i mellem til stor skala. Der er et fravær af diger og hegn i området og kun få skovstykker. Området er præget af landbrugets fortsatte udvikling med større gårde, der ligger spredt i området. Herudover er landskabs udvikling og nuværende karakter i høj grad præget af både gennemkørende større landevej og jernbane, og dermed udbygningen af bymæssig bebyggelse omkring

stationerne, der har placeret sig et lille stykke fra de oprindelige landsbyer Gislinge og Hagested. Den oprindelig struktur er sløret, på nær ved Gislinge Gård, som er et nyere gods. Herudover er området præget af mange tekniske anlæg.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Terrænet i Gislinge Landbrugsflade er et fladt til let bølgende morænelandskab. Det falder generelt mod nord, ned mod Lammefjorden. Karakterområdet afgrænses lige ovenfor skrænterne til den tidligere kyststrækning ved Lammefjorden. Landskabets oprindelse er bundmoræneflade. Jorden er god dyrkningsjord, hvilket også ses i den intensive landbrugsmæssige udnyttelse.

Hydrologi

Gislinge Å løber øst for Gislinge, fra den tilgroede Gislinge mose og ned til Lammefjordens Svinninge-Audebo Kanal. Byløbet og Lundemarksløbet løber henholdsvis nord og nordøst om Gislinge, også til kanalen. Svinninge Å løber igennem Svinninge, fra Aggersvold Enghave og ud i Svinninge-Audebo Kanalen, der hvor landevejen krydser den inderste del af Lammefjorden og Svinninge Vejle. Vandelementerne i området fremstår generelt ikke særligt markante.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og områdets udskiftning.

Dyrkningsstruktur

Arealanvendelsen er helt overvejende intensivt landbrug med mellemstore til store marker. Der er enkelte mindre frugtplantager i området. Langs med et stykke af Gislinge å er der enge, der drives ekstensivt. Gislinge mose er groet til/beplantet og har fået karakter af skov.

Bevoksningsstruktur

Området fremstår generelt meget åbent. Der er generelt et fravær af hegn og diger i området. Der ligger enkelte mindre skovområder spredt i området. Bevoksningerne er generelt knyttet til de gårde og huse der ligger i området.

Bebyggelsesstruktur

Huse/husmandssteder ligger langs vejene, mens gårdene ligger væk fra vejene. Flere gårde har større driftsbygninger og siloer, og bærer præg af at landbrugsdriften i området fortsat udvikles. I den centrale del af området ligger Gislinge, der vækster med erhverv og boligområder. Mod vest ligger landsbyen Sandby, der i høj grad har bevaret sin oprindelige struktur. Mod sydøst ligger Trønninge landsby, der også har bevaret sin oprindelige struktur.

Kulturhistoriske spor

De kulturhistoriske spor er i nogen grad udvisket af den gennemskærende infrastruktur, der præger området (jernbane, større landevej, motorvej), og de er derfor mange steder svært genkendelige. Men der findes alligevel nogle spor i området. Sandby landsby, som ligger på kanten af den tidligere Lammefjord med de værdifulde engområder, er udpeget som værdifuldt kulturmiljø. Den fremstår stort set intakt, som en

delvis stjerneudskiftet landsby med en del gårde tilbage i kernen, samt genkendeligt stjerneudskiftningsmønster i ejerlavet. Ejerlavsgården er dog delvist udvisket mod syd ved Drusebjerggård af den gennemskærende jernbane. Trønnige landsby fremstår også forholdsvist uændret siden udskiftningen, som delvist stjerneudskiftet, men med et mindre genkendeligt mønster i landskabet.

Den østlige del er i høj grad præget af blokudskiftninger. Hvor mange gårde er flyttet ud midt på markstykkerne, fra de omgivende landsbyer, hvoraf nogle senere er vokset til mindre stationsbyer som følge af jernbanens etablering igennem området.

I den vestlige del af området ligger to yngre mindre herregårde; Gislingegården og Svinningegården. Her er de store marker oprindelige, og en markant allé leder fra Landevejen til Gislingegården. Området har herregårdspræg, men kun i form af markstørrelser og bygningsmasse (hvorimod der ikke ses stendiger og skov). Udviklingen i den resterende del af området, med intensiv landbrugsdrift, og sammenlægning af marker betyder dog, at området ved Gislingegården og Svinningegården ikke adskiller sig væsentligt fra den resterende del af området.

Gislinge Kirke i Gislinge er et væsentligt kulturhistorisk element, der kan ses på lang afstand.

Tekniske anlæg

I Gislinge ligger der en markant DLG silo som en fortælling om det værdifulde landbrugsland i området og et orienteringspunkt der ses over større afstande.

Der er flere tekniske anlæg indenfor området. Der er et solcelleanlæg (ca. 30 ha.) nordøst for Svinninge, der står tre vindmøller mellem Sandby og Gislinge og der løber en højspændingsledning i den østlige del af området (syd for Hagedsted og Mårsø). Området er desuden gennemskåret af flere større infrastrukturanlæg. Jernbanen gennemløber området i øst-vestgående retning. Det samme gør den trafikerede landevej 'Landevejen'. Motortrafikvej (rute 21) gennemskærer den østlige del i nord/syd gående retning. Vejen ligger dog lavt i forhold til det omkringliggende landskab, og fremtræder dermed ikke dominerende i området.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved mellem til stor skala, der afspejles i områdets struktur med store marker, et fravær af diger og bevoksning, samt mange større landbrugsbedrifter. Landskabet har generelt en åben karakter, der er kun få skovstykker og den sparsomme bevoksning er ofte knyttet til bebyggelsen i området.

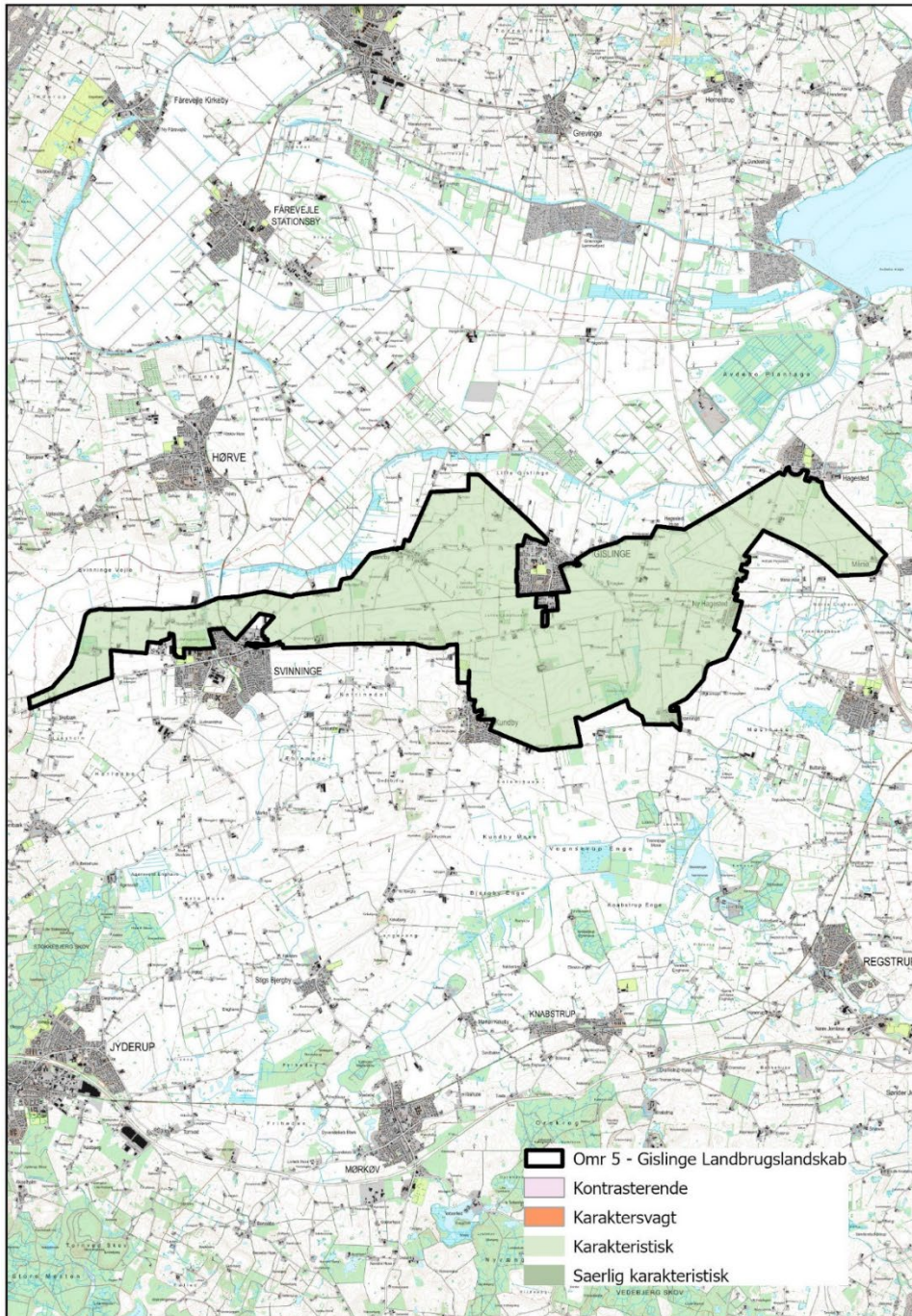
Landskabet rummer generelt åbne udsigter over store afstande. Fra Landevejen, der løber gennem området, kan der særligt mod nord på grund af det faldende terræn og fraværet af væsentlig beplantning opleves større udsigter. Udsigterne er påvirket af vindmøller, så det er ikke uforstyrrede kig, men alene oplevelsen af at se langt, og kunne se den tidligere kystskrænt mod nord.

Vurdering

Karakterstyrke

Karakteristisk

Hele området er vurderes at være karakteristisk. Den gode dyrkningsjord og den intensive landbrugsdrift har ført til, at der er sket en betydelig udvikling i markstørrelser. Tidsdybden er generelt ikke særlig stor i området. Området ved Gislingegården og omkring Sandby landsby har dog en større tidsdybde.

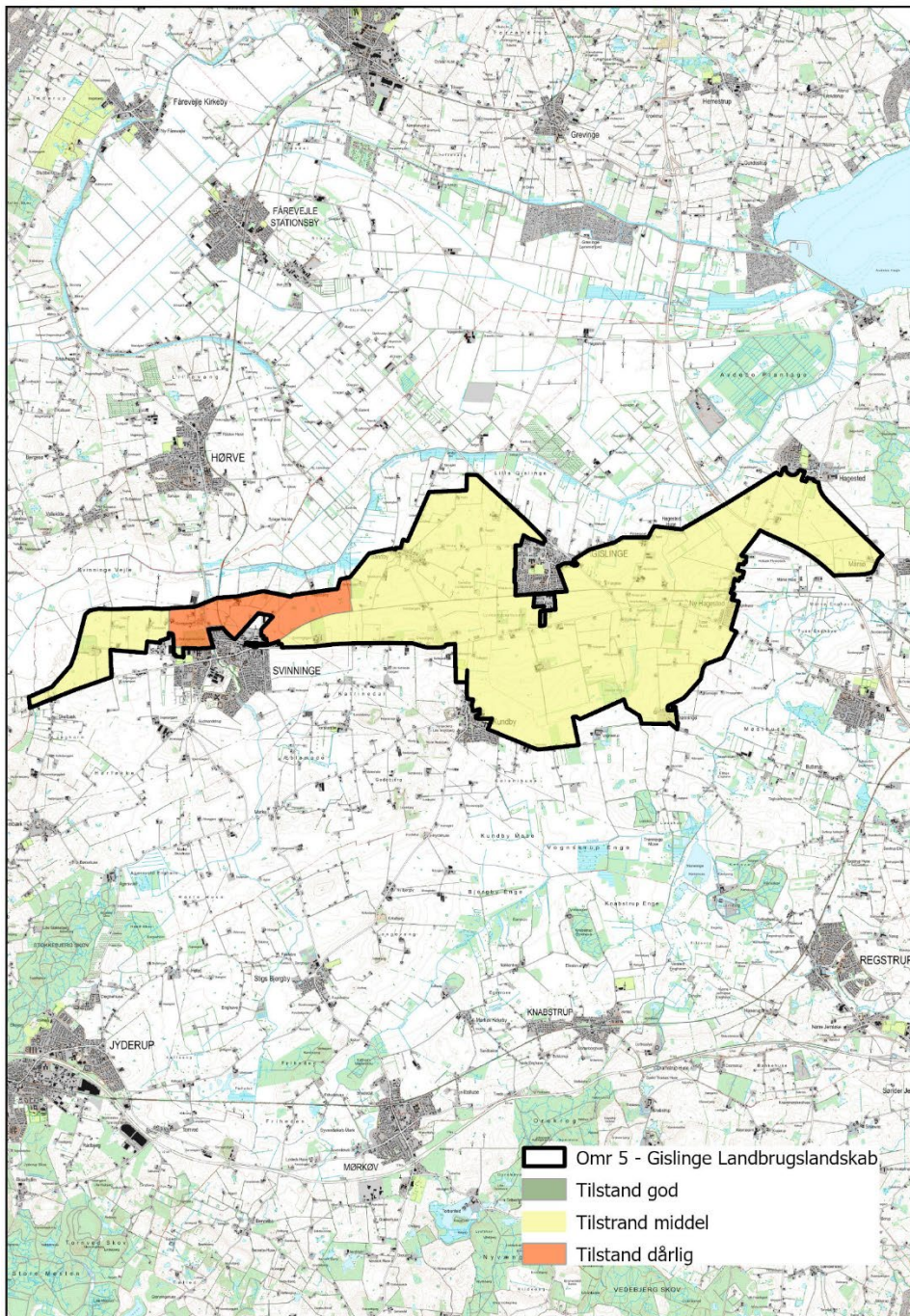
Tilstand

Middel

Størstedelen af området er middel tilstand, da der er tekniske anlæg i form af solceller, vindmøller, større veje og højspændingsledninger, der præger oplevelsen af området. Desuden ses landbrugets udvikling også at have påvirket landskabet bl.a. ved fjernelse af hegn og diger for at fremme en landbrugsmæssig udnyttelse af den gode landbrugsjord.

Dårlig

Området nord for Svinninge er forstyrret af større bygninger i byranden og tekniske anlæg i området.

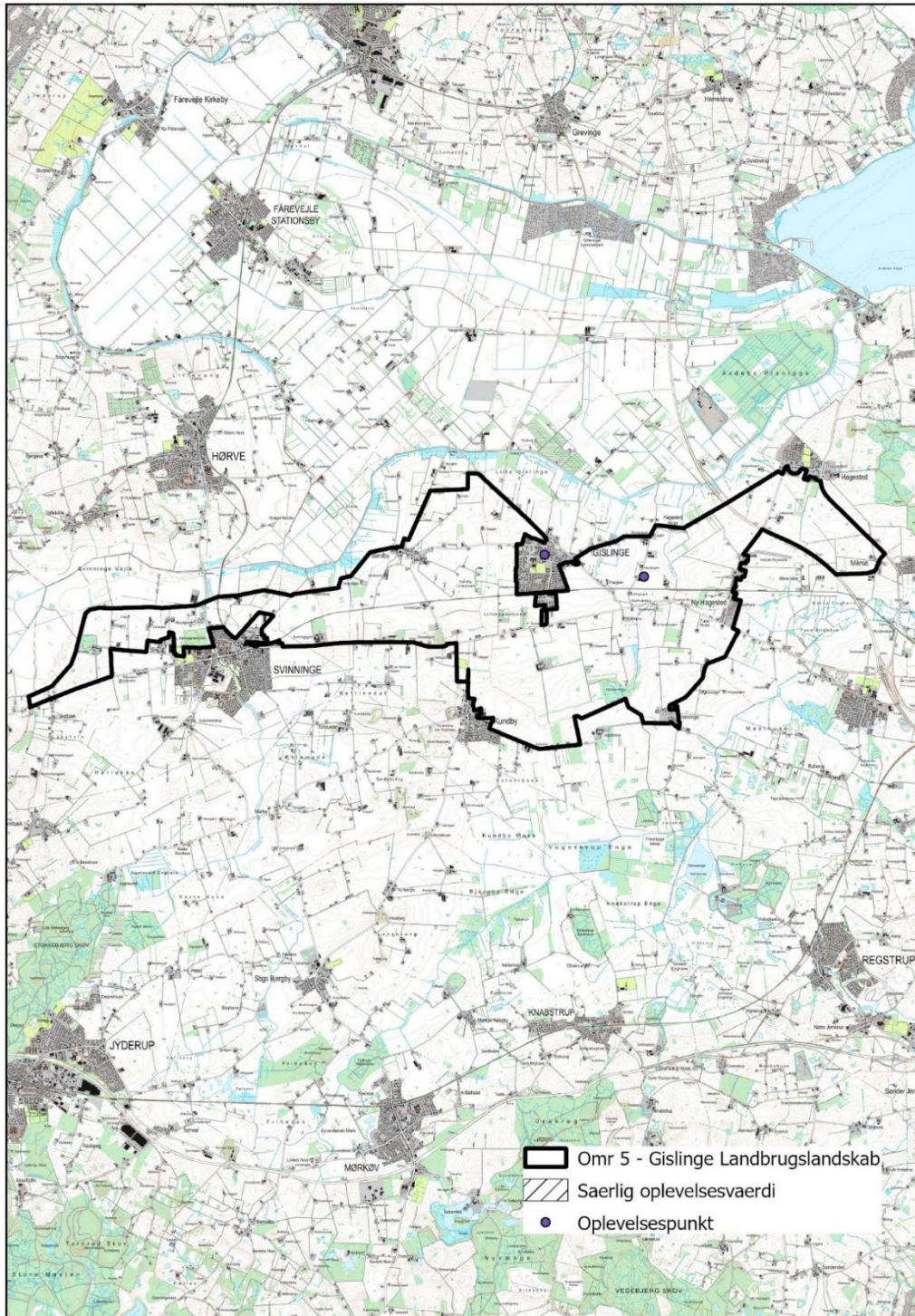

Oplevelsesværdier

Orienteringspunkter

DLG's silo i Gislinge der ses over større afstande i det flade landskab, fungerer som et orienteringspunkt i området.

Gislinge Kirke ses også over større afstande.

Bevaringsværdigt landskab

Der er ikke udpeget bevaringsværdige landskaber inden for karakterområdet.

Område 6 Kundby Hatbakkelandskab

Foto

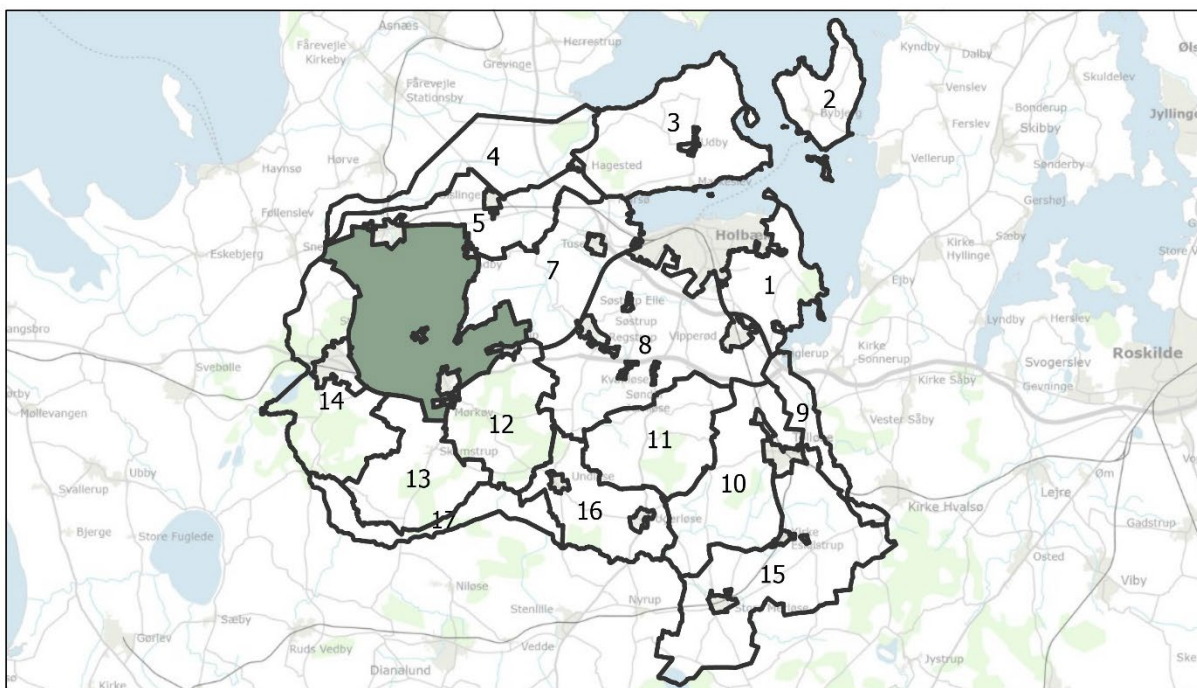
Nøglekarakter

Kundby Hatbakkelandskab har et let bølget terræn. I områdets østligste del ligger de karakteristiske hatbakker og hæver sig over terrænet. Området er hovedsageligt en åben landbrugsflade, men den sydlige del af området er præget af mindre markenheder og større naturpræg. Der er generelt en sparsom beplantning i området. Der er megen bebyggelse i området, herunder mange husmandskolonier.

Beliggenhed

Kundby landbrugslandskab ligger i den nordvestlige del af kommunen. Mod nord afgrænses området i landevejen af Gislinge Landbrugsflade. Mod vest afgrænses området mod Jyderup Skovlandskab. Mod øst afgrænses området mod Tuse Englandskab. Endelig mod syd afgrænses området mod de mere kuperede områder Skamstrup Bakkelandskab og Vedebjerg Herregårdlandskab.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen @DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Kundby Hatbakkelandskab er et relativt åbent landbrugslandskab i mellem skala. Området er generelt let bølget, men indeholder karakteristiske hatbakker, der er ligger i en nord/sydgående linje i områdets østlige del. Terrænet i Kundby Hatbakkelandskab falder generelt mod syd og vest, hvor landskabet er mere præget af natur- og vådområder. Den syd og vestlige del af området har således et større natur/marginaljordspræg end det der ellers er dominerende i området. Området fremstår generelt åbent og uden megen

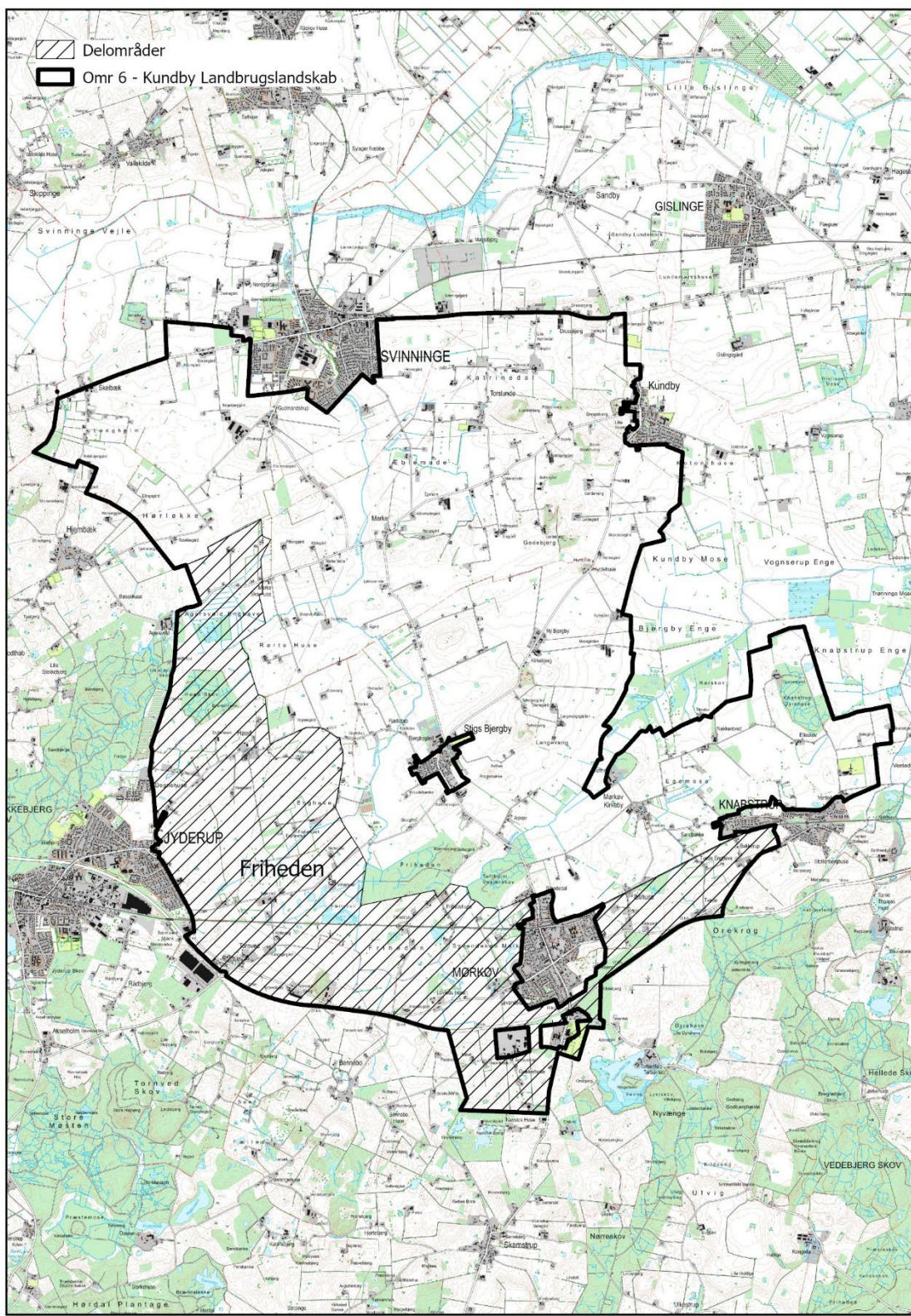
beplantning. Området opleves bebygget med mange landsbyer i området, mange husmandskolonier og mange gårde. Særligt for området er de karakteristiske Hatbakker og indblik til Kundby Kirke.

Delområder

Friheden

Den sydlige og sydvestlige del udgør et delområde. Dette område har en mindre skala og den landbrugsmæssige udnyttelse fremstår mere ekstensivt. Der er flere husmandsudstyknings, og de anvendes i dag som fritidslandbrug, hvilket betyder at området generelt har en mindre skala end den resterende del af karakterområdet.

- Delområder
- Omr 6 - Kundby Landbrugslandskab

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Terrænet er et hovedsageligt let bølget morænelandskab. Terrænet falder generelt fra nordøst mod sydvest. I området ligger de karakteristiske hatbakker. Hatbakkerne er karakteriseret ved at være runde bakker hvor aflejringerne er trukket op i en skrå stilling. Dannelsen har bevirket at jordlagene i selve bakken er lodrette i modsætning til normale bakker, hvor jordaflejringer er vandrette. Isens bevægelse har desuden skabt den "fane" som strækker sig ud fra bakketoppene i vestlig til sydvestlig retning. Bakkerne har en udstrækning på 100-200 meter i tværmål og rejser sig 20-35 meter i forhold til det omkringliggende landskab. Hatbakkerne ligger på en linje fra Drusebjerg i nord til Tornved i syd. De mest markante bakker er Drusebjerg, Lundebjerg, Gedebjerg og Kirkebjerg med Kundby Kirke, med alle toppe i +45 m.

Hatbakkerne er udpeget som nationalt geologisk interesseområde. Der kan læses mere om Gedebjerg her <https://www.geus.dk/udforsk-geologien/ture-i-naturen/geologiske-naturperler/sjaelland/gedebjerg/>

I den vestlige del af området er landskabet mere svagt bølget tenderende til fladt. Terrænet falder mod Gislinge Landbrugsflade mod nord kun afbrudt af enkelte bakker, særligt i den nordvestlige del af området. Bakkerne er mindre fremtrædende end hatbakkerne og tilfører landskabet et let bølgende udtryk.

Hydrologi

Svinninge Å gennemskærer området fra sydvest mod nord. Ådalen er ikke markant. Herudover er der flere mindre vandløb i området. I den sydlige og vestlige del af området er der flere lavtliggende våde eng- og moseområder særligt ved Aggersvold Enghave samt området sydvest for Stigs Bjergby.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og området's udskiftning. Derudover er området med de karakteristiske hatbakker med til at definere tidsdybden i dele af området.

Dyrkningsstruktur

Størstedelen af området er intensivt dyrket med mellemstore til store markstrukturer. Sammenlægning af marker har betydet, at de oprindelige strukturer fra udskiftninger af landsbyer ikke opleves tydeligt i landskabet. Mod syd er markenhederne mindre og der er en større vekselvirkning mellem dyrkningsflader og beplantninger. Her er således flere fritidslandbrug med mindre dyrehold.

Bevokningsstruktur

Området er generelt sparsomt beplantet med få skove og få læhegn. Der er stedvist beplantning i markskel, men området opleves fortsat åbent. Den sydlige del af området er mere tilgroet og her understøtter beplantningen marginaljordspræget og de mindre husmandsbrug.

Bebyggelsesstruktur

Der er meget bebyggelse i området både i form af enkelt bebyggelse men også landsbyer som Mørkøv Kirkeby, Ny Bjergby, Torsslunde, Høed, Marke og Gudmandstup og husmandskolonier som Ibs Huse, Grækerhus, Degnehuse og Marke Skovhuse. Det er karakteristisk for området, at huse og husmandskolonier er placeret ud til vejene, mens gårdene ligger midt på landbrugsfladen.

Omkring Svinninge og Jyderup er der sket en stor byudvikling, som påvirker det oprindelige landskab.

Kulturhistoriske spor

I området findes mange stjerneudskiftede landsbyer som Mørkøv Kirkeby, Høed, Marke og Gudmandstrup. Den østlige del af Jyderup, som grænser op til området, viser også tegn på stjerneudskiftning. Foruden landsbyerne rummer området mange husmandskolonier som Ibhuse, Grækerhuse, Degnehuse og Marke Skovhuse. Mange af husmandsudstykningsene ligger i den sydlige del af området, hvor jorden ikke har så gode dyrkningsegenskaber som i den resterende del af området. Midt i området, Nord for Stigs Bjergby er der i 1922 etableret et statshusmandsbrug (Bjergby Statshuse) på jorde fra Bjergbygård.

Statshusmandsbrugenes oprindelige små jordlodder drives dog i dag i som større marker, så det er kun husenes placering der ses som et tegn på statshusmandsbruget.

Kundby Kirke ligger markant og højt i landskabet på en hatbakke. Kirken kan derfor ses over større afstande og fungerer som et orienteringspunkt i landskabet.

Tekniske anlæg

Der er mange tekniske anlæg, som dog ikke virker dominerende i landskabet. I den nordlige del ved Torslunde ligger en transformatorstation. Ud fra denne forløber 6 højspændingsledninger. Nord for Høed og Stigs Bjergby står Jyderupsenderen – en 320 meter høj mast der sender radio og tv signaler.

Der er to grupper af tre vindmøller i området; En gruppe syd for Svinninge og en gruppe i den sydlige del mellem Mørkøv og Jyderup. Herudover står der 2 vindmøller syd for Kundby.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved en mellem til stor skala, der afspejles i områdets struktur med større marker. Stedvis og særligt i den sydlige del bliver skalaen mindre på grund af de mange husmandsbrug på den ringere jord.

Landskabet har generelt en åben karakter idet der kun er spredte skovstykker og få hegn i området. På grund af landskabets åbne karakter er der mange steder mulighed for lange kig i særlig grad til de markante hatbakker der troner i landskabet.

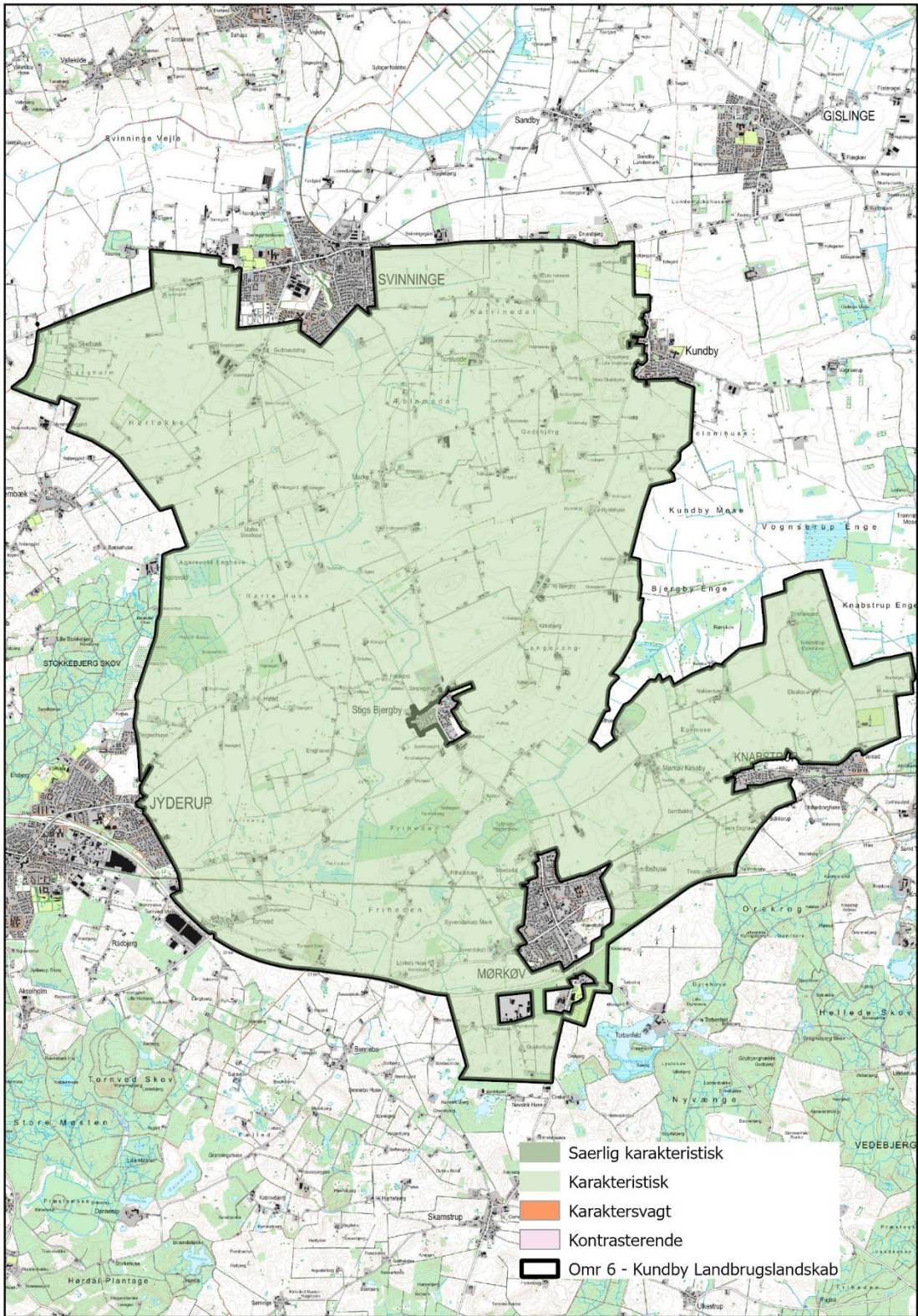
Området falder mod syd og vest. Grænsen mod de mere kuperede landskabskarakterområder mod syd og vest opleves tydeligt.

Vurdering

Karakterstyrke

Karakteristisk

Hele karakterområdet vurderes at være karakteristisk. De flade dyrkningsegne områder fremstår med marker, mens de mere stejle hatbakker fremstår med beplantning. De mere våde områder hovedsageligt i den sydlige og vestlige del fremstår som naturområder med mose- engpræg.

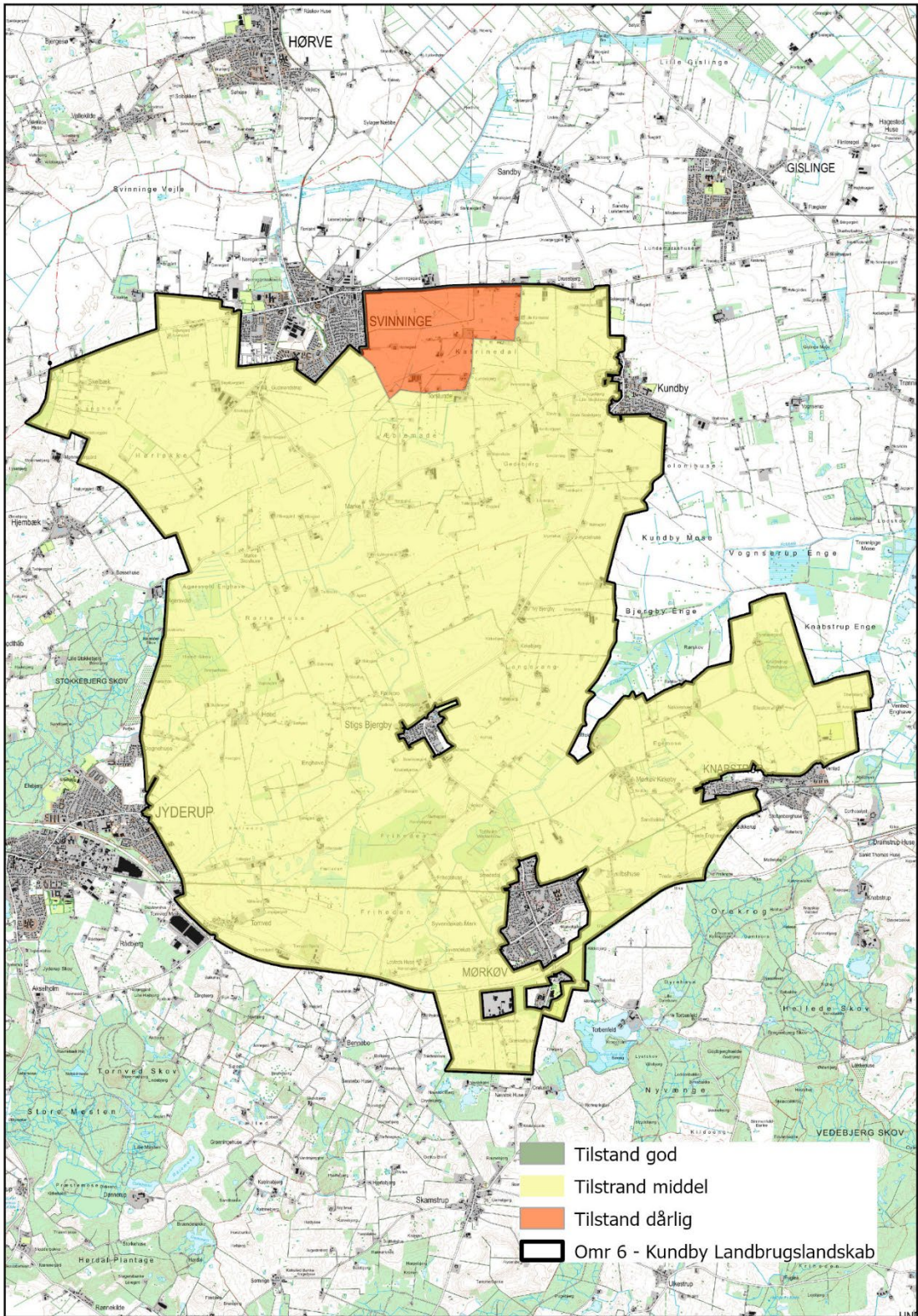
Tilstand

Middel

Størstedelen af området fremstår i middel tilstand idet den almindelige samfundsudvikling herunder landbrugsdriften har præget området og de ældre strukturer omkring husmandsudstyknings og landsbyer er udvisket over tiden.

Dårlig

Området nord for Torslunde er væsentligt forstyrret af tekniske anlæg i form af transformatorstation og højspændingsledninger.

Oplevelsesværdier

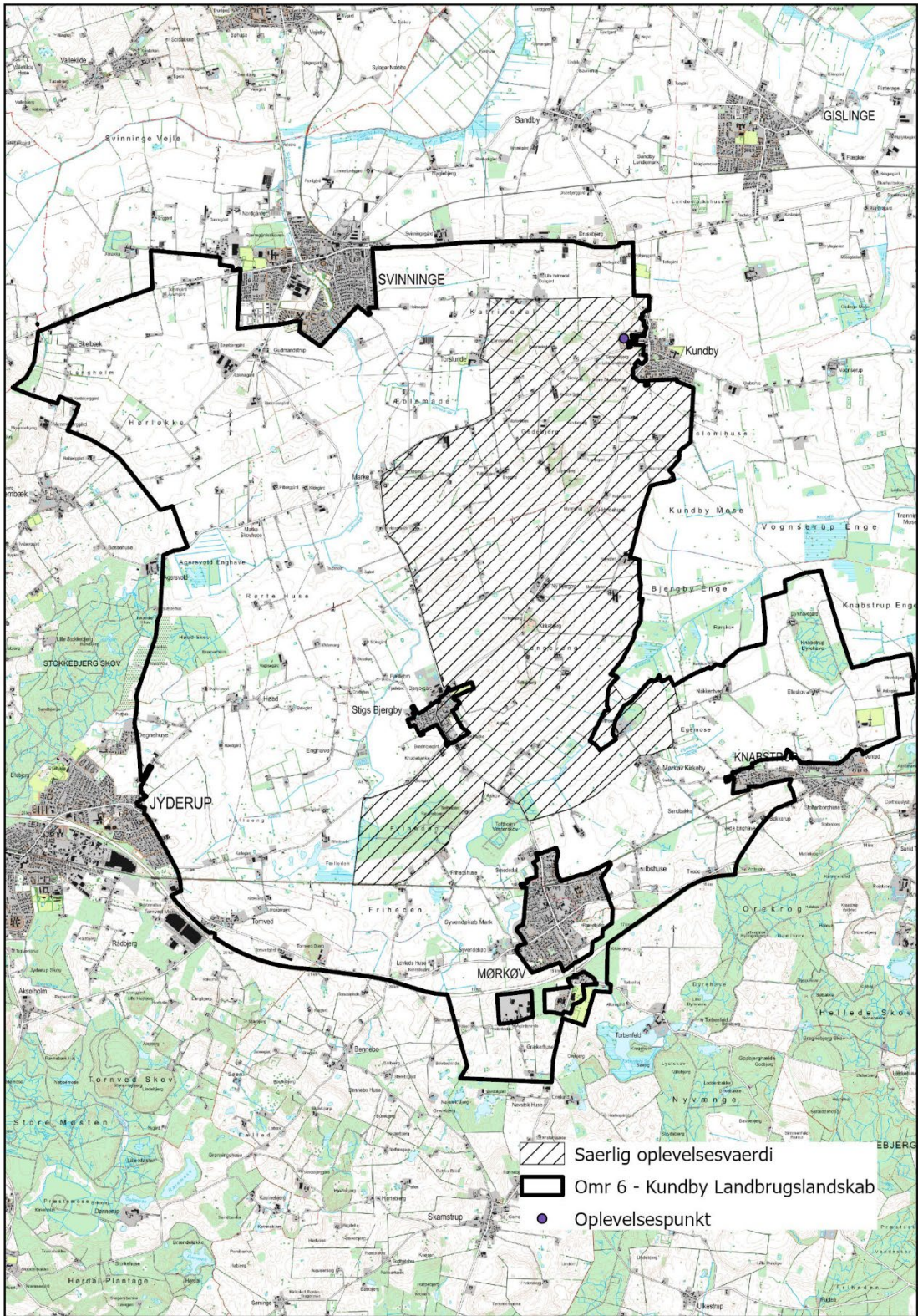
Oplevelsesrigt landskab

Hatbakkerne ved Kundby

Området omkring hatbakkerne vest for Kundby Kirke fremstår om et særligt oplevelsesrigt landskab. Det åbne landskab betyder, at de markante ofte skovklædte hatbakker opleves tydeligt i landskabet. Kontrasten mellem hatbakkerne og det fladere mellemliggende landskab er interessant og vekselvirkningen opleves når man bevæger sig rundt i landskabet og oplever hatbakkerne fra forskellige vinkler.

Oplevelsesrigt punkt

Kundby Kirke der ligger højt fungerer som et orienteringspunkt i landskabet, og fra selve kirken er der store udsigter over landskabet.

Bevaringsværdigt landskab

Hatbakkerne ved Kundby

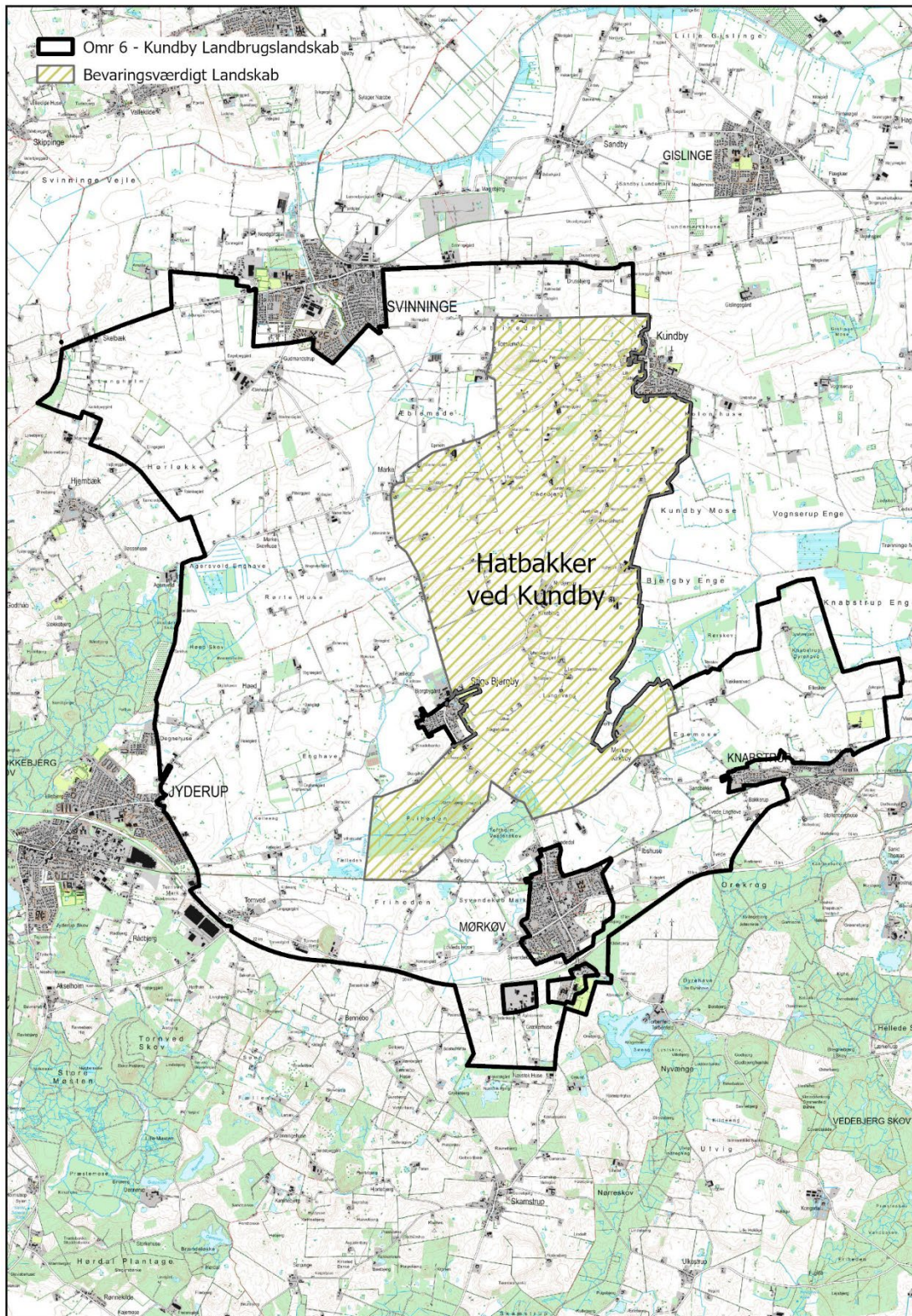
Området omkring hatbakkerne, der spænder fra Katrinedal vest om Kundby og Kundby i nord, til Mørkøv Kirkeby og Askov i syd til Stigs Bjergby og Marke i vest, er udpeget til bevaringsværdigt landskab.

De bærende elementer i det bevaringsværdige landskab er oplevelsen af kontrasten mellem de markante ofte skovklædte hatbakker og det mere flade åbne landskab imellem disse.

Det er således vigtigt at landskabet imellem hatbakkerne i videst muligt omfang bevares uden skovrejsning eller anden udvikling der kan lukke landskabet til, så udsigten og oplevelsen af hatbakkerne forringes. Selve hatbakkerne skal desuden beskyttes mod ændringer der kan påvirke oplevelsen af disse.

▭ Omr 6 - Kundby Landbrugslandskab

▨ Bevaringsværdigt Landskab

Område 7 Tuse Englishskab

Foto

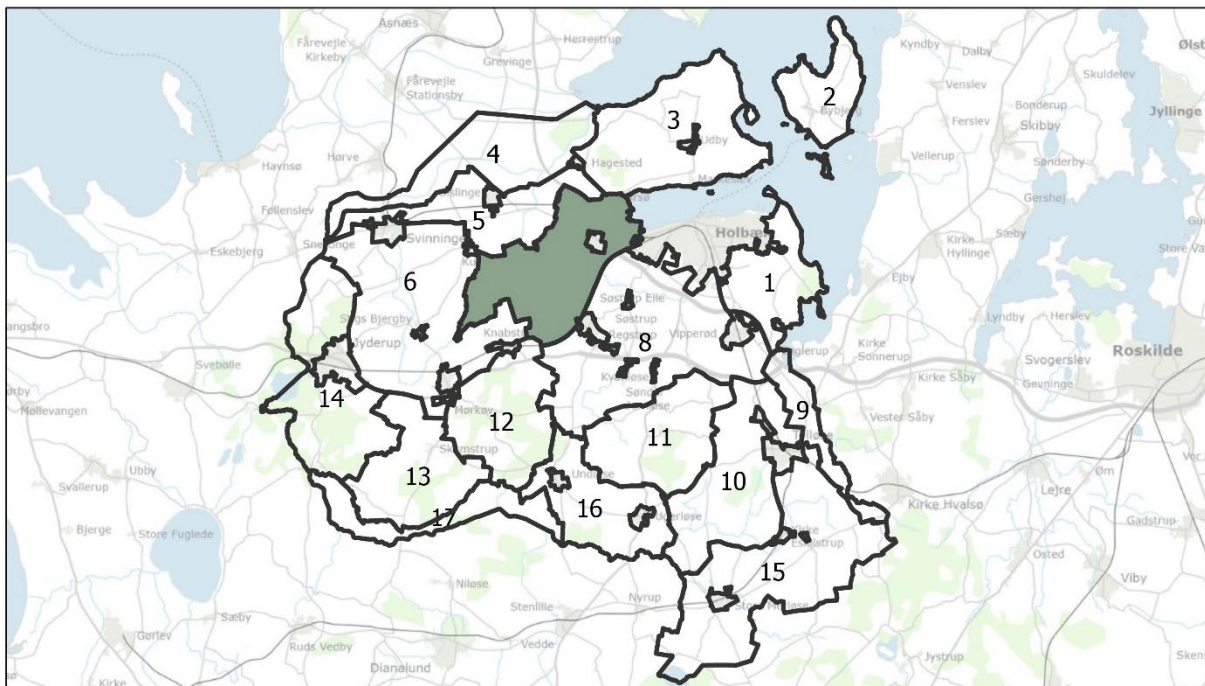
Nøglekarakter

Tuse Englishskab er karakteriseret ved et relativt fladt, lavtliggende englishskab der munder ud i Holbæk Fjord. Området er primært et mellem skala landskab med opdyrkede marker. Ved de to herregårde er skalaen større, mens den i de lavereliggende engprægede områder er mindre. Tæt ved udløbet til fjorden er ådalen mere skålformet. Der er forholdsvis lidt bebyggelse i området. Den ligger hovedsageligt på kanten af ådalen og langs med vejene.

Beliggenhed

Tuse Englishskab ligger vest for Holbæk by. Området strækker sig fra den inderste del af Holbæk fjord og afgrænses mod Gislinge Landbrugsflade i nord og Kundby Hatbakkelandskab i vest og områdets østlige afgræsning følger jernbanen, og Søstrup Dødislandskab.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen @DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Tuse Englishskab er et relativt fladt område, der ligger lavere end de omkringliggende karakterområder. Området er karakteriseret ved ådalene og de å-nære lavtliggende arealer. Vandet har således været og er i dag stadig ganske afgørende for muligheden for arealanvendelsen af jorden i området. En stor del af området bærer præg af at være fugtige marginale engjorder, men større områder er drænet og udnyttes i dag til traditionel jordbrugsdrift. Herregårdene Løvenborg og Vognserup ligger i området og arealerne heromkring har herregårdspræg. Særligt området omkring Løvenborg er udpræget herregårdslandskab.

Bebyggelsen ligger hovedsageligt på kanten af ådalen på nær landsbyerne Tuse og Butterup, som ligger ved de gennemgående veje. Ved godserne ligger desuden flere husmandskolonier og statshusmandsbrug.

Delområder

Delområde Løvenborg Gods

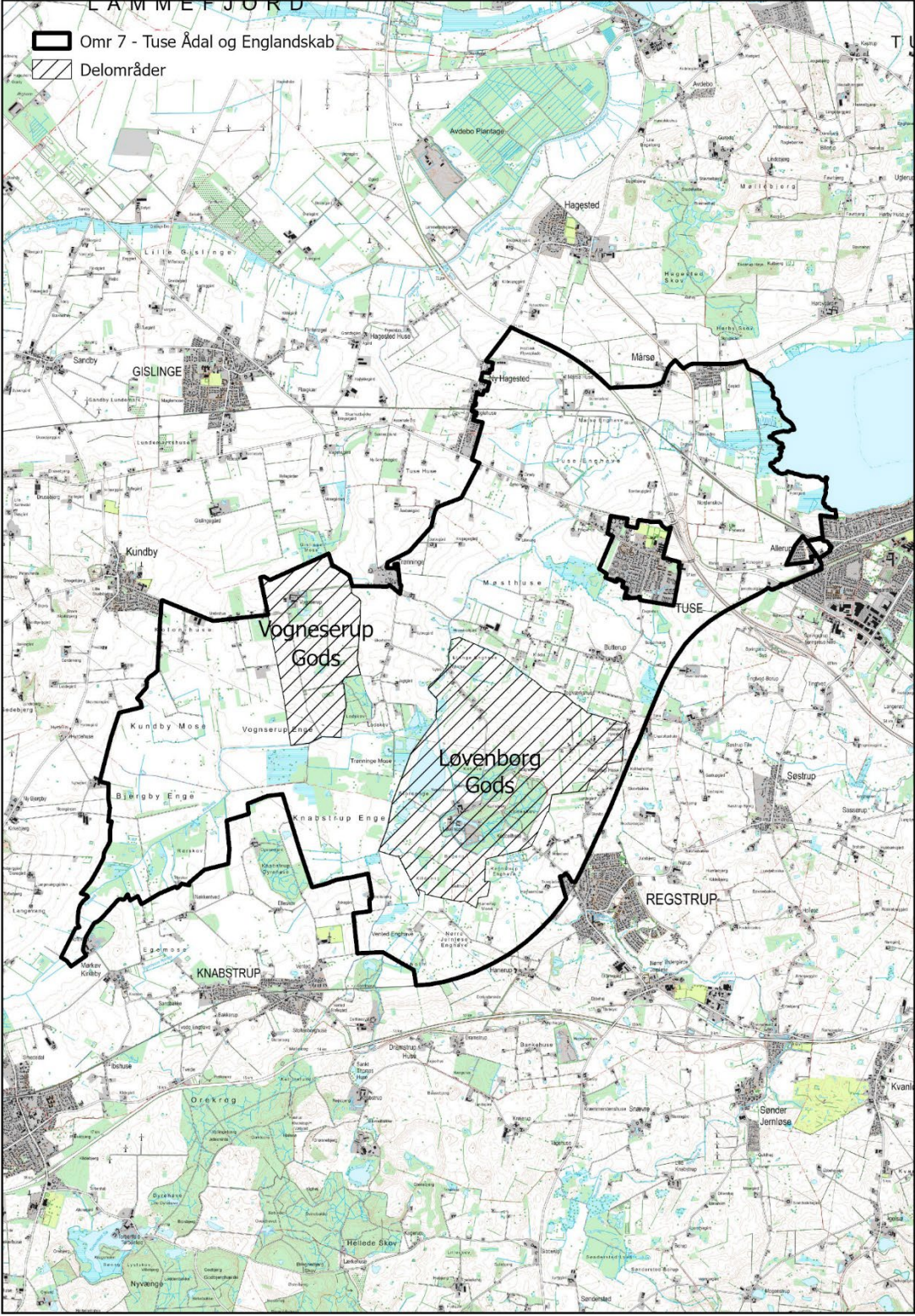
Karakterområdet indeholder et delområde ved herregården Løvenborg. Markerne omkring Løvenborg er i stor skala og der findes egentlig højstammet skov samt alleer langs vejene, der leder til herregården. Terrænet ved Løvenborg er højtliggende og mere bølget i kontrast til det mere flade landskab i området. Bebyggelsen, der ligger i tilknytning til Løvenborg, har en tydelig arkitektonisk sammenhæng med herregården.

Delområde Vognserup Gods

Området ved Vognserup er også et delområde da landskabet har herregårdspræg. Området er dog ikke væsentligt anderledes fra det omkringliggende landskab, hvor markerne også er store, men herregården præger alligevel landskabet i bygningsstruktur og der er et fravær af øvrig bebyggelse indenfor delområdet.

LAMMEFJORD

- Omr 7 - Tuse Ådal og Engelskab
- Delområder

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Områdets geologiske oprindelse er for størstedelen bundmoræneflade, mens der er tale om marint forland i den østlige del og lavning/mose i den sydvestlige del. Området er lavtliggende i forhold til de omkringliggende karakterområder og gennemskæres af ådale. Ådalene er ikke markante og terrænet falder således jævnt svagt mod åløbene. Særligt i den nordlige del fornemmes det, hvordan landskabet falder svagt mod Tuse Å. Her er dalsiderne desuden mere markante.

Hydrologi

Ådalen gennemskærer området med Tuse Å som den mest fremtrædende. Åen løber fra Knabstrup Enge i syd og har udløb i den inderste del af Holbæk Fjord.

Kobbøl Å og Regstrup Å støder til Tuse Å i den sydlige del, hvor området også er præget af enge og moser. Det ses dog også, at området historisk har været et større sammenhængende vådområde. Stednavnene i området som Kundby Mose, Vognserup Enge og Knabstrup Enge viser også dette.

I den nordlige del af området støder Kalvehave Å og Mårsøgrøften til Tuse Å.

KYST

Området indeholder kyststrækningen for den indre del af Holbæk Fjord, hvor Tuse Å løber ud i fjorden.

Kysten opleves som et større sammenhængende vådområde med sivbevoksning og engområder.

Landskabet falder svagt mod kysten. Der er desuden flere mindre områder med buske og træer, der i nogen grad forhindrer udsynet til kysten fra de nærliggende veje.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og områdets udskiftning. Udviklingen har dog i dele af området været præget af det lavtliggende englandskab og marginaljordene. De to herregårde Vognserup gods og især Løvenborg sætter et tydeligt præg på området.

Dyrkningsstruktur

Historisk set har de opdyrkede marker ligget på de højereliggende områder, hvor dyrkning har været mulig. Det drejer sig om et strøg fra Løvenborg mod nord til Butterup i den østlige del af området, og i den vestlige del er det området fra Vognserup Enge til Mårsø.

De mere lavtliggende områder har historisk set ikke været egnede til egentlig dyrkning, men har været udnyttet som engareal med græsning og moseområder. Dræning har dog bevirket, at langt større arealer dyrkes i området, og der er således kun mindre eng- og moseområder tilbage i området. De tilbageværende områder ligger hovedsageligt vest for Løvenborg (langs Kobbøl Å) og i den nordlige del syd for Tuse og langs den Tuse Å kort før udløbet til Holbæk Fjord.

Bevokningsstruktur

Nord for herregården Løvenborg ligger Kildeskov og syd for Vognserup ligger Lodskov, der begge er egentlig højstammet skov. Derudover findes der flere mindre skvområder i området, og mose- og engområderne er også præget af bevoksning. Den sydlige del fremstår med mere bevoksning end den nordlige del. De lavtliggende naturområder herunder enge og moser er flere steder under tilgroning.

Der er få levende hegn i området, og de er ikke definerende for området.

Bebyggelsesstruktur

Der er forholdsvis lidt bebyggelse i området. Tuse er områdets største by, men herudover rummer området landsbyerne Mårsø og Butterup. Bebyggelsen er generelt beliggende på kanten af ådalene eller samlet langs de større veje, som løber gennem den nordlige del af området. Der findes mange husmandskolonier i området, der er karakteristiske med deres ensartede udstykning og ejendomsstørrelser og med en placering af bebyggelsen langs vej.

De to herregårde Løvenborg og Vognserup med store bygningssæt præger også området.

Kulturhistoriske spor

Den mest markante kulturhistoriske fortælling i landskabet er knyttet til de to herregårde – Løvenborg og Vognserup Gods. Ved Løvenborg er det fint restaurerede haveanlæg og et fugletårn, der giver udsigt over engene åbnet for offentligheden. Der er flere tydelige og forholdsvis velbevarede husmandskolonier i området.

Områderne omkring Vognserup og Løvenborg har karakter af statshusmandsbrug. Vest for Vognserup findes Urebrohuse og nord for Løvenborg findes Nybrohuse.

Der findes flere velbevarede husmandskolonier, der har karakter af husmandsudstyknings på ringe jord som f.eks. Kundby Koloni i den østlige del af området og Møsten Huse mellem Tuse Å og Kalve Å. Ved Møsten huse er området præget af fritidslandbrug med hestehold.

Tekniske anlæg

Den nordlige del af området er præget af infrastrukturelle anlæg som veje og jernbane. Specielt motorvejen mod Sjællands Odde, der på en del af strækningen ligger højt over det flade landskab, opleves som dominerende.

Den sydlige del af området opleves i højere grad som autentisk uden de større forandringer. Der løber dog to højspændingsledninger gennem området, derudover er området markant fri for tekniske anlæg. Vejene i den sydlige del af området er lokale veje, som alene servicerer områdets beboere. Her er ingen gennemgående vejstruktur i området.

Jernbanen, der afgrænser området mod øst opleves generelt ikke som et dominerende element i landskabet.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er generelt karakteriseret ved mellem skala, der afspejles i markstørrelser og bebyggelse, men det varierer lokalt. Ved områdets husmandsudstyknings bliver skalaen mindre, mens der ved herregårdene er tale om stor skala.

Generelt er landskabet i den nordlige del mere åbnet. Oplevelsen af kysten fra Nykøbingvej giver på trods af flere mindre bevoksninger mulighed for større blik over Holbæk Fjord. Den centrale del ved Løvenborg og Vognserup er præget af større marker og egentlige skove med markante skovbryn. I den sydlige del er der også mulighed for større kig over mose og engområderne, men det fornemmes dog at disse områder flere steder er under tilgroning.

Vurdering

Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

Den nordøstligste del, ved fjorden, er særlig karakteristisk. Her opleves landskabets oprindelige karakter som et lavt englandskab tydeligt i sammenspil med fjorden.

Karakteristisk

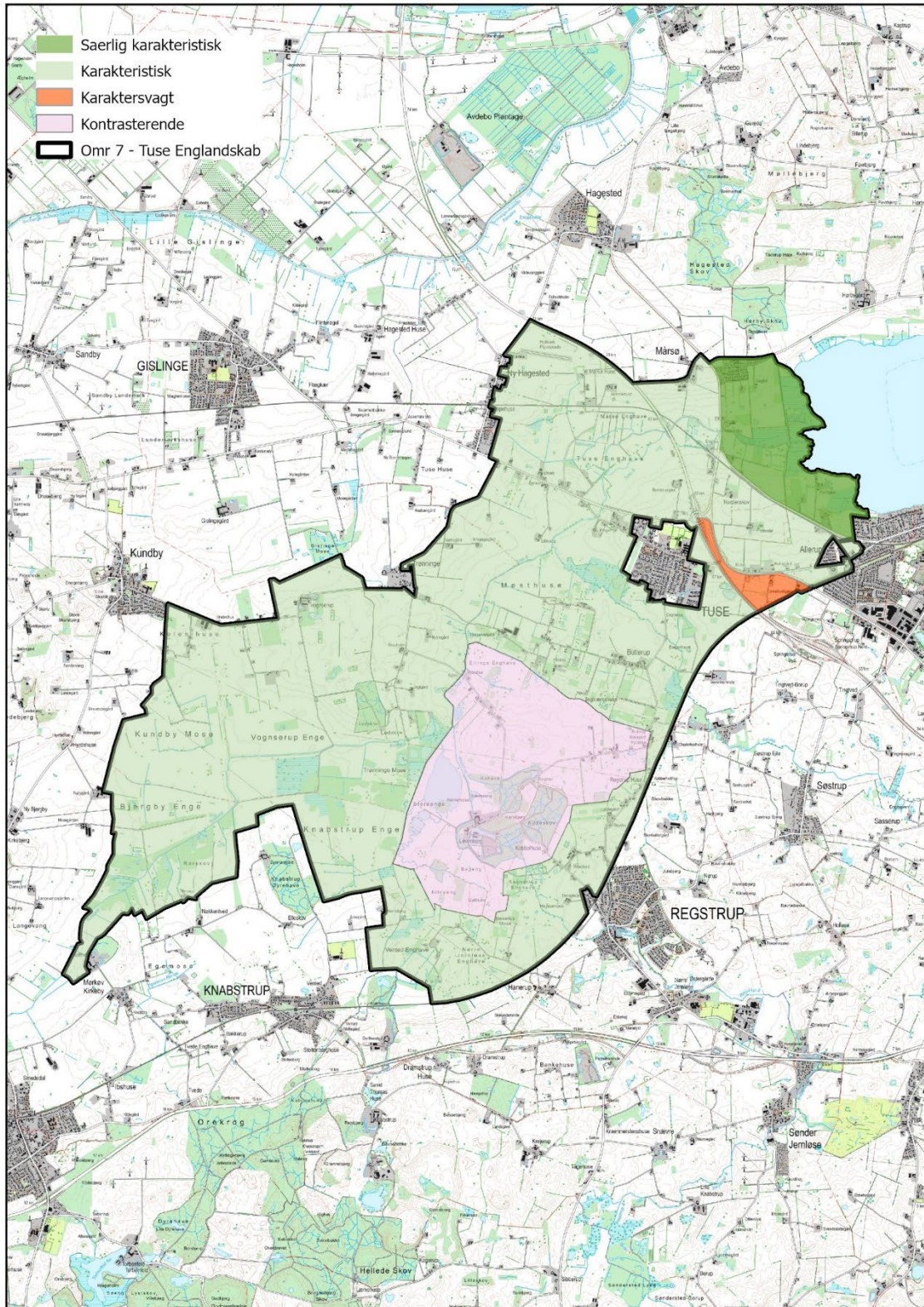
En stor del af området er karakteristisk. Her fremstår landskabet mere påvirket af den landbrugsmæssige udvikling. Mange arealer er drænet og opdyrket, og det oprindelige naturgrundlag er mindre tydeligt i dette område. Området omkring Vognserup enge fremstår tilgroet og den oprindelige struktur af åbne engarealer er udvisket.

Karaktersvag

Omkring Holbæks vestlige byrand fremstår landskabskarakteren svag på grund af ændret arealanvendelse og store bygninger, der dominerer oplevelsen. Den oprindelige struktur er ligeledes svær at genkende.

Kontrasterende

Området omkring Løvenborg er et meget tydeligt herregårdslandskab, hvor større skovområder, gamle alleer og stendiger bevidner om et herregårdslandskab. Terrænet højereliggende og mere bølget i kontrast til det mere flade landskab i området. Området skiller sig ud fra det øvrige karakterområde ved at være mere opdyrket landbrugsjord med store marker, hvilket står i kontrast til de lavereliggende marginale engjorder.

Tilstand

God

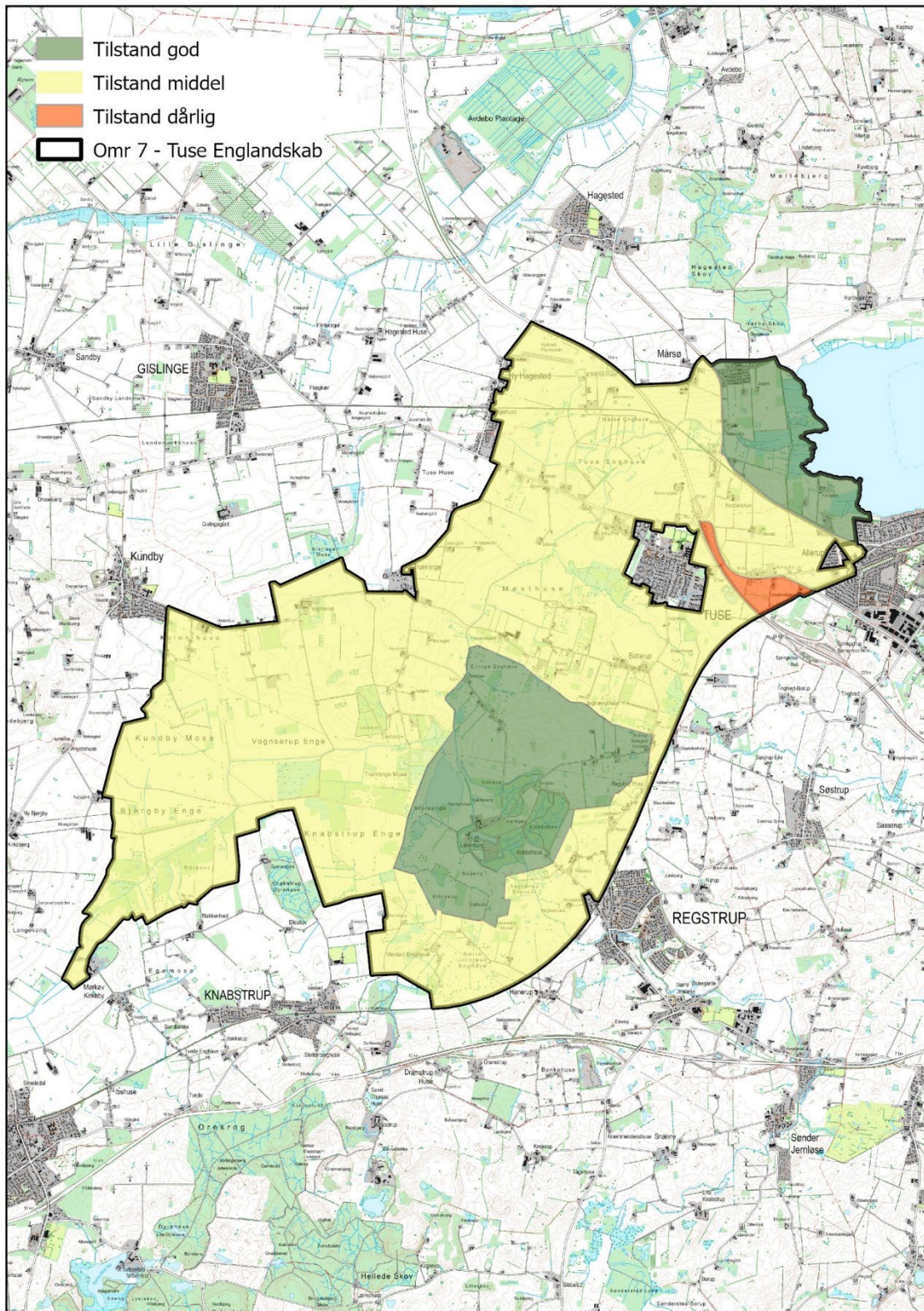
Området mod Holbæk Fjord i nord og Løvenborg Gods er i god tilstand. Her er et fravær af forstyrrende elementer.

Middel

Den største del af området vurderes at være i middel tilstand. Her har den almindelige udvikling præget området, og dræning og opdyrkning af områderne præger anvendelsen.

Dårlig

Området sydvest for Holbæk by er stærkt påvirket af større bebyggelse og tekniske anlæg i form af infrastrukturanlæg ved motorvejen.

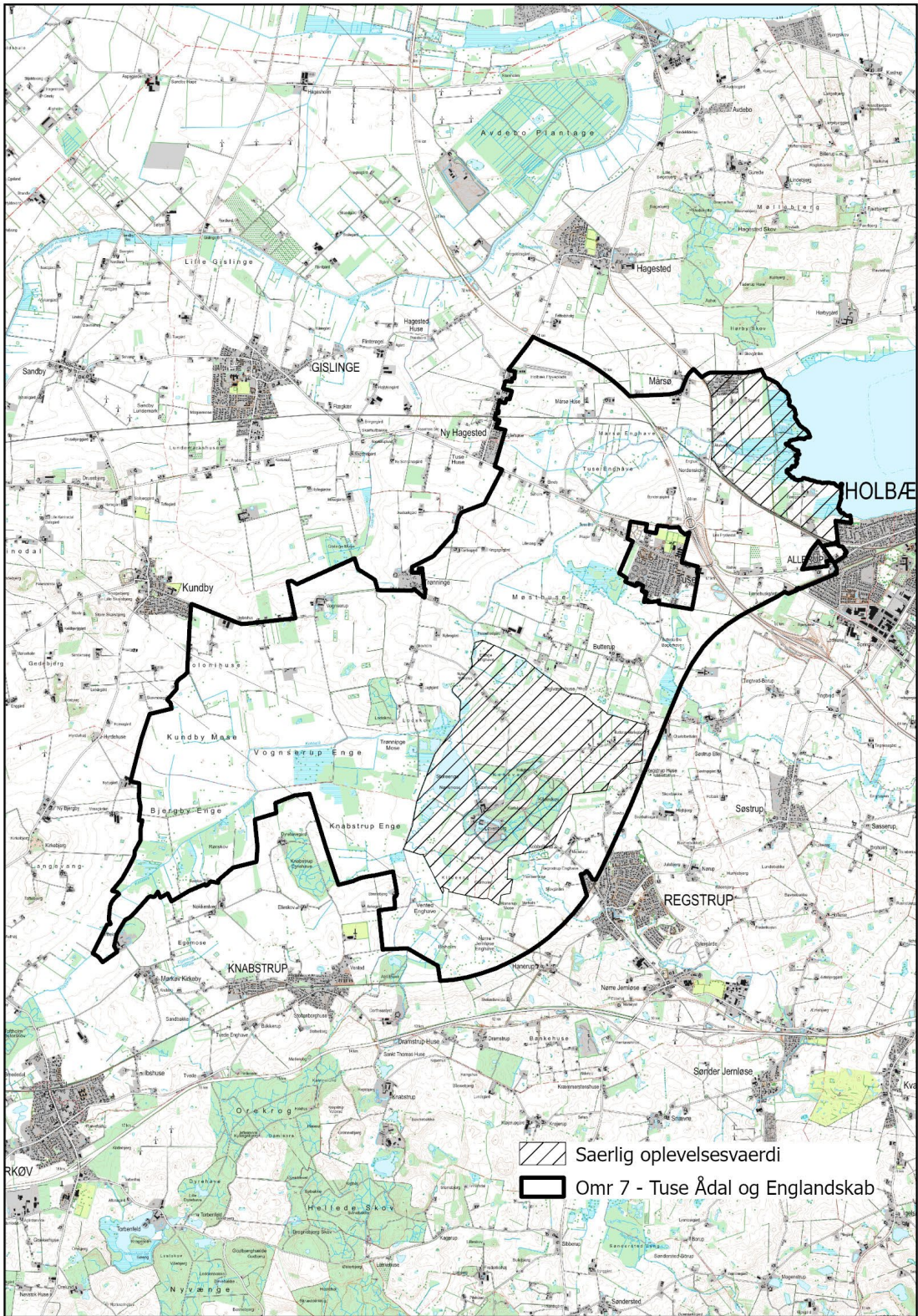
Visuelle oplevelsesværdier

Tuse Å's udløb

Den nordøstlige del af karakterområdet ved Holbæk fjord er særligt oplevelsesrigt på grund af sin nærhed til vandet og de store udsigter.

Løvenborg Godslandskab

Området omkring Løvenborg Gods er særligt oplevelsesrigt på grund af det meget intakte herregårdspræg og de smukke bygninger der ligger i landskabet, understreget af alleer og stendiger.

Bevaringsværdigt landskab

Områdets kystnære del samt Herregårdslandskabet ved Løvenborg udpeges til bevaringsværdigt.

Tuse Å's udløb

Det flade kystlandskab med Tuse Å's udløb til Holbæk Fjord fremstår autentisk og giver en særlig er værdifuld oplevelse sammenspillet mellem englandskab og fjorden.

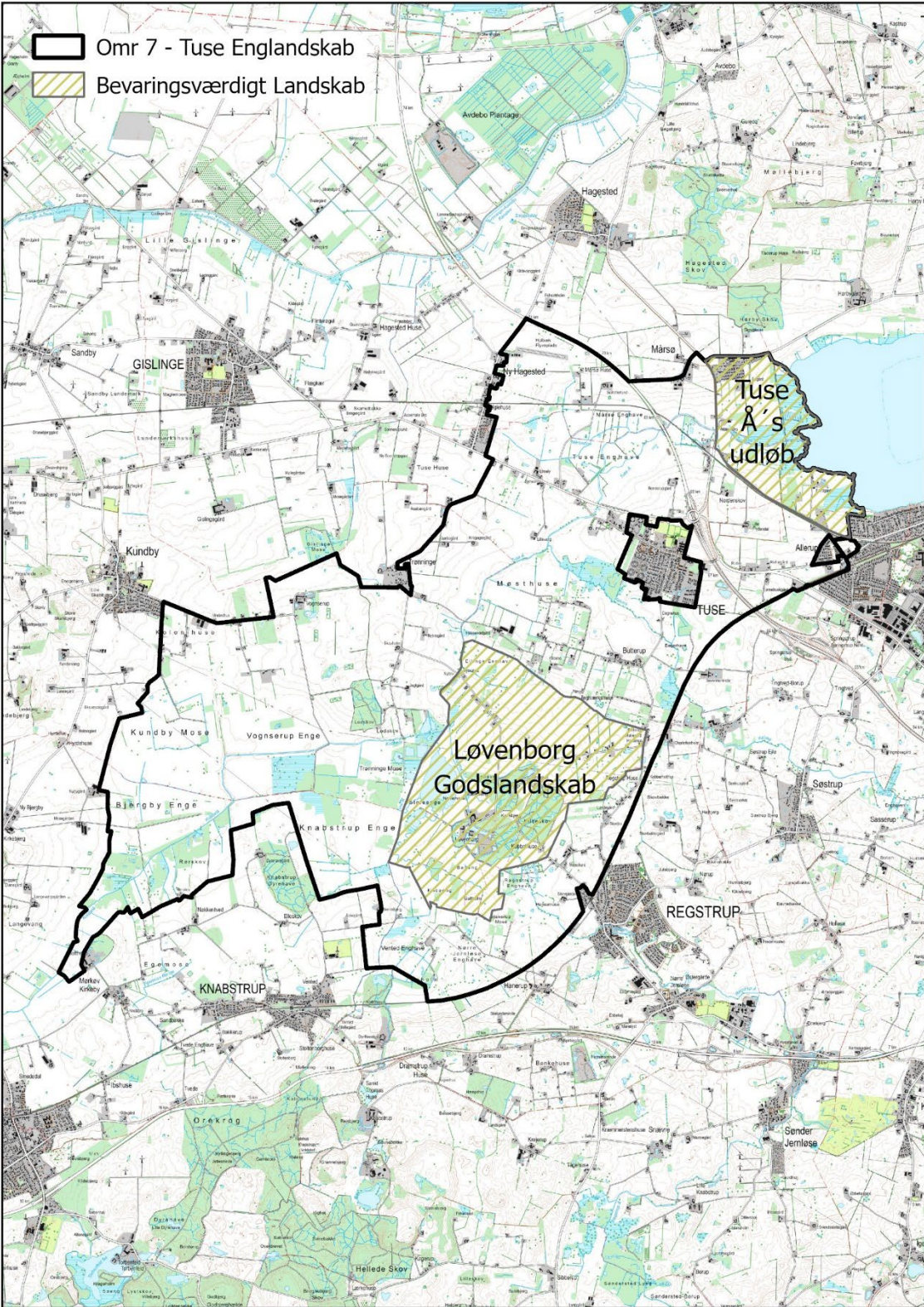
Området skal friholdes for skov, yderligere byudvikling og andre anlæg der kan forhindre den frie udsigt. Eventuel ny bebyggelse der nødvendig i området skal holdes lav og i tilknytning med de eksisterende bebyggede områder.

Løvenborg Godslandskab

Området ved Løvenborg har herregårdspræg, med store marker og skove.

Det er vigtigt at bevare landskabets store skala i området. Områdets skal friholdes for yderligere skovplantning, der kan være en trussel mod landskabets store skala. Løvenborg er områdets helt dominerende bygningsværk. Herudover findes de to husmandskolonier Hyrdehuse og Nybrohuse. Det er vigtigt at eventuelle ændringer underordner sig denne struktur.

- Omr 7 - Tuse Englishskab
- Bevaringsværdigt Landskab

Område 8 Søstrup Dødislandskab

Foto

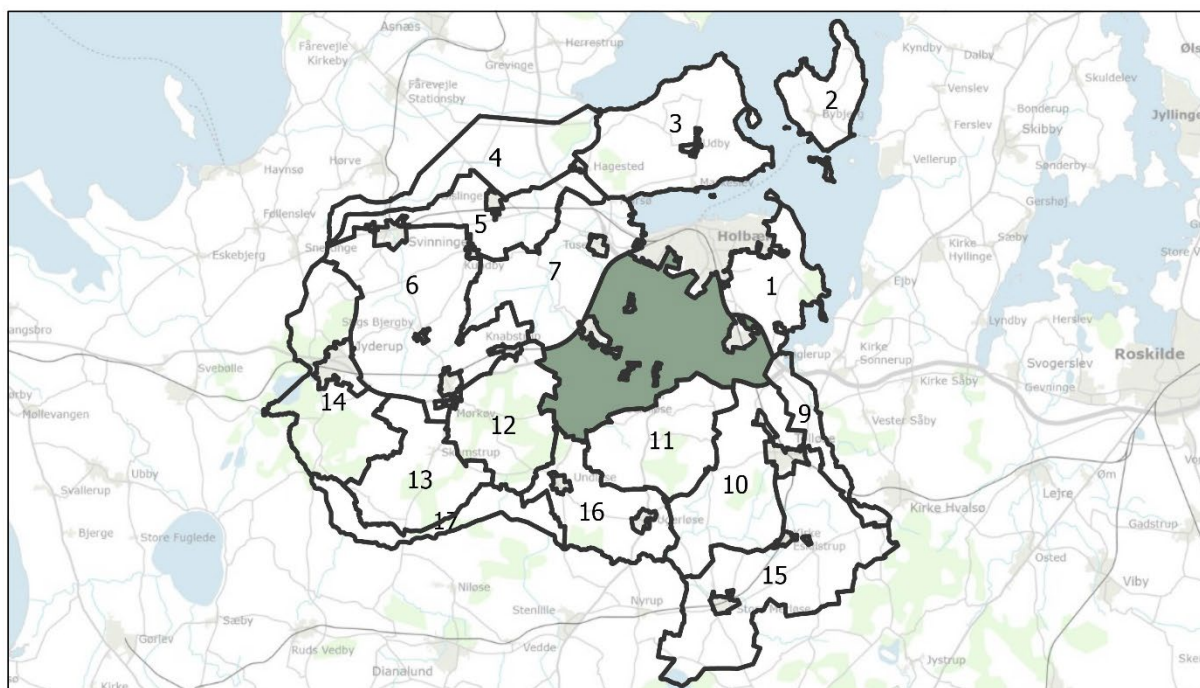
Nøglekarakter

Søstrup Dødislandskab har et bølget til bakket dødisterræn og fremstår overvejende åbent. Landbrugslandskab med store marker og mange gårde ude på markfladerne. Kun små grupper af bevoksninger præger området omkring ejendommene og dødishullerne. Det eneste større skovområde er Fruerskov, som ligger syd for Vipperød. Områdets gårde ligger generelt på markfladerne eller let tilbage trukket fra vejene. Områdets landsbyer er generelt små.

Beliggenhed

Søstrup Dødislandskab strækker sig fra Holbæks sydlige byrand og til de kuperede bakkelandskaber ved Brorfelde Bakker mod syd. Mod øst er området afgrænset af motorvejen, der opleves som en fysisk og visuel barriere i landskabet. Mod vest afgrænses området af de flade, lavtliggende englandskaber omkring Løvenborg og Tuse Englandskab, og grænsen er trukket i jernbanetracéet, der udgør en visuel og fysisk barriere i landskabet.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Søstrup Dødislandskab har et bølget til bakket dødisterræn med middelstore marker, der flere steder er opdelt af jorddiger. Bebyggelsen i området består overvejende af middelstore gårde placeret ude på markfladerne eller let trukket tilbage fra vejene. Området fremstår overvejende åbent, dog med

småplantninger især omkring området mange dødshuller og omkring ejendommene. Eneste større skovbevoksning i karakterområdet er Fruerskov. Områdets landsbyer er generelt små, på nær Søstrup, som er udbygget med parcelhusområder.

Området er påvirket af store bygningsvolumener i Holbæks byrand, to motorveje der gennemskærer området i øst/vestlig retning samt flere højspændingsledninger. I nærheden af de større byer, Holbæk, Vipperød og Regstrup, præges landskabet af nærheden til byerne med dominerende bykanter. Der ses flere fritids- og hesteejendomme og småerhverv i de tiloversblevne landbrugsbygninger tæt på byerne.

Delområder

Søndersted Lyng

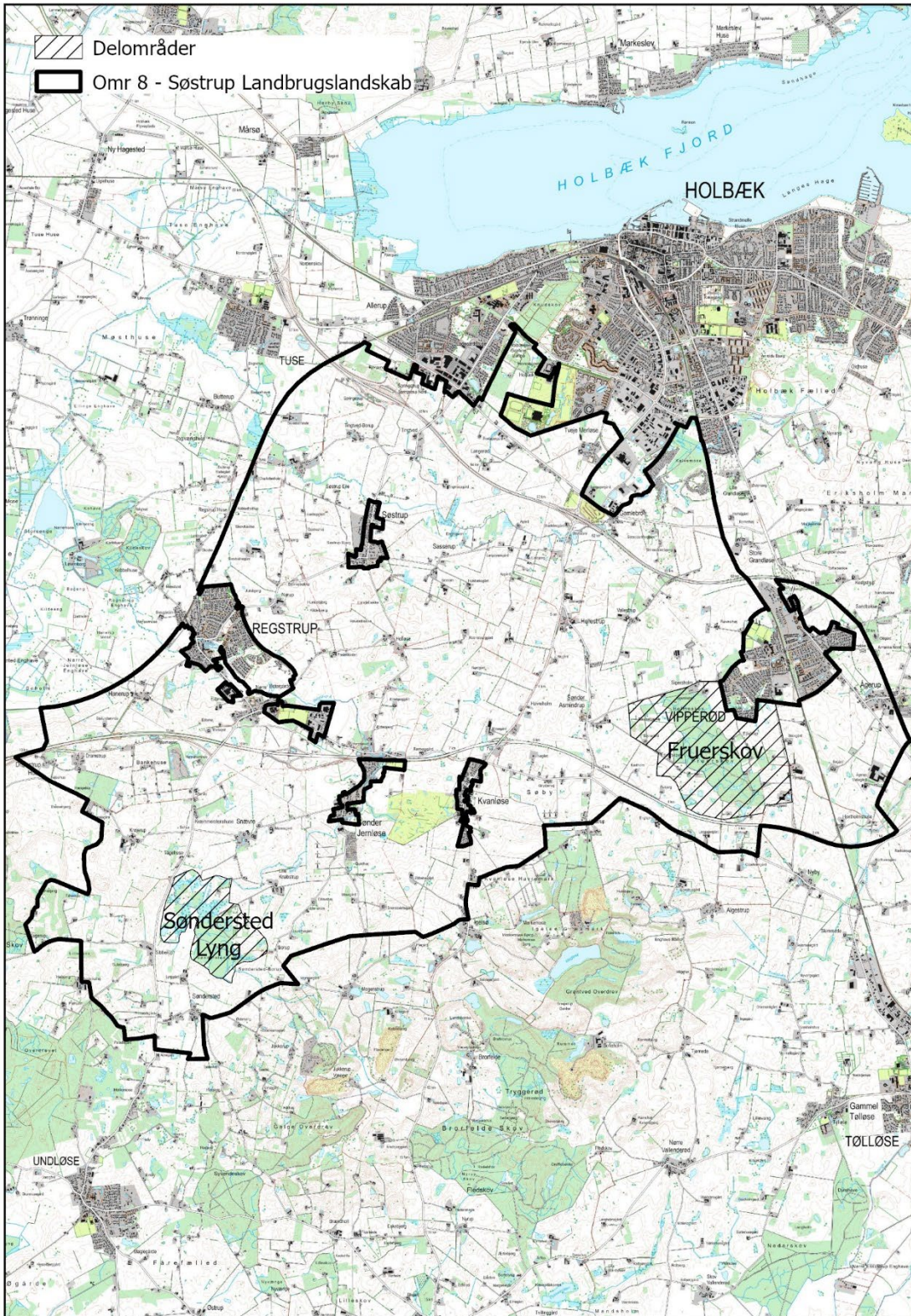
Sipperup Mose og Søndersted Lyng fremstår som et delområde, der adskiller sig fra det øvrige karakterområde med sit lavtliggende og flade terræn og større grad af bevoksning og ekstensiv anvendelse. På de historiske kort fremgår det, at området tidligere har været et mere åbent moseområde. Området er i mindre grad udnyttet landbrugsmæssigt og henligger med søer, mose og blandet skovdække.

Fruerskov

Området omkring Fruerskov er et delområde, hvor skoven præger landskabet med markante skovbryn.

 Delområder

 Omr 8 - Søstrup Landbrugslandskab

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Områdets geologiske dannelsesform er bundmoræne med dødisrelief, der giver terrænet sin bølgede karakter med spredte mindre dødishuller, som ofte er tilgroede. I retning af Holbæk og fjordkysten flader terrænet mere ud og falder i retning af Fjorden. I området mellem Søstrup og Regstrup er der mere udtalte bakker og i området Søndersted Lyng og Sibberup Mose, beliggende nord for Søndersted og øst for Holbækvej er der et fladt, større moseområde, der adskiller sig fra den øvrige karakter for området.

Hydrologi

Området rummer mange dødishuller, der fremstår som små vandfyldte lavninger. I området løber to mindre vandløb: Kalveå længst mod nord og Regstrup Å mod syd og centralt i området. Ådalenes terræn fremstår ikke tydeligt i landskabet. I områdets sydlige del omkring Regstrup Å ligger det lavtliggende moseområde Søndersted Lyng og Sibberup Mose.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og områdets udskiftning. Områdets mange dødishuller sætter dog et tydeligt geologisk præg på området.

Dyrkningsstruktur

Arealanvendelsen er overvejende intensivt landbrug på mellemstore til store marker flere steder inddelt af jorddiger. Karakterområdet rummer kun få ekstensive arealer i de gamle moseområder.

Bevoksningsstruktur

Området fremstår generelt med sparsom bevoksning og skov. Der er få levende hegn, navnlig i den nordlige del af området, og hegnene er ofte placeret tæt på gårdene og i mindre grad i markskellene og kun få langs vejene. Syd for Vipperød er der et større skovområde, Fruerskov, der præger området med markante skovbryn.

Bebyggelsesstruktur

De mellemstore til stedvise store gårde ligger enten ude på landbrugsfladen eller ofte let tilbagetrukket fra vejene. Området er stærkt præget af nærhed til de større stationsbyer, der ligger i og op til området. Holbæks sydlige byrand fremstår med store bygninger og anlæg knyttet til byen samt infrastrukturanlæg, der er synlige i landskabet og som påvirker landskabsoplevelsen over store afstande.

Regstrup og Vipperød er begge over tid udbygget betydeligt med parcelhuse, hvoraf navnlig de nye byudviklingsområder fremstår meget synlige i landskabet.

I nærheden af de større byer findes flere fritidslandbrug og småerhverv på de tidligere landbrugsejendomme, der giver området et mere bymæssigt præg. Herudover indeholder området flere mindre landsbyer, der ikke er udbygget, såsom Hellestrup, Borup, Tingtved, Holløse, Asmindrup m.fl. Der findes også en del landsbyer der er udbygget med parcelhuse, såsom Søstrup, Sdr. Jernløse og Kvanløse.

Det er tydeligt at området rummer god landbrugsjord og at gårde og landsbyer ligger tæt. Flere landsbyer f.eks. Hannerup, Sasserup og Hellestrup er stadig kun en lille klynge af gårde og enkelte huse uden nyere udbygning.

Kulturhistoriske spor

Landskabskarakterens kulturprægede oprindelse knytter sig til landboreformernes landskab, hvor de delvist stjerneudskiftede landsbyer i samspil med blokudskiftninger præger landskabets struktur. Området er således præget af mindre landsbyer med de tilbageblevne gårde, der kunne blive i landsbyen. Diger stråler ud fra landsbyens kerne, og de fritliggende gårde ude på markerne, som har måttet flytte ud af landsbyen til den tildelte jord, sætter ligeledes sit præg på landskabet.

Områdets kulturhistoriske spor knytter sig således til den landbrugsmæssige udnyttelse og den udbyggede infrastruktur, der i høj grad præger områdets udvikling fra slutningen af 1800-tallet og op igennem 1900-tallet, samt den bynære beliggenhed til købstaden Holbæk. Jernbanen - Nordvestbanen - blev etableret i 1874 og har haft stor betydning for udviklingen af Vipperød og Regstrup byer til egentlige stationsbyer med bosætning, erhverv og industri. En udvikling der ofte ikke har direkte sammenhæng til de oprindelige landsbykerner.

De traditionelle hvidkalkede kirker ligger flere steder markant i landskabet f.eks. Søstrup og Sønder Asmindrup og optræder derfor som orienteringspunkter/oplevelsespunkter i det omkringliggende landskab.

Særligt værdifuldt i et kulturhistorisk perspektiv er Tveje Merløse kirke, der er opført i ca.1150. Kirken er den ældste østdanske kirke med tvillingetårne og bygget i romansk stil med en blanding af kampesten og frådesten, hugget af kildekalk fra Elverdamsdalens mange kildevæld. Indsigten til kirkens tvillingetårne har særlig værdi.

Området rummer flere husmandskolonier – i den vestlige del bl.a. Kræmmerstenshuse, Tågehuse og Bankehuse. Bankehuse har en anden og mere åben struktur end de øvrige husmandskolonier. I den østlige del ligger Søby der er et statshusmandsbrug hvor husene er opført i bedre byggeskik.

Tekniske anlæg

Karakterområdet er flere steder påvirket af tekniske anlæg. Området gennemskæres i øst-vestligretning af to motorveje, dels Holbækmotorvejen mod nord og dels Skovvejen i den centrale del. Motorvejene udgør fysiske barrierer i landskabet. Motorvejene ligger hovedsageligt i terræn, og der er derfor visuel forbindelse på tværs. Nordvestbanen går gennem området længst mod øst og udgør afgrænsningen mod vest. Centralt i området fra nord til syd forløber hovedlandevej Rute 57.

Fra transformeranlægget syd for Tveje Merløse forgrener tre højspændingsledninger sig ud i karakterområdet og syd for Skovvejen forløber endnu en højspændingsledning gennem området.

I den centrale del af området står to grupper af tre mindre vindmøller (totalhøjde på 63,5 meter) – en gruppe ved motorvejen syd for Regstrup og en gruppe sydvest for Sønder Jernløse.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Karakterområdet er et mellemskala landskab, hvilket afspejles i områdets struktur af middelstore markfelter og antallet af spredte ejendomme og deres varierende størrelser. Landskabet opleves sammensat. Der sker meget forskelligt i området; landbrug, infrastruktur, urbaniseret bosætning, produktion mv., og disse lag ligger uden tydelige sammenhængende strukturer. Det er flere steder muligt at se over ganske store afstande. Der er således visuelle forbindelser ved de højtliggende landskaber ved Søstrup, Sønder Asmindrup og nord for Mogenstrup.

I den sydlige del af området opleves afgrænsningen til de omkringliggende mere kuperede og skovklædte områder, hvor skovbeplantning og/eller stigende terræn udgør den visuelle afgrænsning. Særligt mod byranden ved Holbæk, men også ved erhvervsområde Virkelyst ved Regstrup, opleves landskabet forstyrret af de større bygningskroppe og tekniske anlæg. De nyere byrande omkring Regstrup og Vipperød opleves dominerende i landskabet, da der ikke i samme grad er bevoksning i områderne, der opbløder overgangen mellem byen og det åbne land.

Ved Fruerskov syd for Vipperød er der værdifulde og uforstyrrede landskabsrum, hvor man oplever optakten til skoven. Den sydvestlige byrand ved Vipperød mod Fruerskov, med ældre parcelhuskvarterer opleves særligt godt tilpasset til landskabet, pga. tilvoksede haver med middelstore træer og hække

Vurdering

Karakterstyrke

Karakteristisk

Størstedelen af karakterområdet vurderes at være karakteristisk. Her er de karaktergivende elementer med spredte middelstore gårde og marker tydelige og samspillet mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen er god. Den oprindelige karakter med de stjerneudskiftede landsbyer og blokudskiftninger er dog præget af en intensivning af landbruget og området er moderat påvirket af tekniske anlæg.

Karaktersvag

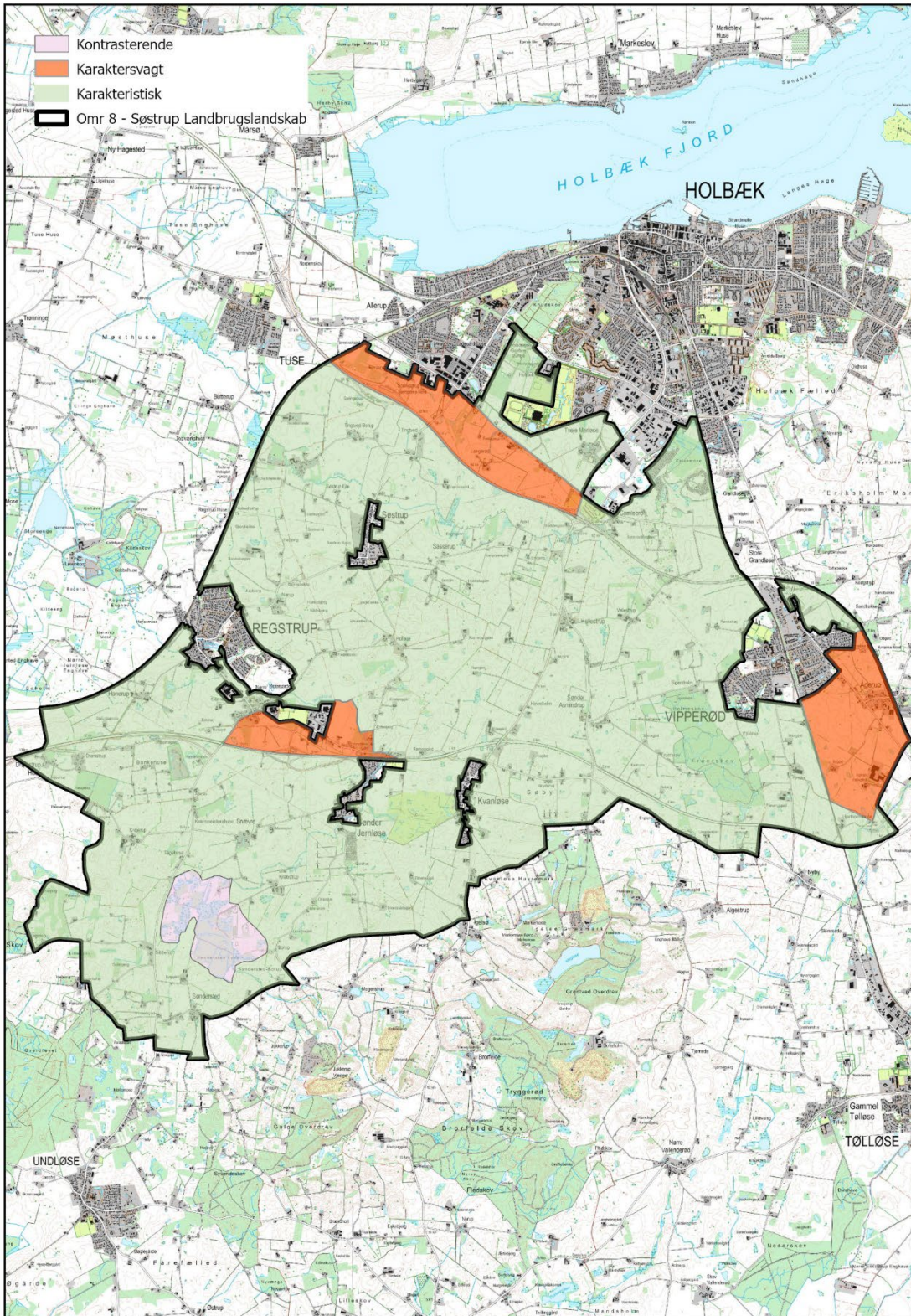
Omkring Holbæks vestlige byrand fremstår landskabskarakteren svag på grund af ændret arealanvendelse. Den oprindelige struktur er meget vanskelig at opfatte, og samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse er ikke tydelig, idet byens udvikling præger området.

Ved erhvervsområdet ved Regstrup vurderes det ligeledes, at landskabskarakteren fremstår svag. Da byens udvikling har udvisket de oprindelige karaktertræk.

Syd for Vipperød fremstår landskabskarakteren også svag. Erhvervsudvikling ved det åbne land ved Ågerup Møllegård og spredt byudvikling langs Roskildevej har udvisket den oprindelige struktur.

Kontrasterende

Det lavtliggende moseområde Søndersted Lyng nord for Søndersted vurderes at være kontrasterende til det øvrige karakterområde med sit flade, lavtliggende terræn og markant anderledes areal udnyttelse.

TILSTAND

God

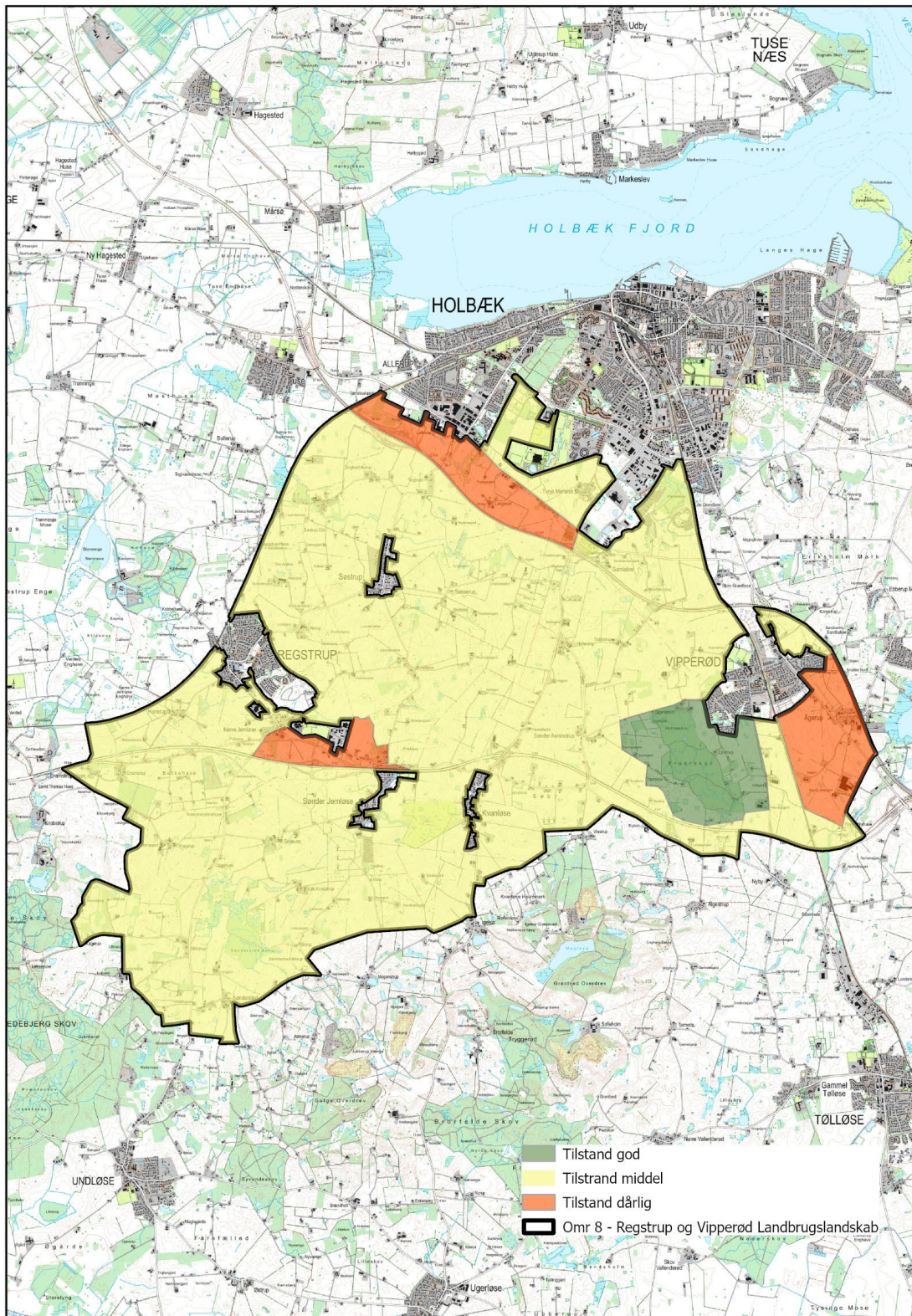
Området ved Fruerskov er i god tilstand. Her er fravær af tekniske anlæg, og de karaktergivende elementer særligt de markante skovbryn har en god tilstand.

Middel

Størstedelen af området vurderes at være i middel tilstand. Området er i moderat påvirket af tekniske anlæg i form af større veje, højspændingsanlæg mv., og den almindelige samfundsudvikling har ændret landskabet.

Dårlig

Områderne syd for Holbæk by, ved erhvervsområdet og motorvejsanlægget ved Regstrup samt syd for Vipperød er forstyrret af større bebyggelse og tekniske anlæg. Særligt medvirker erhvervsområderne med de høje bygninger i udkanten af Holbæk og Regstrup (Virkelyst) til en dårlige tilstand.

Oplevelsesværdier

Oplevelsesrigt landskab

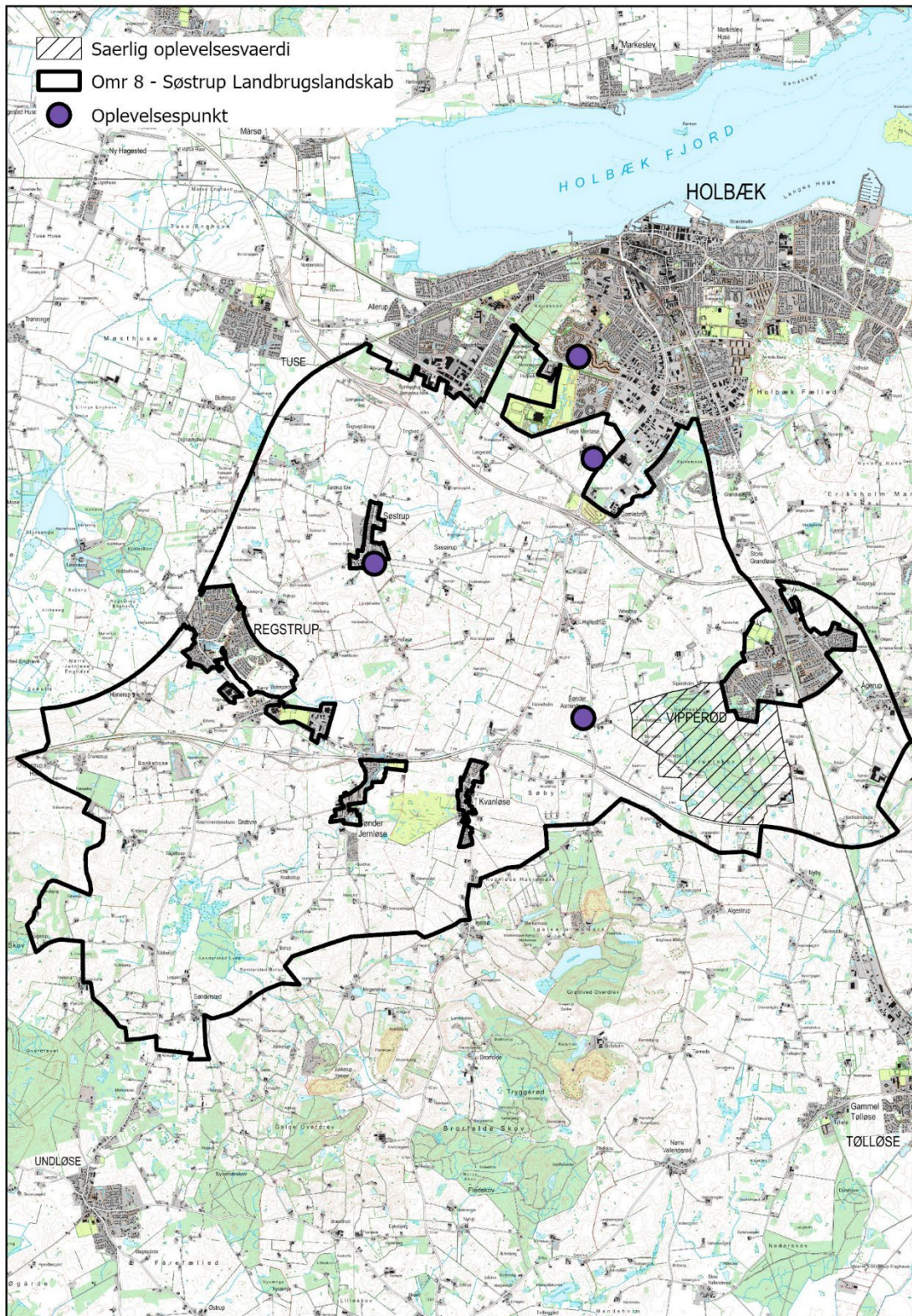
Fruerskov

Området ved Fruerskov sydvest for Vipperød er oplevelsesrigt. De markante skovbryn i det bølgede landskab giver værdifulde landskabsrum. Der er værdifulde landskabsrum mellem skoven og byens rand. Hvor der er en anden intimitet end der ellers opleves i karakterområdet.

Oplevelsesrige punkter

Herudover er der i området flere markante orienteringspunkter. Tveje Merløse, Sønder Asmindrup og Søstrup kirker ligger således markant i landsbyerne som kulturhistoriske vartegn. På samme måde er vandtårnet i Holbæk by også synlig i landskabet over større afstande, og fungerer som et pejlemærke.

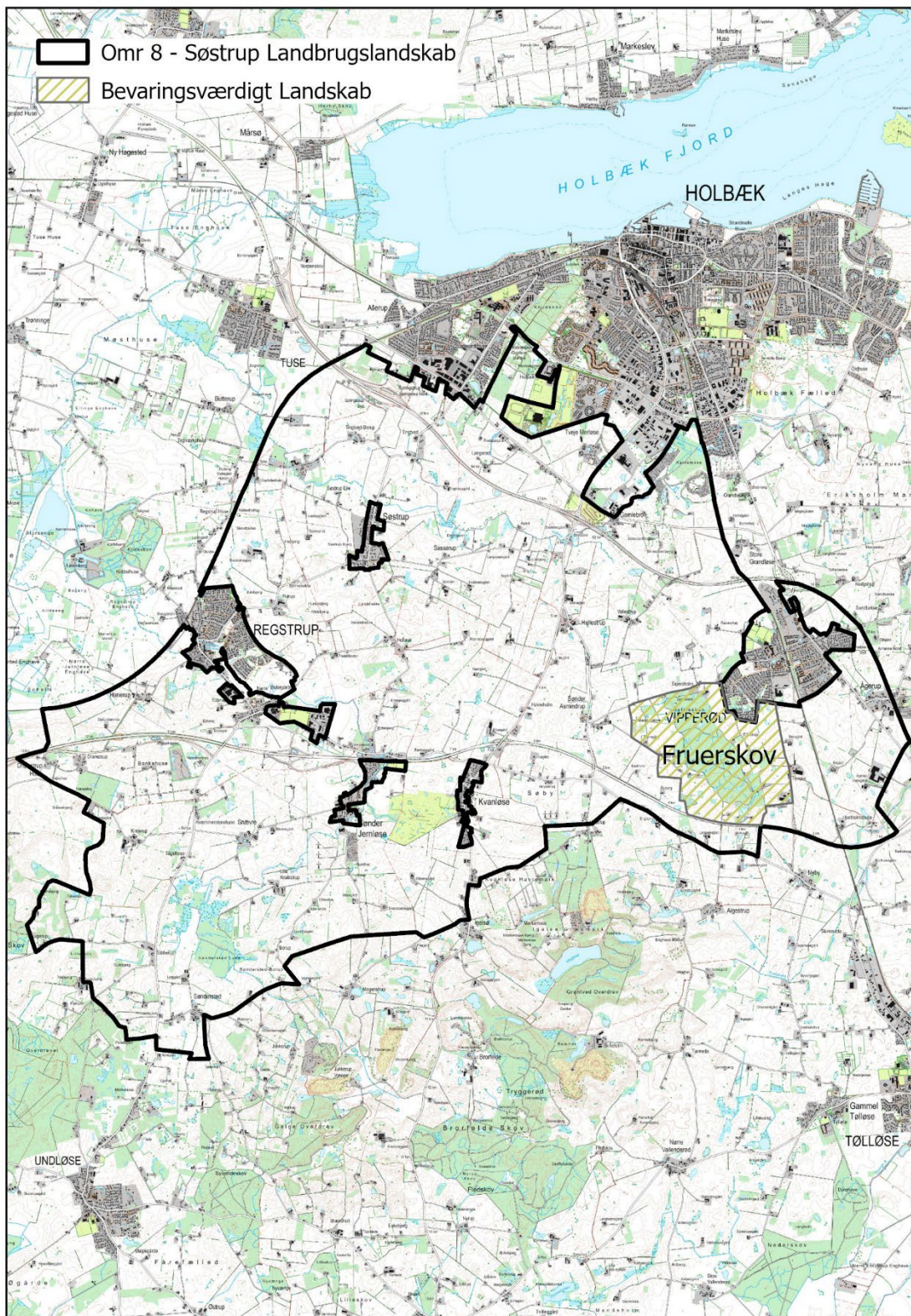
Det bølgede landskab betyder også, at der flere steder fra er store udsigter. Særligt fra den sydlige del af området er det muligt at se langt mod nord.

Bevaringsværdigt landskab
Fruerskov

Området ved Fruerskov udpeges til bevaringsværdigt. Hele området er vurderet som oplevelsesrigt landskab.

De oplevelsesrige landskabsrum ved Fruerskov skal beskyttes mod ændringer der kan sløre eller påvirke oplevelsen af de markante skovbryn i området.

Område 9 Elverdam Ådal

Foto

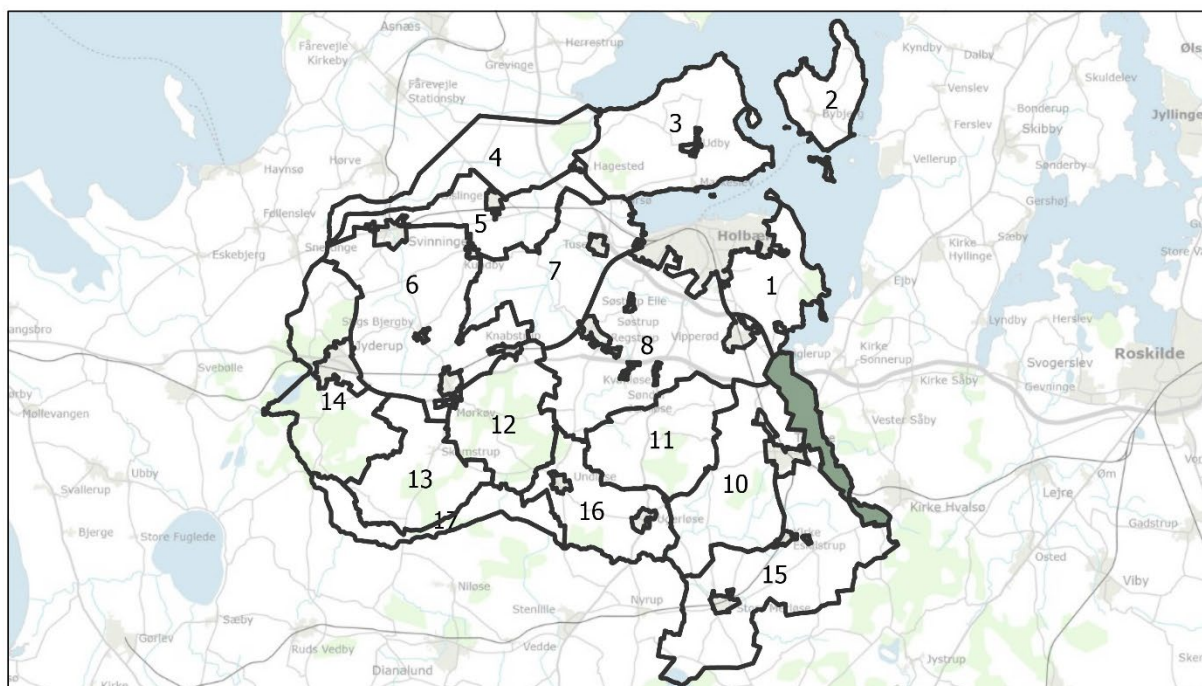
Nøglekarakter

Elverdam Ådal er et markant ådalslandskab med stedvis meget kuperede dalsider. Dalbunden varierer mellem at være bred og åben og andre steder smal uden en egentlig dalbund. Dalsiderne er åbne og udnyttes til markedsdrift. Skalaen er mellem til stor. Dalbunden er generelt præget af tilvoksning, og Elverdams Å der løber i bunden af ådalen er derfor vanskelig at se. Landsbyer og bebyggelse ligger i kanten af ådalen.

Beliggenhed

Området ligger i den østlige del af kommunen. Mod vest afgrænses området af Tølløse og Store Merløse Landbrugslandskaber. Mod øst afgrænses området af kommunegrænsen mod Lejre Kommune. Karakterområdet fortsætter ind i Lejre Kommune, idet kommunegrænsen ligger i dalbunden af Elverdams Ådal.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen @DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Karakterområdet består af dalsiderne til Elverdams Å, dalbunden og af de lave, flade områder hvor Elverdams Å løber ud i Tempelkrogen. Disse områder har tidligere været drænet og pumpet fri for vand, men pumpningen er nu opgivet og det tidligere vådområde er genoprettet. I den sydlige del af området er dalbunden generelt smal og vanskelig at dyrke. Derfor er den flere steder under tilgroning. Ådalens sider

anvendes til landbrug i omdrift. Skalaen i området er middel til stor. Bebyggelsen i området er sparsom, og ligger hovedsageligt i landsbyerne Marup, Soderup og Smidstrup, som ligger på ådalens kant. I ådalens bredeste del ligger godset Aastrup med avlsbygninger. Godset ligger dog i Lejre Kommune.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Landskabets oprindelse er moræneflade med dele af dødisområder. Ådalen er markant i landskabet og skabt under og efter istiden ved afstrømning. Den nordlige del af området er tidligere fjordbund, som dels er hævet efter istiden, dels er afvandet i nyere tid.

Terrænet skræner ned mod åen der løber fra syd mod nord. Ådalens bund bliver generelt bredere mod nord, mens den i den sydlige del mellem Smidstrup og Soderup er meget smal. Ådalens skrænter er meget stejle syd for Soderup, og bliver mindre stejle mod nord.

Hydrologi

Elverdams Å er det dominerende landskabselement i området, og åen løber gennem hele området fra syd mod nord. Åens løb er generelt smalt og udrettet på nær i den nordlige del, kort før åen løber ud i fjorden ved Tempelkrogen. Her slynger åens sig gennem et engområde, som en del af naturgenopretning, hvor der er skabt et vådområde i den inderste del af Tempelkrogen. Vådområdet ligger både nord og syd for motorvejen. Derudover rummer området flere mindre søer i form af dødishuller.

Kyst

Området rummer den inderste del af kyststrækningen ved Tempelkrog hvor Elverdams Åen løber ud i fjorden. Her er der genskabt et større lavbundt vådområde.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og områdets udskiftning. Herunder dræning af den inderste del af Tempelkrogen.

Dyrkningsstruktur

Landbrugslandskabet består helt overvejende af dyrkede marker på de skrånede flader mod Elverdams Åens løb. Åen er generelt uden mange slyngninger på nær i den nordlige del. Arealerne udnyttes til markdrift ganske tæt på selve åen. Visse steder er ådalens skrænter dog så stejle at markerbrug ikke er muligt. Længere mod syd ved Astrup Gods er områderne flere steder for våde til at blive dyrket. Her er arealerne flere steder udlagt til græs eller egentlige moseområder.

Bevoksningsstruktur

Der er ikke egentlig skov i området, og det er generelt et ret åbent område. Dalbunden er dog præget af tilgroning, og visse steder hvor ådalens sider er for stejle til markdrift er disse områder også er bevoksede.

Herudover er der bevoksede diger i området i forbindelse med landsbyerne, digerne og bevoksningen er dog ikke specielt intakte og disse er derfor ikke definerende for landskabsoplevelsen.

Bebyggelsesstruktur

Landsbyerne Marup, Soderup og Smidstrup ligger i udkanten af området – oppe på kanten af ådalen. Generelt ligger bebyggelsen på kanten af ådalen, hvor man har haft optimale betingelser for landbrug – på den tørre og dyrkningssikre jord, men i kort afstand til værdifulde græsarealer i form af engene ved åen. I dalbunden tæt ved åen ligger Aastrup Gods og avlsgård. Den ligger dog i Lejre Kommune, men enkelte af godsets bygninger ligger i karakterområdet. Herudover findes enkelte gårde nede i dalen, tæt ved åen.

Bebyggelsen består overvejende af gårde, og kun i mindre grad af husmandsteder. Gårdene ligger på markfladerne og ikke ved de gennemkørende veje i området.

Der har tidligere ligget flere vandmøller i området, blandt andet Heste Mølle eller Heslemølle, Fristrup Mølle, Sømølle og Elverdams Mølle. Sidstnævnte lå sammen med kroen på det sted, hvor Elverdamskroen ligger i dag.

Landsbyerne Marup og Soderup er udpeget til kulturmiljøer og fremstår begge med fine bygninger og gadeforløb.

Kulturhistoriske spor

Den mest markante kulturhistoriske fortælling i landskabet er ved Aastrup Gods i den centrale del af området. Her er et fravær af anden bebyggelse, og herregårdspræg med store marker.

De mange vandmøller har også udgjort kulturhistoriske anlæg. Tadre Mølle, er den eneste mølle, som er bevaret, ligger øst for Aastrup God i Lejre Kommune.

Tekniske anlæg

I den nordlige del løber motorvejen igennem området på tværs af vådområdet ved Tempelkrogen.

I den vestlige del af området løber en højspændingsledning nord-syd. Højspændingsledningen løber til transformerstation øst for Kvarmløse. Syd herfor er ledningen jordlagt.

Jernbanen løber igennem området og udgør en del af karakterområdets sydvestlige grænse.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved en mellem til stor skala, der ses i markstruktur og bevoksning.

Landskabet har generelt en simpel og åben karakter. Landskabets terræn i form af den ensidige hældning mod ådalen og det generelle fravær af bevoksning på de højtliggende områder betyder, at der mange steder er visuelle forbindelser på tværs af ådalen.

Særlige visuelle forbindelser ses i den nordlige del, hvor der er vid udsigt over Tempelkrogen og i den centrale del, hvor der er udsigter mod Aastrup Gods og de tilhørende skove på ådalens østlige side i Lejre Kommune.

Vurdering

Karakterstyrke

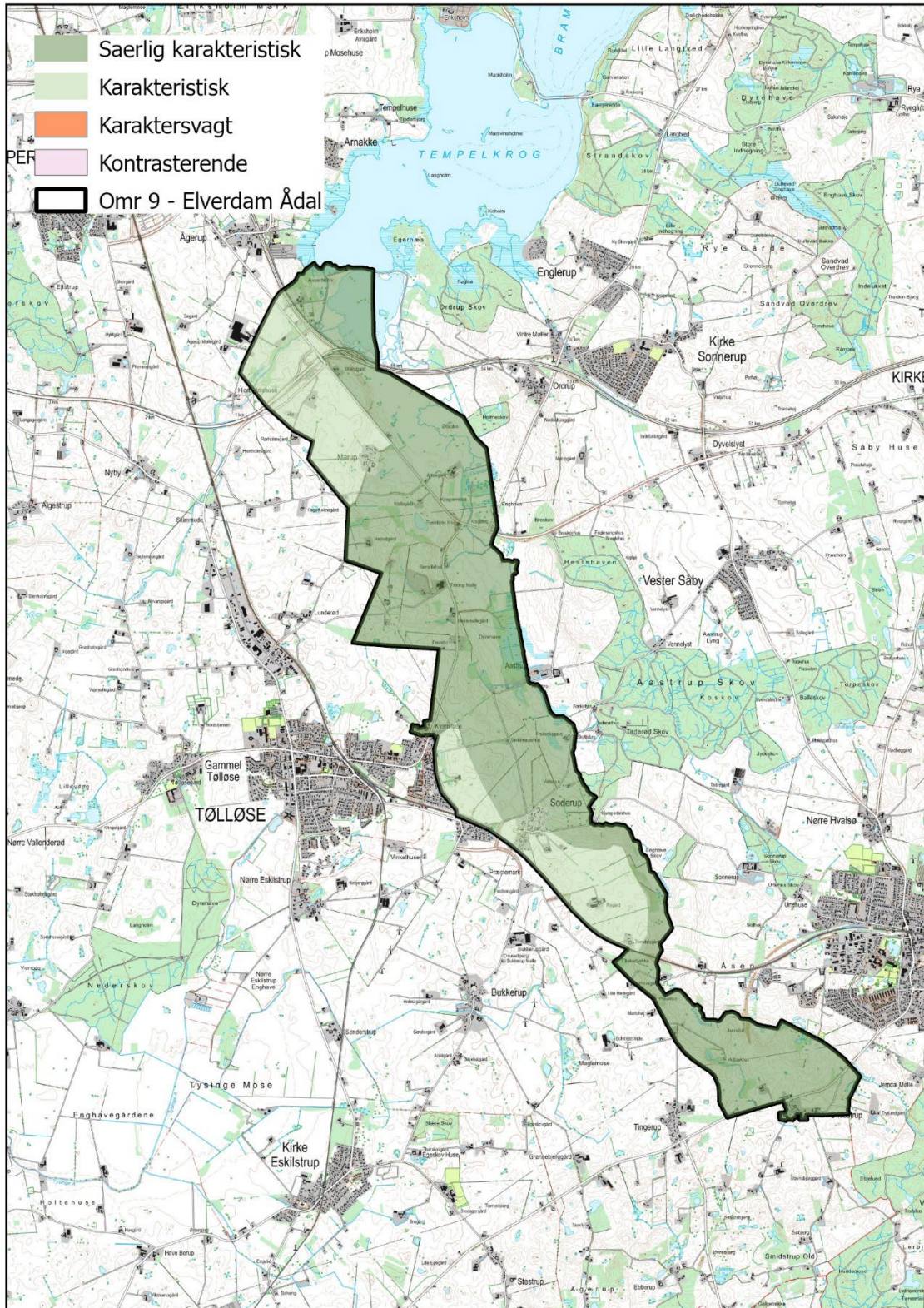
Særlig karakteristisk

Størstedelen af områdets nordlige del er særlig karakteristisk. Det drejer sig om området øst for Marup og Roskildevej der strækker sig til Soderup i den centrale del. Her er der en tydelig oplevelse af ådalen og åens udløb i Tempelkrogen. Landskabet falder konsekvent mod åen, og visuelt opleves den modstående ådals-skrænt i Lejre Kommune.

Områdets sydlige del ved Smidstrup – syd for jernbanen - er også særlig karakteristisk, idet ådalen her også er særlig tydelig.

Karakteristisk

Den centrale del og en mindre del mod nord er karakteristisk. Det vil sige området nordøst for Marup landsby samt området mellem Soderup og jernbanen. Her opleves ådalen mindre fremtrædende i landskabet end i de særlig karakteristiske områder.

Tilstand

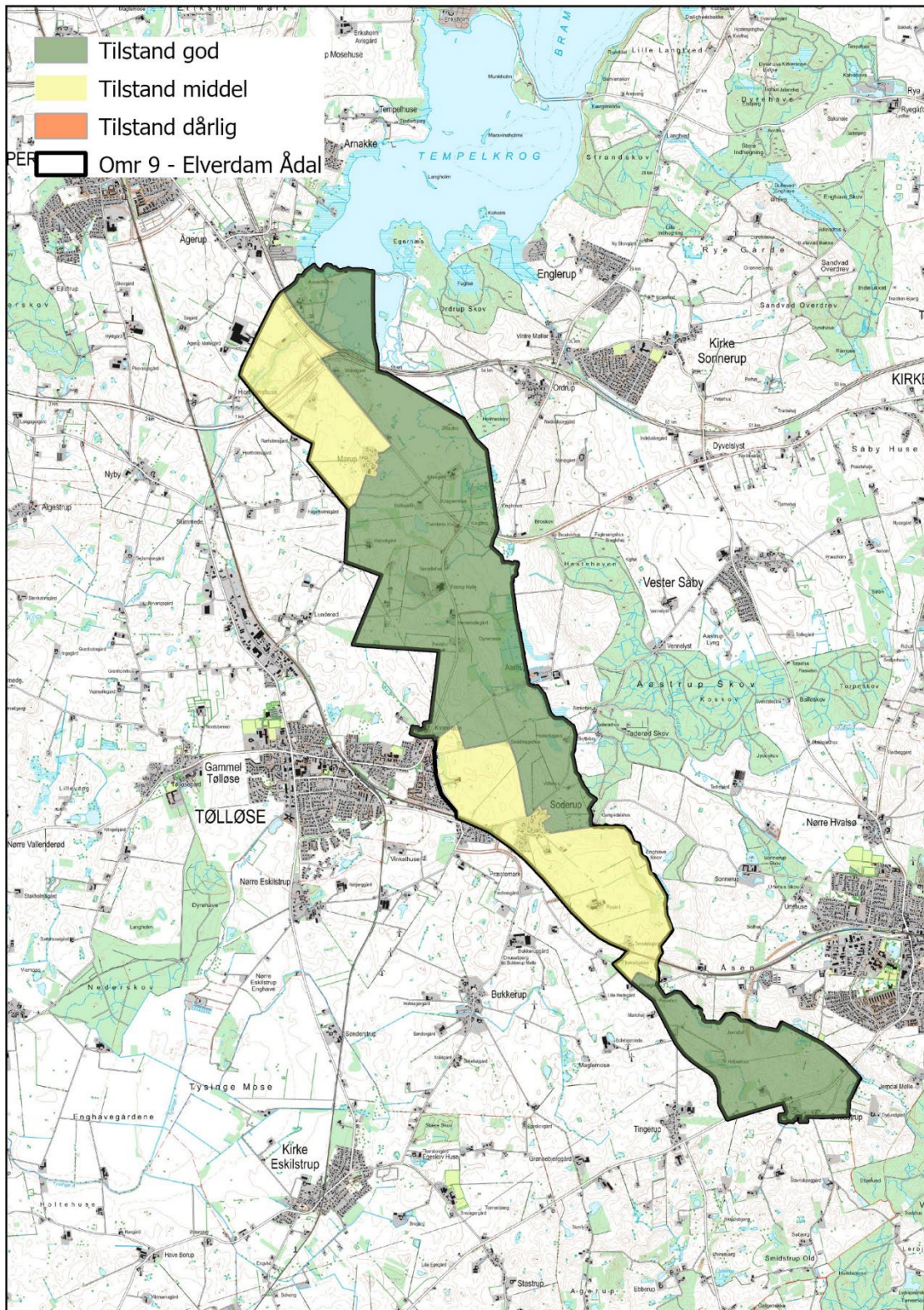
God

Størstedelen af området vurderes at være i god tilstand. På trods af at Holbæk motorvejen løber gennem den nordlige del af området, som en fysisk barriere, udgør det ikke en visuel barriere, da motorvejen løber lavt i terrænet over vådområdet, og de værdifulde kig på tværs af ådalen er derfor fortsat muligt. Desuden opleves Tempelkrogens kystlandskab og det genskabte flade vådområde i ådalens bund tydeligt fra motorvejen.

Middel

Den centrale del er præget af jernbanen, der udgør en fysisk og visuel barriere i forhold til at opleve landskabet. Hvorfor tilstanden her vurderes at være middel.

I den nordlige del er området nordvest for Marup landsby præget af Kalundborgmotorvejen med tilkørselsanlæg og pendlerparkeringsplads

Oplevelsesværdier

Oplevelsesrigt landskab

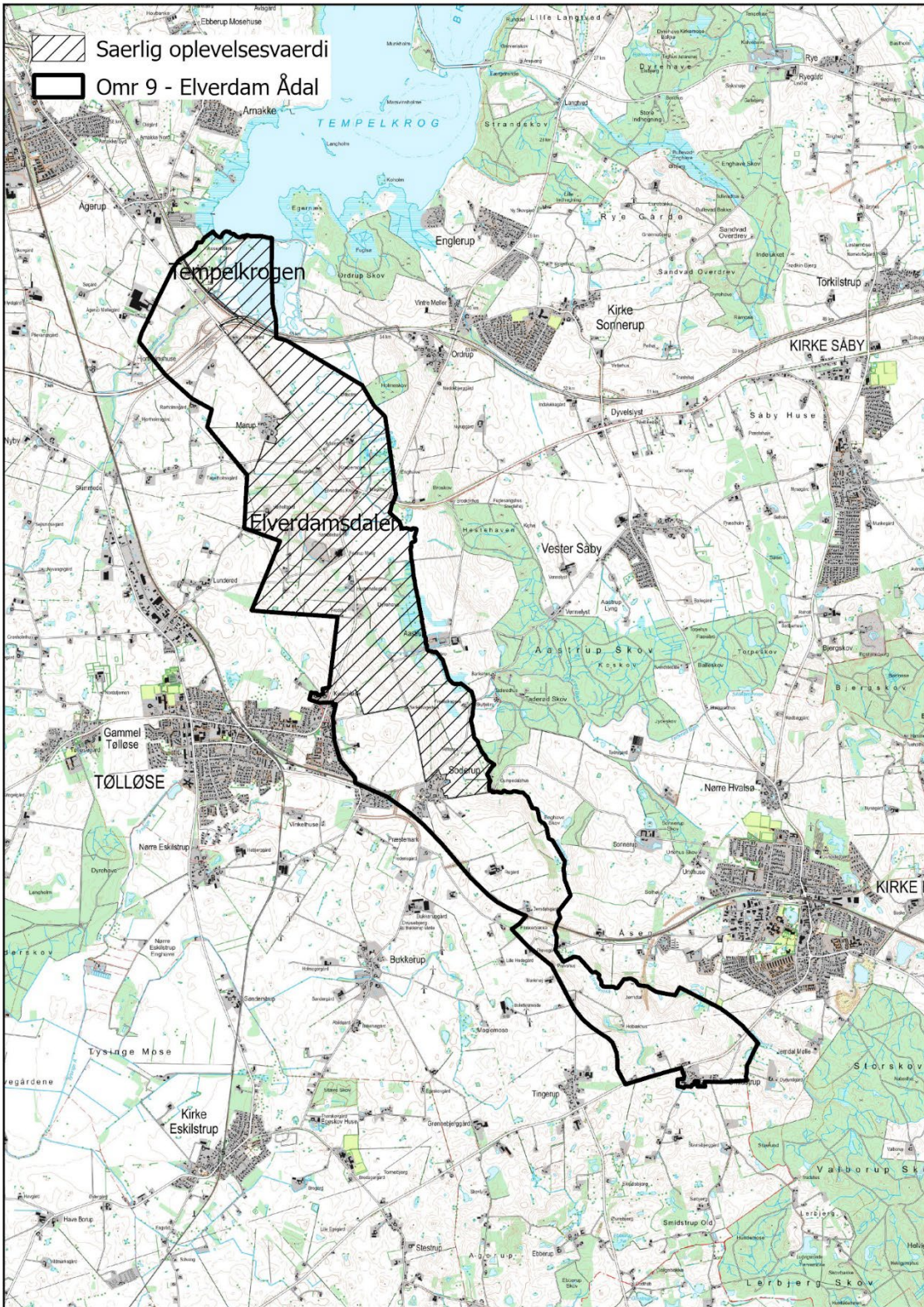
Tempelkrogen

Området nord for motorvejen er et oplevelsesrigt landskab. Det genskabte flade kystforland afgrænses af kreaturer og der er stiforbindelser gennem området, der forbinder området med Munkholmbroen. Udsigten fra området mod nord over Tempelkrogen og Isefjordens vande er værdifulde.

Elverdamsdalen

Ådalens terræn og det åbne landskab med hældning mod åen betyder at der mange steder er visuel forbindelse til den modstående dalside i Lejre kommune. Flere dalsider i Lejre er skovklædte og man fornemmer herregårdslandskaberne der ligger i Lejre kommune på de modstående dalsider. Skovene på toppen af ådalen i Lejre Kommune er med til at forstærke oplevelsen af ådalen.

 Særlig oplevelsesværdi
 Omr 9 - Elverdam Ådal

Bevaringsværdigt landskab

Områdets kystnære del ved Tempelkrogen samt det oplevelsesrige Ådals stræk og den sydligste del af karakterområdet udpeges til bevaringsværdigt. Tempelkrogen og den centrale del ved Elverdam er desuden vurderet som oplevelsesrigt landskab.

Tempelkrogen

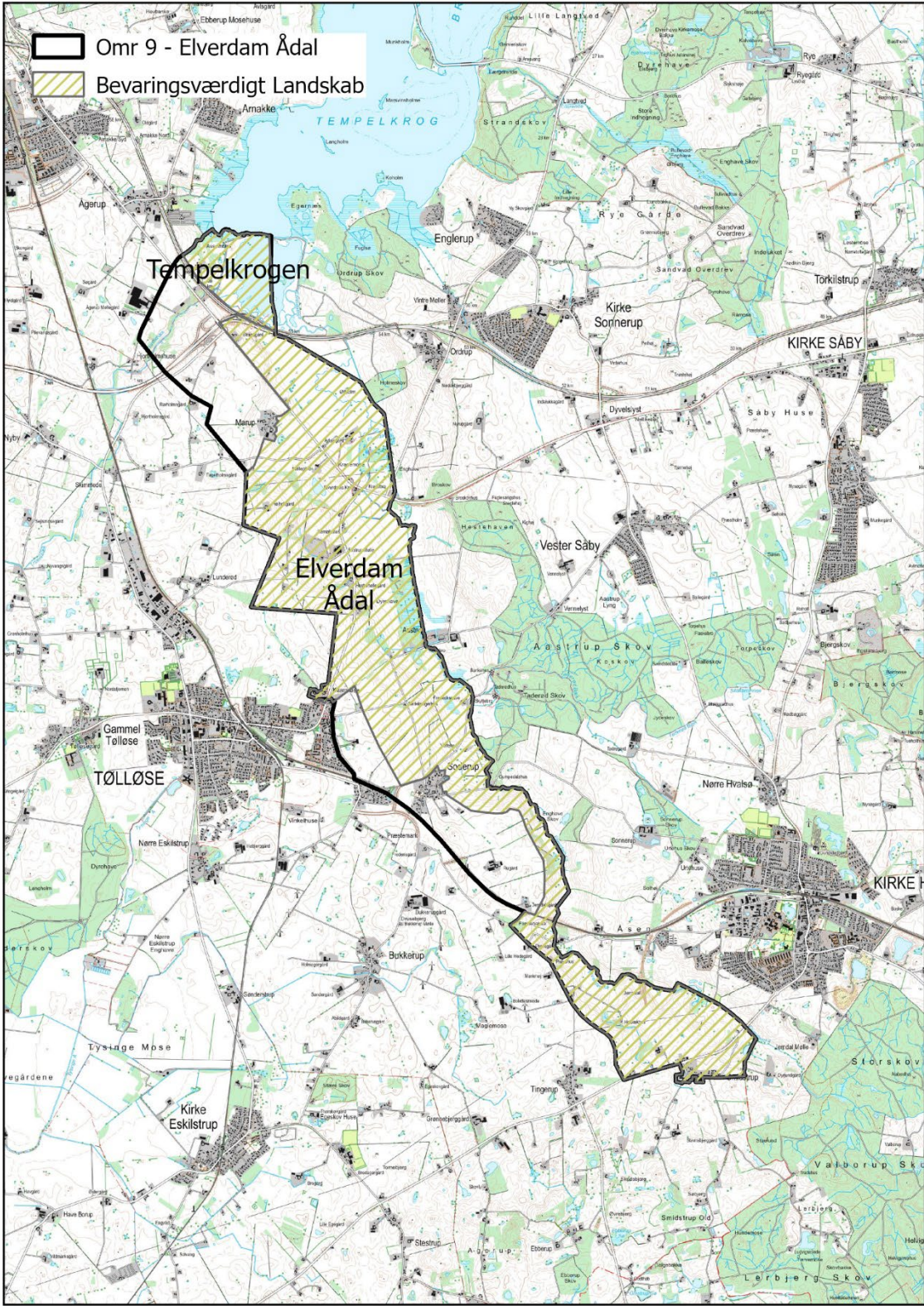
De bærende elementer er områdets åbne karakter, det flade vådområder og oplevelsen af kysten.

Det er vigtigt at udsigten ikke forstyrres eller sløres med beplantning, bebyggelse eller andre anlæg.

Elverdamsdalen – Nord og Syd

Den markante ådal med de skrånende dalsider der har en visuel sammenhæng til de tilstødende landskaber med de stores skove skal bevares.

Oplevelsen af ådalens terræn der falder mod Elverdamsåen bør ikke sløres af skovtilplantning eller andre fladedækkende anlæg der forstyrrer udsigten mod den modstående dalside i Lejre Kommune. Det er vigtigt at evt. ny bebyggelse eller ændringer underordner sig landskabet.

Område 10 Tølløse Landbrugslandskab

Foto

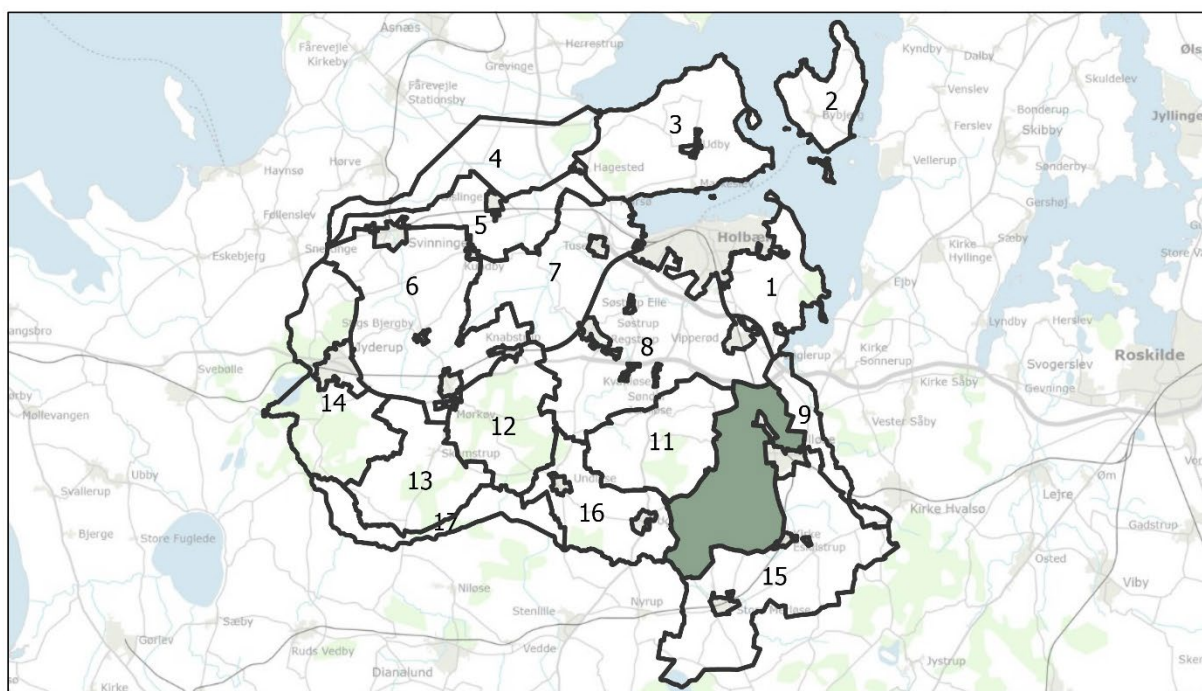
Nøglekarakter

Tølløse landbrugslandskab er et let bølget til bakket, åbent landbrugsland med mellemstore til store marker. I områdets sydligste del ligger Tysinge mose. Der er mange vandfyldte lavninger i terrænet. Der er flere skove i området og særligt omkring de vandfyldte lavninger er der bevoksninger. Gårdene ligger i områdets landsbyer samt på markerne trukket tilbage fra vejen.

Beliggenhed

Tølløse Landbrugslandskab ligger i den sydøstlige del af kommunen. Området afgrænses mod nord af Søstrup dødislandskab. Mod vest ligger Brorfelde bakker og Østrup landbrugslandskab. Mod syd og sydøst afgrænses området mod Store Merløse Landbrugslandskab og endelig mod nordøst afgrænses området mod Elverdam Ådal.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

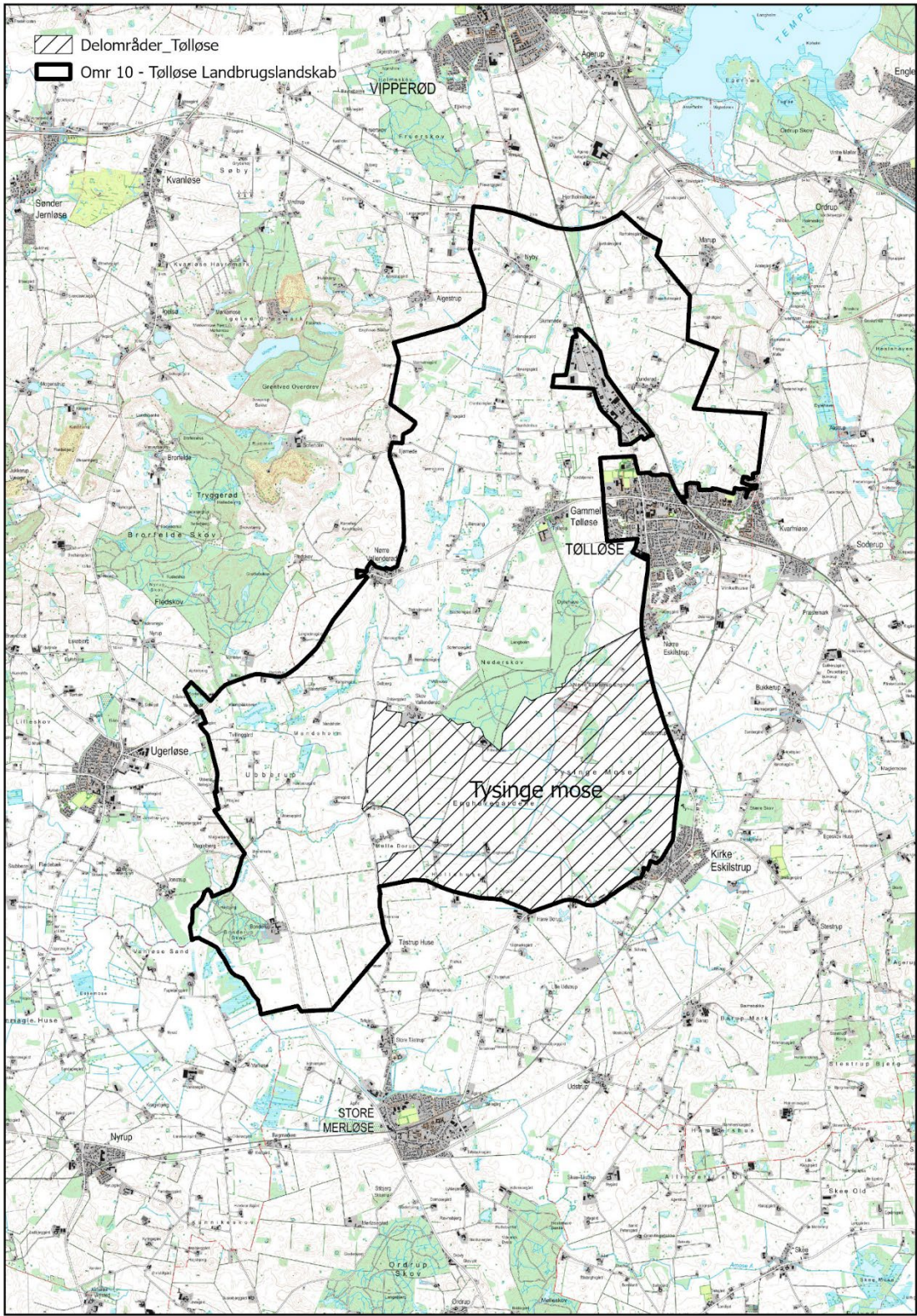
Let bølget til bakket landbrugslandskab med marker i mellem til stor skala. Der er i området flere skove og et egentligt større sammenhængende skovområde findes syd for Tølløse. Desuden er der flere vandfyldte dødishuller med bevoksning omkring. På trods af at området overordnet er et landbrugslandskab med

intensivt dyrkede marker, er området også præget af skov og mindre plantninger. Tysinge mose i områdets syd østlige del fremstår i kontrast til resten af karakterområdet på grund af sit flade terræn med marginaljordspræg. Bebyggelsen ligger hovedsageligt i områdets 5 landsbyer og langs med vejene, hvor gårdene er trukket lidt tilbage, mens huse og husmandssteder ligger tæt ved vejene.

Delområder

Tysinge Mose

Tysinge Mose fremstår som et delområde, der adskiller sig fra det øvrige karakterområde med sit lavtliggende og flade terræn. Hele den centrale del af området er afvandet mose. Bebyggelsen i området ligger på kanten af den tidligere mose/sø. Terrænet er fladt og falder svagt mod den centrale og mest lavtliggende del. Markerne er større i dette område, og der er fravær af de ellers karakteristiske dødshuller og mindre naturområder, der ellers præger det omkringliggende landskab. Flere drængrøfter gennemskærer området.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Området er overvejende kendetegnet ved et let bølget til bakket dødislandskab, hvor der ofte er små vandfyldte lavninger i landskabet. Landskabet flader mere ud i den sydlige del, og i den sydøstlige del af området mellem Nederskov og Kirke Eskilstrup ligger det tidligere moseområde Tysinge Mose. I dag er mosen drænet og opdyrket. Tysinge mose adskiller sig fra karakterområdets øvrige landskabskarakter, ved at være helt fladt. Der løber flere mindre vandløb i karakterområdet, men uden at der er markante ådale i tilknytning til disse.

Hydrologi

Området rummer mange dødishuller, der fremstår som små vandfyldte lavninger i landskabet

Tysinge Å og Vallenderød Bæk udspringer i den centrale del af området og løber mod syd. I den nordlige del af området har Truelsbæk sit udspring. Truelsbæk løber mod nord.

I områdets sydlige del ligger Tysinge Mose, der er drænet. Åbne drækanaler gennemskærer den drænedede mose.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og områdets udskiftning. Området omkring Tølløse Slot præger en del af området.

Dyrkningsstruktur

Arealanvendelsen er overvejende intensivt landbrug på mellemstore til store marker flere steder inddelt af jorddiger.

Bevoksningsstruktur

Egentlig sammenhængende skovområder findes syd for Tølløse, Tølløse Dyrehave og Nederskov. Samt ved Bonderup i områdets vestlige del. Området fremstår generelt med et grønt præg og alleer og enkeltrækkede vejtræer præger landbrugslandskabet. Særligt i området vest for Gammel Tølløse. Desuden er der bevoksede markskel, de fleste steder er det dog ikke egentlige hegn, men grupper eller solitære buske eller træer der optræder i skel.

Området har mange små naturområder med buske og mindre trægrupper ofte i tilknytning til søerne i lavningerne i landskabet. Naturområderne ligger for en stor del løst og uden indbyrdes sammenhæng.

Bebyggelsesstruktur

Landsbyerne i karakterområdet er Nyby, Lunderød, Nørre Valenderød, Skov Valenderød og Gl. Skovløse. Disse fremstår uden egentlig nyere byvækst.

Gårde ligger i de oprindelige landsbyer, men også på marklodder trukket væk fra vejene. Der er desuden flere husmandsudstyknings i området, hvor de mindre ejendomme ligger langs vejen. Det ses f.eks. ved Grønholmvej vest for erhvervsområdet ved Tølløse. Samt i den sydlige del ved Mølle Borup.

Tølløse, der ligger omkranset i området, er over tid udbygget betydeligt med parcelhuse og i den nordlige del med et erhvervsområde.

Kulturhistoriske spor

Områdets kulturhistoriske spor knytter sig til den landbrugsmæssige udnyttelse med landsbyer med gårde. Herudover ses det også, at beliggenheden af Tølløse Slot har præget området, idet der findes mange karaktergivende alleer og enkeltrækkede vejtræer ved Gammel Tølløse. Området har dog ikke egentlig herregårdspræg.

Ved Nørre Vallenderød, Nyby og Skov Vallenderød ses de oprindelige gårde i landsbyerne, og stjerneudskiftningerne anes stadig i det omkringliggende landskab.

Der er desuden flere husmandsudstyknings i området, hvor de mindre ejendomme ligger langs vejen, og hvor de oprindeligt har haft et mindre stykke dyrkningsjord til ejendommen. Det ses f.eks. ved Grønholmvej vest for erhvervsområdet ved Tølløse. Samt i den sydlige del ved Mølle Borup. Strukturen med de mindre jordlodder ved husmandsudstykningserne er i dag vanskelig at se, da strukturudviklingen i landbruget har medført at mange af de mindre marker er sammenlagt og mange oprindelige gårde er nedlagt og jorden sammenlagt med andre gårde.

Der er to kirker i området, Tølløse Kirke i Gl. Tølløse og Kirken i Kirke Eskilstrup, og de præger ikke landskabet, da de ikke er synlige over særlig stor afstand.

Tekniske anlæg

Den nordlige del af karakterområdet er i nogen grad påvirket af tekniske anlæg. Jernbanen løber gennem området, og motorvejen mod Kalundborg udgør områdets nordlige afgrænsning. Motorvejen er placeret højt i landskabet, og udgør derfor en både visuel og fysisk barriere i landskabet.

I den sydlige del af området følger området østgrænsen Høng-Tølløse jernbanen, og der findes et rensningsanlæg i Tysinge Mose. Rensningsanlægget har høje bygninger, der i nogen grad præger oplevelsen af det ellers flade omkringliggende landskab.

Både i den nordlige (syd for Nyby) og sydlige del (Tysinge Mose) af området løber der højspændingsledninger.

Industriområdet i den nordlige del af Tølløse ved Hjortholmvej nord påvirker oplevelsen af landskabet.

Rummelige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Der er flere steder i området lange udsyn både indenfor området og til de omkringliggende områder. I den nordlige del opleves landskabet, som et plateau imellem Elverdams Ådalen mod øst og det højere liggende mere kuperede landskab ved Brorfelde mod vest.

Området er mellem til stor skala. Generelt er skalaen større i den sydlige del af området. Skalaen afspejles i områdets struktur af markfelter og ejendommenes størrelser.

I Tysinge Mose er skalaen stor, og der er ikke megen beplantning, hvilket betyder, at oplevelsen af den tidligere moses skålformede terræn er tydelig.

Vurdering

Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

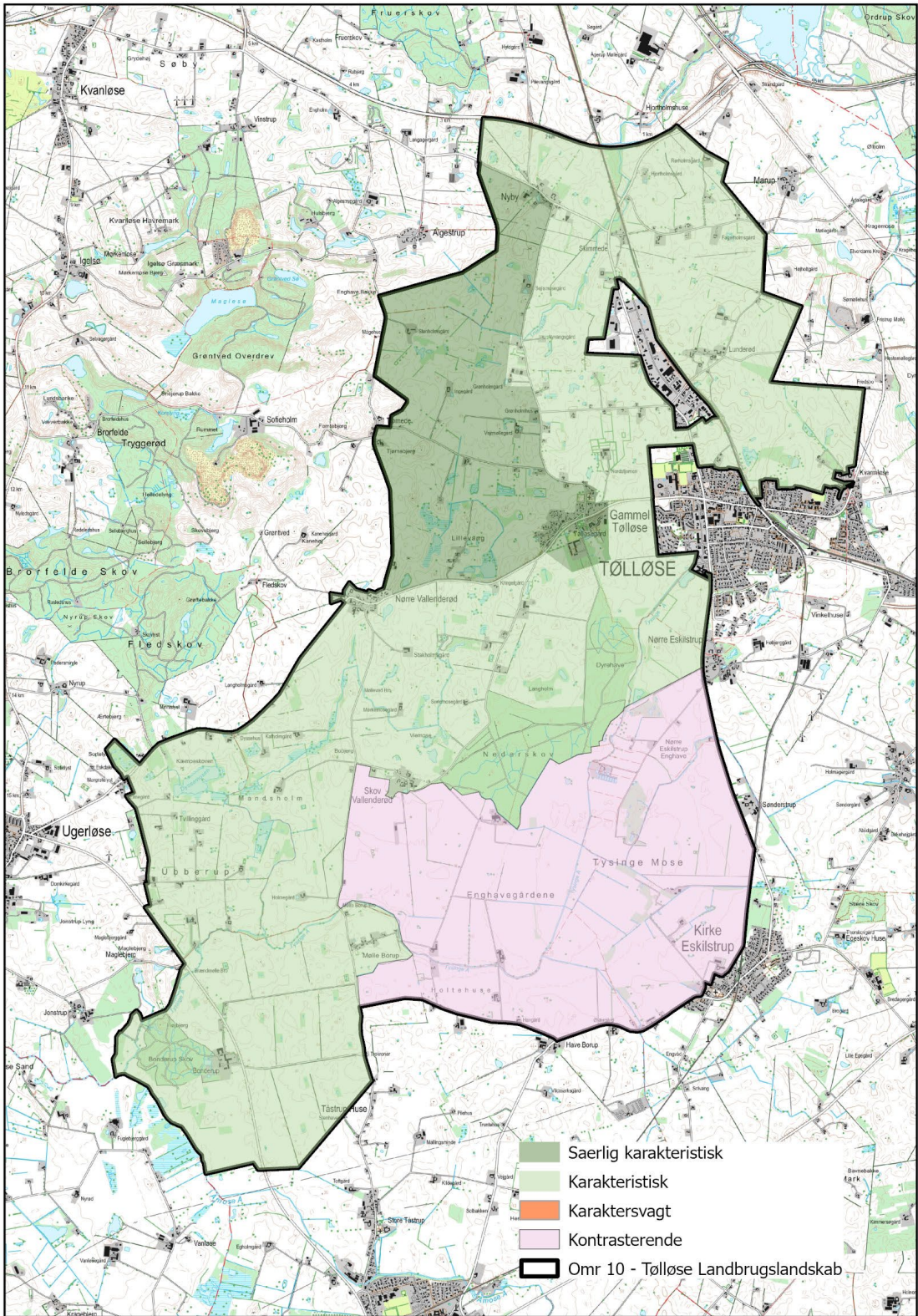
Området vest for Gammel Tølløse, ind mod Brorfelde, fremstår særlig karakteristisk. Her er der et tydeligt sammenspil mellem de naturgivne forhold og arealanvendelsen. Der er mellemstore til store marker, med dødshuller. Dødshullerne er ofte vandfyldte og dermed søer i lavningerne. Den oprindelige struktur fremstår desuden mere intakt end i det resterende område.

Karakteristisk

Størstedelen af området fremstår karakteristisk. Med et landbrugslandskab der er præget af udvikling, består af mellemstore til store marker. Dødispræget er mindre udtalt, og flere tidligere vådområder/vandhuller er forsvundet som følge af dræning.

Kontrasterende

Tysinge Mose fremstår som et kontrasterende område. Her er terrænet fladt og falder mod den centrale del. Store dyrkede marker præger området, og åbne drækanaler gennemskærer området. Der er et fravær af beplantning og bebyggelse i form af større gårde ligger på kanten af området.

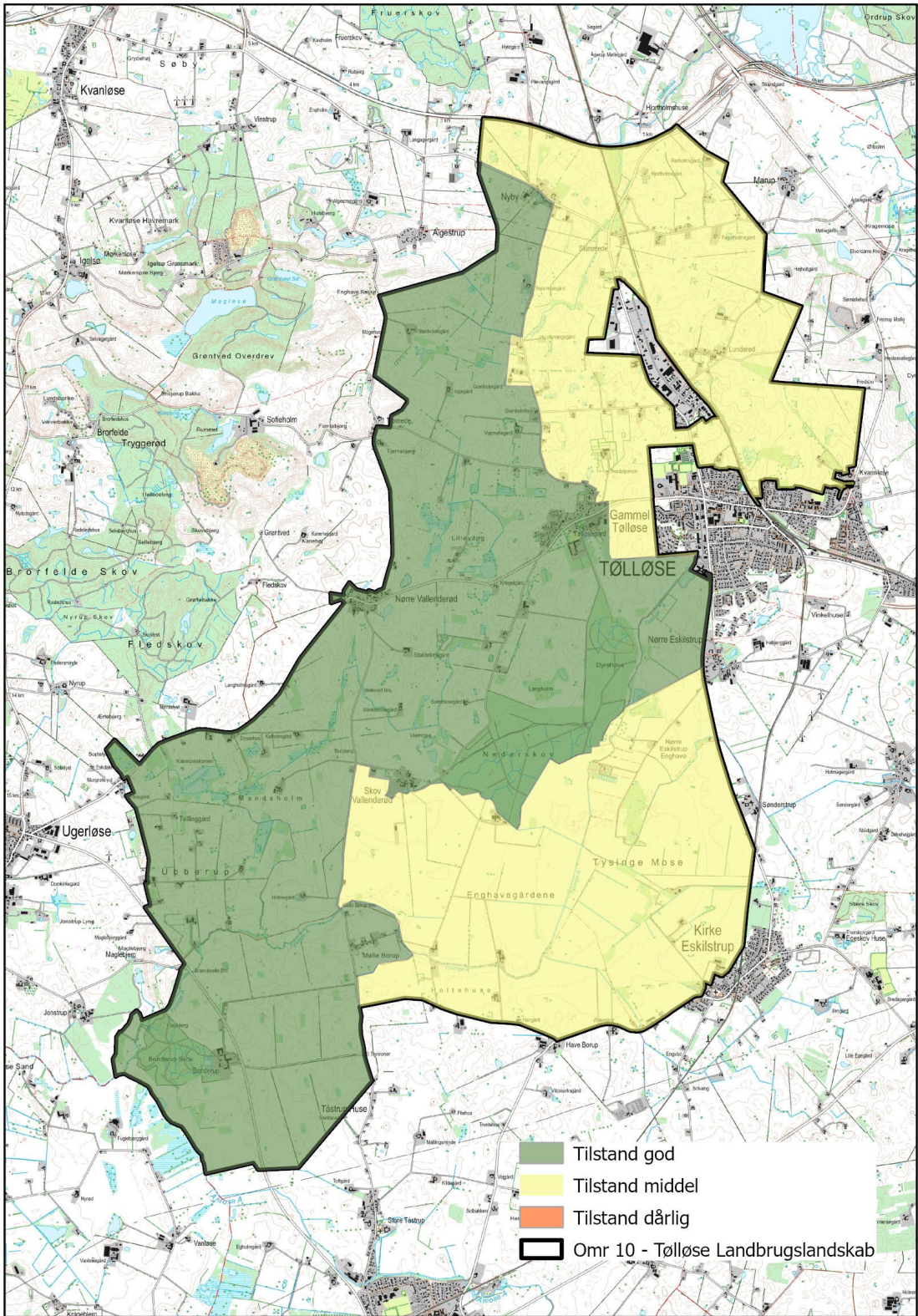
Tilstand

God

Den centrale del vest for Tølløse og vestlige del af området fra Nyby i nord til Bonderup i syd fremstår i god tilstand. Her er der stort set fravær af tekniske anlæg og de anlæg der er, opleves ikke dominerende. Generelt opleves landskabet som meget autentisk.

Middel

Den resterende del af området er i middel tilstand. Her ses påvirkning af tekniske anlæg i form af højspændingsledninger og motorvejen mod nord. Desuden præger byranden og erhvervsområdet ved Tølløse også i nogen grad landskabet.

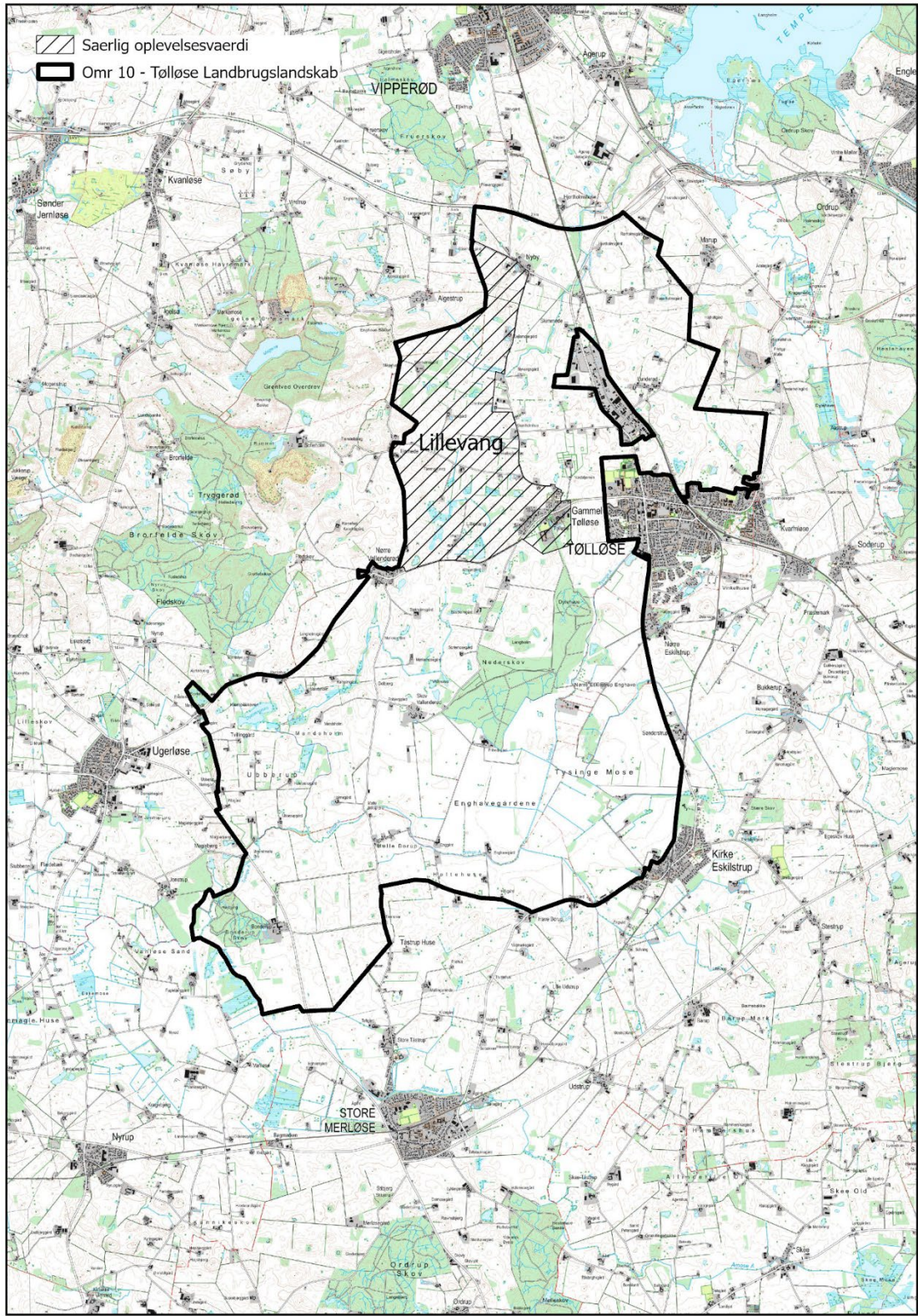

Oplevelsesværdier

Oplevelsesrigt landskab

Lillevang

Området vest for Gammel Tølløse mod Nyby i den nordlige del af området er et oplevelsesrigt landskab. Her opleves kontrasten til det højtliggende, bakkerige Brorfeldeområde mod vest, og oplevelsen af kontrasten er særlig og uforstyrret i området.

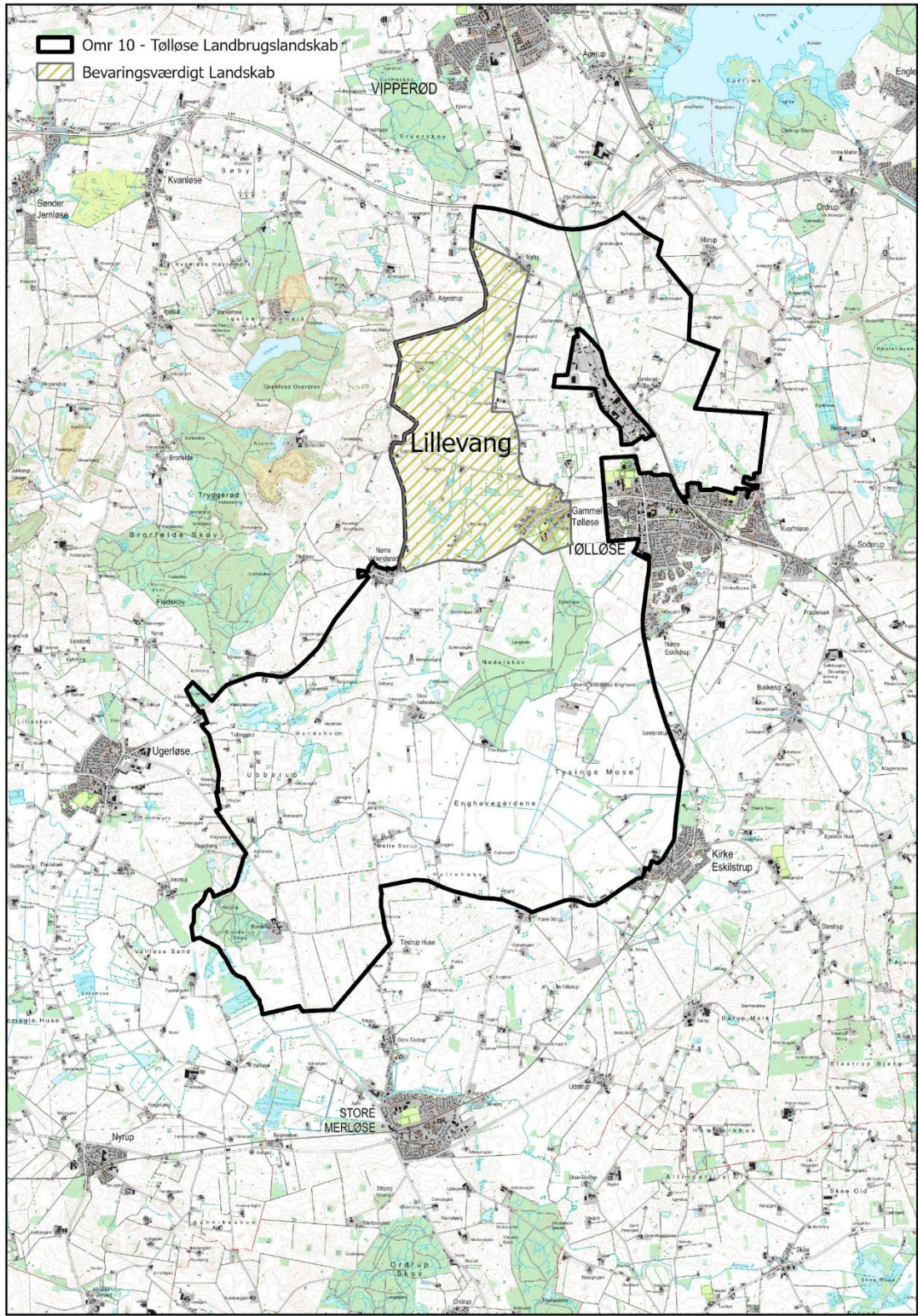

Bevaringsværdigt landskab

Lillevang

Området vest for Gammel Tølløse og mod Nyby i nord er udpeget til bevaringsværdigt landskab. De bærende elementer i området, er den visuelle sammenhæng mellem det kuperede bakkelandskab ved Brorfelde og det lavereliggende bølgede landskab i Tølløse. Området byder således på imponerende udsigter mod Brorfeldes bakker med en tydelig oplevelse af de forskellige landskabers kontrast.

Det er vigtigt at bevare landskabet åbent og uden anlæg, der kan forstyrre landskabsoplevelsen.

Område 11 Brorfelde Bakker

Foto

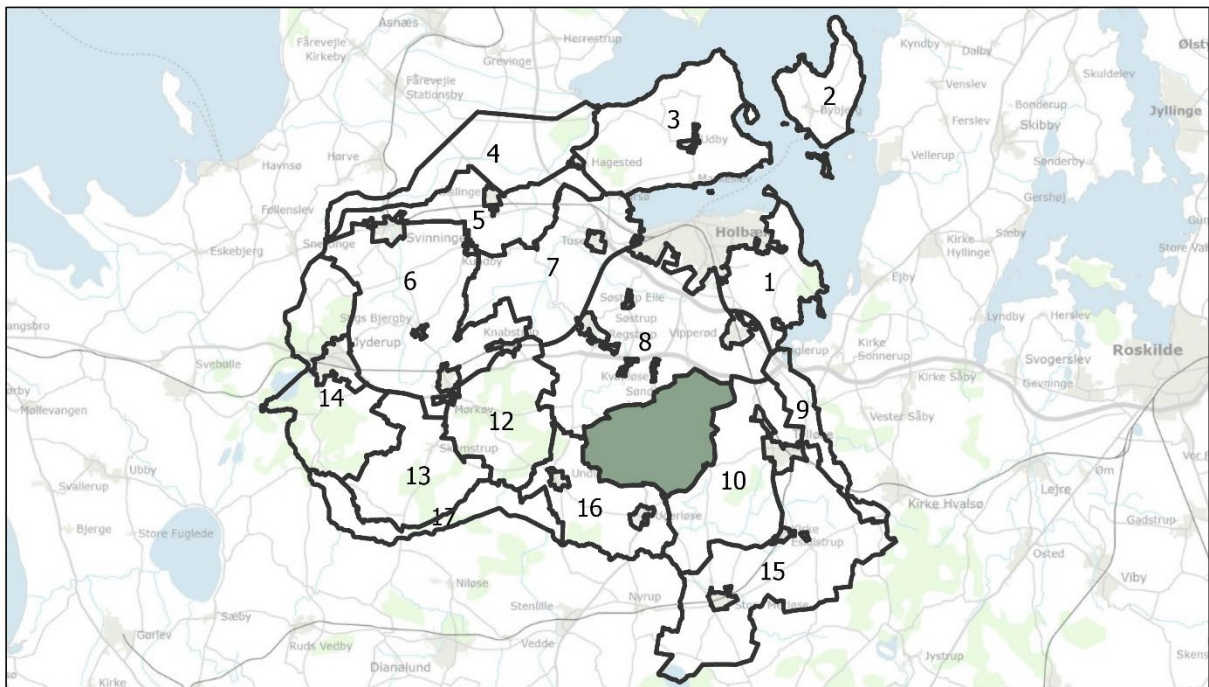
Nøglekarakter

Brorfelde bakker er et kuperet og dramatisk bakke landskab skabt gennem flere istider. Området er dels udnyttet til landbrug og markbrug og hvor terrænet er for kuperet er der flere steder afgræssede overdrevarsarealer. I området er der en vekselvirkning mellem skove, åbne naturområder og marker. Bebyggelsen i området underordner sig landskabet og flere steder udnyttes de store grusforekomster i bakkerne.

Beliggenhed

Området ligger i den centrale del af kommunen. Mod nord afgrænses området mod Søstrup Dødislandskab. Mod øst af Tølløse Landbrugslandskab og mod syd af Østrup Landbrugslandskab.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Brorfelde områdets markante kuperede terræn med issøbakker betyder, at de naturgivne forhold i området har stor betydning for arealanvendelsen. Hvor terrænet er for stejlt til landbrugsmaskiner, udnyttes arealerne til græsning eller skov eller henligger som naturområder.

Det kuperede terræn betyder at landskabet fremstår med en varieret skala. Der veksles mellem små lukkede rum – i dalene, og udsigter over større vidder – på toppen af bakkerne.

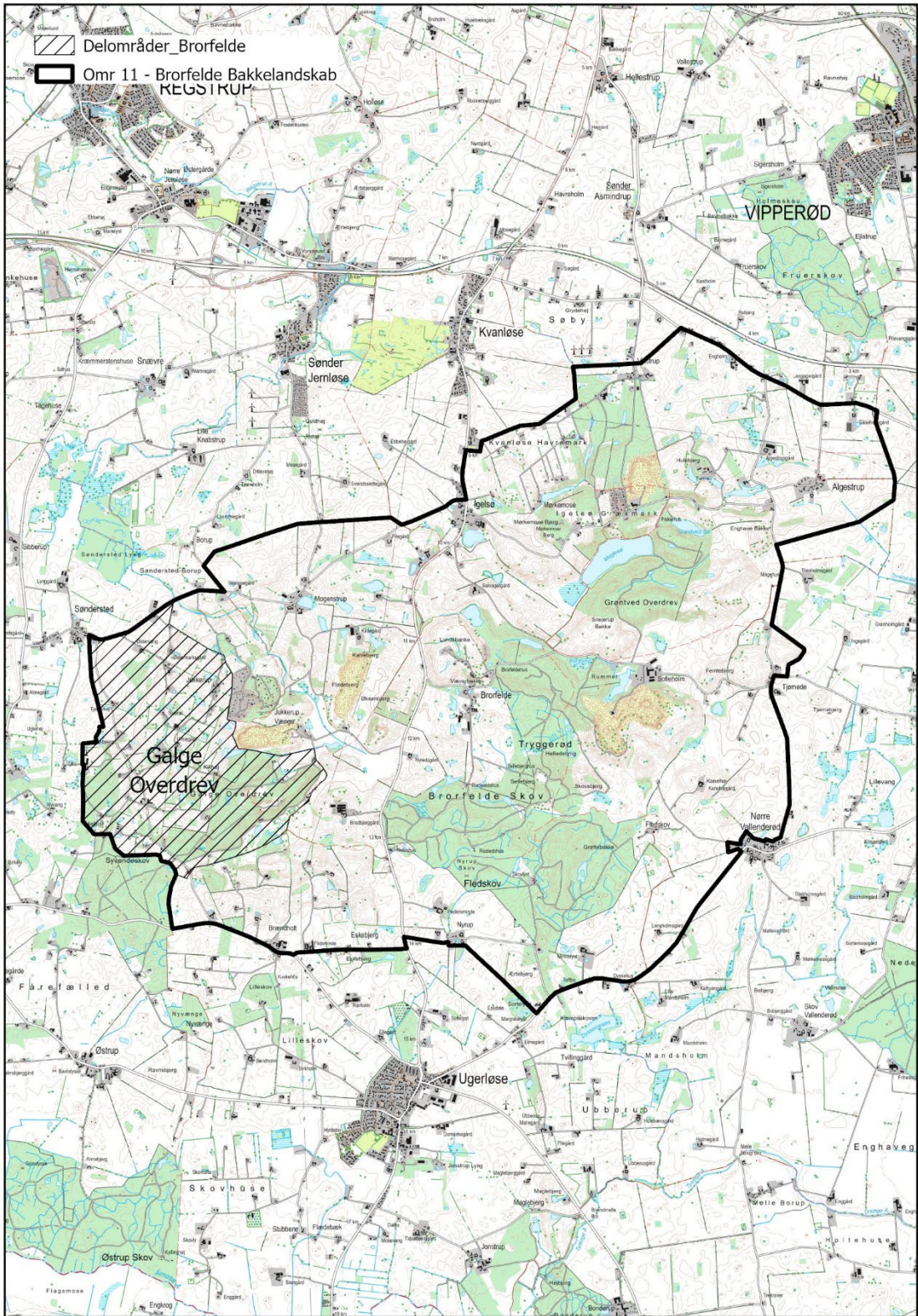
Karakterområdet indeholder ikke meget bebyggelse, og er sandsynligvis opdyrket og befolket senere end de omkringliggende mindre kuperede karakterområder. I den østlige del ligger herregården Sofienholm, mens den vestlige del har præg af husmandsudstyknings, hvor jorden har dårligere jordbundsmæssig beskaffenhed. På grund af terrænets former er bebyggelsen ikke synlig over større afstande, og bebyggelsen "putter sig" også ofte i det kuperede terræn.

Delområder

I den østlige del ved Galge Overdrev er der et delområde, der bærer præg af husmandsudstyknings. Her ligger flere mindre ejendomme, og arealudnyttelsen indikerer, at der er tale om ringere jord. Her er hyppigere skift i arealudnyttelsen, og færre arealer i omdrift, samt flere græs- og naturområder.

 Delområder_Brorfelde

 Omr 11 - Brorfelde Bakkelandskab
REGISTRUM

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Områdets geologiske dannelse er dødislandskab med markante issøbakker. De markante issøbakker er dannet i dødisen, hvor store isklumper lå i området, og smeltevand fra gletsjerranden, der på daværende tidspunkt lå tæt på, løb ud i området og bragte sand og grus med, som lagde sig i lavningerne imellem de store smeltende isklumper. Endnu et isfremstød har dækket landskabet med moræneler, men har derudover kun påvirket landskabet ganske svagt. Da dødisen senere smeltede væk, lå sand og grus tilbage som fladtoppede bakker, mens lavninger står tilbage, der hvor de store isklumper lå.

Der er således tale om et kuperet landskab, og det dramatiske bakkede landskab kaldes også populært/lokalt for "De Sjællandske alper".

Hydrologi

Lavningerne hvor de store isklumper lå, da landskabet blev dannet, fremstår i dag som søer. Maglesø og Grøntved Sø er de største søer i området, men der findes mange søer i området. Der er et enkelt lille vandløb – Rusrenden, der udspringer i den centrale del af området, og løber mod nordvest.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse er stærkt præget af den geologiske dannelse under istiden. Området er dog som de øvrige karakterområder også præget af landboreformerne og udskiftningstiden, men i Brorfelde Bakker har denne udvikling tydeligvis underordnet sig det dramatiske terræn hvorfor landskabskarakterens oprindelse også er en kobling mellem landskabets geologiske grundlag og udviklingen af landbrugslandskabet.

Dyrkningsstruktur

Det meget kuperede terræn betyder, at der er mange afgræssede overdrevarsarealer. Specielt på de stejle skråninger omkring de store søer, er der mange overdrevarsarealer, der anvendes til græsning. Hvor terrænet er mere fladt, består den landbrugsmæssige udnyttelse af dyrkede marker i omdrift.

Bevoksningsstruktur

Området er generelt meget præget af bevoksning i form af egentlige skove og mindre bevoksninger. I den østlige del ved Sofienholm ligger områdets største egentlige skove; Brorfelde Skov, som er gammel skov og Grøntved Overdrev, som består af nåletræer. I den vestlige del ligger Galge Overdrev, der også er en større sammenhængende skovbevoksning.

Der er generelt mange bevoksede diger i området, hvilket også bidrager til oplevelsen af et landskab der i høj grad er præget af meget bevoksning.

Det kuperede terræn har besværliggjort sammenlægning af marker, som man ellers ser i flere andre karakterområder. På den baggrund er mange bevoksede diger bevaret og terrænets form har givet en masse bevoksede "lommer" i landskabet.

Bebyggelsesstruktur

Den østlige del af området er præget af herregården Sofienholm og dennes råstofudvinding. I området ved Sofienholm er der et markant fravær af anden bebyggelse, og området har udover herregårdspræg, også et industrielt præg, som følge af grusgravningen i området

Der er kun få mindre landsbyer i området, og et fravær af kirkelandsbyer. Søndersted landsby, der er en kirkelandsby (sognelandsby) ligger tæt op ad karakterområdet, men på den nemt opdyrkelige moræneflade i Søstrup Dødislandskab. Brorfelde landsby er den eneste der ligger centralt i området, de andre små landsbyer, Igelsø, Nørre Vallenderød og Algestrup ligger i overgangszonen mellem det bølgede landskab og det stærkt kuperede bakkelandskab.

I den vestlige del af området, ligger der spredte gårde og husmandssteder. Bebyggelsesstrukturen i den vestlige del afspejler, at området ved Jukkerup nord for Galge Overdrev er udstykket til mindre husmandssteder. Området bærer præg af mindre attraktiv landbrugsjord, som derfor er blevet opdelt i små husmandsbrug. Her er der en hyppig vekselvirkning mellem mindre bevoksninger og afgræssede områder.

Der ligger to sommerhusområder i karakterområdet – i den østlige del nord for Maglesø og i den vestlige del Jukkerupvænge. Sommerhusområderne ligger skjult i det kuperede og skovklædte landskab, og opleves nærmest ikke før man er inde i områderne.

Kulturhistoriske spor

Der er flere værdifulde kulturmiljøer i området, et af disse er Brorfelde Observatoriet der ligger centralt i området. Observatoriet blev oprettet i 1953, da bylyset i København gjorde det umuligt at observere rummet fra den gamle lokation på Østervold i København. For at sikre optimale forhold, er området omkring observatoriet fredet mod yderligere lyspåvirkning når det er mørkt. Områderne omkring observatoriet er desuden omfattet af en større landskabsfredning, der beskytter de markante bakker mod ændringer.

Tekniske anlæg

Den geologiske dannelse betyder, at der er værdifulde grus forekomster, og der ligger således tre aktive grusgrave i området. Det drejer sig om Igelsø og Sofieholm i den østlige del og Mogenstrup i den vestlige del. Der ligger en tidligere grusgrav umiddelbart øst for Mogenstrup.

Hovedvejen mellem Holbæk og Ringsted løber gennem området og parallelt hermed løber der en højspændingsledning.

Desuden er Observatoriet også et teknisk anlæg, der vidner om en meningsfuld sammenhæng til naturgrundlaget/landskabet.

Området opleves generelt som fri for tekniske anlæg, da det kuperede terræn betyder, at anlæggene ikke er synlige over store afstande.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet har en varierende skala, hvor terrænet betyder at der veksles mellem små lukkede rum i dalene, og udsigter over større vidder på toppen af bakkerne. Særligt er udsigten fra Brorfelde markant og herfra kan man få et stort indtryk af det bakkede landskab. Fra de issøbakker der ligger i udkanten af området opleves der også store udsigter over naboområderne, der ligger lavere. Det kuperede terræn betyder at landskabet fremstår med en varieret skala.

Den gennemkørende hovedvej 157, Ringstedvej, skærer sig igennem det dramatiske landskab, og man kommer helt tæt på de store bakkeformationer. Her er oplevelsen af 'de sjællandske alper' meget intens og har høj værdi.

Områdets mange søer med de vandrette vandspejl understreger det kuperede landskab der omkranser søerne. Søerne er med til at definere oplevelsen af landskabsrum, der afgrænses af issøbakkerne. Ved flere af søerne i området herunder ved Maglesø og Grøntved Sø er der fine udsigter.

Vurdering

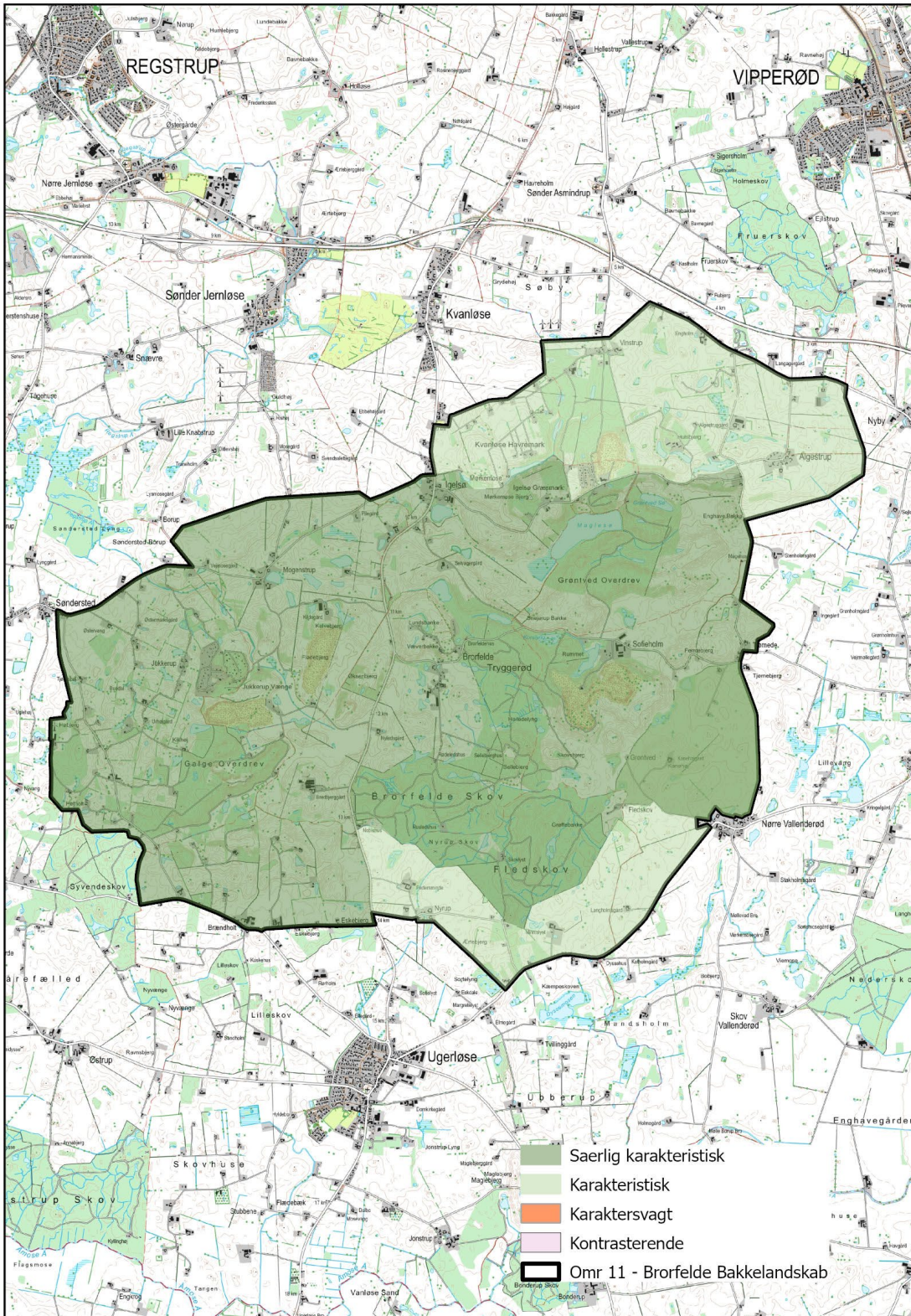
Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

Størstedelen af området er særlig karakteristisk, og her opleves en stærk sammenhæng mellem de naturgivne forhold og arealanvendelsen. Hvor terrænet er meget stejlt er arealanvendelsen skov, natur eller afgræssede overdrevarsarealer. Hvor terrænet er mindre stejlt, drives jorden generelt med marker i omdrift. De naturgivne terrænforhold har medført en interessant vekselvirkning i arealanvendelsen mellem skovområder, naturområder, afgræssede områder og opdyrkede marker, afhængig af terrænets former. Den vestlige del af området, ved Galge Overdrev, er området også særlig karakteristisk men her er det tydeligt at jorden har en dårligere landbrugsmæssig værdi, og området har husmandspræg, hvor ejendomme ligger tættere end i den resterende del af området. De naturgivne forhold præger således også tydeligt dette område, med en vekselvirkning mellem de forskellige arealanvendelser.

Karakteristisk

Den nordlige og sydøstlige del af karakterområdet er karakteristisk. Her er landskabet mindre kuperet, og landskabet opleves i højere grad som en optakt til de mere kuperede områder i den centrale del. Arealanvendelsen er her overvejende opdyrkede marker.

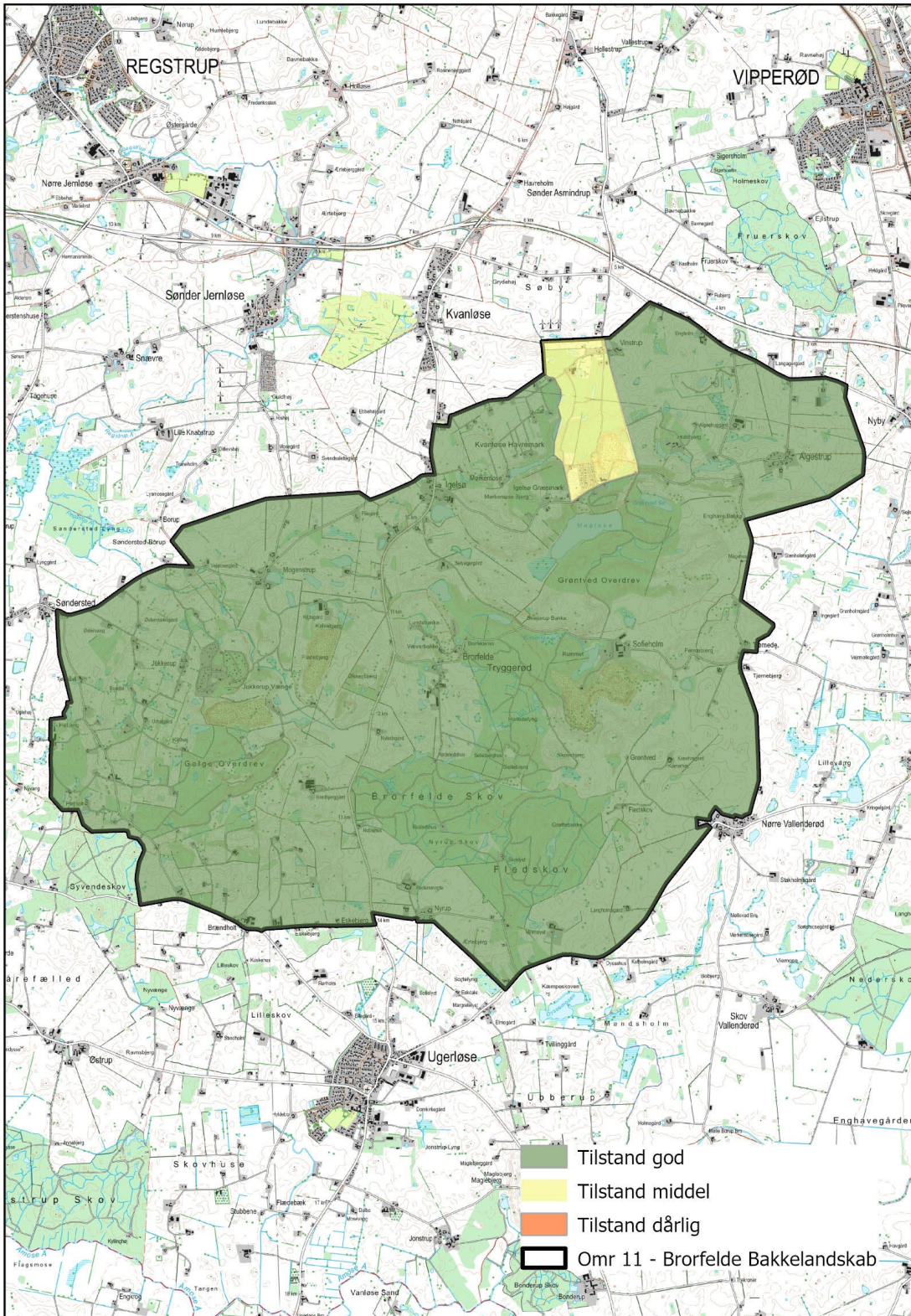
Tilstand

God

Langt størstedelen af området fremstår i god tilstand. Det kuperede terræn er stort set intakt, og grusgravene ved Mogenstrup og Sofienholm ligger gemt i området. Terrænet har en tydelig påvirkning på arealanvendelsen i størstedelen af området, og området opleves med et fravær af dominerende tekniske anlæg.

Middel

Et mindre område i den nordøstlige del af området har middel tilstand, idet Igelsø grusgrav præger oplevelsen af området.

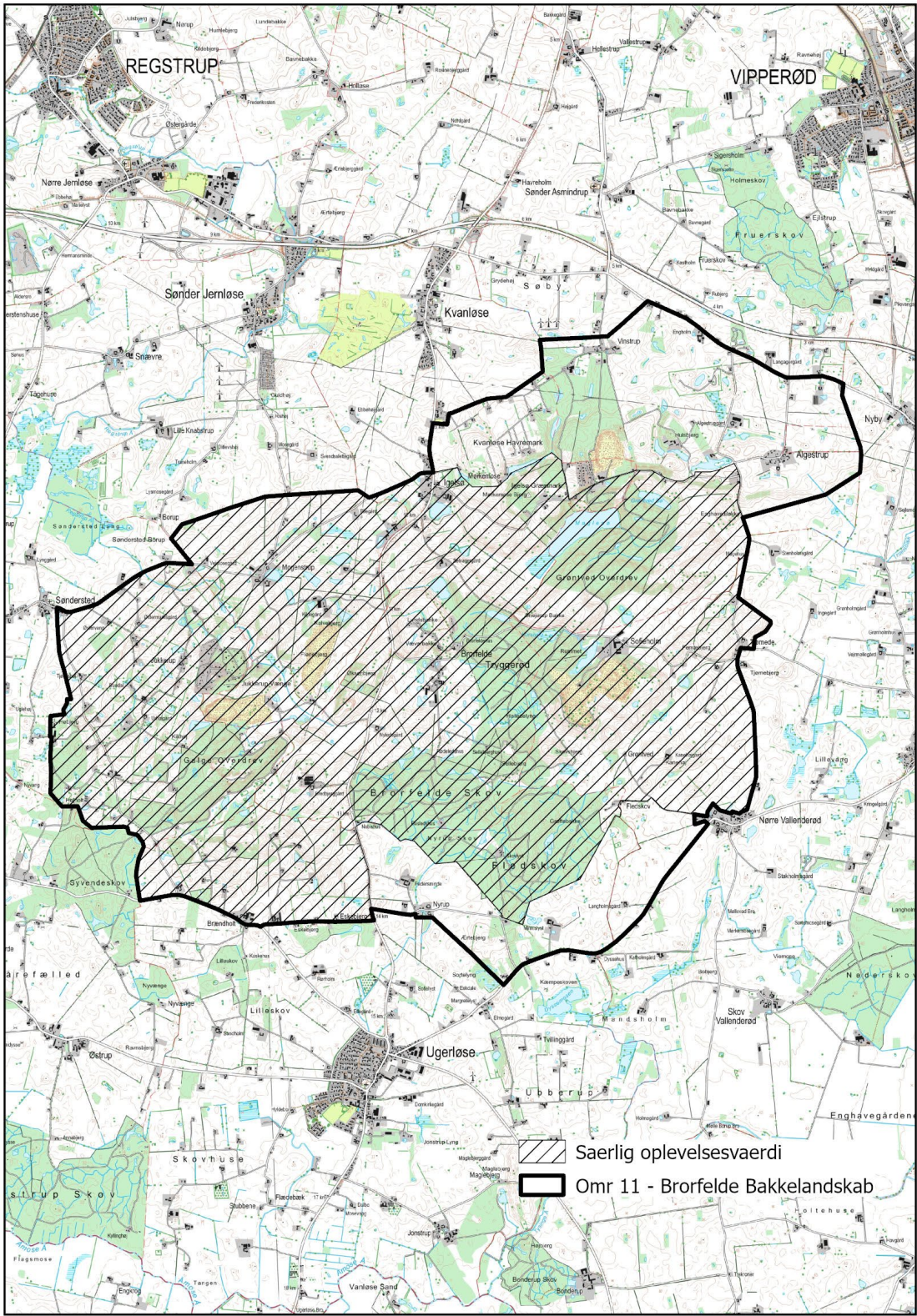
Oplevelsesværdier

Størstedelen af området er oplevelsesrigt på grund af det markante kuperede terræn og vekselvirkningen mellem de forskellige arealanvendelser afhængig af terrænformen.

Centralt i området hvor Brorfelde observatoriet er beliggende på en bakketop i 90 m.o.h. er der en særlig udsigt mod nord, syd og vest. Bakken rejser sig ca. 40 meter over Ringstedvej og fremstår således særlig markant i området. Observatoriet og det omkringliggende landskab er fredet.

Ved Maglesø er der en offentlige vandrerute omkring søen og der er store markante udsigter over søen der ligger kilet ind mellem de stejle skrænter.

I den østlige del af området ligger herregården, Sofieholm med sine fine istandsatte staldbygninger og hovedhus relativt isoleret i landskabet, og bidrager til en værdifuld oplevelse af området.

REGSTRUP

VIPPERØD

Sønder Jerløse

Kvanløse

FURESKOV

Kvanløse Havnepark

Grønåskov

Brorfelde

Gulåskov

Brorfelde Skov

Fureskov

Nørre Vallenderød

Ugerløse

▨ Særlig oplevelsesværdi

▬ Omr 11 - Brorfelde Bakkelandskab

Bevaringsværdige landskaber

Langt størstedelen af området er udpeget til bevaringsværdigt landskab.

Galge Overdrev

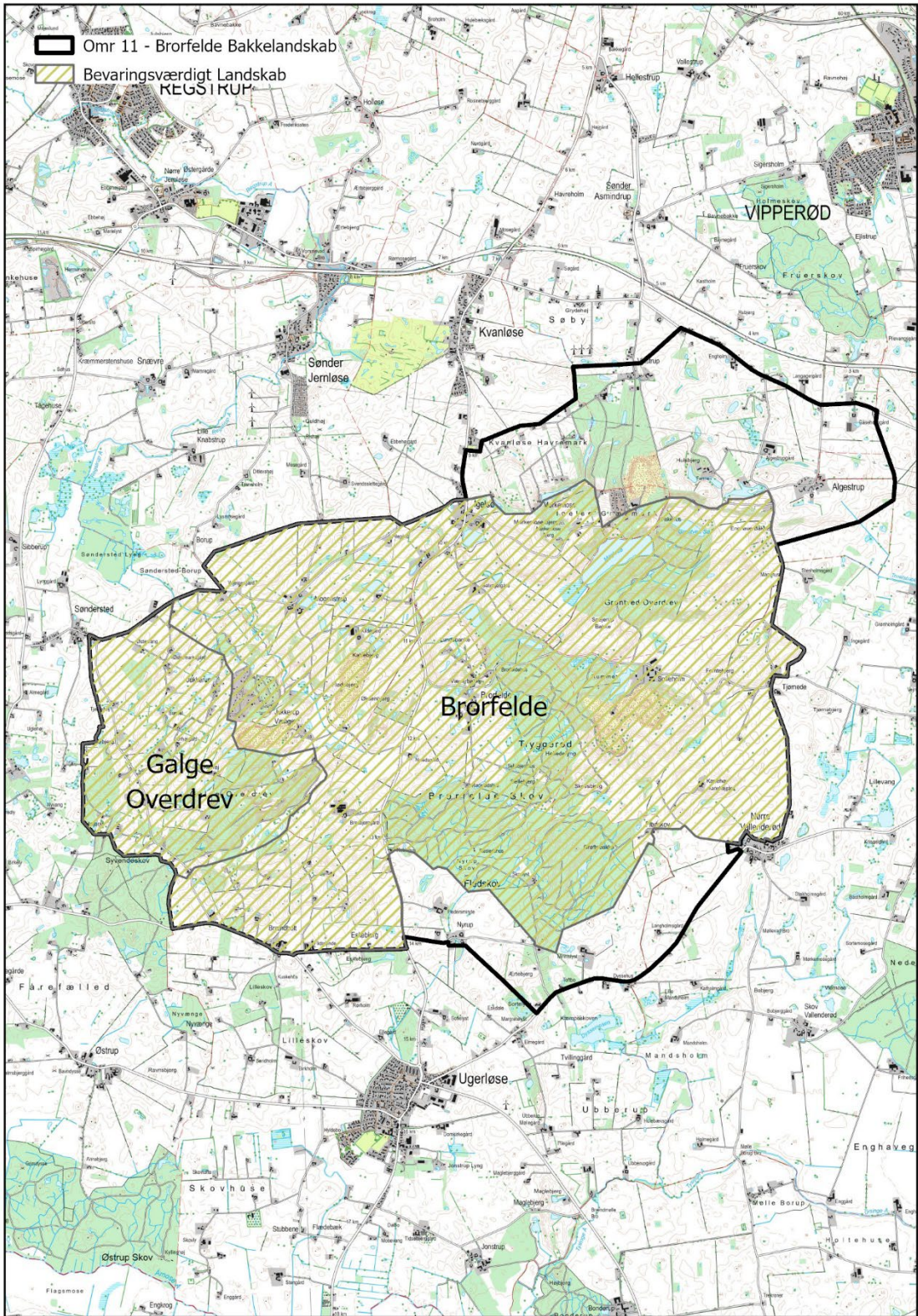
Ved Galge overdrev har området husmandspræg, med små tætliggende ejendomme. Landskabet er i lille skala med en hyppig vekselvirkning mellem naturområder, bevoksninger og mindre marker i et kuperet landskab hvilket giver medvirker til en interessant landskabsoplevelse. Bebyggelsen i området har generelt præg af at være ældre husmandsbebyggelser.

Den hyppige vekselvirkning og bebyggelsens præg af husmandsbebyggelser bør fastholdes i dette område.

Brorfelde

Landskabet er kuperet i en varierende skala. Området veksler mellem skovstykker, naturområder og dyrkede områder.

Området skal sikres mod at der ikke sker ændringer der forstyrrer oplevelsen og værdien af det geologisk og oplevelsesmæssigt værdifulde istidslandskab, der er helt særligt i dette område. Området skal friholdes for anlæg der forstyrrer oplevelsen af landskabet. Særligt bør der ikke tillades yderligere grusgrave i området, da de geologiske værdier dermed forsvinder.

Område 12 Vedebjerg Herregårdslandskab

Foto

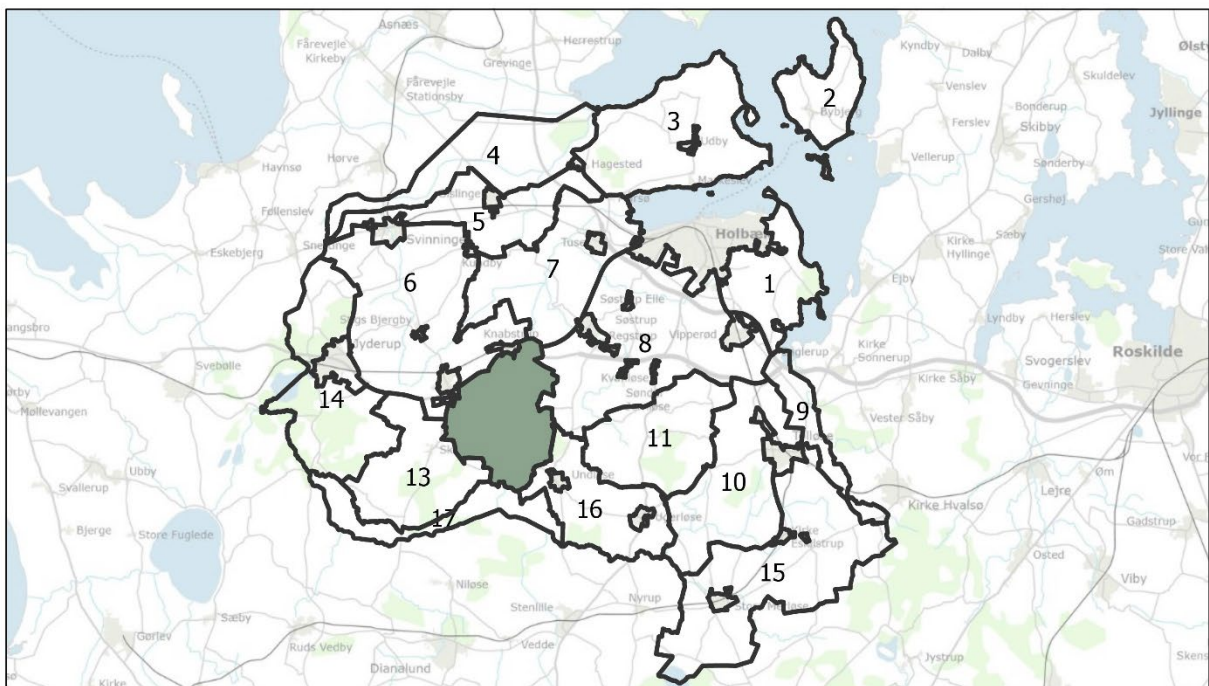
Nøglekarakter

Vedebjerg Herregårdslandskab er karakteriseret ved at være et kuperet terræn med bølgende bakker. Området er præget af de tre store godser i området og har derfor store skove og marker, der er afgrænset af mange bevoksede stendiger og markante solitære træer og alleer. Foruden godserne er bebyggelsen i området hovedsageligt arbejderboliger til godserne.

Beliggenhed

Vedebjerg Herregårdslandskab ligger syd for Knabstrup og nord og vest for Store Merløse landbrugslandskab. Mod nord afgrænses området af Skovvejen og Knabstrup by. Mod øst afgrænses området mod det mindre kuperede Søstrup Dødislandskab. Mod syd falder landskabet mod Store Åmose og mod vest afgrænses området mod Skamstrup bakkelandskab.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

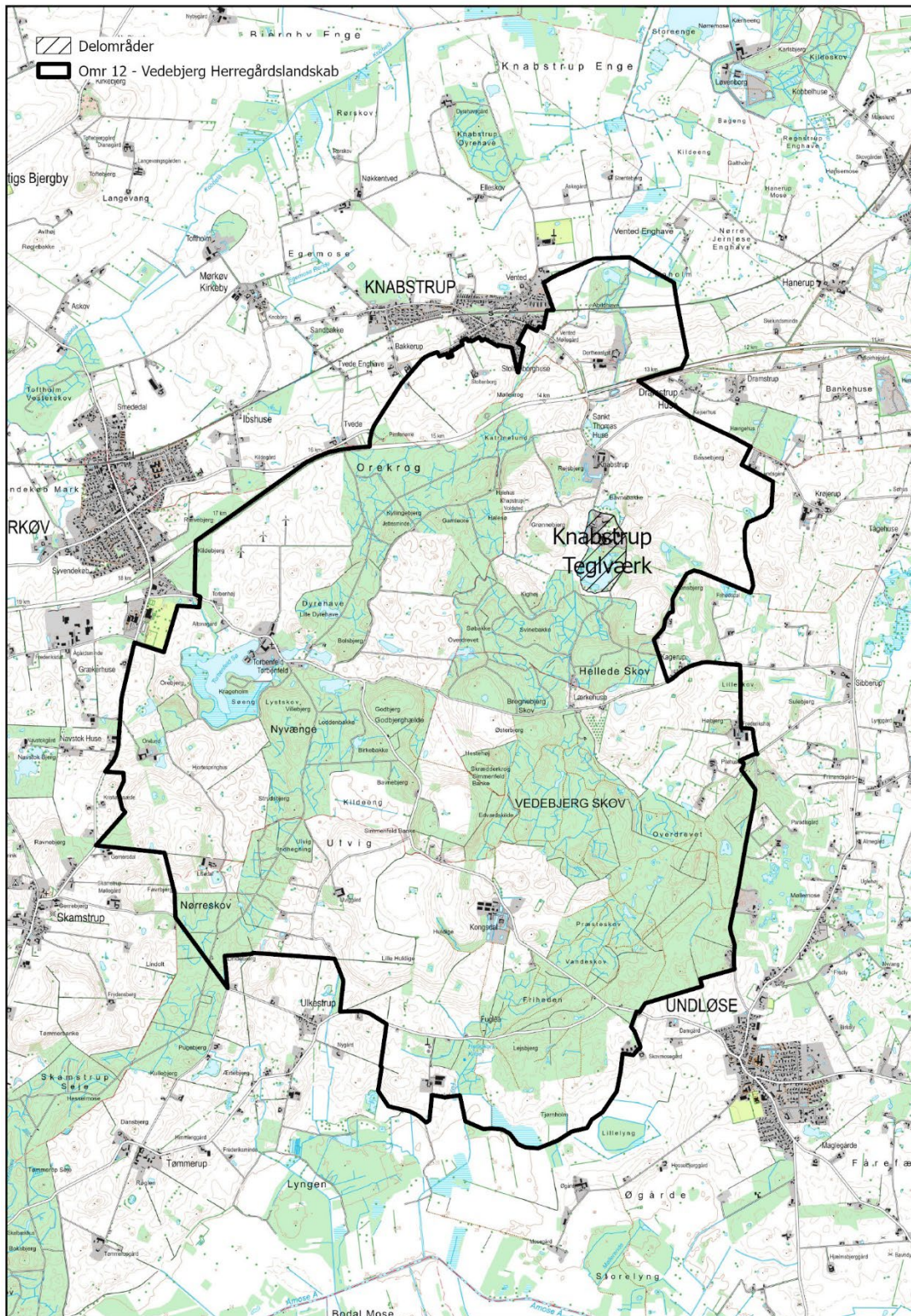
© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen @DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Vedebjerg Herregårdslandskab er et klassisk herregårdslandskab med ældre skove og store marker, der afgrænses af markante skovbryn. Området er karakteriseret ved at være i stor skala. Terrænet er kuperet med store rullende bakker, og understreges af mange bevoksede stendiger og markante store træer, der står solitært på dyrkede marker. Karakterområdet har en overvejende enkel landskabskarakter. Ved de tre herregårde øges kompleksiteten i landskabet, på grund flere vandhuller, sekundære bygninger og de store parkanlæg der præger landskabet. Ud over de tre herregårde: Kongsdal Gods, Torbenfeld og Knabstrup Gods og de sekundære bygninger i tilknytning hertil er området markant fri for anden bebyggelse. Karakterområdet tager navn fra Vedebjerg Skov, der udgør en markant del af området.

Delområder

Karakterområdet indeholder et delområde ved Knabstrup Teglværk. Området er præget af industrimiljøet omkring teglværket. I tilknytning til selve teglværket ligger en række arbejderboliger. Landskabet omkring teglværket er præget af de gamle lergrave (udgravede søer), tipvognsspor og fundamenter fra tidligere bygninger.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Terrænet i området er karakteriseret ved store rullende bakker. Landskabet er et dødislandskab med store issøbakker. I de store skove, der dækker en stor del af området, er terrænet vanskeligere at opfatte, men der opleves mere stejle områder i skovene.

Hydrologi

Der ses mange mindre søer i karakterområdet, eksempelvis i områderne omkring Torbenfeldt Gods og Knabstrup Gods. I skovene er der desuden mange drængrøfter og vandfyldte huller. Området rummer ingen vandløb.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og områdets udskiftning. De tre herregårde; Kongsdal Gods, Torbenfeld og Knabstrup Gods sætter et markant præg på områdets kulturgrundlag.

Dyrkningsstruktur

Da landskabet er præget af de tre store godser, er der tale om et stort sammenhængende udpræget herregårdslandskab, der veksler mellem større skove og store dyrkede marker.

Bevoksningsstruktur

Der er mange markante og velbevarede stendiger i området, og det er karakteristisk at disse mange steder er bevoksede med fuldkronede træer. Desuden er der flere steder i området gamle karakteristiske træer, der står solitært i det åbne landskab og dermed understreger det bakkede terræn.

Vekselvirkningen mellem skovområderne og markerne giver en mosaikstruktur. De store skove giver markante skovbryn, der ligger direkte op til de dyrkede marker. Der er ofte stendiger i skovbrynene, disse understreger afgrænsningen mellem dyrket mark og skov. Der er få levende hegn i området, og de består hovedsageligt af enkeltstammede større ældre træer.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsen i området udgøres af de tre godser med store hovedbygninger og driftsbygninger. Ved Torbenfeldt Gods ligger Frydendal kirke og en række andre bygninger og ved Knabstrup Gods ligger Knabstrup teglværk med arbejderboliger.

Bebyggelsen i området begrænser sig således til herregårdene og de dertilhørende mindre boliger. Der er herudover et markant fravær af anden bebyggelse i området.

Kulturhistoriske spor

Den mest markante kulturhistoriske fortælling i landskabet er knyttet til godserne i området der igennem udnyttelsen af området har skabt vekselvirkningen mellem skove og store marker, som vi traditionelt ser ved mange herregårde.

Torbenfeldt Gods ligger syd for Mørkøv. Godset består af tre fløje, der ligger på en søholm ud til Torbenfeldt Sø.

Knabstrup Gods ligger syd for Knabstrup. I forbindelse med godset blev Knabstrup Teglværk etableret i 1856. Teglværket er et af de tidligste industrier på Vestsjælland. I området findes en meget værdifuld lerforekomst, som gav grundlag for etablering af det store industrianlæg, der fremstillede tagsten af rødler og mursten af blåler.

Kongsdal Gods ligger nordvest for Undløse. Godsets historie går helt tilbage til 1180. Men den nuværende trefløjede hovedbygning er fra 1587, og ligger i dag omgivet af vandfyldte voldgrave.

Tekniske anlæg

Området er ikke præget af tekniske anlæg. Ved Mørkøv nord for Torbenfeld er der tre vindmøller. Skovvejen afgrænser området mod nord. Skove og hegn betyder dog at vejen ikke er særlig fremtrædende i området.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved en stor skala, der afspejles i områdets struktur af store marker og store skove, som hele tiden danner nye landskabsrum. De tre store godser i området sætter hver deres særlige præg på landskabet og bidrager til en oplevelsesrig variation af landskabet understøttet af det kulturpræg hver enkel godt har sat på området. Landskabet har generelt en enkel karakter og landskabet opleves generelt uforstyrret. Det bakkede landskab og skovbryn betyder at der er et fravær af større visuelle forbindelser i området

Vurdering

Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

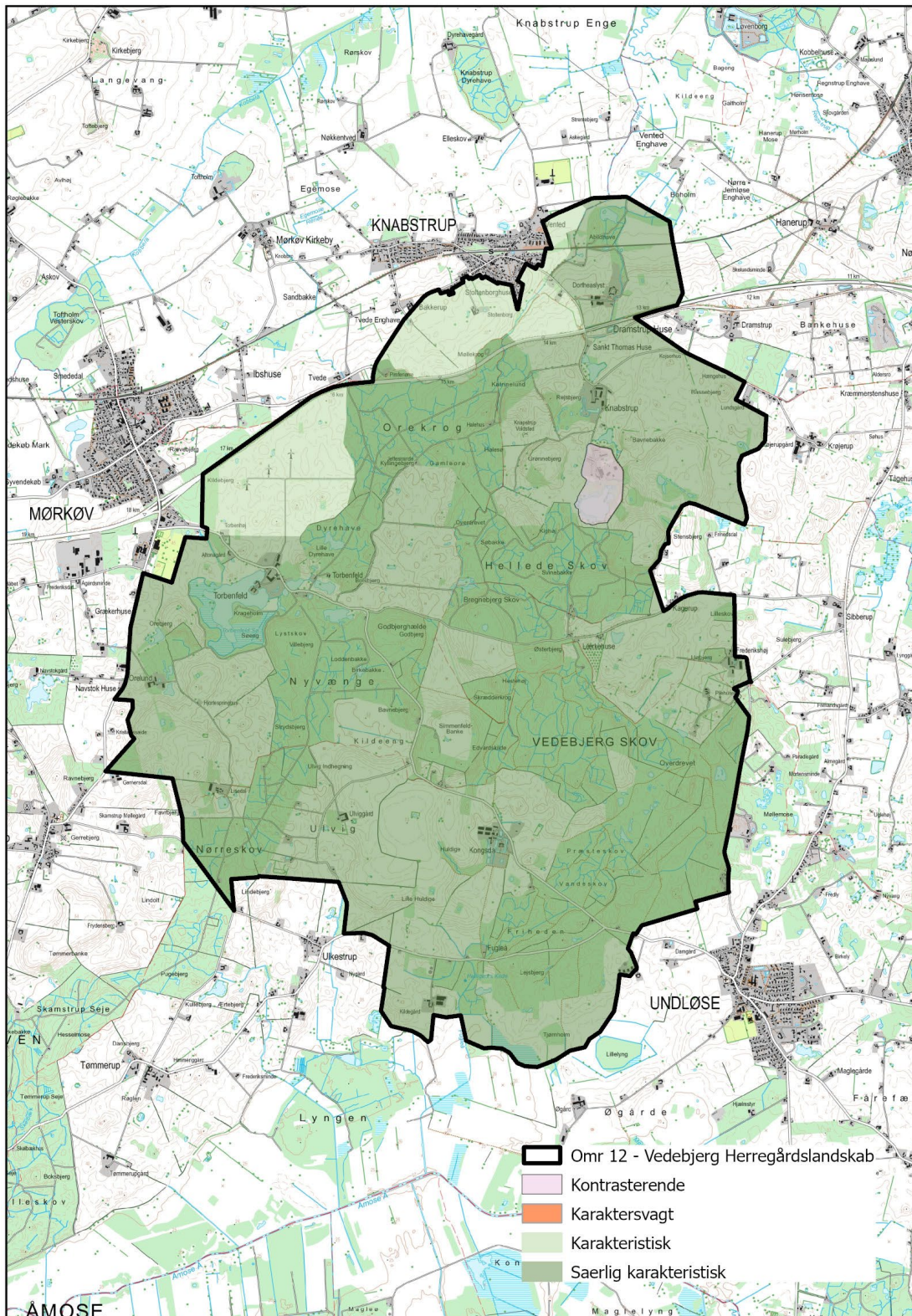
Herregårdslandskaberne, der er præget af et tydeligt sammenspil mellem godserne og landskabsanvendelsen og hvor skovbrynene markerer afgrænsningen af de store marker, er særlig karakteristisk.

Karakteristisk

Mod nordvest påvirker byranden ved Knabstrup og Skovvejen området, så de karaktergivende elementer fremstår udvisket i området. Dette gælder også for området øst for Mørkøv, hvor området ligeledes er præget af de tre vindmøller der er i området. Områderne er derfor karakteristiske.

Kontrasterende

Knabstrup Teglværk fremstår kontrasterende. Området er præget af industrimiljøet og den lergravning, der har fundet sted og har således en anden geologisk fortælling end de øvrige områder. Området er i lille skala og der er en stor kompleksitet.

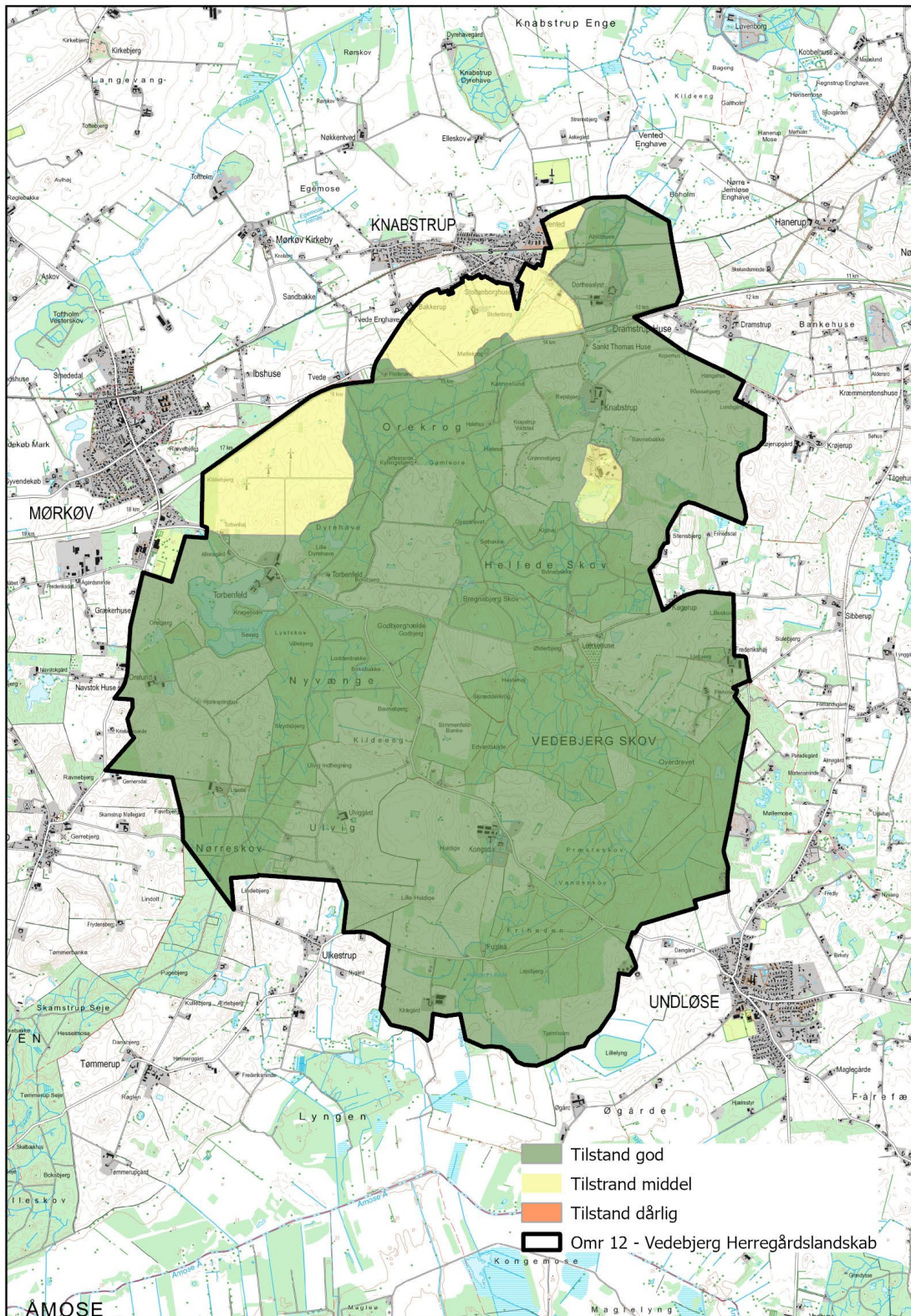
Tilstand

God

De særligt karakteristiske områder er god tilstand. Samspejlet mellem natur og kulturgrundlaget fremstår tydeligt og de kulturhistoriske elementer er tydeligt i landskabet omkring de tre godser. De markante stendiger har god kvalitet og de karakteristiske hegn og skovbryn fremstår med god tilstand.

Middel

Områderne ved for Knabstrup teglværk, området øst for Mørkøv og området syd for Knabstrup er i middel tilstand da de er påvirket af udvikling og er mere forstyrrede af tekniske anlæg end de øvrige områder. Ved teglværket er bygningerne forfaldne og de gamle teglsøer er tilgroet hvilket bevirker at området samlet set har en middel tilstand

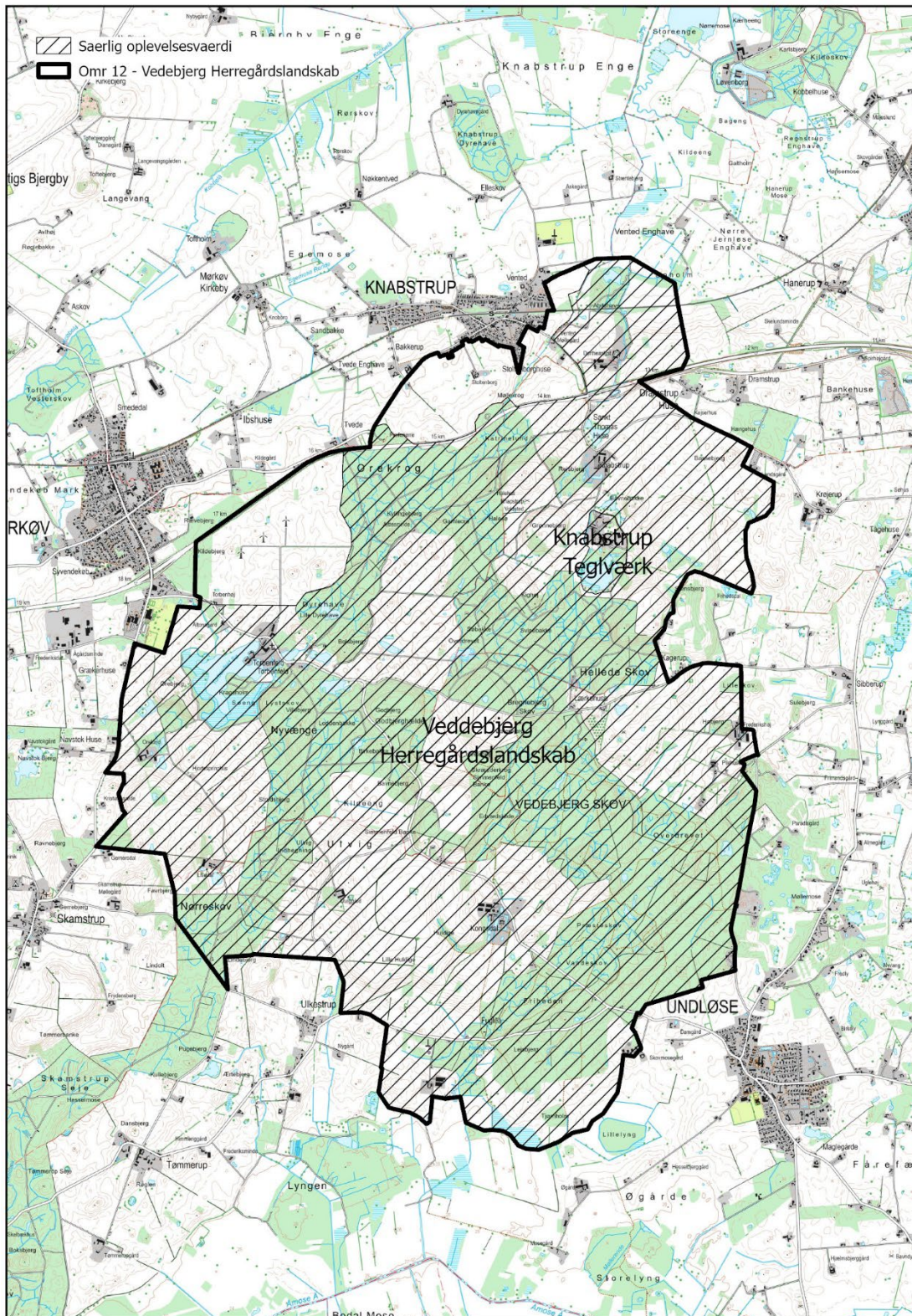
Oplevelsesværdier

Vedebjerg Herregårdslandskab

Det særlig karakteristiske område er oplevelsesrigt, da der er en tydelig sammenhæng mellem natur og kulturgrundlaget og fortællingen om herregårdenes påvirkning i landskabet. Der er en konstant vekselvirkning mellem åbne og lukkede landskabsrum når man bevæger sig gennem områderne. De store godser sætter et formelt præg på landskabsoplevelsen og flere elementer, stendiger, solitære træer og store skove og marker bevirker at man konstant bliver mødt af nye landskabsscener der fortæller om en storhedstid. Oplevelsen understreges af den kulturbetingede intakthed der er i området.

Knabstrup Teglværk

Området har en stor oplevelsesværdi da de kulturhistoriske spor fra teglværkets påvirkning er forholdsvis tydelig.

Bevaringsværdigt landskab

Veddebjerg Herregårdslandskab

Området omkring de tre herregårde er bevaringsværdigt landskab. Landskabet har en stor tidsdybde og sammensillet mellem de store marker og skovene er tydelig. Markerne afgrænses af de markante skovbryn

der skaber en kontinuerlig variation af landskabsrum, som desuden præges af de gamle stendiger og store solitære træer der er opstået i godsernes storhedstid.

Det bevaringsværdige landskab bør friholdes for skovrejsning da det er vekselvirkningen mellem de åbne landskabsrum og de store skove der giver den markante oplevelsesværdi i området – sammen med herregårdene.

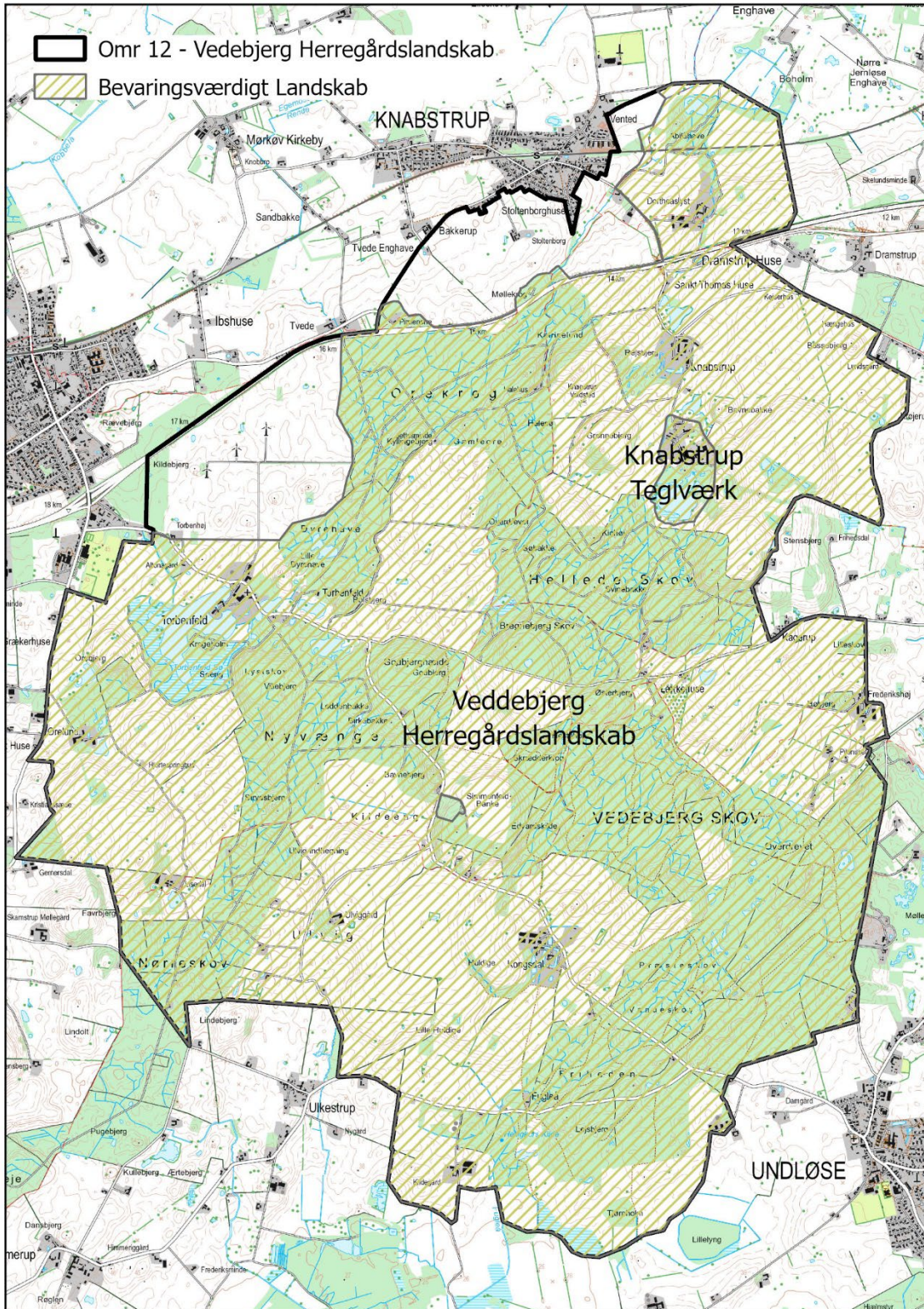
Knabstrup Teglværk

Området er præget af industrimiljøet og den lergravning, der har fundet sted for at skaffe råmaterialer til teglfremstillingen. Området er i lille skala og der er en stor kompleksitet. Området har en stor oplevelsesværdi da de kulturhistoriske spor fra teglværkets påvirkning er forholdsvis tydelig.

Det er vigtigt at landskabet og bebyggelsen i området også fremadrettet understøtter den kulturhistoriske fortælling om teglværket.

 Omr 12 - Vedebjerg Herregårdslandskab

 Bevaringsværdigt Landskab

Område 13 Skamstrup Bakkelandskab

Foto

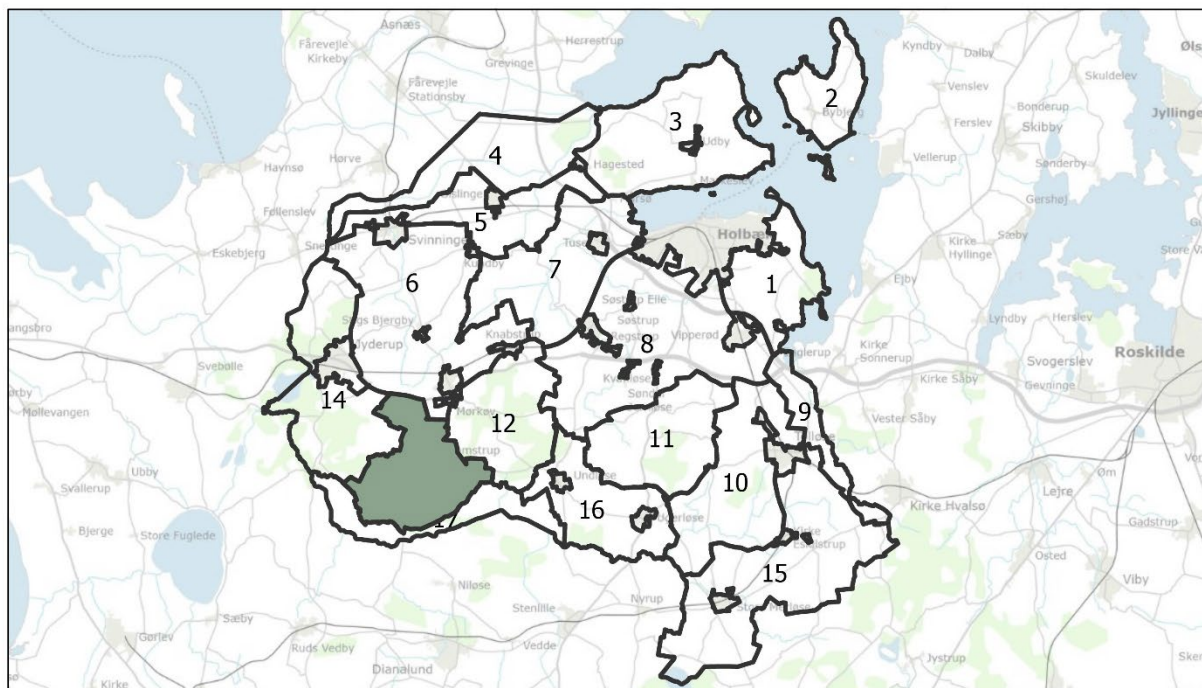
Nøglekarakter

Skamstrup bakkelandskab er et storbakket terræn med dødisrelief af issøbakker. Området er et landbrugslandskab i mellem skala. Der er større sammenhængende skovområder i karakterområdet. 7 stjerneudskiftede landsbyer er markante for området. Bebyggelsen ligger hovedsageligt i områdets landsbyer, og gårdene ligger spredt i landskabet.

Beliggenhed

Karakterområdet Skamstrup Bakkelandskab er beliggende i kommunens syd-vestlige del og afgrænses mod syd af Store Åmose. Mod nord afgrænses området af Skovvejen mod Kundby Hatbakkelandskab. Mod øst ligger Jyderup Skovlandskab og mod vest afgrænses området af Vedebjerg Herregårdslandskab.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Karakterområdet er kendetegnet ved et markant bakket terræn med dødisrelief af issøbakker, hvor de største bakker ligger centralt i området og aftager mod områdets periferi. Landskabet er et landbrugslandskab i mellem skala omkring 7 stjerneudskiftede landsbyer. Omkring landsbyerne ligger mellemstore marker opdelt af levende hegn samt sten- og jorddiger, der stråler ud fra landsbyerne og understreger de stjerneudskiftede strukturer. Området fremstår generelt oprindeligt fra udskiftningstiden

og upåvirket af f.eks. marksammenlægninger. Der er et større sammenhængende skovområde mod øst og syd, og mange mindre plantninger og bevoksede diger.

Delområde

Brokøb Overdrev

Ved Brokøb overdrev og Skellingsted Grusgrav er der et mindre område, der skiller sig ud fra det øvrige karakterområde. Området er derfor et delområde. Området har en lille skala og stor kompleksitet, og det opleves som om området lukker sig om sig selv.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Skamstrup Bakkelandskab er kendetegnet af et markant bakket terræn med store rullende bakker i den centrale del af området, mens det mod nord og syd flader mere ud og bakkerne er mindre i disse områder. Landskabsdannelsen er dødislandskab med issøbakker. Mod Store Åmose findes et randmorænestrøg, dog mindre markant.

Hydrologi

Der er mange mindre søer i området, som ligger spredt i landskabet. Fleres steder, specielt i skovene, ses mindre grøfter. Egentlige vandløb findes ikke i området.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse udspringer af landboreformerne og kendes på områdets tydelige struktur af stjerneudskiftede landsbyer og stedvise områder med blokudskiftede arealer.

Dyrkningsstruktur

Områdets 7 landsbyer, fremstår med mere eller mindre tydelige stjerneudskiftningsmønstre, hvilket ses i mark- og hegnstruktur omkring landsbyerne.

Arealanvendelsen er overvejende intensivt landbrug på mellemstore marker. På trods af marksammenlægninger er de karaktergivende hegn og diger, der viser stjerneudskiftningerne, stadig synlige.

Bevokningsstruktur

De levende hegn er sammensat af buske og mindre træer. I områdets sydlige del ligger de sammenhængende skovområder i grænsen mellem landsbyernes opdyrkede marker. Skovene har oprindeligt været fælles skovområder til de enkelte landsbyer, hvilket også ses i navnene på skovområderne – Skamstrup Seje, Skellingsted Seje og Tømmerup Seje (landsbyernes eje).

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsen i området ligger hovedsageligt i landsbyerne. Landsbyernes oprindelige afgrænsninger er i stor grad uforandret, og uden senere parcelhusbebyggelse. Dette kan skyldes, at der er få muligheder for at krydse Åmosen. Der er således ingen større veje, som gennemskærer området. Herved har området ikke været attraktivt for byudvikling.

Ud over bebyggelse i landsbyerne, ligger der gårde og husmandssteder spredt i terrænet udenfor de stjerneudstykkede byer. Husmandsstederne ligger placeret ved vejene jævnt ud over hele karakterområdet. Mod syd ligger Brokøb Overdrev, som er en husmandsudstyknings på dårlig jord. Området adskiller sig markant fra resten af karakterområdet, ved at bære præg af marginale jorder. Brokøb Overdrev fremstår i meget mindre skala end det resterende område.

Kulturhistoriske spor

De mest markante kulturhistoriske spor i landskabet strækker sig tilbage til landboreformen, med de stjerneudskiftede landsbyer. Skamstrup Landsby har stor kulturhistorisk værdi med den højtbeliggende mølle, der ses som et vartegn over større afstande. I Skamstrup ligger også områdets eneste kirke, som også ses fra det omkring liggende landskab.

På Knøsen (baketop 99 moh.) vest for Skamstrup ligger der et gammelt luftmeldetårn, der er et af de ca. 400 tårne der var placeret på høje steder spredt rundt i Danmark. Luftmeldetårnene var en del af luftforsvaret af Danmark, og tårnene kunne bemandedes hvor man holdt øje med fjendtlige fly. Luftmeldetjenesten blev nedlagt i 2004, men på Knøsen står der stadig et mørkegrønt luftmeldetårn.

Tekniske anlæg

Området opleves overordnet som uforstyrret af tekniske anlæg. I selve området løber en højspændingsledning fra Skellingsted i syd til Bennebo i nord.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved en middel skala, der afspejles i områdets struktur af mellem til store marker med levende hegn og skovbeplantning. Fra bakketoppene i området er der markante udsigter. Fra Knøsen er der en imponerende udsigt mod nord og øst. I den sydlige del af området er der udsigter ud over den flade Åmose. Områdets øvrige bakketoppe skaber ligeledes mindre udsigter over karakterområdet. Fra de højtliggende områder ses vindmøller der står udenfor området, mod nord.

Landskabet opleves åbent, selv om markerne afgrænses af diger og beplantning i skel. Skovene opleves som bagtæppe til de forholdsvis åbne landskabsrum.

Vurdering

Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

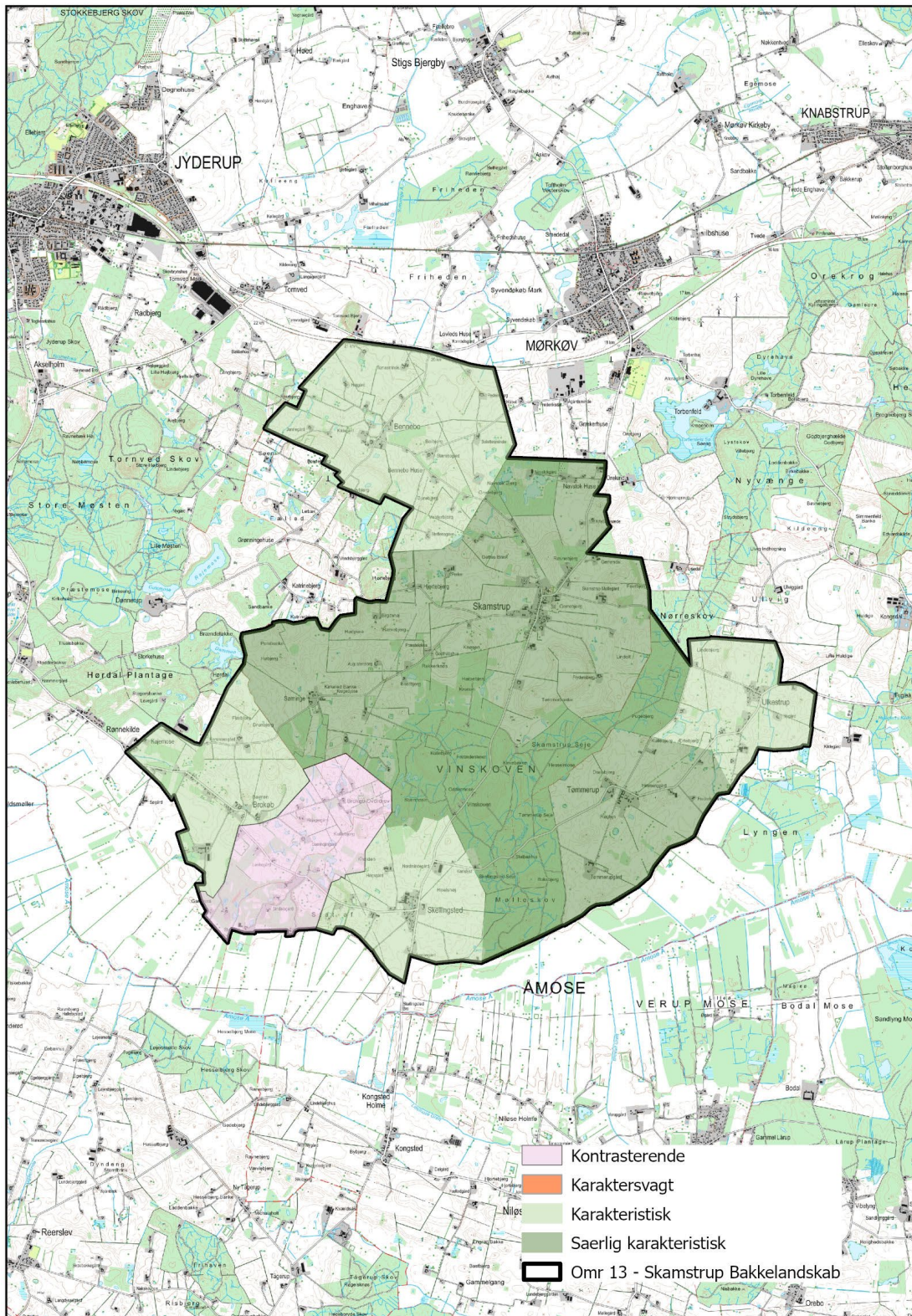
Landskabet ved Skamstrup, Sørninge, Tømmerup og Vinskoven er særlig karakteristisk. De karaktergivende elementer i form af terræn, stjerneudskiftede landsbyer med marker i mellemstørrelse, levende hegn med buske og småtræer samt sten- og jorddiger fremtræder tydelige og intakte. Ligeledes fremstår Vinskoven som et særligt karakteristisk element, der giver en særlig rumdannende karakter til området og deler de stjerneudskiftede landsbyer op i individuelle enheder. Vinskoven trækker også en del af naboområdet herregårdslandskab ind i karakterområdet.

Karakteristisk

Mod syd og nord er terrænet mindre karakteristisk, terrænet flader ud mod nord og syd. Ved Bennebo er der færre hegn og de er mindre karakteristiske. Ved Brokøb, Skellingsted og Ulkestrup er terrænet også fladere, og det skrånere generelt mod syd og det flade terræn ved Åmosen.

Kontrasterende

Brokøb overdrev og Skellingsted gamle grusgrav er et kontrasterende område. Der er gravet grus mellem Skellingsted og Brokøb og de gamle grusgrave har fungeret som lossepladser, der nu er dækket til med et jordlag. Området fremstår i dag som et større rekreativt område med stier, shelters mv. Nord herfor er Brokøb overdrev som er et husmandsområde på den dårlige jord. Her ligger mange mindre ejendomme spredt i landskabet. Her er mindre landbrugsmæssig udnyttelse og flere naturområder.

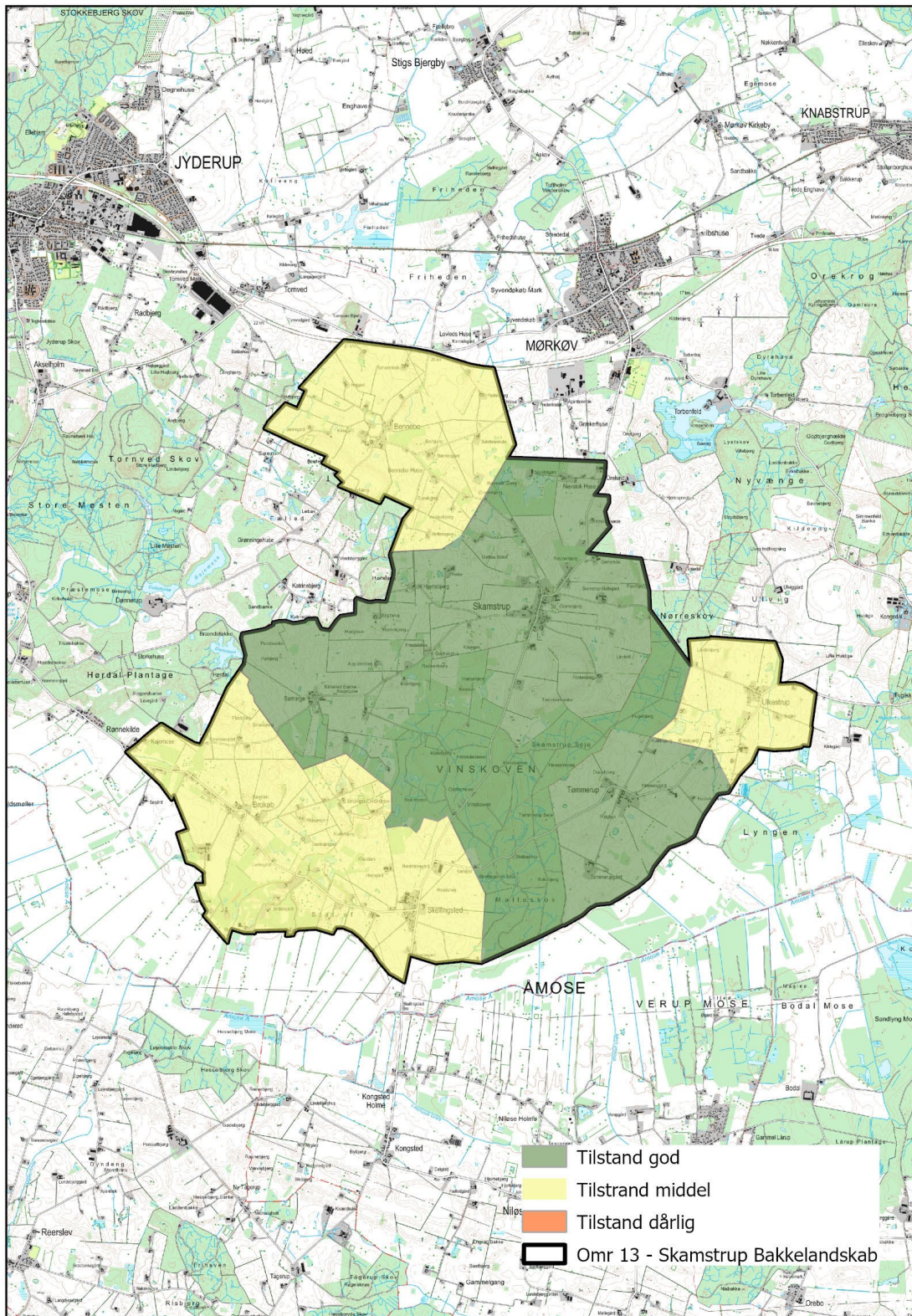
Tilstand

God

Området ved Skamstrup, Sørninge og Tømmerup har en god tilstand. Her fremstår de karaktergivende elementer i form af stjerneudskiftning, hegn og diger i god tilstand. Ligeledes fremstår skovområderne mellem disse landsbyer også i god tilstand.

Middel

Den øvrige del af området fremstår i middel tilstand, da de bærer mere præg af den landbrugsmæssige udvikling og dermed udviskning af de oprindelige stjerneudskiftningsstrukturer i landskabet.

Visuelle oplevelsesværdier

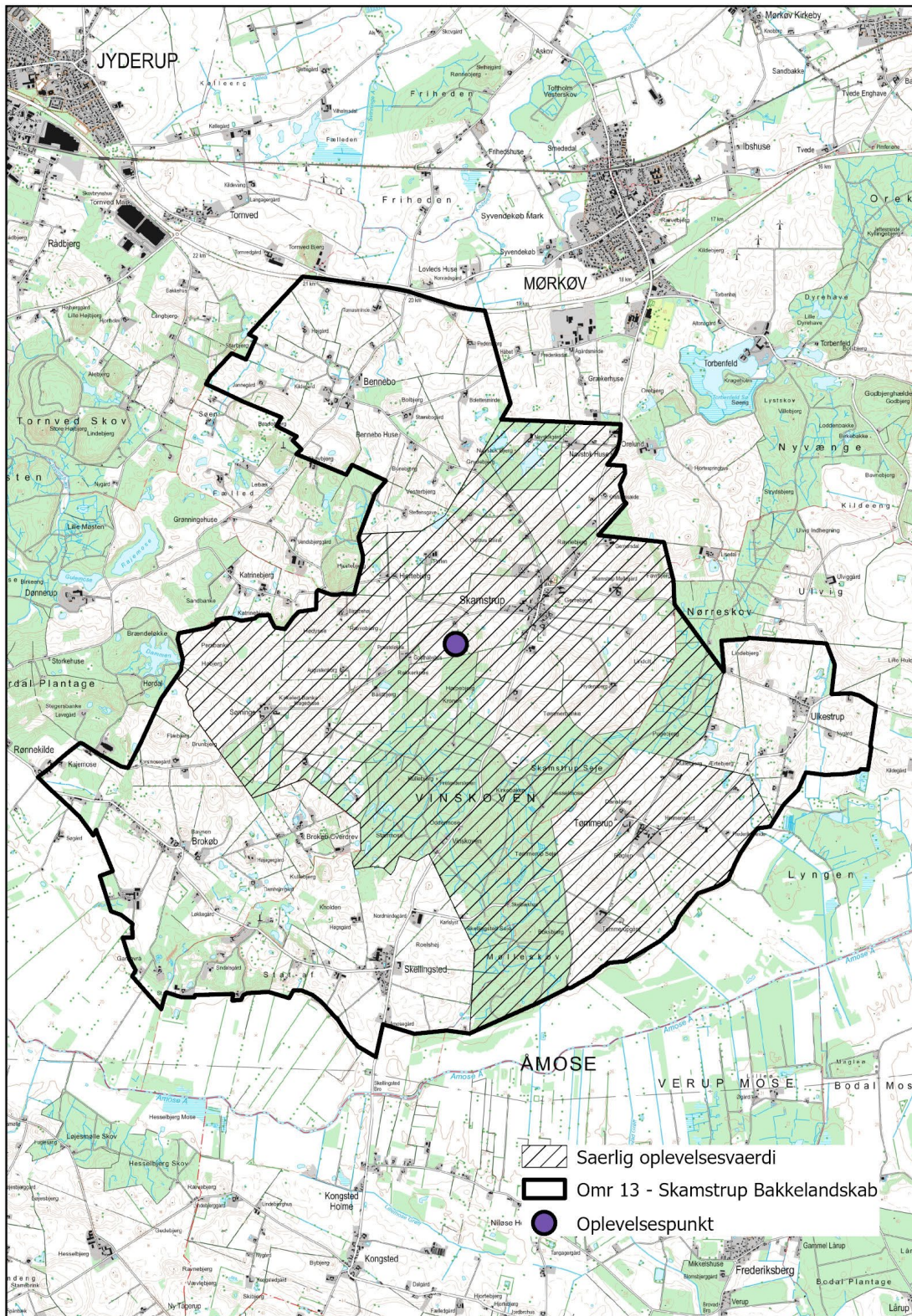
Oplevelsesrigt landskab

Stjerneudskiftede landsbyer

Skamstrup, Sørninge, Tømmerup, skovene og skovbrynene og de mest markante bakker centralt i området. Områderne fremstår med en stor tidsdybde og Vinskoven markerer landskabsrummene så de enkelte landsbyer fremstår som selvstændige landskabrum.

Oplevelsesrigt punkt

Knøsen er et oplevelsesrigt punkt hvorfra der er udsigt særligt mod nord og øst, og her opleves således landskabets særlige karakteristiske stjerneudskiftninger.

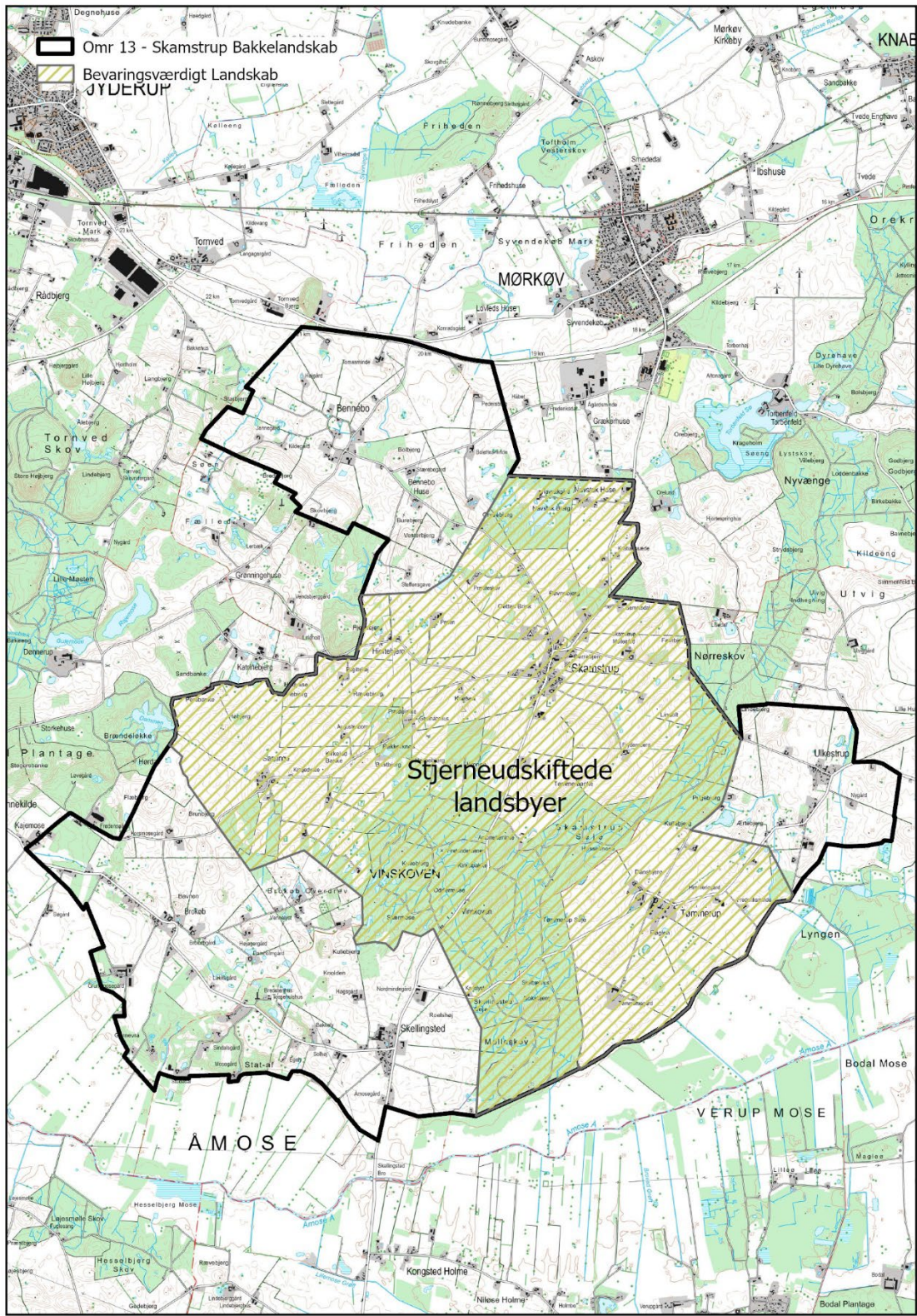
Bevaringsværdigt Landskab

Stjerneudskiftede landsbyer

De stjerneudskiftede landsbyer Sørninge, Tømmerup og Skamstrup er bevaringsværdigt fordi de fremstår med en stor landskabelig intaktthed. Vinskøven som adskiller de tre landsbyer er ligeledes bevaringsværdigt.

Landskabet er bakket og sammenspillet mellem de stjerneudskiftede landbrugsflader og skovbrynene fra Vinskoven skaber en stor oplevelsesmæssig værdi i området.

Det er vekselvirkningen mellem de åbne stjerneudskiftninger og skoven der er de bærende værdier for området, og som bør bevares.

Område 14 Jyderup Skovlandskab

Foto

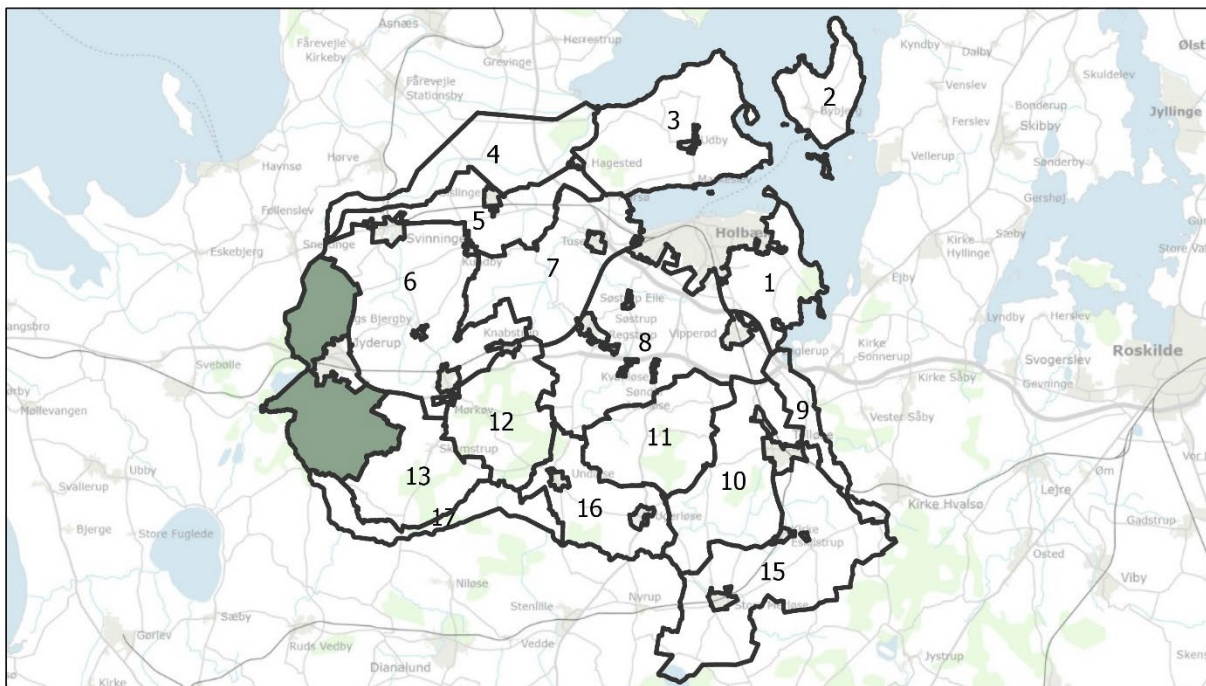
Nøglekarakter

Jyderup skovlandskab er et kuperet landskab. Den sydlige del af karakterområdet er et storbakket istidslandskab, mens den nordlige del, omkring Hjembæk, er mindre bakket. Der er landbrugsdrift i hele området, dog er den nordlige del mere præget af landbrugsdrift end den sydlige. Området er kendetegnet ved større skovområder vekslede mellem store løvskove og mindre plantager. Der er to Herregårde i området; Dønnerup Gods og Agersvold Gods. Bebyggelsen ligger hovedsageligt i områdets landsbyer samt langs landevejene.

Beliggenhed

Jyderup skovlandskab ligger i den vestligste del af kommunen nord og syd for Jyderup. Området afgrænses af Store Åmose og Skamstrup Bakkelandskab mod syd og syd øst og Kundby Hatbakkelandskab mod nord og nordøst.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen @DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Jyderup skovlandskab er karakteriseret ved et relativt kuperet landskab i mellem skala. I den sydlige del af karakterområdet (syd for Jyderup) består landskabet af et storbakket istidslandskab. I den nordlige del (nord for Jyderup) er bakkerne mindre og mere jævnt spredt ud over hele området. Karakterområdet er kendetegnet ved større skovområder, der veksler mellem større løvskove og plantager af både løv og gran. Skov bevoksningerne ligger primært i den centrale og vestlige del af området mens området mod sydøst, øst og nordøst er et landbrugslandskab i omdrift. Der er enkelte stendiger i området og flere solitære træer især i landskabet ved Dønnerup Gods syd for Jyderup. Bebyggelsen ligger primært i de mindre landsbyer samt ved Jyderup, som er den største by i området.

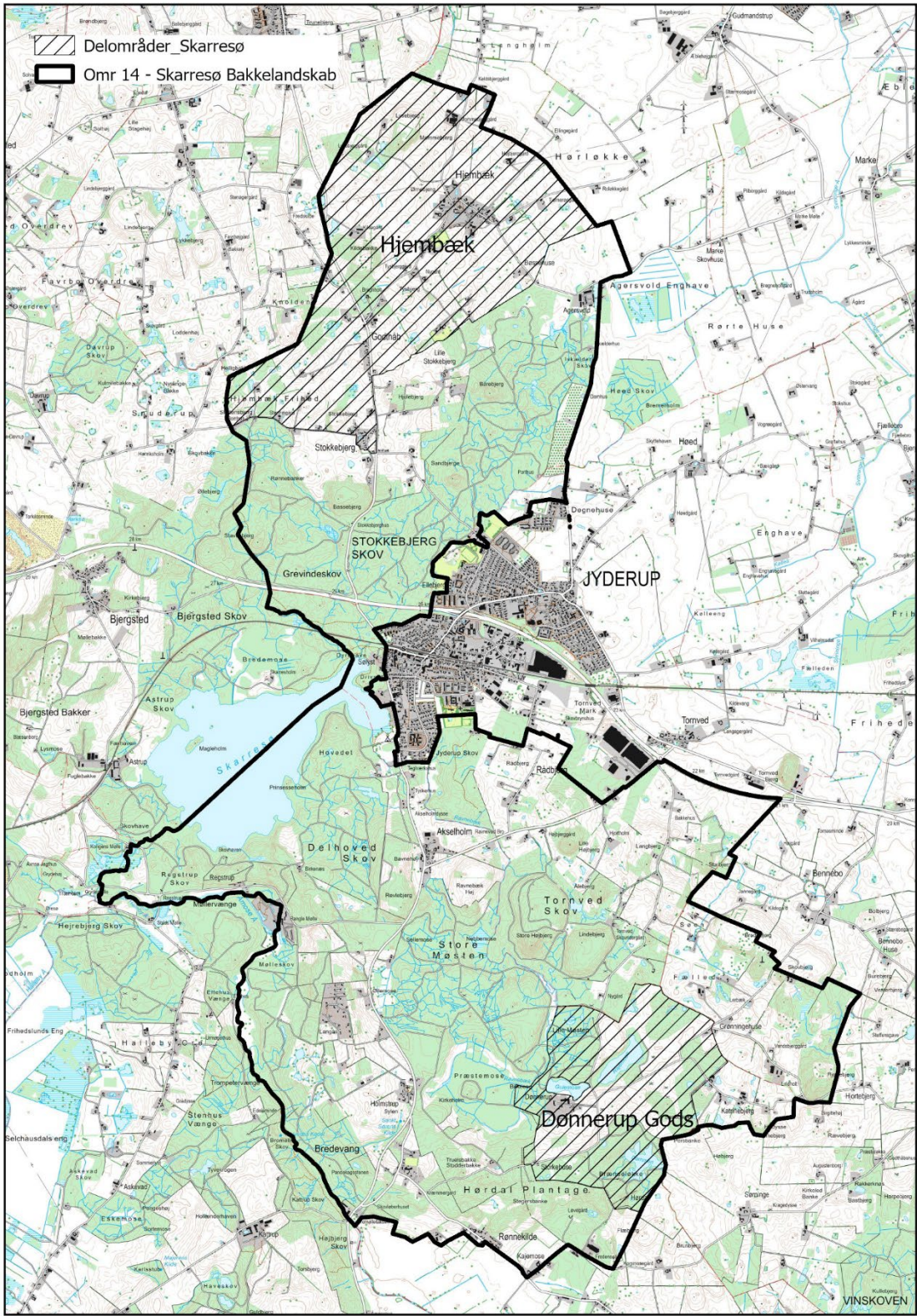
Delområder

Dønnerup Gods

Herregårdslandskabet ved Dønnerup gods er et delområde da det fremstår som et egentligt herregårdslandskab med højstammede bøgeskove, store marker og stendiger.

Hjembæk

Den nordligste del af karakterområdet er et delområde idet området skiller sig ud fra det resterende karakterområde, ved at være et mere udpræget landbrugslandskab og terrænet er mere fladt. Det fremstår derfor mindre dramatisk end det stærkt kuperede terræn med de store skove. Området er stærkt præget af tekniske anlæg – særligt højspændingsmasten, som går på tværs og er meget dominerende i landskabet.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

I den sydlige del af karakterområdet præger randmorænebakkerne den vestlige rand mod Kalundborg kommune, mens store rullende bakker karakteriserer den centrale del. Her er landskabet skabt af et dødislandskab med issøbakker. I skovområdet Møsten, ved Dønnerup gods findes flere moseområder, som er skabt mellem issøbakkerne. I den nordlige del af karakterområdet er området fortsat et dødislandskab men med færre issøbakker, som gør terrænet mindre kuperet i forhold til den sydlige del af karakterområdet. Centralt i karakterområdet grænser området op til Skarresø, som er skabt af isens kræfter.

Hydrologi

Der er få vandelementer i området i form af mindre søer ved Dønnerup gods, samt moseområderne, som dog ikke opleves særligt, da de ligger i de store skovområder. Skarresø er det primære vandelement, som i høj grad sætter sit præg på Jyderup by og området omkring i form af oplevelsesrige udsigter. Omkring skovområdet Store Møsten, er der flere moseområder. Syd for Skarresø ligger Kongens Møller, som er en samling af flere vandmøller, området vidner derfor om et vandrigt landskab.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og området udsiftning, der dog er udviklet med afsæt i det geologiske grundlag og de store skovområder der også i dag præger området. Tilstedeværelsen af herregården Dønnerup Gods sætter også sit præg på området.

Dyrkningsstruktur

Arealanvendelsen veksler mellem dyrkede landbrugsflader og større skovbevoksninger, der veksler mellem store bøgeskove og mere blandede plantager. Der er stendiger i området særligt ved Dønnerup gods, som vidner om et herregårdslandskab. Området nord for Jyderup er ligeledes præget af skovene Grevinde- og Stokkebjerg skov. Længst mod nord omkring Hjembæk, er arealanvendelsen mere intensiv landbrugsdrift og fremstår derfor mere åbent og udnyttet. Hjembæk er den centrale by i området. Byen er stjerneudsiftet og der er enkelte spor tilbage fra dette i form af diger.

Bevokningsstruktur

Bevokningsstrukturen er kendetegnet ved større sammenhængende skovområder særligt i den sydlige og centrale del af området. Længst mod syd ved grænsen mod Åmosen ligger Hørdal plantage. Længere mod nord er det de store bøgeskove, der tegner landskabsoplevelsen i det storbakkede dødislandskab omkring store Møsten, Dønnerup, Torved og Delhoved skov. Nord for Jyderup sætter Grevinde skov og Stokkebjerg skov et stort præg på oplevelsen af landskabet, men skovene her, har mere karakter af drift og er derfor mere vekslende mellem nål og løv. Længst mod nord omkring Hjembæk er hegnene med til at understrege markernes inddeling og de tidligere digestrukturer fra stjerneudsiftningen omkring Hjembæk. Her er flere mindre grupper af træer.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsesstrukturen holder sig primært til de mindre landsbyer i området, samt langs landevejene, hvor husene ligger ved vejene. Der er enkelte husmandsudstyknings i området ved Katrinebjerg i den syd østlige del samt ved Godthåb i den nordlige del af området.

Jyderup er den største by i området, men byranden har ikke en stor dominerende indvirkning på det omkringliggende landskab, da det putter sig i skovområderne omkring.

Boligområdet Langåsen som ligger i den sydvestlige del af området, er kommet til i 1960'erne. Boligområdet er ikke synligt og dermed ikke dominerende i området. Ellers er der som udgangspunkt ikke sket en udvikling af landsbyer eller bebyggelser i området.

Kulturhistoriske spor

Mod vest langs Åmose Å ligger 5 vandmøller, Øresø, Strids, Rangle, Tyske og Gryde Mølle – i dag samlet under betegnelsen Kongens Møller. Møllerne er fra 1700 tallet og har fungeret frem til første halvdel af 1900 tallet.

Dønnerup Gods ligger i den centrale del af området. Godset er en herregård opført i 1730 som en erstatning for gårdene i Landsbyen Dønnerup. I den nordlige del ligger Aggersvold Gods, som stammer fra 1630. De nuværende bygninger er opført omkring 1830 og er for nyligt totalt renoveret. Agersvold Gods er i dag et konferencecenter.

Landsbyen Hjembæk som ligger i den nordlige del er en tidligere stjerneudskiftet landsby.

Tekniske anlæg

Slagelsevej går gennem området fra nord til syd. Ved Jyderup gennemskæres området af skovvejen og jernbanen mod Kalundborg.

Længst mod nord (Nord for Hjembæk) krydses området af en Højspændingsledning.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Karakterområdet opleves som et mellemskala område, der afspejles i vekselvirkningen mellem de dyrkede landbrugsflader og de store skove, som inddeler landskabet i store rum. De store skove skaber en markant rummelig oplevelse, der understreges af det bakkede terræn. I den nordlige del af karakterområdet opleves området mere åbent og som et mere udpræget landbrugslandskab.

Vurdering

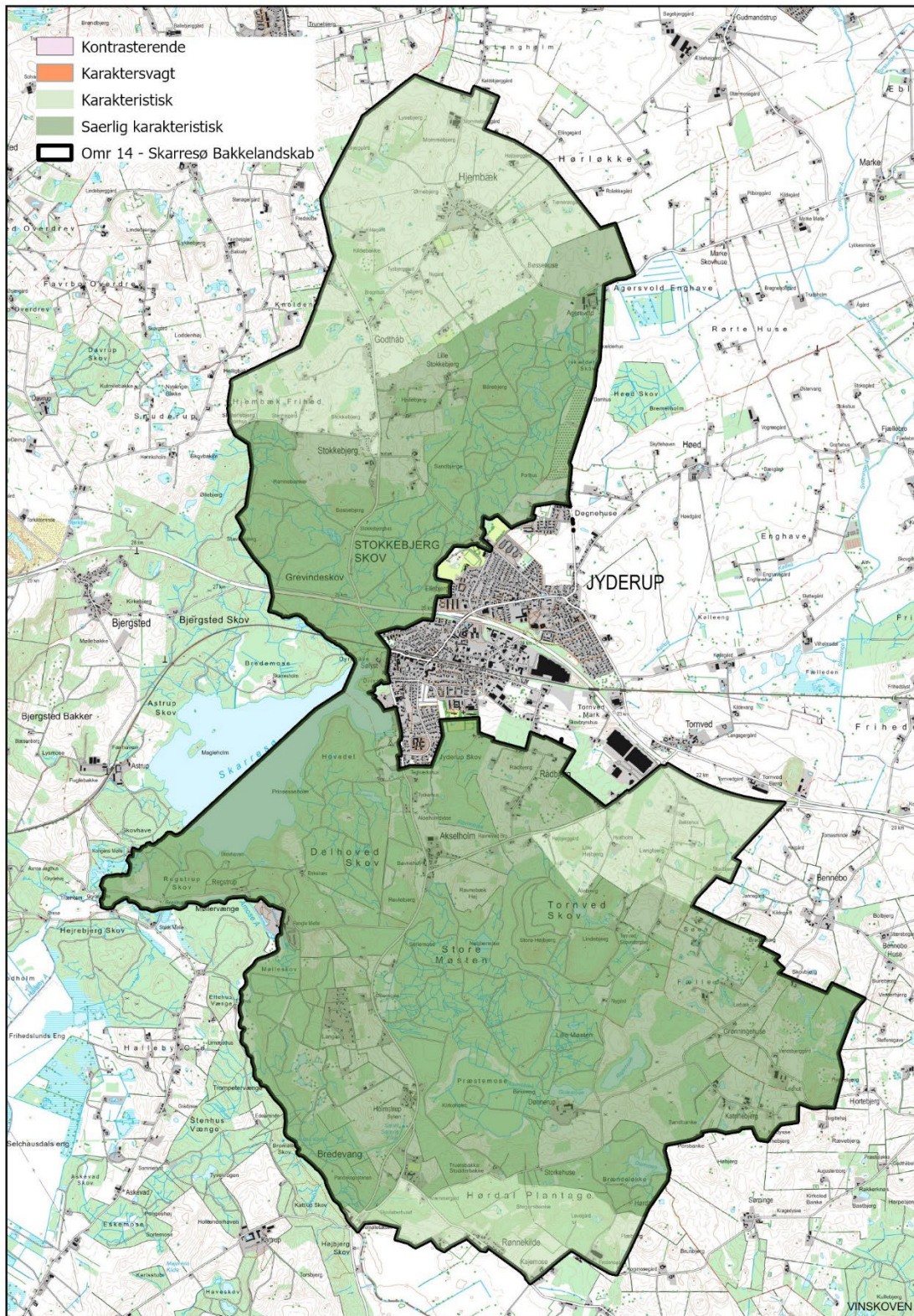
Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

Områderne omkring de store skovområder, samt ved Dønnerup gods særligt intakt og fremstår derfor særligt karakteristisk. De karaktergivende elementer i form af terræn, skovbeplantninger, åbne markflader og enkeltstående træer fremstår tydelige og intakte.

Karakteristisk

Området i den sydlige del af karakterområdet ved Hørdal Plantage, området sydøst for Jyderup, samt den nordligste del af karakterområdet nord for Stokkebjerg og omkring Hjembæk, fremstår karakteristisk. Her er de oprindelige karaktertræk mere præget af udvikling i skovplantningsstrukturen og i landbrugsudnyttelsen.

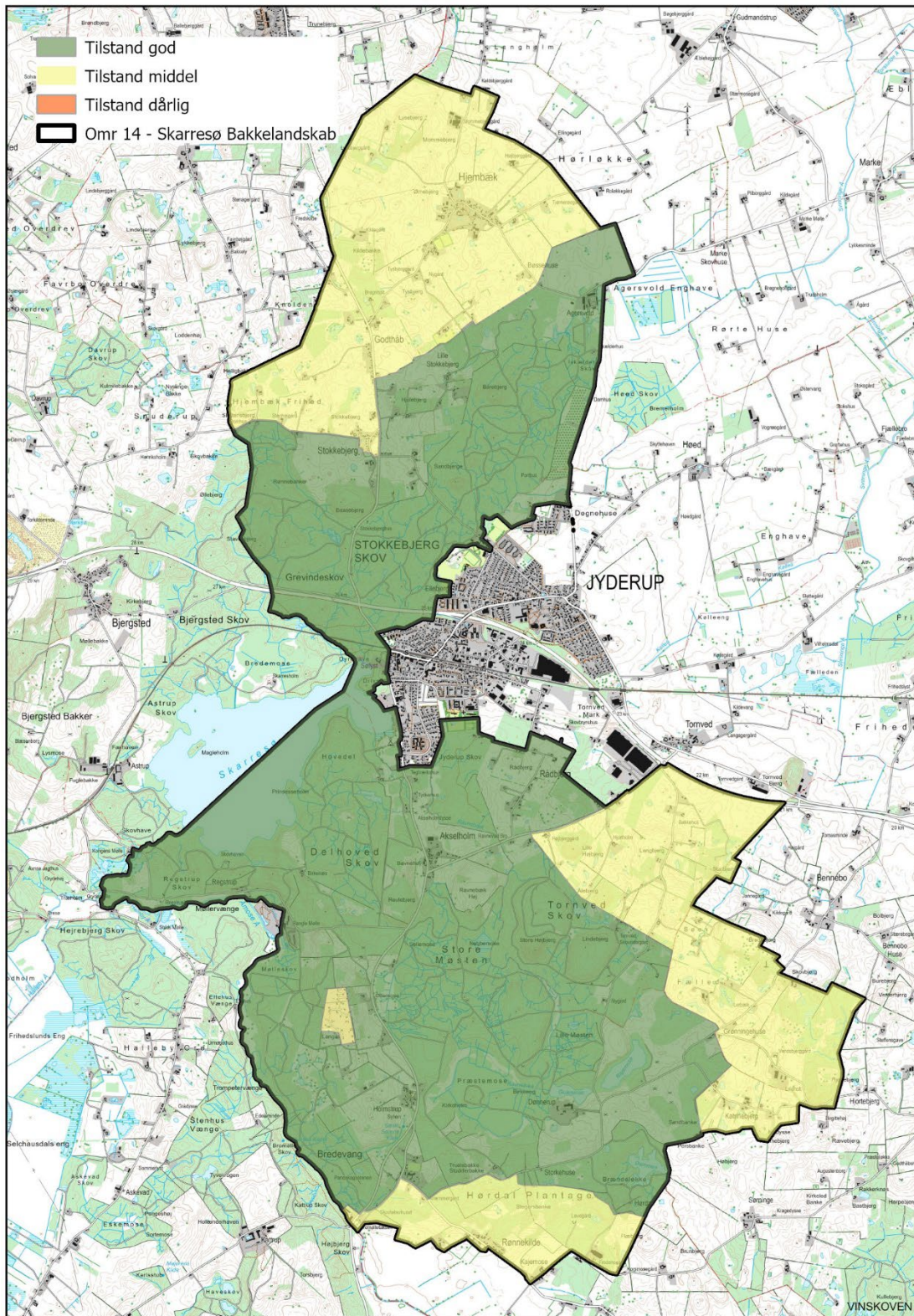
Tilstand

God

Det meste af karakterområdet fremstår i god tilstand. Der er stor intakthed og de karaktergivende elementer er i en god tilstand.

Middel

Den sydlige del ved Hørdal plantage, området syd øst for Jyderup, Langåsen, samt den nordligste del af karakterområdet fremstår mere præget af udvikling og de oprindelige strukturer i området er mere udvisket. Områderne fremstår derfor i middel tilstand.

Oplevelsesværdier

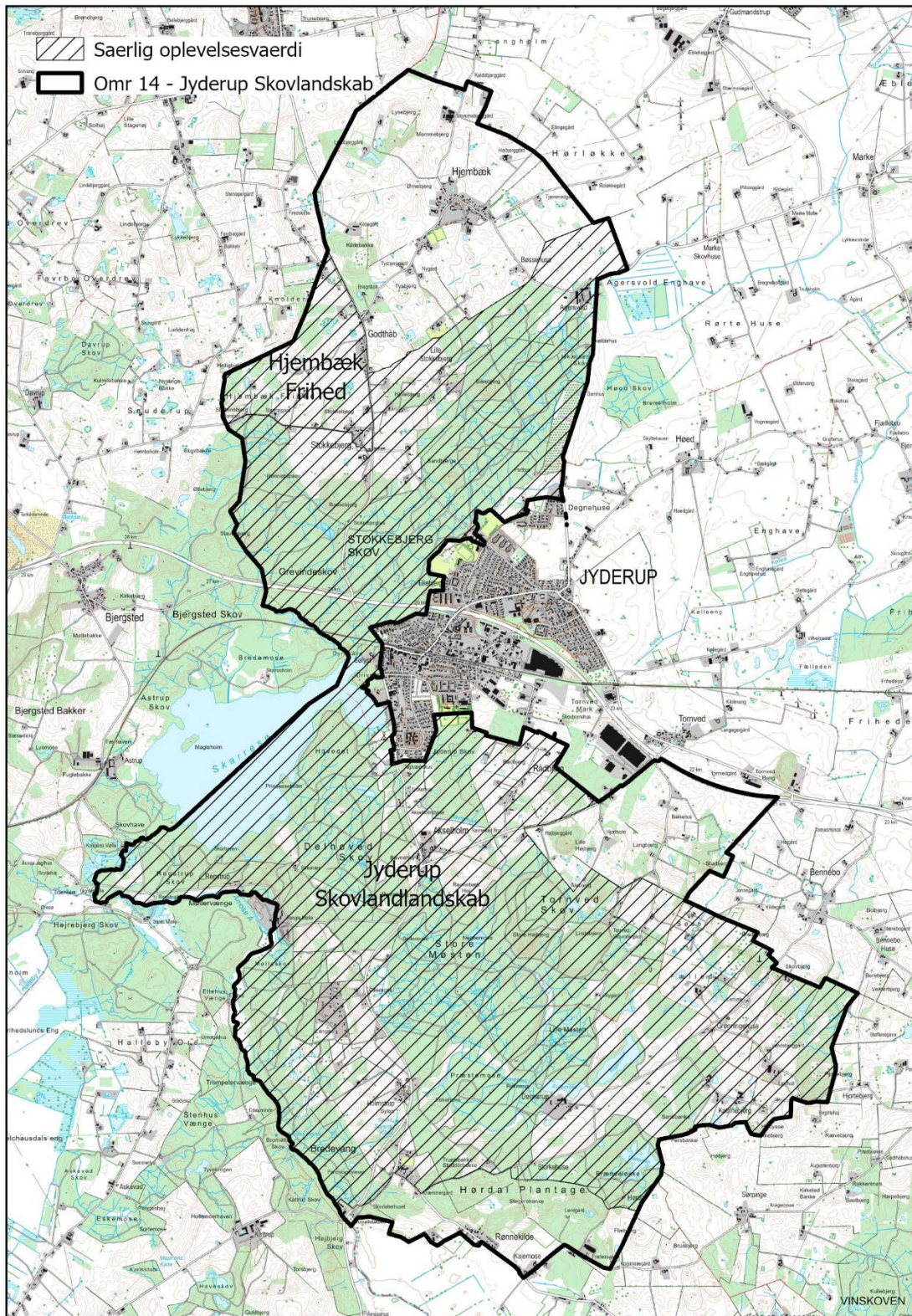
Oplevelsesrigt landskab

Jyderup Skovlandskab

De særligt karakteristiske områder er alle oplevelsesrige. De fremstår intakte og det kuperede terræn skaber konstante nye oplevelsesmuligheder i området. De store skove giver en storslået fornemmelse når man bevæger sig gennem det bølgede landskab og der er en stor tidsdybde i landskabet særligt understreget at herregårdslandskabet ved Dønnerup Gods.

Hjembæk Frihed

En mindre del i det nordvestlige område af karakterområdet ved Hjembæk Frihed er oplevelsesrigt

Bevaringsværdigt landskab

Jyderup Bakkelandskab

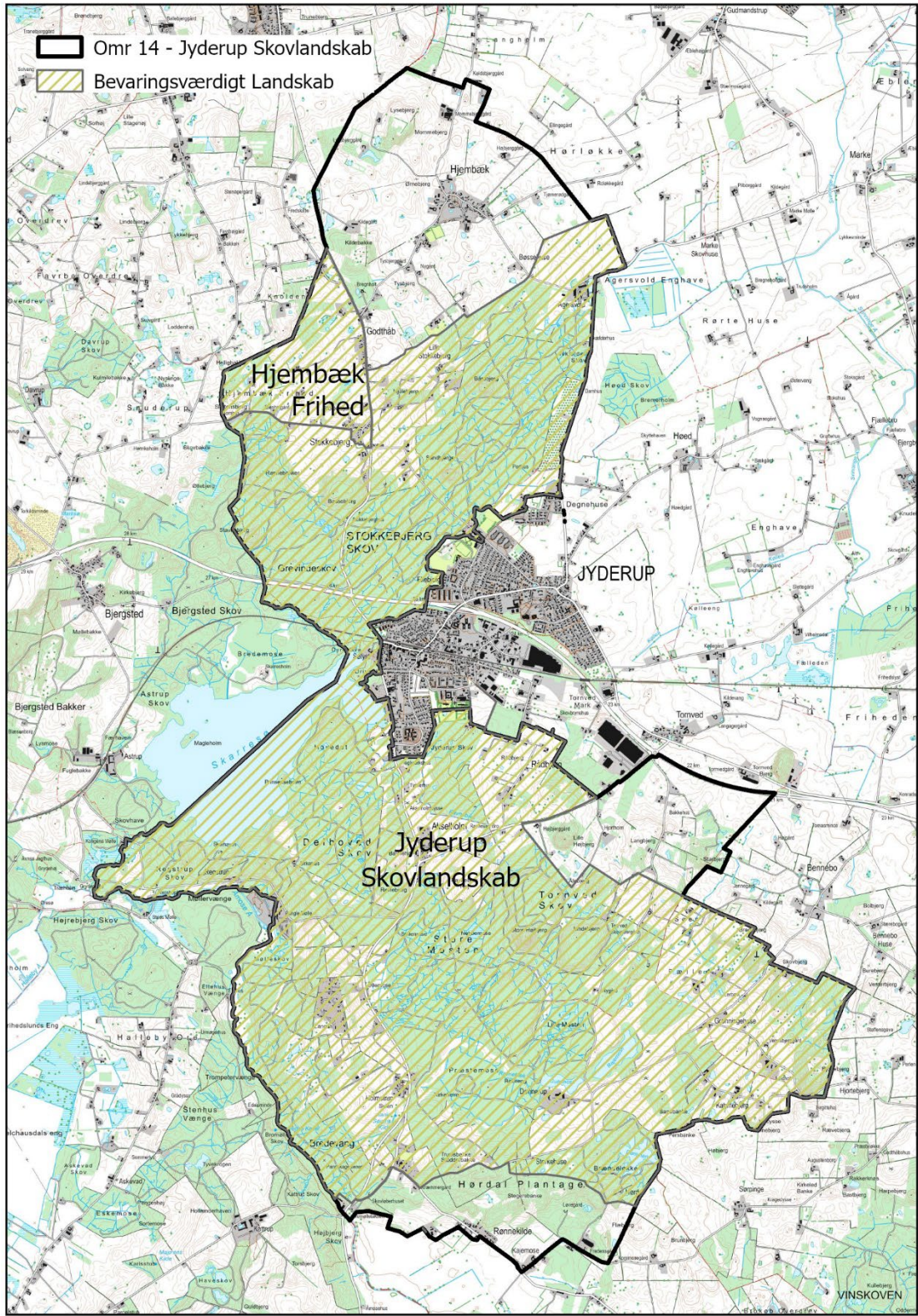
De særligt karakteristiske områder med de store skove og herregårdslandskabet ved Dønnerup Gods og ved Kongens møller er bevaringsværdigt. Landskabet har et markant bakket terræn, der skaber stor variation i landskabsoplevelsen i sammenspil med de gamle ejendomme og de store marker. De store skove understreger det storslåede landskab og sammenspillet mellem naturgrundlaget og kulturgrundlaget er tydelig.

De bærende værdier i området er de store skove, med de markante skovbryn der understreger vekselvirkningen med de større marker. Området er præget af flere større flotte ejendomme (Dønnerup, Ranglemlølle og Aggersvold) der sætter præg på området. De øvrige bebyggelser er indpasset i landskabet og skærmet af skovene og terrænet.

Vekselvirkningen mellem de åbne og lukkede landskabsrum bør bevares. Og fremtidig bebyggelse bør indpasses i landskabet som den eksisterende bebyggelse gør det.

Hjembæk Frihed

Området er karakteriseret ved at været mere præget af landbrug end den sydlige del af området. I området findes der en del bebyggelse og som helhed har området mere præg af fritidslandbrug. Der ses en udvikling i skovbruget i øjeblikket som medfører, at området virker mere sammensat end den øvrige del af karakterområdet.

Område 15 St. Merløse Landbrugslandskab

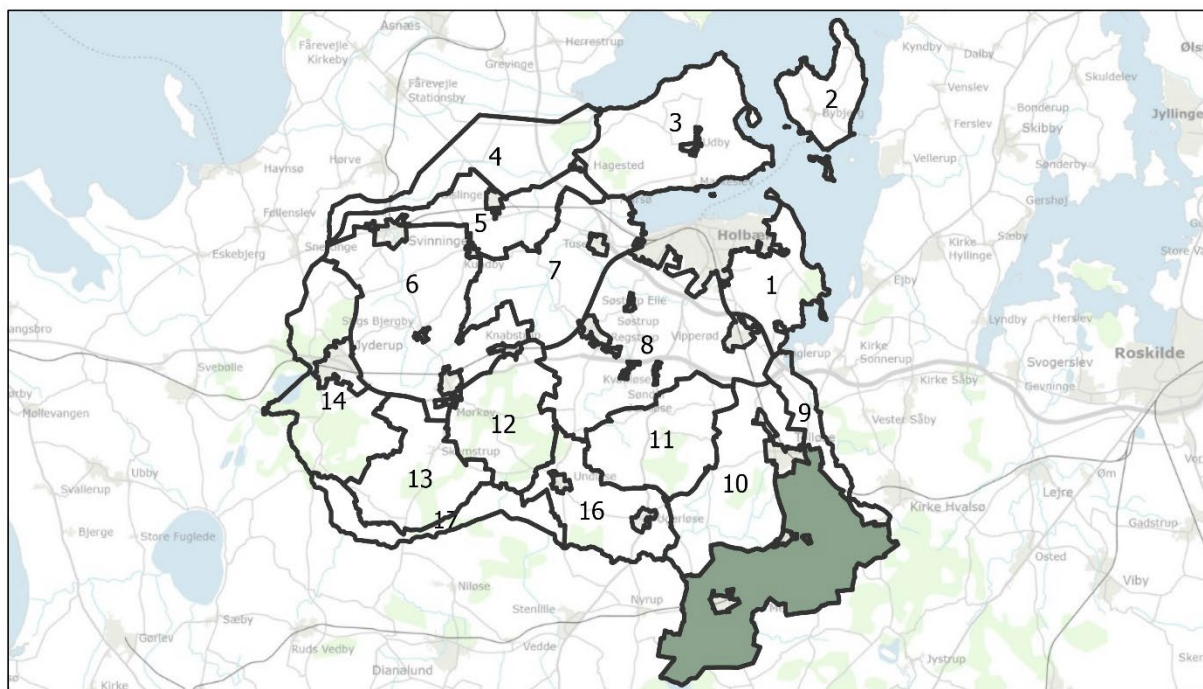
Nøglekarakter

Svagt til let bølget landbrugslandskab med spredt bebyggelse og delvist stjerneudskiftede landsbyer. Området er sparsomt beplantet på nær i den sydlige del hvor der findes to store skovområder. Omkring Merløsegård findes desuden flere tætbevoksede diger.

Beliggenhed

St. Merløse Landbrugslandskab ligger i den sydøstligste del af kommunen. Området afgrænses mod nord af Tølløse landbrugslandskab og mod øst af Elverdam Ådal. Mod sydøst, syd og sydvest støder området op til Lejre, Sorø og Ringsted kommuner.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter

Svagt til let bølget landbrugslandskab med spredt bebyggelse og delvist stjerneudskiftede landsbyer. Området er præget af de to stationsbyer der ligger i området og gennemkørende hovedvej og jernbane. Området opleves overvejende åbent og i mellemskala, men med delområder der adskiller sig markant i forhold til både terræn, anvendelse og skala.

Naturgrundlag

Geomorfologi og terræn

Landskabet i området er overvejende kendetegnet ved at været et svagt til let bølget dødislandskab med små, ofte vandfyldte, lavninger (dødishuller).

I den sydvestlige del falder landskabet mod Gyrstinge Sø.

I den sydøstlige del ved Stestrup er terrænet markant anderledes - terrænet ligger højere og bliver mere kuperet. Stestrup Bjerg er en markant issøbakke der ligger i området.

Hydrologi

Gyrstinge Sø ligger i den sydvestlige del af området, og er en større sø, på ca. 2,5 km². Størstedelen af søen ligger dog i Ringsted Kommune men oplevelsen af søen præger landskabet der skrånere mod søen.

Området rummer også en del dødishuller, der fremstår som mindre/små søer i lavningerne i landskabet. Særligt i den sydøstlige del ved Stestrup og Bukkerup hvor der også er mindre eng og moseområder.

Flere små vandløb og bække løber gennem området. Ved Gyrstinge Sø udløber Kyringegrøfterne. De resterende vandløb løber mod nord. Det er Tåstrup Å der løber langs med den nordlige byrand af Store Merløse, Stestrupgrøften syd for Kirke Eskilstrup og Rendebækken ved Bukkerup.

Arealanvendelse og landskabselementer

Dyrkningsform

Området domineres generelt af intensiv landbrugsdrift med store marker. I den centrale og nordlige del er det tydeligt at landbrugserhvervet fortsat udvikles med effektiv drift på store marker.

I den sydøstlige del ved Stestrup Old har områdets arealanvendelse større fritidslandbrugspræg, hvilket ses i form af mindre arealer med mindre dyrehold på markerne, frugtplantager og nyere mindre skovplantninger.

I den sydvestlige del af området ved Gyrstinge Sø er området også præget af græsarealer med dyrehold på markerne.

Bevoksningsstruktur

Landskabet opleves generelt åbent, og diger fremstår kun stedvis med bevoksning. Levende hegn fremstår ofte brudte og med buske og mindre træer. Undtagelsen findes dog i den sydlige del af området ved Merløsegård, hvor der er tæt bevoksede diger der inddeler de store rektangulære marker.

Egentlig sammenhængende ældre skovområder findes i den sydlige del af området – Ordrup Skov og Mølleskov er gamle skove der også ses på historiske kort fra 1700-tallet.

Herudover findes spredte mindre bevoksninger, i mange tilfælde med tilknytning til de stedvise dødishuller der er i landskabet, men også i det mere kuperede terræn omkring Stestrup Bjerg og Stestrup Old.

Bebyggelsesstruktur

I Store Merløse og Kirke Eskilstrup, som er stationsbyer på lokalbanen mellem Tølløse og Høng, er der sket boligudvikling med nyere egentlige boligområder. Herudover fremstår byerne i området uden egentlig nyere byvækst.

Der ligger en række landsbyer i området, hvor gårdene er bevaret i landsbyerne. I andre dele af området er gårde flyttet ud og ligger på markfladen eller ved de gennemkørende veje. Området er præget af fortsat udvikling i landbruget, og der ligger flere store produktionsejendomme i området – særligt i den centrale og nordøstlige del.

I den sydøstlige del ved Stestrup Old ligger mange mindre ejendomme med fritidspræg.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

De væsentligste kulturhistoriske oplevelser i området knytter sig til godset Merløsegård og de delvist stjerneudskiftede landsbyer.

I den sydvestlige del ligger Merløsegård, der er en herregård. Området omkring er stort set fri for anden bebyggelse, og området har tydeligt herregårdspræg med store marker i en fast struktur og gammel skov. Mange af markerne er afgrænset af stendiger på samme måde som de markante skovbryn i området der også understreges af velbevarede stendiger.

Der ligger en række landsbyer hvor den stjerneudskiftede struktur fortsat ses i det omkringliggende landskab. Det drejer sig bl.a. om Kyringe, Ordrup, Bukkerup og Store Tåstrup.

Der er få kirker i området (Store Tåstrup og Kirke Eskilstrup), og de præger ikke landskabet, da de ikke er synlige over særlig stor afstand.

Tekniske anlæg

Områdets centrale del gennemskæres af større gennemkørselsveje (Hvalsøvej), jernbane og højspændingsledning. Ved St. Merløse præger varmeværket landskabet. Derudover står der grupper af vindmøller både øst og vest for Bukkerup.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Området er generelt i mellem til stor skala, og det er flere steder muligt at se over større afstande.

I det sydvestlige område mellem Gyrstinge Sø og Ordrup Skov er skalaen mellem, og ved Stestrup Old er skalaen lille. Ved Ordrup er der markante indsigter til de gamle skovbryn ved Mølleskov og Ordrup skov.

Delområder

Merløsegård

Området ved Merløsegård er et delområde, hvor herregården Merløsegård har sat et tydeligt præg på landskabet. Markerne har en stram og planlagt struktur, og de omkransende levende hegn understreger denne. De markante skovbryn ved Ordrup Skov understreges af velbevarede stendiger. Der er et fravær af tekniske anlæg i området, der opleves meget autentisk. På grund af de autentiske velbevarede strukturer, terrænet og udsigterne er området oplevelsesrigt. Området vurderes at skulle udpeges som værdifuldt kulturmiljø.

Kyringe Holm

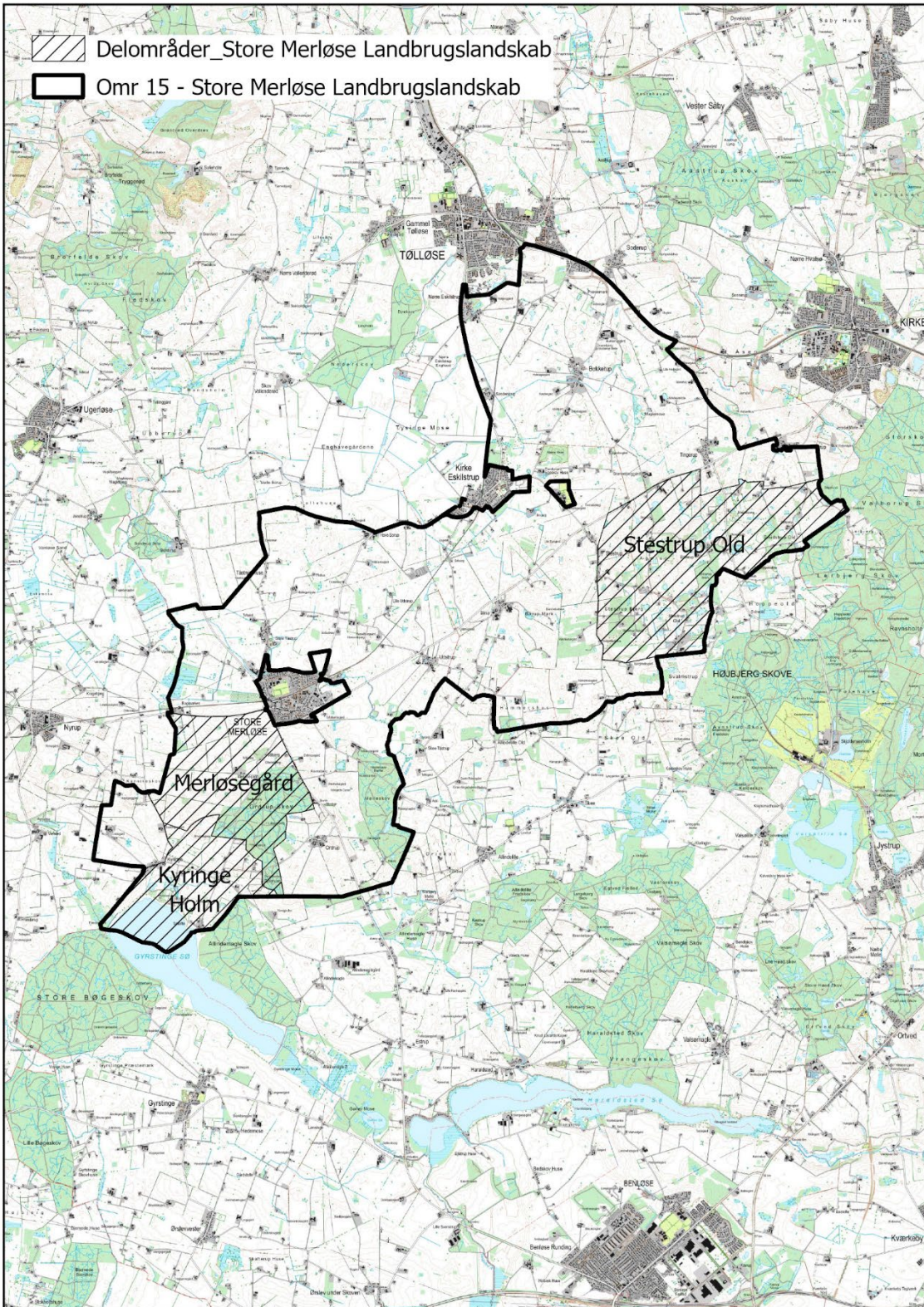
Området mellem Merløsegård og Gyrstinge Sø er et delområde. Områdets terræn falder mod søen, og området har et mere ekstensivt præg, hvor arealer er udlagt med græs. Mange steder i området er der udsigt til Gyrstinge Sø, men der er dog også en del bevoksning tæt ved søen, og derfor opleves udsigten bedst over større afstand. Gyrstinge Sø præger delområdet.

Stestrup Old

Området ved Stestrup Old fremstår som et kontrasterende delområde, der adskiller sig fra det øvrige karakterområde med sit højtliggende mere kuperede terræn og jordbund har dårlige dyrkningsmæssige egenskaber end den resterende del af området. Skalaen i området er mindre, og her opleves et hyppigt skift mellem mindre bevoksninger og dyrkede områder når man bevæger sig rundt i området. Områdets anvendelse har generelt karakter af, at der er flere fritidslandbrug i området, og her ligger mange små ejendomme. Her er mange græsarealer og flere naturområder.

Områdets karakter er historisk betinget, hvor området siden slutningen af 1700-tallet har været præget af husmandsbebyggelser, såsom Stestrup Old, Stestrup Bjerg og Agerup Huse. Stestrup Old ligger netop i et område hvor der er sandet jord. Old betyder 'græsmark'.

- Delområder_Store Merløse Landbrugslandskab
- Omr 15 - Store Merløse Landbrugslandskab

Vurdering

Karakterstyrke

Karakteristisk

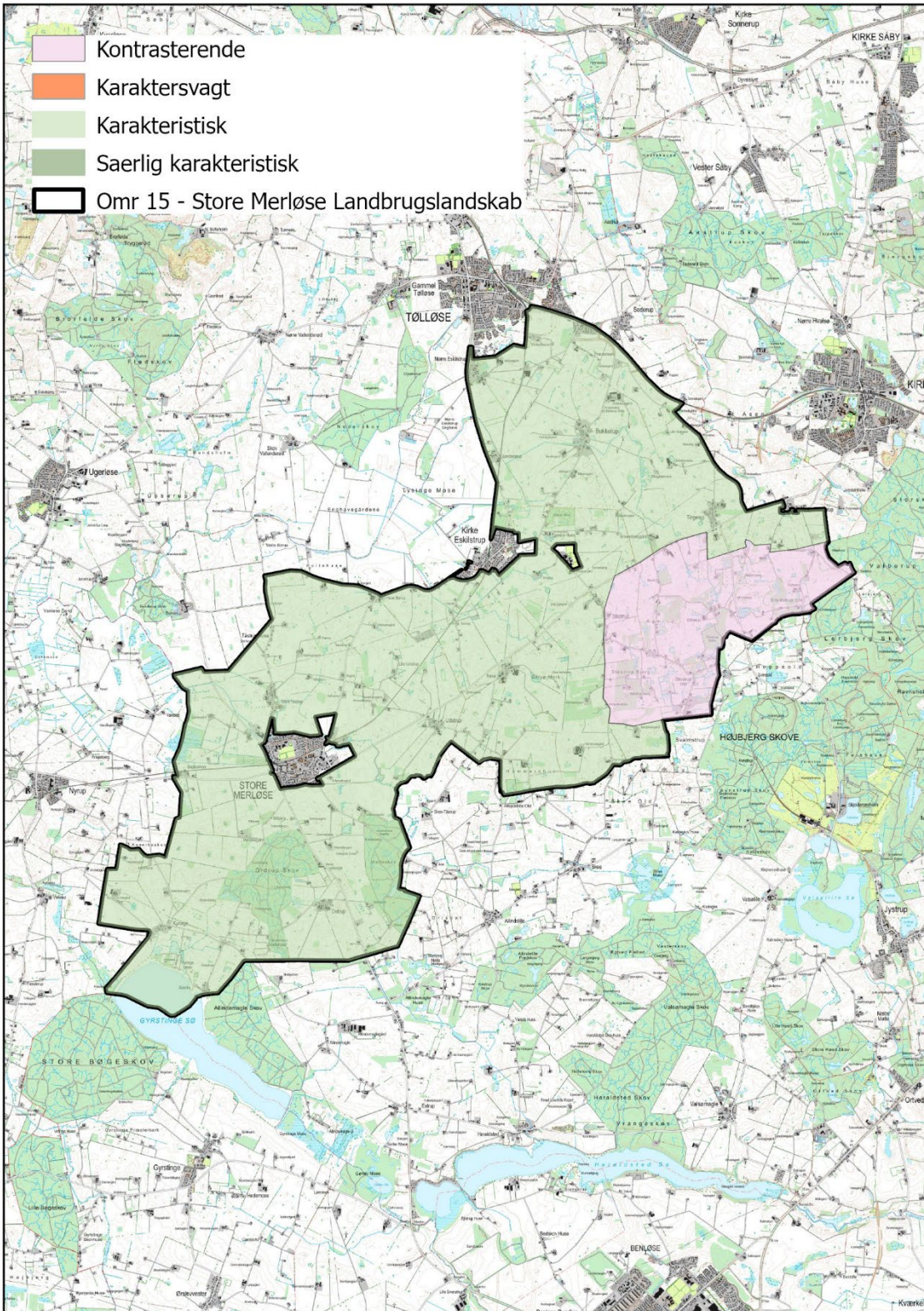
Størstedelen af området fremstår karakteristisk. Området bærer præg af den nyere historiske udvikling i det åbne land, hvor især jernbanen og landbrugets industrielle udvikling har sat sine spor på områdets anvendelse. Der er bl.a. udviklet nye byer ved stationerne, som i Tølløse og St. Merløse har placeret sig væk fra de oprindelige bymæssige centrummer i de gamle kirkelandsbyer Gl. Tølløse og St. Taastrup. Områdets oprindelige karakter som værdifuldt landbrugslandskab med mange landsbyer, der i forbindelse med udskiftningen i slutningen af 1700-tallet blev delvist stjerneudskiftede, hvor en del af gårdene flyttede ud i landskabet, er delvist udvisket pga. udviklingen, og området fremstår derfor blot som karakteristisk.

Kontrasterende

Stestrup Old

Stestrup Old fremstår som et kontrasterende område. Området er præget af mange mindre ejendomme med et ekstensivt præg. Der er mange mindre beplantninger, naturområder og mindre marker, der tilsammen danner en forskelligartet mosaik. Området er mere kuperet end den resterende del, og den markante issøbake Stenstrup Bjerg ligger i området.

- Kontrasterende
- Karaktersvagt
- Karakteristisk
- Særlig karakteristisk
- Omr 15 - Store Merløse Landbrugslandskab

Tilstand

God

Området ved Merløsegård er i god tilstand. Her er der et fravær af tekniske anlæg og landskabet opleves som meget autentisk.

Middel

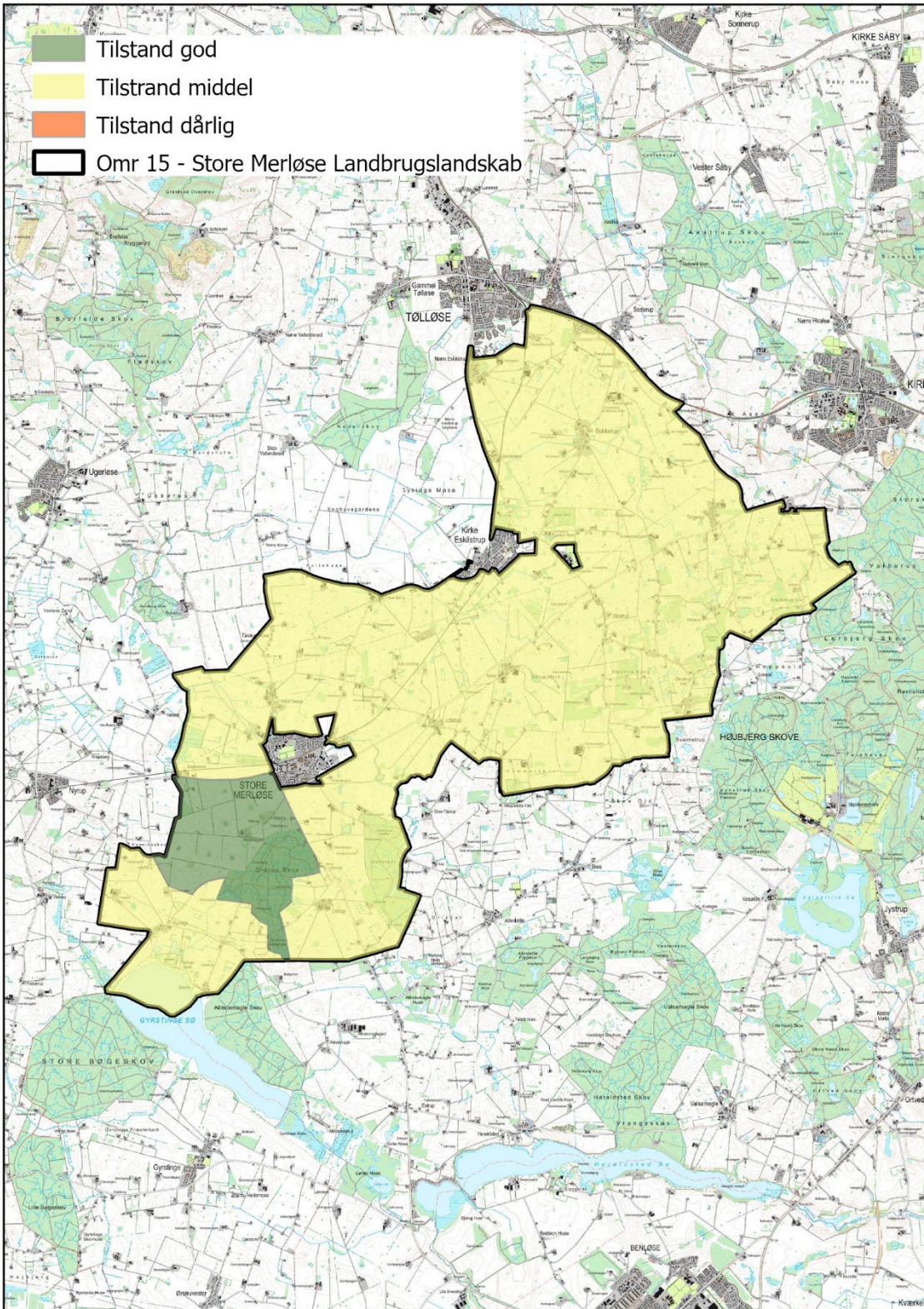
Den resterende del af området er i middel tilstand. Her ses påvirkning af tekniske anlæg i form af vindmøller, jernbane og større veje særligt i den centrale og nordlige del. I den sydlige del ved Stestrup Old ses en tendens til at området præges af en fortsat ekstensivering, og yderligere skovrejsning kan lukke landskabet i en uhensigtsmæssig grad.

Tilstand god

Tilstand middel

Tilstand dårlig

Omr 15 - Store Merløse Landbrugslandskab

Oplevelsesværdier

Oplevelsesrige landskaber

Kyringe Holm

Ved Kyringe Holm er der imponerende udsigter til søen, da terrænet falder svagt mod søen. Udsigterne bevirker at landskabet er oplevelsesrigt.

Merløsegård

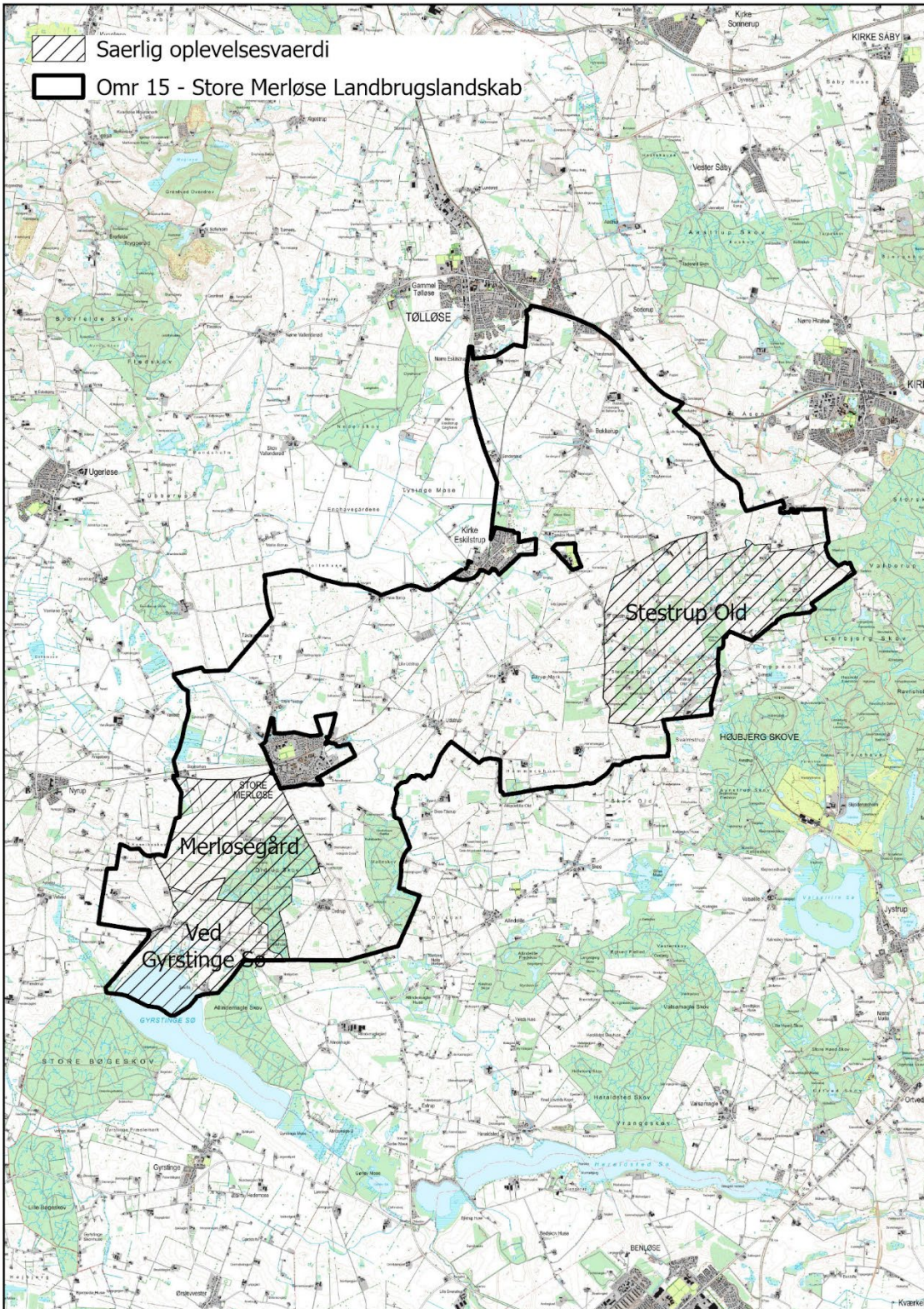
Merløsegårds herregårdslandskab med store marker i kontrast til de imponerende skovbryn er opleverigt. Området opleves som værende meget autentisk.

Stestrup Old

Ved Stestrup Old er landskabet i lille skala med en hyppig vekselvirkning mellem naturområder, bevoksninger og mindre marker i et kuperet landskab hvilket giver medvirker til en interessant landskabsoplevelse.

 Særlig oplevelsesværdi

 Omr 15 - Store Merløse Landbrugslandskab

Bevaringsværdigt landskab

Kyringe Holme

Mange steder i området er der udsigt til Gyrstinge Sø, der præger området. Udsigten til søen og oplevelsen af landskabet der falder mod søen er værdifuldt for området, og skal søges bevaret. Bebyggelsen i Kyringe skal således tilpasses omgivelserne.

Merløsegård

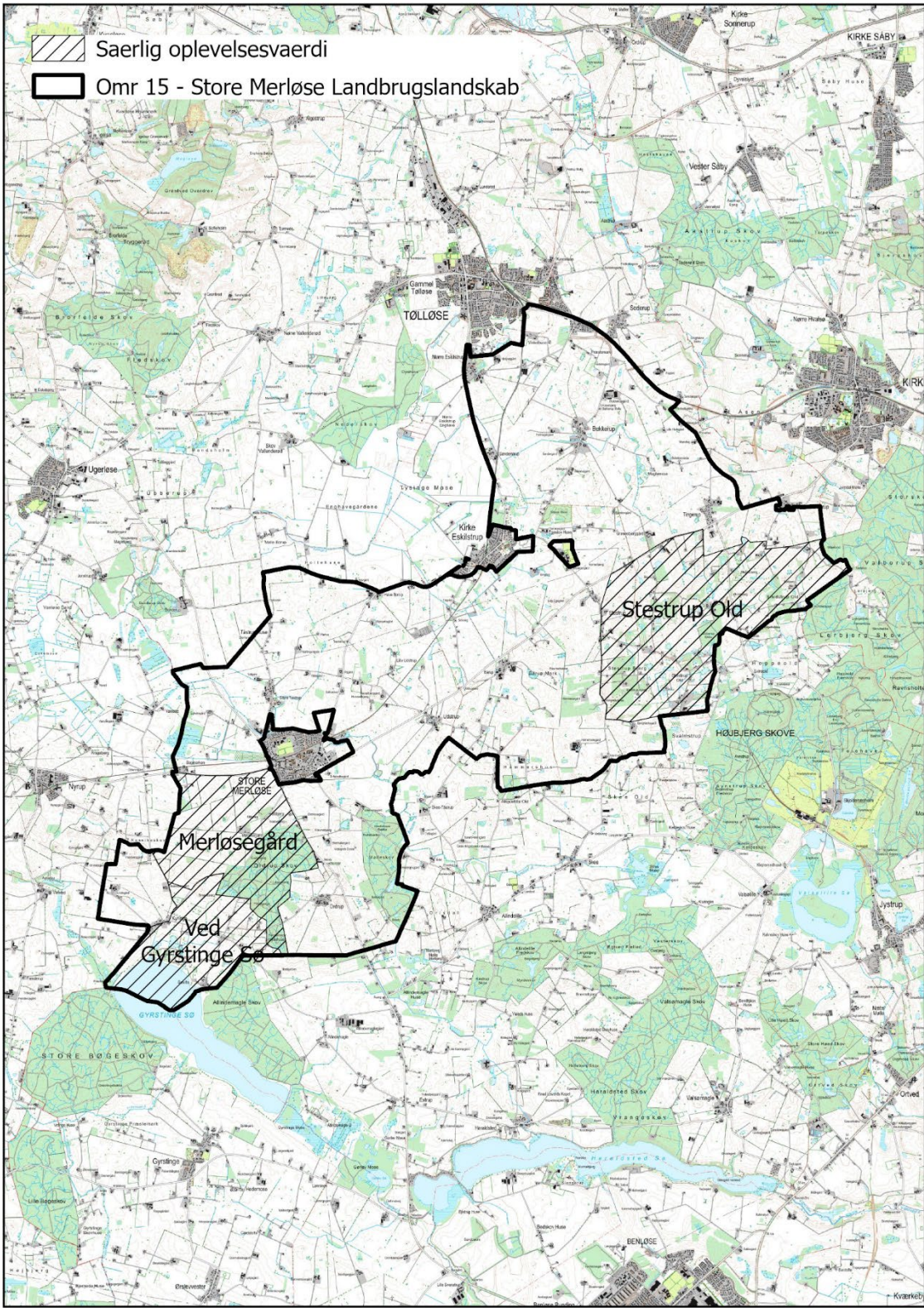
Herregården Merløsegård har sat et tydeligt præg på landskabet. Markerne har en stram og planlagt struktur, og de omkransende levende hegn understreger denne. De markante skovbryn ved Ordrup Skov understreges af velbevarede stendiger. Der er et fravær af tekniske anlæg i området, der opleves meget autentisk. Ny bebyggelse eller andre ændringer der ikke er i overensstemmelse med den oprindelige struktur skal undgås.

Stestrup Old

Området er kendetegnet ved mange små ejendomme med fritidslandbrug. Landskabet i lille skala med en hyppig vekselvirkning mellem naturområder, bevoksninger og mindre marker i et kuperet landskab hvilket giver medvirker til en interessant landskabsoplevelse. Bebyggelsen i området har generelt præg af at være ældre husmandsbebyggelser, hvilket bør fastholdes.

 Særlig oplevelsesværdi

 Omr 15 - Store Merløse Landbrugslandskab

Område 16 Østrup Landbrugslandskab

Foto

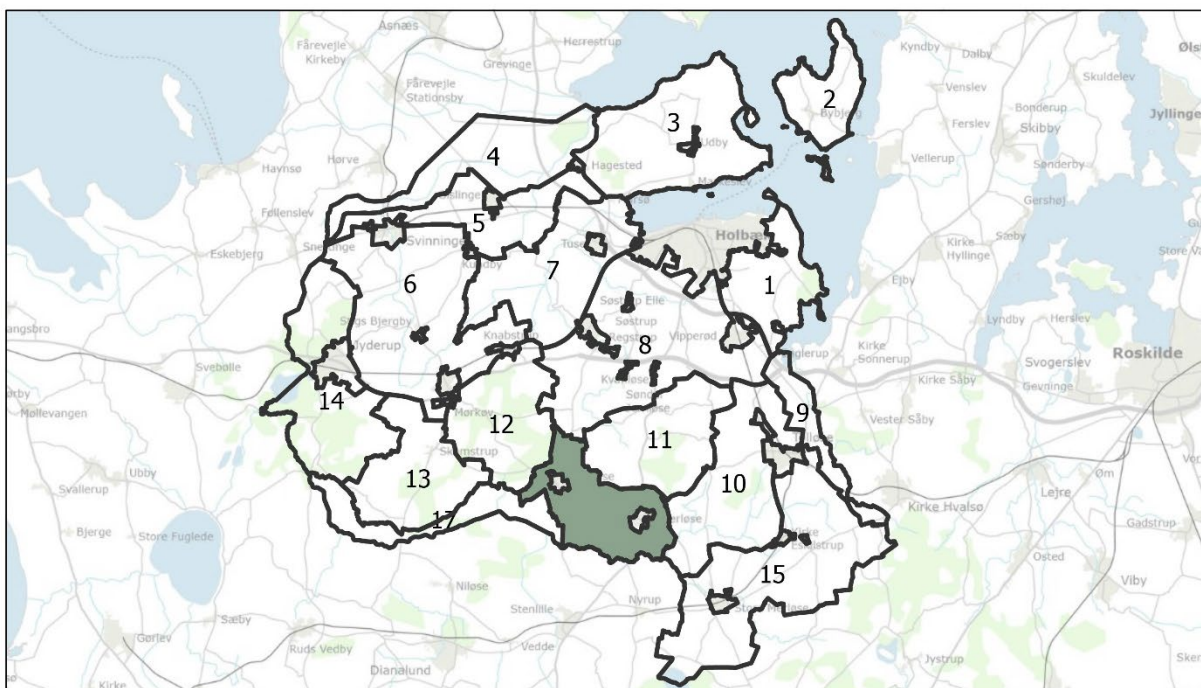
Nøglekarakter

Østrup Landbrugslandskab er et svagt til let bølget dødislandskab, der flader ud mod Store Åmose. Området er præget af intensiv landbrugsdrift og i største delen af området ligger gårde og husmandssteder spredt i landskabet som vidne om en kontinuerlig landbrugsudvikling. Der er to større skove i området, mindre skovstykker og bevoksede diger. Området omkring Østrup er det bedst bevarede landskab hvor oprindelsen i udskiftningstiden er tydelig.

Beliggenhed

Området ligger i den sydlige del af kommunen, og den sydlige afgrænsning følger kommunegrænsen mod Sorø Kommune. Mod nord støder området op til Veddebjerg Herregårdslandskab, Søstrup Dødislandskab og Brorfelde Bakker. Mod vest ligger den lavtliggende Store Åmose og mod øst Tølløse Landbrugslandskab.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen @DDO, © COWI

Landskabskarakter- Landskabets kendetegn

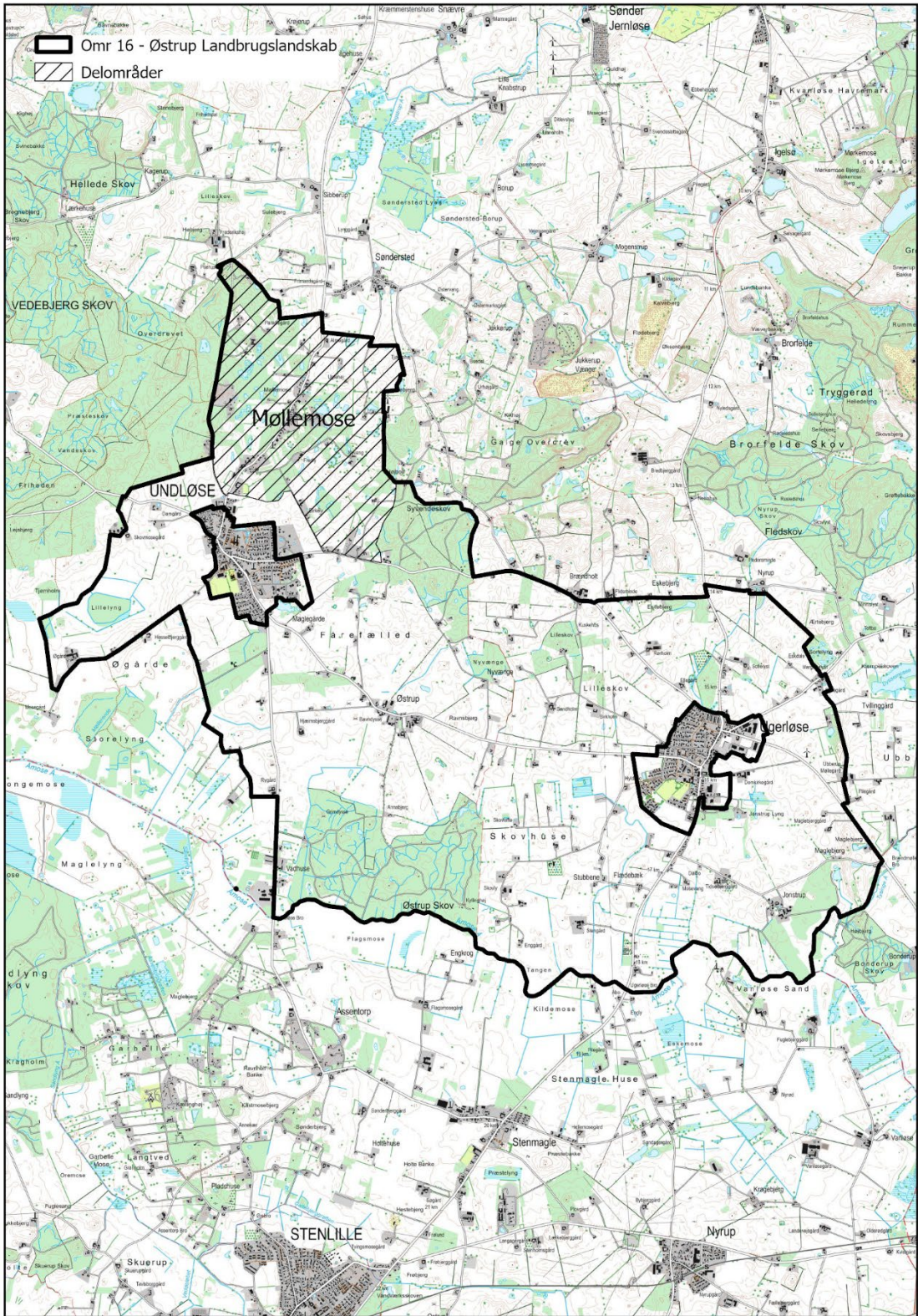
Østrup Landbrugslandskab er et åbent landbrugspræget landskab. Terrænet er let bølget til bakket. Karakterområdet har en overvejende enkel landskabskarakter i mellem skala præget af vekslende beplantningsstrukturer fra små skov stykker til større skovområder nord og syd for Østrup. Der er flere bevoksede diger i området og særligt omkring Østrup understreger de den oprindelige stjerneudskiftning,

som er meget tydelig i dette område. Der er mange gårde i området og i den østlige del flere husmandssteder der ligger langs vejene. Undløse og Ugerløse er de to største byer i området.

Delområder

Møllemose

Karakterområdet indeholder et delområde nord for Undløse. Området adskiller sig fra øvrige karakterområde, da det har en mindre skala, og området er præget af husmandsbrug. Terrænet er lidt mere bølget. Det er tydeligt at jorden ikke har den samme dyrkningsmæssige værdi som i den øvrige del af området, og der er anlagt mindre husmandsbrug i området. Der er et hyppigt skift mellem græsarealer, mindre skovstykker med nåleskov og arealer i omdrift. Arealanvendelsen har marginaljordspræg. Beplantningen i området består hovedsageligt af nåletræer i kontrast til den resterende del af karakterområdet, hvor der hovedsageligt er løvtræer.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Østrup Landbrugslandskab er et svagt til let bølget dødislandskab. I den sydlige del flader landskabet mere ud, mod grænsen til Åmosen.

Hydrologi

På trods af at den geologiske dannelse af dødislandskab, er der ikke mange dødisøer i området, og de præger ikke området. Der findes enkelte mindre moseområder bl.a. Jonstrup Lyng. Det ses på de historiske kort, at moserne og søerne tidligere har haft større udstrækning og præget den østlige del af området. Dræning har medført at de nu er dyrkede landbrugsarealer. Moseområderne præger derfor ikke området i dag.

Der er få vandløb i området. I den østlige del drejer det sig om Muskebæk og i den vestlige del om Østrup Skovløb og Dønnerbækken. De løber alle mod syd til Åmose Å. Vandløbene er mindre og stedvis rørlagte, og opleves ikke som markante i landskabet.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse tager afsæt i landboreformerne og området's udskiftning.

Dyrkningsstruktur

Landskabskarakterens oprindelse og struktur knytter sig til den geologiske dannelse og den efterfølgende landbrugsmæssige udnyttelse. I dag er arealanvendelsen hovedsageligt intensivt landbrug.

Det er tydeligt at det svagt bølgede terræn og den sandblandede lerjord (naturgrundlaget) danner et godt grundlag for den landbrugsmæssige udnyttelse af området, og området er i høj grad fortsat præget af intensiv opdyrkning af jorden.

Omkring Undløse, og særligt nordfor, giver både et lidt mere bølget terræn og en mere sandet jordbund, en mere ekstensiv udnyttelse af jorden, der i højere grad er præget af mindre ejendomme og marker, spredt bevoksning og våde naturområder.

Bevokningsstruktur

Der er to større skove i området – Syvendeskov og Østrup Skov. Skovene ligger i den centrale del, henholdsvis nord og syd for Østrup landsby.

Desuden er der mindre skovbevoksninger/vildtremisser spredt i området, og i særlig høj grad koncentreret i området nord for Undløse.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsesmønstret i området er domineret af mange gårde, som et vidnesbyrd om den gode dyrkningsjord i området. I den østlige del ligger mange gårde og husmandssteder spredt i området. Gårde ligger hovedsageligt på markerne, mens husmandssteder hovedsageligt ligger ved vejene i området.

De to egentlig byer i området – Undløse mod vest og Ugerløse mod øst fremstår som mindre stationsbyer med offentlige institutioner, større villaområder og erhvervsområder på trods af at det ikke er stationsbyer. Byernes vækst har sandsynligvis været betinget af beliggenheden ved de større veje hvor det var muligt at krydse Åmosen, der historisk har været en naturlig og ufremkommelig barriere i landskabet.

Ved Undløse og Ugerløse er udskiftningsstrukturen derfor vanskelig at opfatte i landskabet i dag.

Kulturhistoriske spor

Den mest markante kulturhistoriske fortælling i landskabet er Østrup landsby, der ligger i den centrale del af området. Her ses en tydelig stjernudskiftning i digernes strukturer omkring landsbyen. Langt de fleste gårde er blevet i landsbyen, og kun i den nordvestlige del er gårde flyttet ud på markloder. Digerne er bevoksede med buske og træer og derfor opfattes stjernudskiftningen tydeligt

Vest for Østrup landsby ligger der desuden et markant fortidsminde på marken, i form af en dobbelt jættestue, *Baundysse*, der er restaureret i 2007. Der er adgang til dyssen og informationsskilt. Stensætningen er dog ikke synlig over større afstand.

Tekniske anlæg

Der er generelt et fravær af tekniske anlæg i området. Der er dog to større veje der løber i nord/sydlig retning igennem området.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er i mellemskala, hvilket afspejles i områdets struktur af større marker adskilt af diger og bevoksede hegn. Ved Østrup er der værdifulde landskabsrum. Landsbyens stjerneudskiftede struktur opleves tydeligt, og skovene der ligger nord og syd for landsbyens dyrkede marker bidrager til oplevelsen af et autentisk landskab.

Landskabet har generelt en enkel karakter, der er kendetegnet ved få elementer. I byranden ved Ugerløse og Undløse opleves landskabet dog stedvis forstyrret af byernes større bygninger, særligt ved byernes erhvervsområder

Vurdering

Karakterstyrke

Særlig karakteristisk

Området omkring Østrup fremstår særlig karakteristisk. De oprindelige diger, der viser landsbyens stjerneudskiftning er tydelige, og landbrugsfladen mellem de to større skove Østrup Skov mod syd og Syvende Skov mod nord fremstår autentisk og uden forstyrrelser.

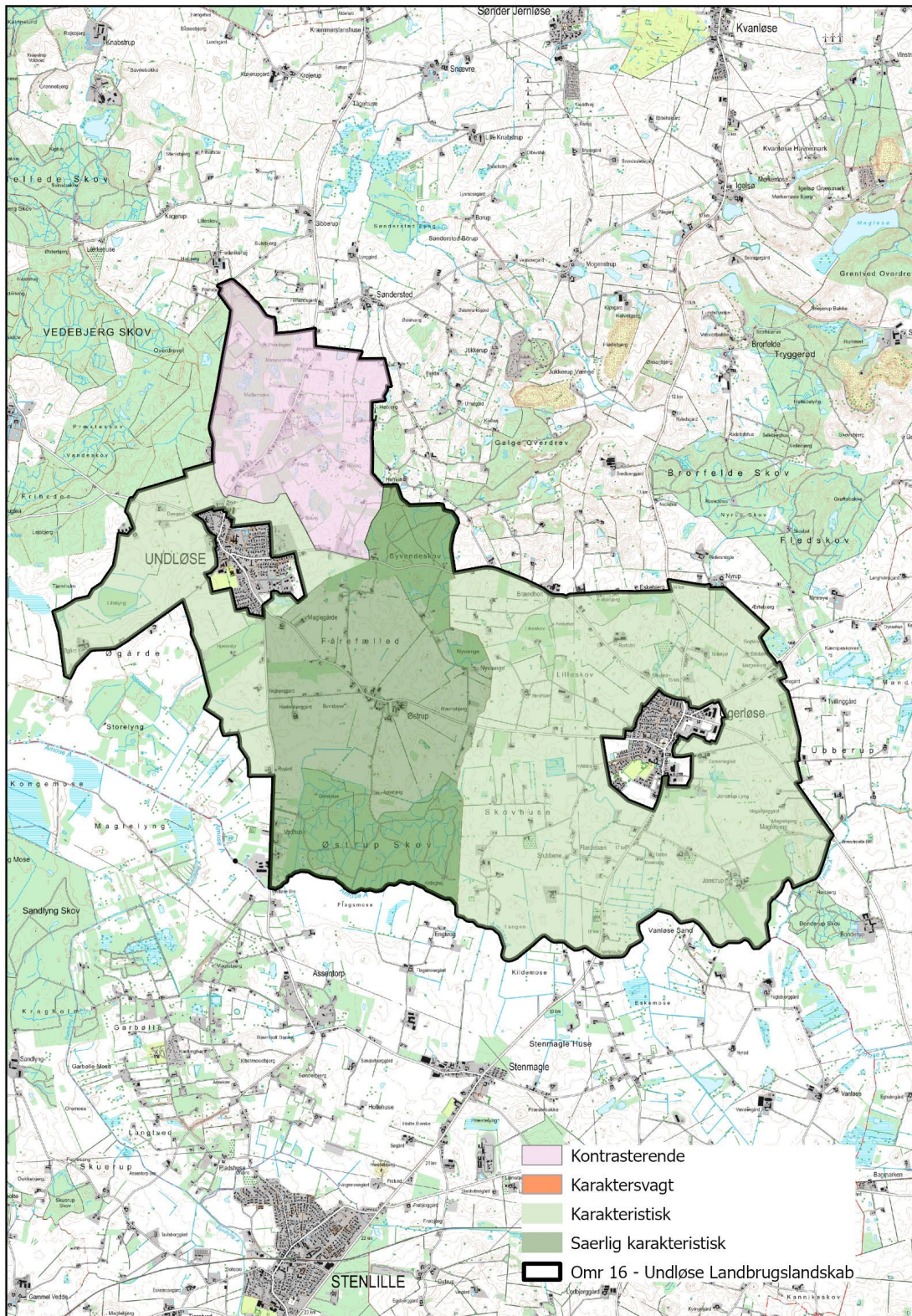
Karakteristisk

Landbrugsfladerne omkring Ugerløse og Undløse er karakteristiske. Her er anvendelsen mere intensiv landbrugsdrift, mosaikstruktur af beplantningen og gårde i varierende størrelse ligger spredt i landskabet.

Kontrasterende

Møllemose

Området nord for Undløse er et kontrasterende landskab. Her er skalaen mindre og området er præget af husmandsudstyknings, Området har et marginaljordspræg – modsat de store landbrugsflader der ellers præger karakterområdet. Bepantningsstrukturen er mere varieret og der er nåletræer i dette område – modsat resten af karakterområdet. Også terrænet er mere småbakket i dette område.

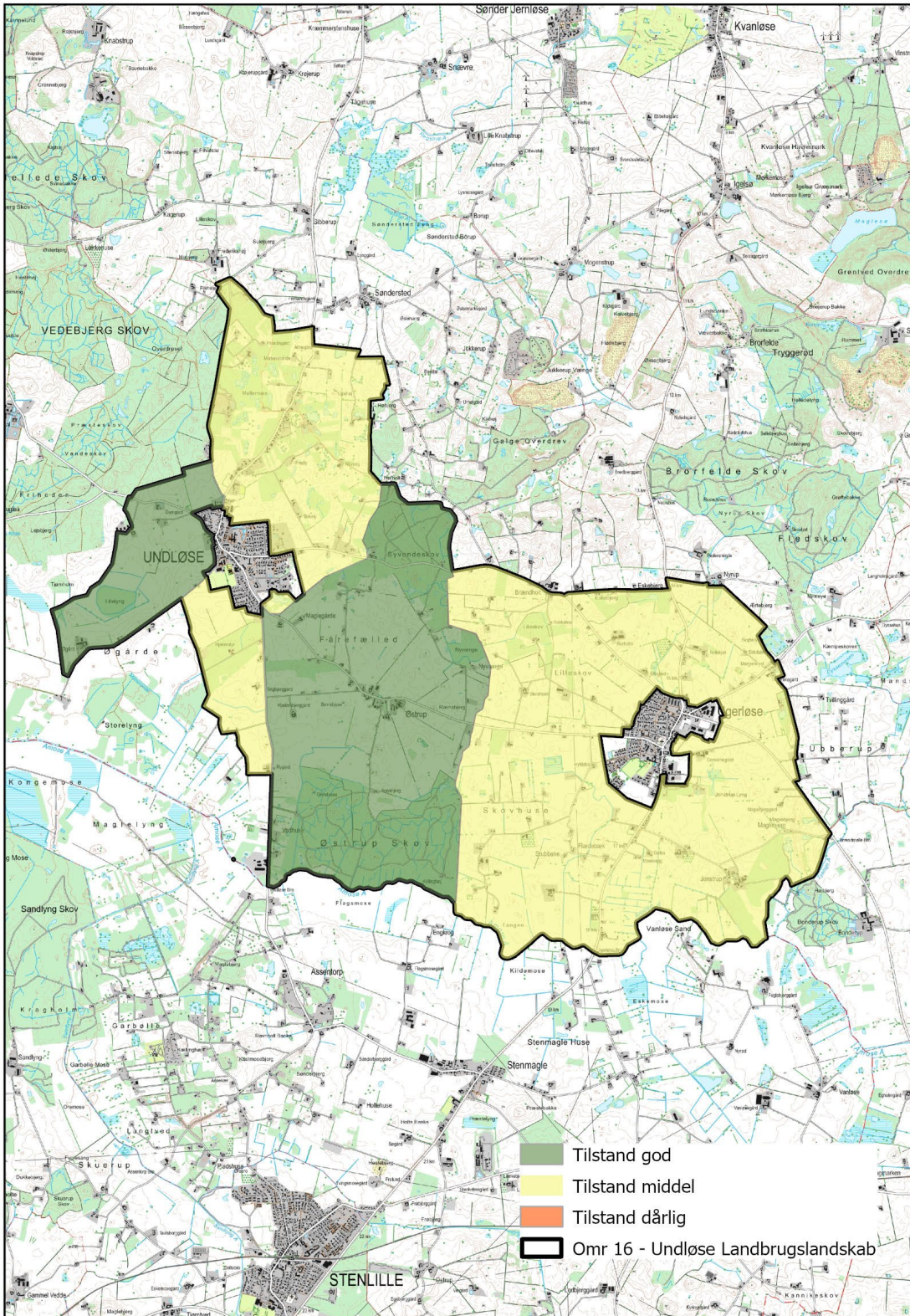
Tilstand

God

Stjerneudskiftningen omkring Østrup og de tilstødende skove nord og syd for Østrup fremstår i god tilstand. Ligeledes er området ind mod Veddebjerg Herregårdslandskab, vest for Undløse i god tilstand.

Middel

Områderne nord og syd for Undløse samt hele området omkring Ugerløse er middel tilstand. Her er de karaktergivende elementer mindre fremtrædende og udviklingen har sat sit præg på områderne. Vest for Ugerløse løber en højspændingsledning på tværs af området.

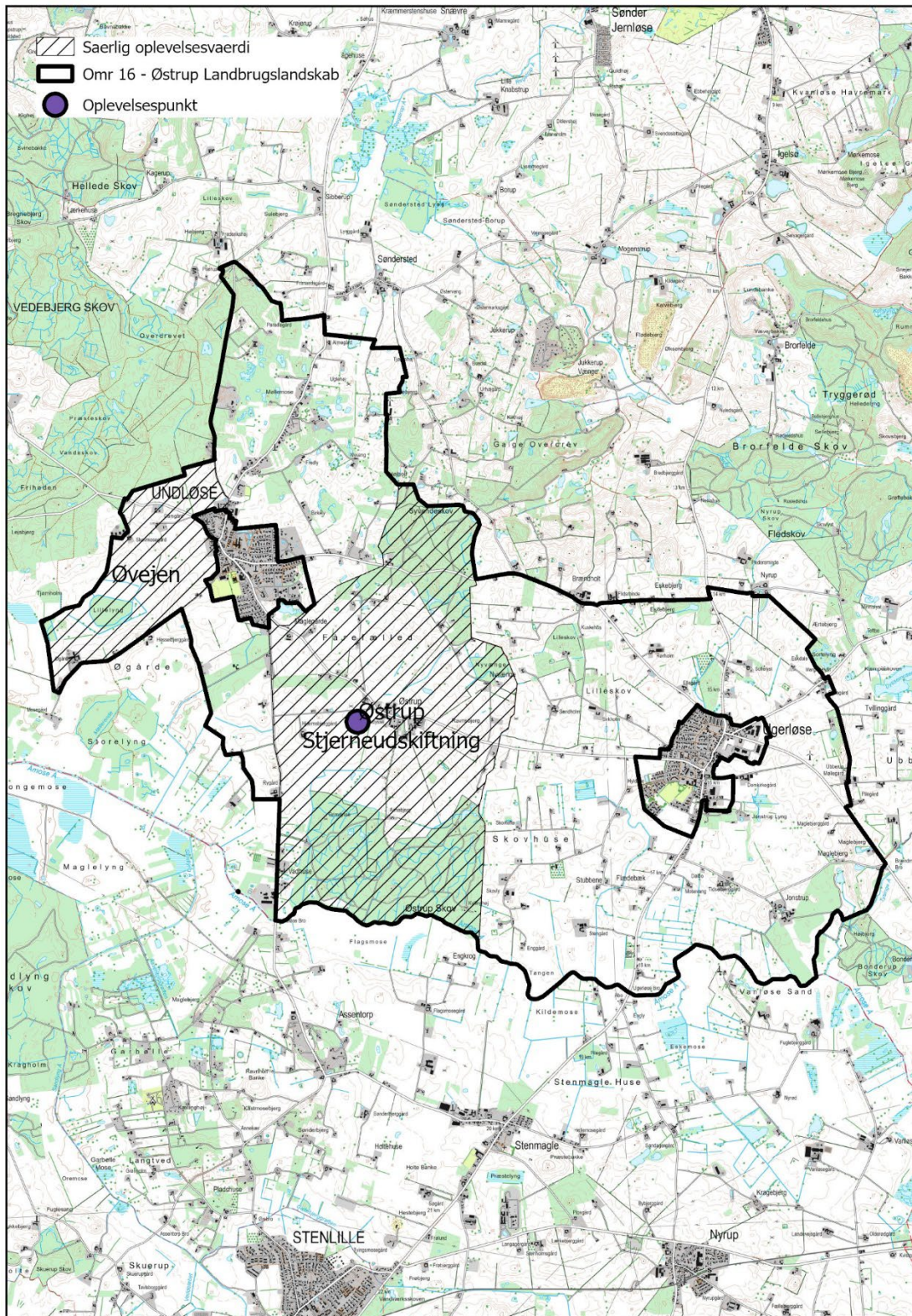
Oplevelsesværdier

Øvejen

Området vest for Undløse er et oplevelsesrigt landskab. Området har et lavtliggende areal, der er forbundet med Store Åmose og som ligger op mod det oplevelsesrige Vedebjerg Herregårdslandskab. Der er lange kig fra Øvejen mod Åmosen og Herregårdslandskabet. Øvejen ligger på en lang tange, der strækker sig ud i Åmose landskabet, og danner grænsen mellem Store Åmose og Østrup Landbrugslandskab.

Østrup stjerneudskiftning

Det særlig karakteristiske område ved Østrup og de store skove nord og syd for Østrup er oplevelsesrigt på grund af den kulturbetingede helhed man oplever når man står i området. Skovene har markante skovbryn der markerer det landskabsrum som definerer omridset af stjerneudstyknngen ved Østrup landskabsoplevelsen er derfor meget intakt når man opholder sig i området.

Bevaringsværdigt landskab

Det særligt karakteristiske områder ved Østrup og det omkringliggende landskabsrum, samt området vest for Undløse er bevaringsværdige landskaber.

Østrup stjerneudskiftning

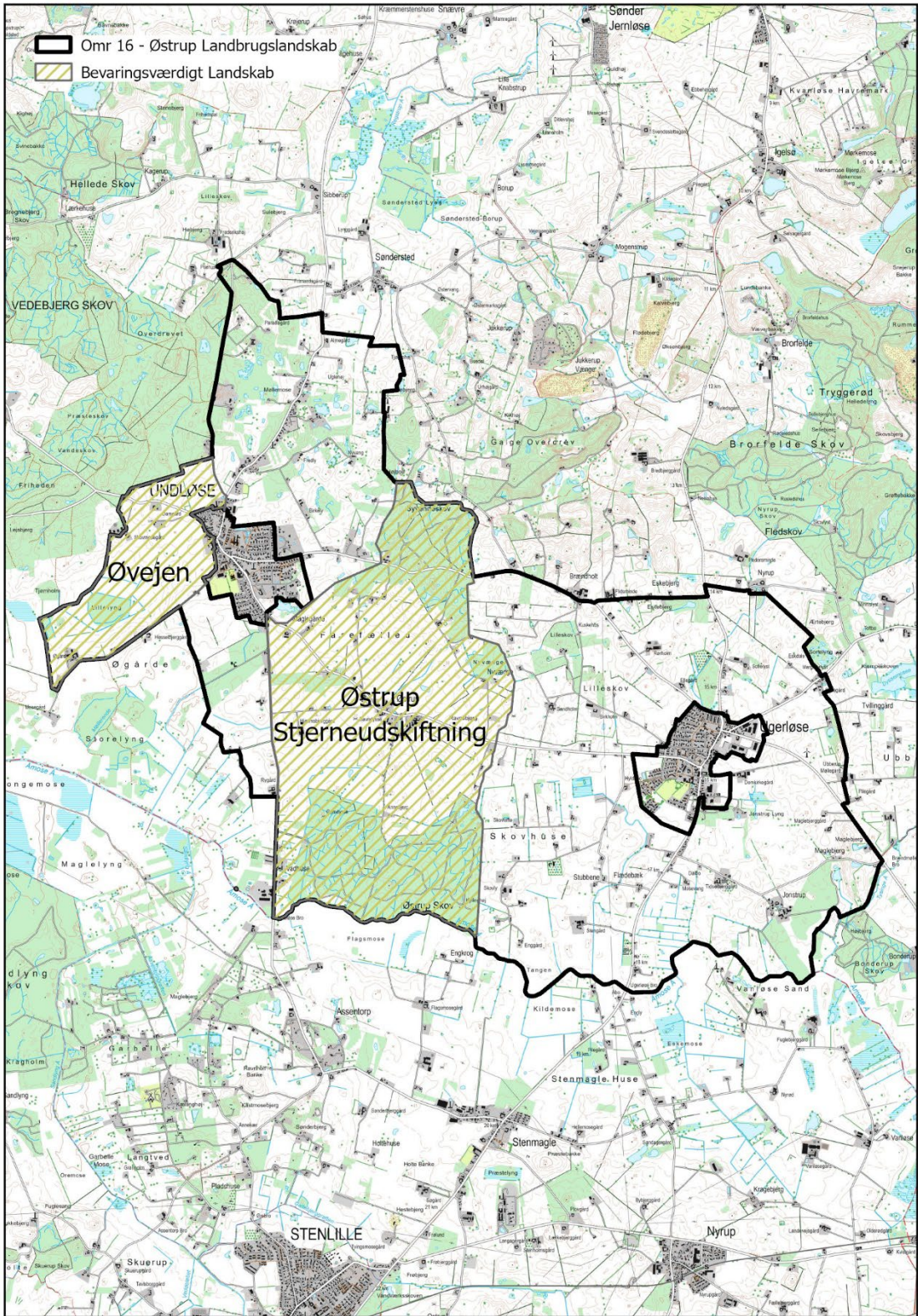
Landskabsrummet ved Østrup stjerneudskiftning er bevaringsværdigt på grund af sin tydelige tidsdybde og velbevarede stjerneudskiftningsstruktur. Digerne fremstår tydeligt i landskabet og mange gårde ligger stadig i Østrup by. De store skove; Syvende skov og Østrup skov danner en ramme omkring den stjerneudskiftede landsby og skaber dermed en særlig rummelig oplevelse af hele det store område. De bærende elementer i Østrup stjerneudskiftning de markante skovbryn definerer det åben landskabsrum omkring Østrup landsby.

Det er således vigtigt at bevare det åbne afgrænsede landskabsrum uden skovrejsning eller anden udvikling der kan lukke landskabet til.

Øvejen

Området vest for Undløse er bevaringsværdigt fordi landskabsrummet forbinder de tre karakterområder, Østrup Landsbrugslandskab, Store Åmose og Vedebjerg Herregårdslandskab, med de lange kig mod herregårdslandskabet.

Skovrejsning bør derfor undlades for at bevare de visuelle kig fra Øvejen på tværs mod Vedebjerg Herregårdslandskab.

Område 17 Store Åmose

Foto

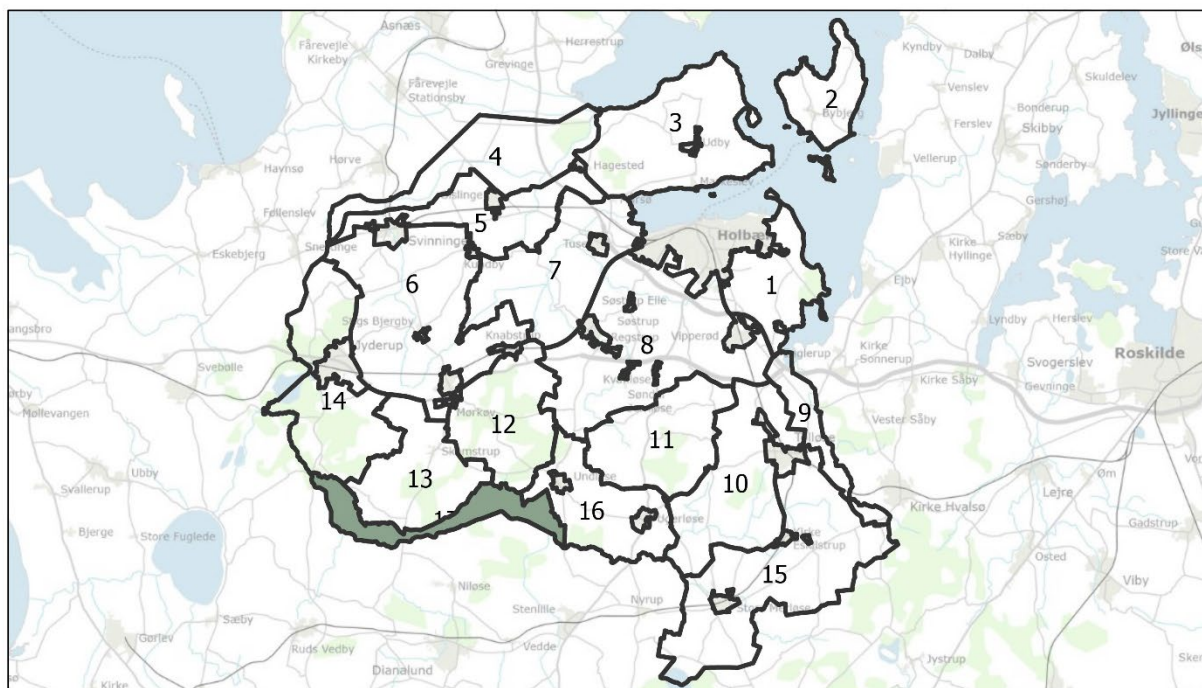
Nøglekarakter

Karakterområdet består af det flade terræn i den oprindelige smeltevandsådal og Åmose. Området opleves i dag som et kulturlandskab, som resultat af den opdyrkede højmose. Området fremstår derfor med en stram struktur af dyrkede marker og dræningskanaler. Kun få mindre områder vidner om den oprindelige højmose. Der er meget lidt bebyggelse i området.

Beliggenhed

Store Åmose ligger i den sydligste del af kommunen. Området er afgrænset mod syd og sydvest af kommunegrænsen mod Sorø og Kalundborg kommuner. Store Åmose er en del af et sammenhængende "fugtigt" dallandskab med ådale, søer og moseområder, der strækker sig igennem Holbæk, Sorø og Kalundborg kommuner.

dato:16/01/2024

Mål: 1:220.000

© Holbæk Kommune - Geodatastyrelsen ©DDO, © COWI

Landskabskarakter – Landskabets kendetegn

Karakterområdet består af det flade terræn med en stram struktur af dyrkede marker, dræningskanaler og mindre skovbeplantninger. Området opleves som et kulturlandskab, som resultat af den opdyrkede højmose. Området har et karakteristisk fravær af bebyggelse og derfor er der kun få veje i området. Området er derfor svært tilgængeligt. Der er kun få tilbageværende delområder af den tidligere højmose; Ulkestrup Lyng, Store Lyng og Lille Lyng. Områderne ligger i den østlige del af karakterområdet.

De geologiske karaktertræk

Geologi og terræn

Da isen i sidste istid smeltede strømmede smeltevand igennem landskabslavningen, og der opstod en smeltevandsslette. De store vandmasser holdt det smalle udløb ved Bjergsted Bakker åbent. Da vandmasserne aftog lukkede udløbene delvist til, og Åmosen blev til et søområde. De seneste 15.000 år har landskabet udviklet sig fra en smeltevandssø til et mere frodigt søområde, hvor organisk materiale blev aflejret, og området udviklede sig langsomt til en højmose med en sammenhængende tørveflade. Tørven er således dannet gennem tusindvis af år af planter og mosser. Området er et enestående eksempel på, hvordan landskabet har udviklet siden istiden.

I dag er området karakteriseret ved at være en smeltevandsfloddal. Området fremstår i dag som et åbent kulturlandskab, der med sin udbredte flade af mose-, eng- og landbrugsarealer samt stedvis højmosevegetation, opleves i stor kontrast til de omkringliggende bakkede dødislandskaber. . Området gennemskæres ved kommunegrænsen af Åmose Å, som løber fra øst mod vest tværs gennem det samlede område for Åmosen. Dybe dræningskanaler gennemskærer området flere steder i nord/sydgående retning. Kun få oprindelige højmose arealer er tilbage i området.

Hydrologi

Området bærer præg af den kulturelle omlægning fra højmose til drænet landbrugsjord. Vandets naturlige forløb er således ændret som følge af dræning af Åmosen. Selve Åmose Å løber fra øst mod vest, og der er flere steder afvandingskanaler imellem de dyrkede arealer. Både marker og dræningskanaler støder vinkelret op til Åmose Å. Der ses dog også flere områder med ekstensiv landbrugsmæssig udnyttelse i form af enge samt områder, hvor landbrugsdriften ser ud til at være opgivet, og områderne vender tilbage til natur.

De kulturbetingede karaktertræk

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakterens oprindelse udspringer af området dannelses som lavtliggende åbent højmoseareal med naturlig højmosevegetation med åbne lyngklædte hvælvede højmoseflader i et ellers vidtstrakt fladt moseområde.

Området er blevet ændret og kultiveret gennem de seneste 100 år ved tørvegravning, dræning og opdyrkning af ådalen, der har sænket vandstanden og ændret området naturindhold.

Dyrkningsstruktur

Omkring 1930 valgte man at regulere vandbalancen i området ved en regulering og udgravning af Åmose Å, hvilket betød at man for alvor kunne begynde at udvinde tørv i området. Næsten 1 – 2,5 meter tørv blev fjernet fra hele Åmosens overflade. Herefter opstod yderligere behov for afvanding således, at jorden kunne anvendes til landbrugsformål.

Landbrugsanvendelsen i dag

Bevoksningsstruktur

Dræningen af Åmosen til fordel for dyrkning er i dag karakteristisk for området. Og jordens tørvelignende struktur vidner om, at der engang var mose i området. Arealanvendelsen er hovedsageligt intensivt landbrug, dog er der også mindre skovbevoksninger og enkelte oprindelige moseområder tilbage i området. Disse er i dag tættere bevokset end den opdyrkede landbrugsflade omkring.

Bebyggelsesstruktur

Området er kendetegnet ved stort set fravær af bebyggelse. Der er desuden kun få veje i området. Bebyggelse ligger i den nordlige del af området, længst væk fra Åmose Å, på de historisk set tørre områder. Der er ikke egentlige landsbyer i området, men bebyggelsen er spredte gårde og husmandssteder.

Kulturhistoriske spor

Åmosen er opdyrket mosejord. Oprindeligt var området en stor sø skabt af sidste istid. Med tiden svandt søen ind og der blev skabt et stort moseområde. Der er mange spor efter bosætninger fra stenalderen i området og der er foretaget flere udgravninger i området af stenalderboplads.

Tekniske anlæg

Der går en højspændingsledning gennem områdets vestlige del, som er koblet på transformatorstationen ved Skellingsted bro. Ellers er området friholdt for tekniske anlæg.

Rumlige og visuelle forhold

Den rumlige oplevelse

Landskabet er karakteriseret ved en mellem til stor skala, der afspejles i områdets flade struktur med marker og varierende strukturer af bevoksning; mindre skovbeplantninger og hegn. Området opleves som en skål, og landskabet der hæver sig mod nord og syd og skaber en afgrænsning til de omkringliggende karakterområder.

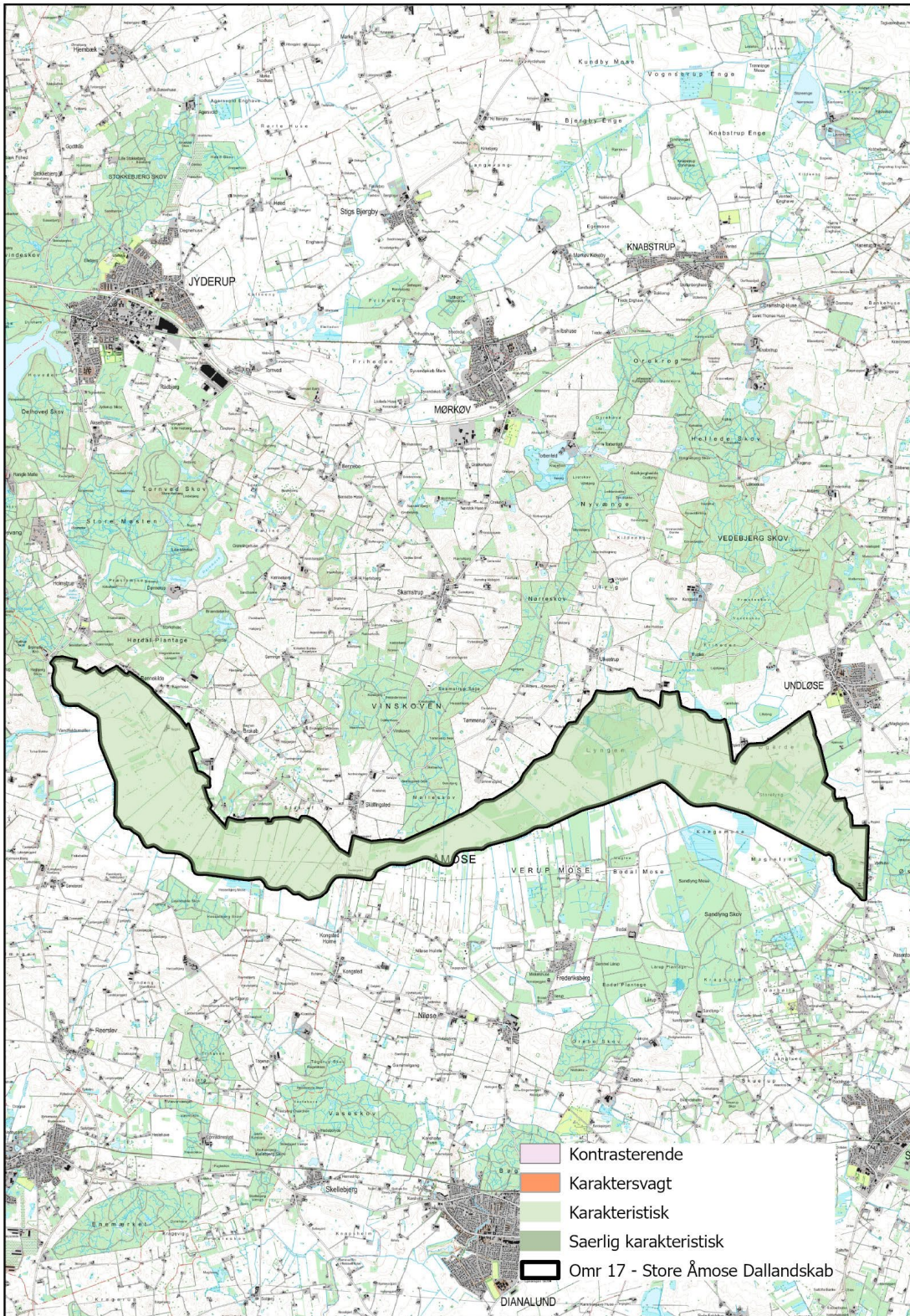
Vurdering

Karakterstyrke

Karakteristisk

Hele karakterområdet vurderes at være karakteristisk.

Opdyrkningen af mosen til landbrugsdrift har medført en betydelig oplevet forandring af områdets oprindelige karakter som højmose, hvorfor tidsdybden generelt ikke er særlig stor. Der er dog en tendens til at området som dyrkningsareal er opgivet flere steder og flere arealer har derfor ændret karakter fra ren landbrugsdrift til urørte arealer, der er præget af mere bevoksning. Området har dog som helhed bevaret sin åbne karakter og opleves som et samlet landskabsrum uden omfattende bebyggelse og anlæg.

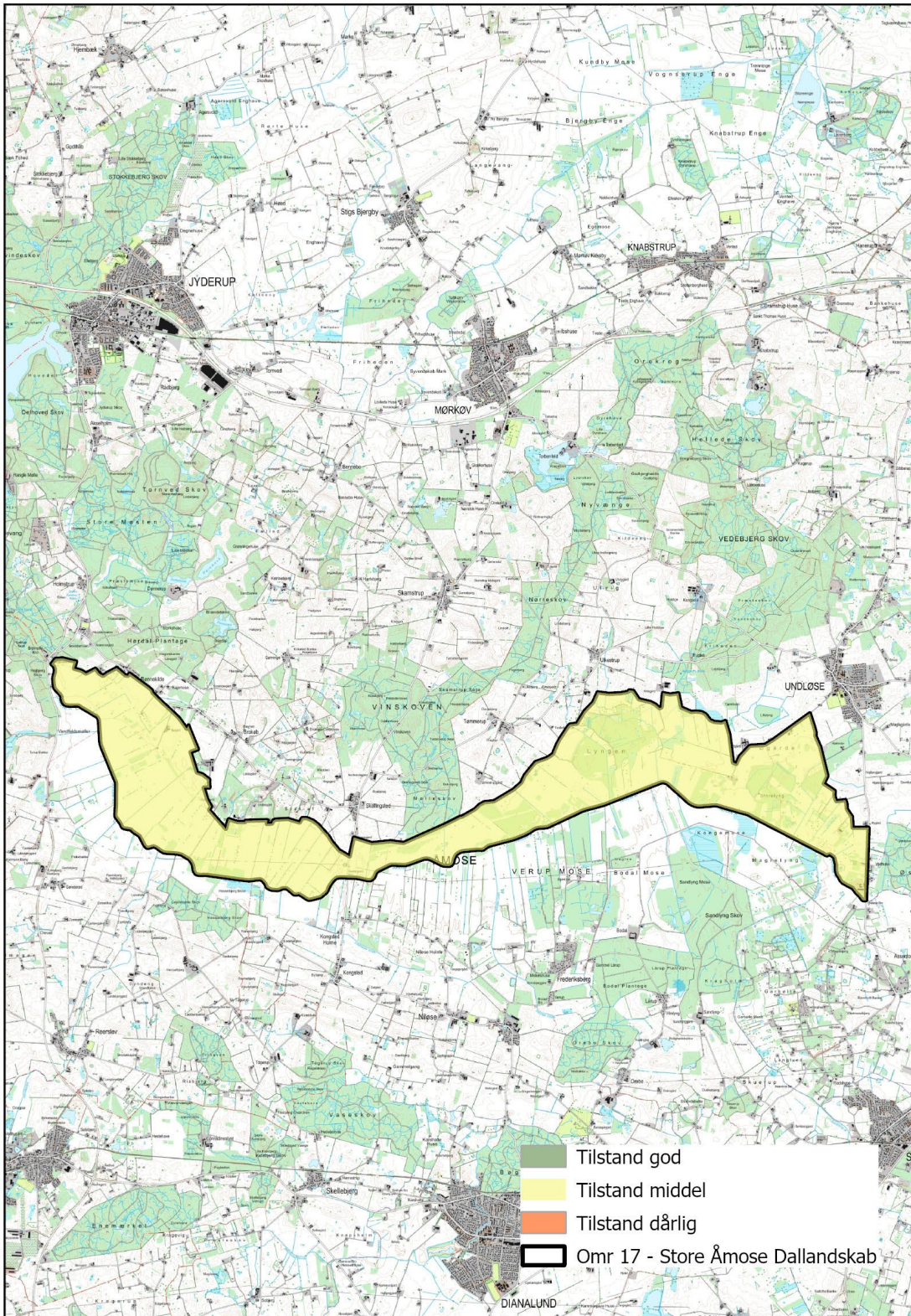

Tilstand

Middel

Hele området vurderes at være middel tilstand. Areal anvendelsen er væsentligt forandret i området og fremstår ikke med en tydelig tidsdybde. Området ved Skellingsted bro hvor transformatorstationen ligger og sender ledninger ud i et stjerneformet mønster fremstår forstyrrende for området.

I forhold til landskabskarakteren oprindelse som naturområde med højmose vegetation vurderes tilstanden i området som følge af en ændret vandstand og en omfattende opdyrkning samt stedvis tilgroning at være dårlig.

Oplevelsesværdier

Området opleves bedst, når man ser det de højere omkringliggende områder. Når man er i selve området, lukker det om sig selv på grund af hegn og plantninger.

Bevaringsværdigt landskab

Der er ikke udpeget bevaringsværdigt landskab i området.